

**STRATEGIJA
ZELENE URBANE OBNOVE
OPĆINE KRŠAN**

Zagreb, 2023.

IMPRESSUM

NARUČITELJ

Općina Kršan

Blaškovići 12

52232 Kršan

Zastupa: Roman Carić, mag.iur., općinski načelnik

IZRAĐIVAČ

3 E PROJEKTI d.o.o.,

Preradovićeve ulica 40, 10 000 Zagreb

odgovorna osoba: Mirjana Miloševski Ntontos, dipl.ing.arh., direktorica

Odgovorni voditelji izrade:

Mateja Leljak, mag.ing.prosp.arch., krajobrazna arhitektica

Jelena Šimat, dipl.ing.arh., ovlaštena arhitektica urbanistica

Nikolina Krešo, mag.ing.prosp.arch., ovlaštena krajobrazna arhitektica

Članovi radnog tima:

Milovan Hinić, mag.ing.prosp.arch., krajobrazni arhitekt

Nikolina Krešo, mag.ing.prosp.arch., ovlaštena krajobrazna arhitektica

Mateja Leljak, mag.ing.prosp.arch., krajobrazna arhitektica

Mirjana Miloševski Ntontos, dipl.ing.arh., arhitektica urbanistica

Jelena Šimat, dipl.ing.arh., ovlaštena arhitektica urbanistica

Mia Kos, mag.ing.arch., arhitektica

Vanjski suradnici:

Boris Božić, mag. oecol. et prot. nat., MILVUS, obrt za savjetovanje u zaštiti prirode

Dunja Delić, mag. oecol., MILVUS, obrt za savjetovanje u zaštiti prirode

Irina Suša, mag. ing. silv.

izv. prof. dr. sc. Goran Andlar

RADNI TIM

Uži radni tim:

Roman Carić, Općinski načelnik, član tima

Lucian Mrzlić, predsjednik Općinskog vijeća, predsjednik Komisije za urbanizam, graditeljstvo i komunalne poslove

Boris Rogić, predsjednik Povjerenstva za ocjenu investicijskih projekata Općine Kršan

Ana Boneta, članica Povjerenstva za ocjenu investicijskih projekata Općine Kršan

Ivan Vozila, član Povjerenstva za ocjenu investicijskih projekata Općine Kršan

Klaudio Ružić, Općina Kršan, član Komisije za urbanizam, graditeljstvo i komunalne poslove
Mateo Teskač, Općina Kršan, član Komisije za urbanizam, graditeljstvo i komunalne poslove
Glorija Fable, Pročelnica JUO
Vilma Stankić, Voditeljica Odsjeka za urbanizam, graditeljstvo i komunalne poslove, član tima i suvoditelj projekta
Rita Licul-Ilijević, Voditeljica Odsjeka za financije i računovodstvo, član tima
Tamara Stojšić Cvečić, Viši stručni suradnik za urbanizam i graditeljstvo, član tima,
Patricia Zanketić, voditeljica Odsjeka za gospodarstvo i EU projekte, član i voditelj projekta
Rosana Klarić, Viša referentica – poljoprivredni redar

Prošireni radni tim:

dr. sc. Jakov Batelić, HEP d.d., TE Plomin
Krunoslav Božičević, Hrvatske šume d.d., upravitelj šumarije Labin; zamjena Nadia Višković, revirnica, Hrvatske šume d.d., Šumarija Labin
Đanluka Miletić, Hrvatske vode, službena osoba za VGI Labin
dr.sc. Dalia Matijević, JU Park prirode Učka, stručna voditeljica
Franko Načinović, Vodovod d.o.o. Labin, rukovoditelj operative
Nino Knapić, mag.ing.agr., 1. maj Labin d.o.o., Rukovoditelj Operative,
Ariana Brnetić, direktorica Turističke zajednice Općine Kršan
Ante Vrban, dipl. ing. arh., Architect Ante Vrban d.o.o.
mr.sc. Marko Franković, dipl. ing. arh., MF Arhitekti d.o.o.
Natali Zulijani Giambastiani, mag.ing.arch., ARTITURA
dr.sc. Alen Žunić, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
dr.sc. Aleksandra Anić Vučinić, Geotehnički fakultet Sveučilišta u Zagreb
dr.sc. Vlasta Zanki, Geotehnički fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Florijan Čelić, Ideoplan d.o.o., Pula, konzultant
Dalibor Jovanović, direktor Istarske razvojne energetske agencije
Denis Fable, INŽENJERING GEOF d.o.o., geodeta
Nataša Nefat, konzervator - viši stručni savjetnik, Ministarstvo kulture RH, Konzervatorski odjel u Puli
Goran Licul, Rukovoditelj službe za realizaciju investicijskih projekata i pristup mreži, HEP- Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektroistra Pula
Josip Višnjjić, Voditelj Odjela za kopnenu arheologiju Juršići, Hrvatski restauratorski zavod
Laura Mikulić, HŽ Infrastruktura d.o.o.
Damir Miščenić, Rukovoditelj službe za visoko naponsku opremu, HOPS
Kristijan Frlan, Rukovoditelj služge za sekundarne sustave, HOPS
Vladimir Rojnić, Pročelnik Komisije za IPP i druge planinarske putove IPS-a

SADRŽAJ:

1.	UVOD	1
1.1.	Svrha i razlog izrade dokumenta	2
1.2.	Metodologija i radni postupci izrade dokumenta	3
1.3.	Polazišta u nacionalnom zakonodavstvu	6
2.	POVEZNICA NA PROGRAME ZI I KG TE NPOO.....	11
3.	SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA	13
4.	RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI	14
4.1.	RAZVOJNE POTREBE	14
4.2.	RAZVOJNI POTENCIJALI	15
5.	OSNOVNA OBILJEŽJA OPĆINE KRŠAN.....	16
5.1.	Političko-teritorijalni ustroj i klimatska obilježja	16
5.2.	Stanovništvo	18
5.3.	Reljefna obilježja	20
6.	ANALIZA ULAZNIH PODATAKA.....	24
6.1.	Strateška dokumentacija	24
6.2.	Prostorno-planska dokumentacija	28
6.2.1.	Analiza prostorno-planske i zakonske zaštite te ostalih evidentiranih vrijednosti prema važećem PPUO.....	31
6.3.	Analiza ulaganja u pojedinačne elemente ZI i KG kroz općinski proračun	37
6.4.	Povijesna analiza prostornog razvoja	41
6.5.	Toplinski otoci	47
6.6.	Analiza anketnog upitnika	50
6.7.	Analiza tipova otvorenih (zelenih) prostora	67
6.7.1.	Atlas otvorenih prostora	68
7.	MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA.....	166
7.1.	Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom	166
7.2.	Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada	167
7.3.	Revitalizacija i obnova srednjovjekovnih kaštela	176
7.4.	Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada	178
8.	PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU .	181
9.	SWOT analiza.....	194
10.	STRATEŠKI OKVIR	195

10.1.1.	STRATEŠKI CILJ 1: Unaprjeđenje održivosti otvorenih/zelenih prostora te zgrada na području Općine Kršan	200
10.1.2.	STRATEŠKI CILJ 2: Očuvanje i povećanje bioraznolikost na području Općine Kršan.....	224
10.1.3.	STRATEŠKI CILJ 3: Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Kršan	237
10.1.4.	Plan razvoja zelene urbane obnove Općine Kršan.....	243
11.	HORIZONTALNA NAČELA.....	245
12.	POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE	247
13.	POPIS LITERATURE	260
13.1.	Znanstveni i stručni radovi	260
13.2.	Strategije, programi, planovi na razini Općine	262
13.3.	Međunarodne strategije, programi, rezolucije i sl.	263
13.4.	Nacionalni zakoni, pravilnici, uredbe, strategije i sl.	263
13.5.	Web stranice i portali	264
13.6.	Ostala literatura	265
14.	POPIS PRILOGA.....	266
14.1.	Popis tablica	266
14.2.	Popis slika	266
14.3.	Popis grafičkih prikaza	272
15.	KARTOGRAMI	273

POPIS KORIŠTENIH KRATICA

€ - Euro

APPRRR - Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

ARKOD - Nacionalni sustav identifikacije zemljišnih parcela

DGU - Državna geodetska uprava

DMR - Digitalni model reljefa

DOF - Digitalni ortofoto

DPU - Detaljni plan uređenja

DVD - Dobrovoljno vatrogasno društvo

DZS - Državni zavod za statistiku

EPA - Environmental Protection Agency

ESPON - European Observation Network for Territorial Development and Cohesion

EU - Europska unija

FAO - Food and Agriculture Organization of the United Nations

GIS - Geoinformacijski sustav

GOK - Službeno glasilo Općine Kršan

HOK - Hrvatska osnovna karta

HRK - Hrvatska kuna

ID - Izmjene i dopune

ISPU - Informacijski sustav prostornog uređenja

IŽ - Istarska županija

k.č - katastarska čestica

k.o. - katastarska općina

KG - Kružno gospodarenje prostorom i zgradama

MPGI - Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine

NK - Nogometni klub

NKS - Nacionalna klasifikacija staništa

NN - Narodne novine

OKFŠ - Općekorisne funkcije šuma

OP - Otvoreni prostori

Općina - Općina Kršan

OSM - Openstreetmap

OŠ - Osnovna škola

POP - Područja očuvanja značajnih za ptice

POVS - Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove

PP - Prostorni Plan

PPUO - Prostorni plan uređenja općine

PU - Policijska uprava

RH - Republika Hrvatska

SECAP - Akcijski plan energetske i klimatske održivosti

SZUO - Strategija zelene urbane obnove

TEN-T - Transeuropska prometna mreža

TK - Topografska karta

TS - Trafostanica

vl. - vlasnik

WFS - Web Feature Service

ZI - Zelena infrastruktura

1. UVOD

Prostor Općine Kršan bogat je resursima koji se kolokvijalno mogu nazvati elementima zelene infrastrukture (dalje u tekstu: ZI), ali i potencijalima za primjenu načela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama (dalje u tekstu: KG).

EU komisija (European Commission, 2013.) ZI definira kao: “*strateški planiranu mrežu vrijednih prirodnih i poluprirodnih područja koja su osmišljena i kojima se upravlja u cilju ostvarenja velikog broja usluga ekosustava te očuvanja bioraznolikosti u urbanim i ruralnim područjima*”. Pri tome ZI obuhvaća širok spektar prirodnih i poluprirodnih područja počevši od NATURA 2000 i ostalih vrijednih zaštićenih prostora, preko krajobrazu rijeka i jezera, peri-urbanih i ruralnih poljoprivrednih krajobrazu, javnih otvorenih/zelenih površina u naseljima, pa do zelenih krovova, zelenih zidova i ekomostova, ali i industrijskih i gospodarskih zona te degradiranih krajobrazu.

KG podrazumijeva razvoj održivih, uključivih, sigurnih i otpornih gradskih područja kroz poticanje mjera kružnosti kod planiranja i gradnje novih zgrada, poticanje ponovnog korištenja uz produljenje trajnosti prostora i zgrada, poticanje mjera smanjenja količine građevnog otpada te povećanja energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije te ponovnog korištenja postojećih građevnih proizvoda i materijala.

Strategija zelene urbane obnove Općine Kršan (u daljnjem tekstu: SZUO Općine Kršan) omogućiti će okvir za razvoj učinkovitog sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, kao i podizanje razine planiranja i upravljanja zelenih/otvorenih prostora predmetnog obuhvata. Navedeno će doprinijeti aktivaciji ekoloških, društvenih, ekonomskih i morfoloških potencijala, te postaviti okvir za uravnoteženi i održivi prostorni razvoj.

1.1. Svrha i razlog izrade dokumenta

Potrebe za izradom ovog dokumenta proizlaze iz činjenice da otvoreni prostori i/ili krajobrazi Općine do sada nisu identificirani i analizirani, čime bi se dobio uvid u njihove karakteristike, vrijednosti i potencijale pa stoga ne postoji sustavnog planiranja i upravljanja navedenim prostorima. Također postoji potreba za razvojem sustava kružnog gospodarenja u svrhu revitalizacije i obnove područja i/ili pojedinačnih zgrada koje su nekoristene ili slabo korištene te implementacije načela KG prilikom planiranja i izgradnje novih građevina.

Konkretni problemi koji su uočeni na području Općine su sljedeći:

- P1. Međusobna nepovezanost i fragmentiranost unutar različitih kategorija otvorenih prostora
- P2. Manjak javnih zelenih površina ili neiskorištenost postojećih otvorenih prostora posebno unutar naselja
- P3. Neiskorištenost potencijala i neartikuliran razvoj očuvanih dijelova ruralnih naselja
- P4. Isključivo proizvodna/gospodarska funkcija poljoprivrednog krajobraza - bez ambijentalnih i društvenih vrijednosti, nedostupnost za rekreaciju
- P5. Neprisutnost planskog ozelenjavanja gospodarskih i industrijskih zona
- P6. Zgrade i prostori koji su u potpunosti ili djelomično napušteni, odnosno slabo iskorišteni i u lošem stanju; poseban problem predstavlja osmišljavanje održive namjene
- P7. Loše iskorištene i zapuštene zone za koje je potrebno provesti urbanu sanaciju i/ili preobrazbu

Razlog izrade SZUO Općine Kršan je poticanje ostvarenje ciljeva razvoja zelene infrastrukture, integracije NBS rješenja, unaprjeđenje kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, ostvarenje ciljeva energetske učinkovitosti, prilagodbe klimatskim promjenama i jačanje otpornosti na rizike, a sve u korist lokalne zajednice. Navedeno će se ostvariti kroz predloženu mrežu zelene urbane obnove i to na razini konačnog plana zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja, zajedno s aktivnostima/projektima od strateškog značaja.

Ciljevi izrade SZUO

- C1 - Identifikacija i kategorizacija elemenata zelene infrastrukture i potencijala za primjenu načela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na čitavom području Općine

- C2 - Definiranje vizije razvoja ZI i KG kao mreže zelene obnove područja Općine
- C3 - Prijedlog dugoročnih i kratkoročnih ciljeva-mjera-aktivnosti za uspostavu i održavanje mreže ZI i unaprjeđenja sustava KG na području Općine
- C4 - Provedba aktivnosti/projekata radi uspostave održive mreže zelene infrastrukture te kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na području Općine

1.2. Metodologija i radni postupci izrade dokumenta

Metodologija izrade SZUO Općine Kršan temeljena je na relevantnim međunarodnim i nacionalnim zakonskim preporukama te stranim iskustvima:

- **preporuke EU komisije** - Rezolucija Europskog parlamenta o zelenoj infrastrukturi – unapređenje europskog prirodnog kapitala (European Commission (2013)
- **Europska agencija za okoliš** - Prostorna analiza zelene infrastrukture u Europi (European Environment Agency, 2014.
- **Europska mreža za opservaciju prostornog planiranja** – Planiranje zelene infrastrukture: Metode kao podrška stručnjacima i donositeljima odluka (ESPON, 2019.)
- **Landscape Institute** – Zelena infrastruktura – Integralni pristup u korištenju zemljišta (Landscape Institute, 2013.)
- **Program Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030 (Program 2030)**
- **Nova urbana agenda** – Ujedinjeni narodi, 2016.
- **Urbana agenda za EU** – prilog Amsterdamskog pakta
- **Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. godine do 2030. godine** (dalje u tekstu: Program ZI)
- **Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. do 2030. godine** (dalje u tekstu: Program KG)

Cjelokupno sagledavanje obuhvata Općine Kršan provodi se kroz niz analiza prirodnih i antropogenih čimbenika koji čine i/ili utječu na razvoj elemenata ZI i KG. Analize su prezentirane kroz opise, tablice, karte i fotografije, nakon čega je slijedio strateški okvir te pokazatelji s indikativnim financijskim i terminskim planom. Metodologija izrade SZUO Općine Kršan temeljena je na Smjernicama za izradu

Strategije zelene urbane obnove koje je propisalo Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Zbog nužnog integralnog sagledavanja prostora, tim čine stručnjaci različitih profila: krajobrazni arhitekti, arhitekti - urbanisti, šumari i biolozi.

Radni postupak obuhvaća kombinirani (1) kabinetski i (2) terenski rad.

(1) Kabinetski rad podrazumijeva pregled literaturnih podataka te rad s prostornim podacima unutar GIS-a. Literaturni izvori su obuhvatili dosadašnja znanstvena i stručna istraživanja na području Općine, prostorno-plansku dokumentaciju te strateške i druge sektorske studije. Također, analizirane su i publikacije s primjerima dobre prakse, ali i zakonski okvir vezan za ZI i KG na razini EU i RH. Rad s prostornim podacima podrazumijeva uspostavljanje GIS baze kartografskih i prostornih podataka unutar teritorijalno-administrativnog područja Općine. Ova baza uključuje autorske podatke, podatke preuzete iz on-line izvora, te službene podatke ustupljene od strane državnih institucija i općinskih upravnih tijela. Za potrebe ovog dokumenta dostavljeni su i korišteni sljedeći javno dostupni kartografski i prostorni podaci:

NAZIV	IZVOR
Digitalna ortofoto karta 1:5 000 (DOF 5) 2019. godina	WMS Geoportal DGU ¹
Topografska karta 1:25 000 (TK25) 2011 - ... godina	WMS Geoportal DGU
Digitalna ortofoto karta 1:5 000 (DOF5) 1968. godine (Izvor: DGU)	WMS Geoportal DGU
Digitalni model reljefa 5x5m	Autorski podatak, izrađen na temelju vektorskog DMR-a dostavljenog od strane DGU ²
Karta staništa RH 2004	WFS Bioportal ³
Karta kopnenih nešumskih staništa Republike Hrvatske 2016	WFS Bioportal
Zaštićena područja prirode RH	WFS Bioportal
Ekološka mreža Natura 2000	WFS Bioportal
Podaci za opasnosti od poplava	Podaci dostavljeni od strane Hrvatskih voda
Podaci o stanju vodnih tijela	Podaci dostavljeni od strane Hrvatskih voda

¹ Geoportal DGU; <https://geoportal.dgu.hr/>; preuzeti metapodaci

² DRŽAVNA GEODETSKA UPRAVA (DGU) je dostavila podatke u digitalnom obliku za područje Općine Kršan na dan 17.02.2023. te se oni kao takvi koriste isključivo u svrhu izrade ovog dokumenta.

³ Bioportal; <https://www.bioportal.hr/gis/>; preuzeti metapodaci

Prostorni plan uređenja Općine Kršan	ISPU i podaci dostavljeni od strane naručitelja ⁴
Šume	WMS državne šume i WFS privatne šume Registar NIPPA ⁵
Prometnice, građevine, znamenitosti	OpenStreetMap ⁶
Namjena poljoprivrednog zemljišta i krajobrazna obilježja	Vektorski podaci dostavljeni od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR)
Komunalne površine (dječja igrališta, parkirališta, groblja)	Podaci dostavljeni od strane naručitelja; vektorizirani
Objekti javne i društvene namjene (društveni domovi, dječji vrtići, škole, nogometni klubovi i dr.)	Podaci dostavljeni od strane naručitelja; vektorizirani
Popis kulturnih dobara	Web Registar kulturnih dobara RH i Geoportal kulturnih dobara RH ⁷

Terensko istraživanje je obuhvatilo obilazak tijekom svibnja 2023., unutar kojih su se bilježile karakteristike Općinskog prostora i vršila izrada fotodokumentacije postojećeg stanja. Izrada fotodokumentacije je također uključivala prelete bespilotnom letjelicom.

Tijekom izrade dokumenta održavani su koordinacijski sastanci s Naručiteljem i radnom skupinom.

⁴ Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU) <https://ispu.mgipu.hr/#/>; preuzeti metapodaci

⁵ Registri Nacionalne infrastrukture prostornih podataka (NIPPA) <https://registri.nipp.hr/>; preuzeti metapodaci

⁶ OpenStreetMap (OSM); <https://www.openstreetmap.org/>; preuzeti metapodaci

⁷ Geoportal kulturnih dobara RH, <https://geoportal.kulturnadobra.hr/geoportal.html#/>; preuzeti metapodaci

1.3. Polazišta u nacionalnom zakonodavstvu

Glavni zakonski i podzakonski akti, trenutno na snazi, a koji reguliraju pitanja ZI i/ili KG su:

- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)
  - *Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/2017)*
- Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)
  - *Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/2020)*
- Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)
- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)
  - *Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/2017)*
- *Nacionalna razvojna strategija do 2030 godine (NN 13/2021)*
- *Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026.*
- *Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027.*
- *Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027.*
- *Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje 2021. - 2030. godine*
- *Program razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za razdoblje 2021. - 2030. godine*

Zakon o zaštiti prirode, Članak 7., navodi da se zaštita krajobraza temelji na razvrstavanju krajobraza prema njihovim prirodnim i/ili stvorenim obilježjima u krajobrazne tipove te na strukturiranju međusobno povezanih i multifunkcionalnih mreža zelene / krajobrazne infrastrukture na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine, predlaže aktivnost koja se odnosi na ZI i to u strateškom cilju 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara, navodi poseban *cilj 5. Očuvati nefragmentirana cjelovita prirodna područja i obnoviti najugroženija degradirana staništa*, u kojem se ističe aktivnost 2.5.3 Provoditi mjere očuvanja i obnove zelene infrastrukture. Navedena strategija prihvatila je šest ciljeva Strategije Europske unije o bioraznolikosti do 2020. godine, među kojima se nalazi i cilj E 2 Održavati i poboljšati ekosustave i njihove usluge; (b) Postaviti prioritete za obnovu i promovirati korištenje zelene infrastrukture.

Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja navodi mjere ublažavanja i prilagodbe klimatskim promjenama te zaštiti ozonskog sloja koje ne smiju ugroziti ostale sastavnice okoliša, kvalitetu življenja sadašnjih i budućih naraštaja te ne smiju

biti u suprotnosti s propisima u područjima zaštite na radu i zaštite zdravlja ljudi. Jedan od temeljnih dokumenata o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja je **Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu**. U strategiji su prepoznati sektori koji su očekivano najviše izloženi utjecaju klimatskih promjena, a to su: vodni resursi, poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i akvakultura, bioraznolikost, energetika, turizam i zdravlje/ zdravstvo. Također su obrađene dvije međusektorske teme: prostorno planiranje i uređenje i upravljanje rizicima od katastrofa. ZI je prepoznata unutar sljedećih mjera: P-05 Integriranje rizika od klimatskih promjena pri razvoju sustava navodnjavanja; ŠU-05 Provedba koncepta zelene infrastrukture u svrhu jačanja otpornosti na klimatske promjene u urbanim i ruralnim sredinama; HM-02 Podrška planiranju, izgradnji, rekonstrukciji i dogradnji, sustava za zaštitu od štetnog djelovanja voda i s njima povezanih drugih hidrotehničkih sustava (strukturne mjere) i kontrolirano plavljenih nizinskih prirodnih poplavnih područja kao i ostalih mjera za zaštitu voda uz prioritetsnu primjenu pristup davanja prostora rijekama i korištenja prirodnih retencija i HM-06 Jačanje otpornosti urbanih područja na antropogene pritiske uvjetovane klimatskim promjenama. U postupku prostornog planiranja i uređenja, temeljem podataka i analiza pojedinih sektora vezanih uz temu predlažu se izrade stručnih podloga koje će poslužiti kao podloga za izradu izmjena i dopuna prostornih planova, izraditi planove mreže zelene infrastrukture koji uključuju analizu usluga ekosustava i višestrukih koristi postojeće zelene infrastrukture te prijedlog buduće mreže zelene infrastrukture koja bi bila u funkciji prilagodbe klimatskim promjenama.

Zakon o gradnji, Članak 47.c, navodi da se u Programu ZI razrađuju ciljevi i mjere koji potiču uspostavu održivih, sigurnih i otpornih gradova i naselja kroz povećanje energetske učinkovitosti zgrada i građevinskih područja, razvoj ZI u zgradarstvu te urbanu preobrazbu i urbanu sanaciju. Članak 47.d navodi da se u Programu KG razrađuju ciljevi i mjere koji potiču kružnosti kod planiranja novih zgrada, ponovno korištenje napuštenih i/ili zapuštenih i produljenje trajnosti postojećih prostora i zgrada, smanjenje količine građevinskog otpada te povećanje energetske učinkovitosti zgrada.

Zakon o prostornom uređenju ZI prikazuje kao *"planski osmišljene zelene i vodne površine te druga prostorna rješenja temeljena na prirodi koja se primjenjuju unutar gradova i općina, a kojima se pridonosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa radi postizanja ekoloških, gospodarskih i društvenih koristi održivoga razvoja"*. Ciljevi prostornog uređenja koje se odnose isključivo na ZI su:

- Cilj 9. kvalitetan i human razvoj gradskih i ruralnih naselja, razvoj zelene infrastrukture te siguran, zdrav, društveno funkcionalan životni i radni okoliš

- Cilj 14. stvaranje visokovrijednog izgrađenog prostora s uvažavanjem specifičnosti pojedinih cjelina te razvijanjem zelene infrastrukture uz poštivanje prirodnog i urbanog krajobraza i kulturnog naslijeđa, a posebice uređenja ugostiteljsko-turističkih područja na obalnom i kopnenom području uz zaštitu užeg obalnog pojasa od građenja

Prostorno uređenje temelji se na načelima pri čemu "Načelo prostorne održivosti razvitka i vrsnoće gradnje" u Članku 10, stavku 3. glasi: "Održivi razvitak podržava se i kružnim gospodarenjem prostorom i građevinama tako da se očuvaju postojeći resursi uređenjem i revitalizacijom prostora i ponovnom uporabom građevina kako bi se stvorila dodatna duža vrijednost i omogućilo učinkovito gospodarenje resursima".

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske navodi da je potrebno promišljati i postupcima planiranja uspostavljati nove te čuvati postojeće sustave urbane ZI-mreže zelenih površina u kojima, i s pomoću kojih, se doprinosi očuvanju, poboljšanju i obnavljanju prirode, prirodnih funkcija i procesa u gradovima. Navedeno je detaljno prikazano u prioritetu 4.5. Otpornost na promjene i to kroz *usmjerenje 4.5.2. Jačanje prirodnog kapitala planiranjem razvoja zelene infrastrukture*, ali bez definiranih projekata/aktivnosti kao što je to u slučaju drugih usmjerenja u istom dokumentu. Navedeno usmjerenje naglašava da je u postupcima izrade planova svih razina potrebno promicati razvoj ZI.

Hijerarhijski najviši akt strateškog planiranja u RH je **Nacionalna razvojna strategija do 2030. godine** koja zagovara četiri (4) razvojna smjera, a težište pronalaze u Europskom zelenom planu. Strategijom je propisano trinaest (13) strateških ciljeva te se u strateškom cilju 8. *Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost*, zagovara ZI i KG i to kroz: Program ZI i Program KG, koje provodi Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine.

Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021.-2026. (u daljnjem tekstu: NPOO) unutar inicijative 6: Obnova zgrada, a u općem cilju 7. Povećati integraciju koncepata zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, reformi C6.1. R5 Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot projekata razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Programi višegodišnjeg financijskog okvira EU (VFO) za razdoblje 2021. – 2027. godine koji kroz svoje ciljeve podupiru ZI i KG su:

a) Program Konkurentnost i kohezija 2021.-2027. (u daljnjem tekstu: PKK) (Nacrt) pod prioritetom 3. *Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije, prilagodbe na klimatske promjene, sprječavanje rizika, zaštita okoliša i održivosti resursa*, te sljedećih specifičan ciljeva:

- 2 (iv) promicanje prilagodbe klimatskim promjenama i sprječavanja rizika od katastrofa te otpornosti, uzimajući u obzir pristupe utemeljene na ekosustavima
- 2 (vi) Promicanje prijelaza na kružno i resursno učinkovito gospodarstvo
- 2 (vii) Jačanje zaštite i očuvanja prirode, bioraznolikosti i zelene infrastrukture, među ostalim i u urbanim područjima, te smanjenje svih oblika onečišćenja

b) Integrirani teritorijalni program 2021. - 2027. (u daljnjem tekstu: ITP) (Nacrt) u specifičnom cilju 5 navodi:

- 5 (I) Poticanje integriranog i uključivog društvenog i gospodarskog razvoja, razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u urbanim područjima
- 5 (II) Poticanje integriranog i uključivog lokalnog društvenog i gospodarskog razvoja, lokalnog razvoja u području okoliša, kulture, prirodne baštine, održivog turizma i sigurnosti u područjima koja nisu urbana.

Program ZI je srednjoročni akt strateškog planiranja RH u kojem se opisuju razvojne potrebe i potencijali kroz uspostavu tri (3) posebna cilja s pripadajućim mjerama i aktivnostima za razvoj ZI u urbanim područjima.

Posebni cilj 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture se sastoji od pet (5) mjera te pedeset i osam (58) aktivnosti koje obuhvaćaju evidentiranje ZI na području gradova i općina u RH, razvoj i izrada digitalne baze projekata, izrada strateških dokumenata razvoja ZI na lokalnoj i regionalnoj razini i dr..

Posebni cilj 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima se sastoji od dvije (2) mjere te šesnaest (16) aktivnosti koje obuhvaćaju provedbu pilot projekata ZI te poticanje izgradnje ZI kojom se jača otpornost urbanih područja na posljedice klimatskih promjena.

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture se sastoji od dvije (2) mjere te dvanaest (12) aktivnosti koje obuhvaćaju informiranje i edukaciju javnosti, ali i stručnjaka i predstavnika lokalne/regionalne samouprave radi uspostave i primjene ZI.

Program KG predstavlja tip srednjoročnog akta strateškog planiranja od nacionalnog značaja, pri čemu on pobliže definira provedbu strateških ciljeva NRS 2030, te ostalih višesektorskih i sektorskih strategija. Posebni ciljevi razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama definirani programom su:

Posebni cilj 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama se sastoji od pet (5) mjera i njima pripadajućim aktivnostima (46), a koje obuhvaćaju

osiguranje preduvjeta za razvoj kružnog gospodarenja, izradu strateških dokumenata te uspostavu digitalne baze podataka.

Posebni cilj 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada se sastoji od dvije (2) mjere i njima pripadajućim aktivnostima (10), a koje se odnose na poticanja kružne obnove prostora i zgrada te poticanje inovacija i razvoja u primjeni istih na konkretnim prostorima.

Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama se sastoji od dvije (2) mjere i njima pripadajućim aktivnostima (11), a koje se odnose na informiranje javnosti te edukaciju o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama.

2. POVEZNICA NA PROGRAME ZI I KG TE NPOO

Ciljevi – mjere – aktivnosti koje su proizašle iz SZUO Općine Kršan izravno doprinose posebnim ciljevima te aktivnostima koje su definirane u Programu ZI, Programu KG te cilju reforme C6.1. R5 iz NPOO-a.

Program ZI

Ciljevi razvoja ZI su usklađeni sa strateškim okvirom NRS 2030 i SPRRH, pri čemu ciljevi Programa ZI predstavljaju posebne ciljeve, kojima se doprinosi ostvarenju pripadajućeg strateškog cilja (Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost) iz NRS 2030. Sukladno identificiranim razvojnim potrebama i potencijalima te utvrđenoj viziji razvoja, Programom ZI su definirani sljedeći posebni ciljevi (PC) razvoja zelene infrastrukture:

- PC 1. Kvalitetno planiranje i upravljanje razvojem zelene infrastrukture u urbanim područjima
- PC 2. Unaprijeđena, raširena, povezana i lako dostupna zelena infrastruktura u urbanim područjima
- PC 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o održivom razvoju urbanih područja kroz razvoj zelene infrastrukture

Ciljevi-mjere-aktivnosti/projekti definirani SZUO Općine Kršan proizašli su iz ciljeva razvoja ZI (posebni ciljevi) u urbanim područjima (Programa ZI) te su usklađeni s nacionalnim strateškim okvirom. Aktivnosti/projekti iz ovog dokumenta direktno su povezani s mjerom provedbe pilot projekata razvoja zelene infrastrukture, zatim mjerom poticanja izgradnje zelene infrastrukture kojom se jača otpornost urbanih područja na posljedice klimatskih promjena, mjerom edukacije javnog sektora JLS o zelenoj infrastrukturi te mjerom afirmacije i informiranja javnosti o zelenoj infrastrukturi.

Program KG

Posebni ciljevi Programa razvoja KG prostorom i zgradama nadovezuju se na strateške ciljeve definirane u NRS 2030, a cjelokupan Program nadovezuje se na strateški cilj Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neutralnost koji se nalazi u okviru razvojnog smjera Zelena i digitalna tranzicija. Sukladno identificiranim razvojnim potrebama i potencijalima te utvrđenoj viziji razvoja, definirani su sljedeći posebni ciljevi razvoja kružnog gospodarenja prostorom i zgradama:

- Posebni cilj 1. Razvoj sustava kružnog gospodarenja prostorom i zgradama

- Posebni cilj 2. Kružna obnova nekorištenih prostora i zgrada
- Posebni cilj 3. Visoka razina znanja i društvene svijesti o kružnom gospodarenju prostorom i zgradama

SZUO Općine Kršan određen je posebni cilj 1.5., kao dio strateškog cilja 1 ovog Programa, te iz njega proizašle aktivnosti/projekti. Navedeni posebni cilj odnosi se na stvaranje preduvjeta i učinkovito provođenje planiranja i gradnje novih, odnosno revitalizaciju i reprogramiranje napuštenih i slabo korištenih prostora i zgrada prema načelima KG. Istovremeno je nužno provesti upoznavanje i edukaciju stanovništva i JLS o temi KG, što je ključan preduvjet za uspješno provođenje cilja.

NPOO

Cilj reforme C6.1. R5. (Uvođenje novog modela strategija zelene urbane obnove i provedba pilot projekta razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama) je utvrditi i razviti okvir za izradu i provedbu strategija ZUO na lokalnoj razini, kako bi se osigurali temelji razvoja održivog prostora s naglaskom na razvoj zelene infrastrukture i integraciju rješenja temeljenih na prirodi, integraciju modela kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, jačanje otpornosti od rizika i klimatskih promjena te kao podrška općem održivom razvoju.

Cilj SZUO Općine Kršan je uspostava okvira koji će, kroz realizaciju strateških mjera, doprinijeti održivom razvoju Općine.

3. SREDNJOROČNA VIZIJA RAZVOJA

Srednjoročna vizija razvoja ZI i KG Općine Kršan je proizašla uočenih problema u prostoru, a usklađena je s NRS, Programom razvoja ZI, Programom razvoja KG i ostalim važećim strateškim dokumentima na europskoj, nacionalnoj i lokalnoj razni, pri čemu predstavlja sliku željenog stanja otvorenih prostora i objekata na predmetnom području. Temeljem navedenog, **strateška vizija zelene urbane obnove Općine Kršan** glasi:

Kršan, općina koja potiče zelenu gradnju i multifunkcionalnu mrežu zelenih/otvorenih prostora koji se protežu čitavim područjem, a podržavaju ciljeve okolišnog, društvenog i gospodarskog razvoja u korist lokalne zajednice.

Sukladno definiranoj viziji te razvojnim potrebama i potencijalima za uspostavu multifunkcionalne mreže ZI i KG u strateškom okviru će se definirati strateški i posebni ciljevi, mjere i strateški projekti za uspostavu zelene urbane obnove na čitavom području Općine.

4. RAZVOJNE POTREBE I POTENCIJALI

Potrebe i potencijale načelno je moguće prepoznati po činjenici da otvoreni prostori, kao i nekorištena ili slabo iskorištena izgradnja, nisu adekvatno identificirani i vrednovani, a samim time nisu prepoznate njihove karakteristike, vrijednosti i potencijali. Razvojne potrebe i razvojni potencijali Općine Kršan, povezani su s Programom ZI i Programom KG, pri čemu služe kao osnova za razradu aktivnosti/projekata unutar strateškog dijela ovog dokumenta.

4.1. RAZVOJNE POTREBE

- RP 1. Kartirati i uspostaviti registar svih tipova zelenih prostora, nekorištenih i slabo iskorištenih zgrada te napuštenih naselja i dijelova naselja na razini Općine
- RP 2. Uspostaviti umrežen sustav otvorenih površina, različitih tipova, kroz unaprjeđenje ekoloških, ekonomskih, društvenih i morfoloških funkcije ZI
- RP 3. Očuvati i unaprijediti zeleni karakter i identitet Općine
- RP 4. Očuvati i unaprijediti cjelokupnu bioraznolikost područja Općine
- RP 5. Stvoriti otvorene prostore ugodne za život te osigurati bolju dostupnost svim stanovnicima
- RP 6. Integrirati postojeće i planirane sustave plave i sive infrastrukture u sustav zelene infrastrukture
- RP 7. Poboljšati održivost posjetiteljskih i rekreacijskih sadržaja
- RP 8. Kreirati planski sustav ozelenjavanja gospodarskih i industrijskih zona
- RP 9. Provesti inventarizaciju i vrednovanje napuštenih i zapuštenih prostora i zgrada, kao i infrastrukturnih građevina i koridora te njihovo stavljanje u ponovnu upotrebu uz uspostavljanje održive namjene u skladu s načelima KG
- RP 10. Provesti inventarizaciju i vrednovanje slabo iskorištenih prostora i zgrada (zapušteni, nedovoljno ili neadekvatno korišteni) te njihova revitalizacija i prenamjena po načelima KG
- RP 11. Poseban pristup primijeniti na inventarizaciju i vrednovanje napuštenih i zapuštenih prostora i zgrada u privatnom vlasništvu, kao i cijelih naselja i dijelova naselja, s posebnim naglaskom na identificiranju razloga njihovog napuštanja te njihovo stavljanje u ponovnu upotrebu uz uspostavljanje održive namjene u skladu s načelima KG
- RP 12. Poboljšati energetska učinkovitost i održivost postojećeg građevnog fonda
- RP 13. Planirati i projektirati nove prostore i zgrade po načelima KG
- RP 14. Koristiti kulturnu baštinu, identitet i tradicijske vrijednosti kao razvojni resurs
- RP 15. Implementirati ZI i KG u sektorske alate upravljanja Općinom

- RP 16. Jačati svijesti stanovništva o vrijednostima održivog razvoja kroz ZI i KG
- RP 17. Integrirati kulturnu baštinu s elementima povijesne zelene infrastrukture. Obnoviti i revitalizirati prirodni krajobraz i povijesni kultivirani krajobraz.

4.2. RAZVOJNI POTENCIJALI

Razvojni potencijali koji su prepoznati na razini Općine, a utječu na uspostavu mreže zelene obnove su:

- Različite tipovi otvorenih površina (prirodni i doprirodni, javne zelene površine, poljoprivredne površine, otvoreni prostori gospodarskih zona i dr.) povezati kroz različite aktivnosti/projekte u funkcionalnu mrežu ZI
- Otvorene površine bez namjene i/ili neiskorištene prostore, koje su neravnomjerno zastupljene na području Općine, moguće je prenamijeniti u javne zelene površine različitih sadržaja i tipova (tematski parkovi(sportski park, parkovi susjedstva, arheološki park, edukativni park i dr.), kišni vrtovi i dr.)
- Koridor pruge L213 izvan prometa te ostale staze/trase koje nisu adekvatno planirane čine potencijal za unaprjeđenje zelene i održive mobilnosti, što utječe na smanjenje sive infrastrukture, povećanje kvalitete života, povećanje turističkih atrakcija, alternativni pristup kulturnoj baštini te povezivanje različitih lokacija kulturne baštine u cirkularni obilazak i sl.
- Ozelenjavanje svih gospodarskih i industrijskih zona te pripadajuće infrastrukture sadnjom odgovarajućih autohtonih vrsta, što se osobito odnosi na planirane zone koje zauzimaju veće površine (Proizvodno poslovna zona Kršan Istok sa Centrom za agropoduzetništvo, turistička naselja Brestova i Fratija), a važne su za očuvanje vizura naselja i krajobraza.
- Održivo korištenje resursa Parka prirode Učka
- Na području Općine postoji veći broj napuštenih i slabo iskorištenih prostora i zgrada te napuštenih naselja i dijelova naselja, koji predstavljaju potencijal za primjenu načela KG i smještaj sadržaja javne i društvene namjene, ali i gospodarskih sadržaja, kako bi se spriječilo nepotrebno širenje građevinskih područja naselja i kako bi se iskoristila postojeća izgrađena infrastruktura (promet, energetska infrastruktura, vodoopskrba i odvodnja). Navedeno utječe na smanjenje potrebe za izgradnjom novih površina sive infrastrukture.
- Kao poseban potencijal ističu se napuštene i zapuštene obiteljske kuće s okućnicom, kao i ostale zgrade u privatnom vlasništvu, pogotovo one tradicijskog načina gradnje, a u svrhu revitalizacije i iznalaženja održive namjene te povećanja atraktivnosti ruralnih područja za život i privlačenje novog stanovništva.
- Povezivanje povijesnih elemenata krajobraza, prirodne i kulturne baštine.

5. OSNOVNA OBILJEŽJA OPĆINE KRŠAN

5.1. Političko-teritorijalni ustroj i klimatska obilježja

Političko-teritorijalni ustroj

Općina Kršan je smještena u istočnom dijelu Istarske županije, te obuhvaća zaleđe Učke sjeverno od Plominskog zaljeva. Formirana je 1992. godine izdvajanjem iz nekadašnje Općine Labin, graniči s Općinama Lupoglav i Cerovlje na sjeveru, Općinom Pićan na Zapadu, Općinom Sveta Nedelja na jugozapadu, Gradom Labinom na Jugu, te Općinom Mošćenička Draga na istoku (Primorsko-goranska županija).

Administrativno obuhvaća 23 naselja (Blaškovići, Boljevići, Čambarelići, Jesenovik, Kostrčani, Kožljak, Kršan, Lanišće, Lazarići, Letaj, Nova Vas, Plomin, Plomin Luka, Polje Čepić, Potpićan, Purgarija Čepić, Stepčići, Šušnjevića, Veljaki, Vozilići, Zagorje, Zankovci, Zatkanja Čepić), s općinskim središtem u naselju Kršan (Kartogram 1). Središte Općine je od županijskog je središta (Grad Pazin) udaljeno 22 km cestovne udaljenosti, dok se u odnosu na najznačajnija regionalna središta, gradove Pulu i Rijeku, nalazi na udaljenosti od oko 53 km.

Površina općine prema PPUO-u iznosi 124 km², od čega se 25 km² (20%) odnosi na teritorij Parka prirode Učka.

Klimatska obilježja

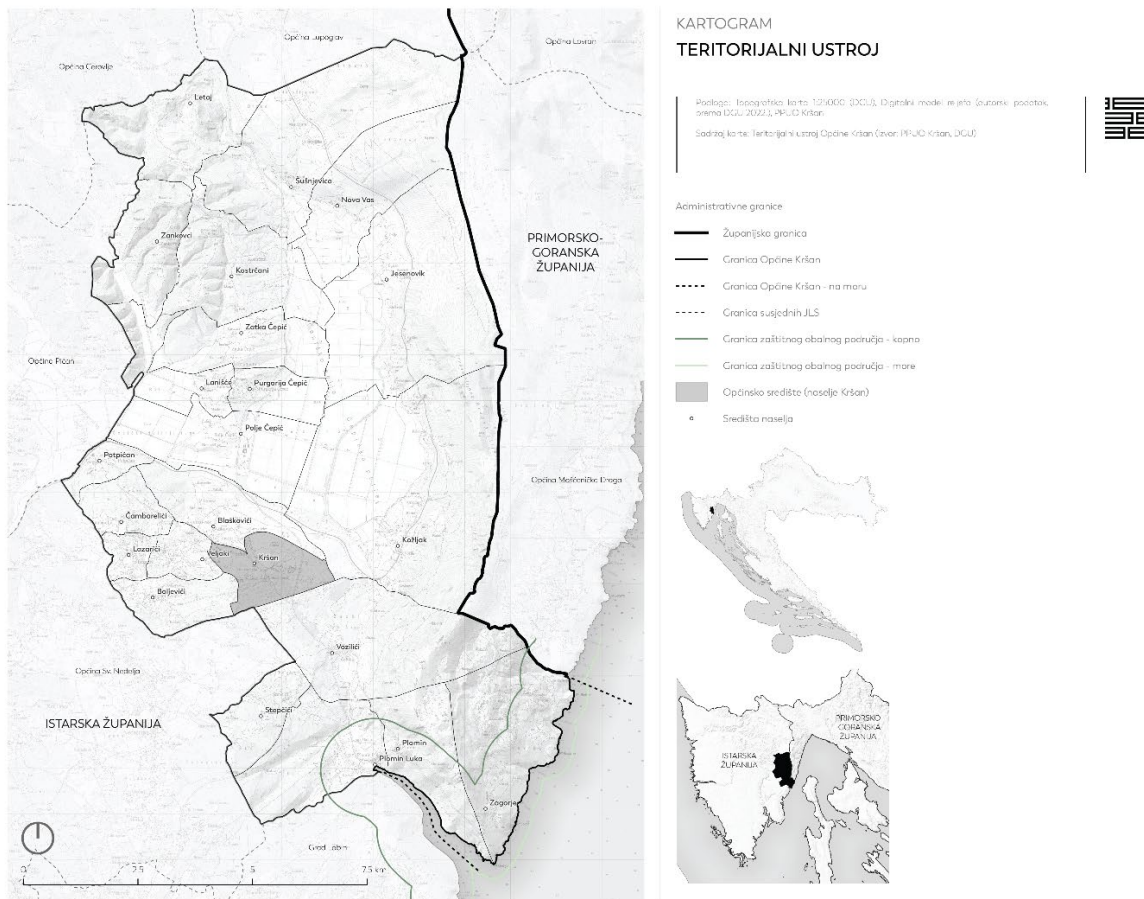
Područje Općine nalazi se na granici kontinentalnog i sredozemnog klimatskog područja⁸. Lokalnu klimu karakteriziraju topla ljeta i blage zime, s oborinama učestalijim tijekom hladnijeg dijela godine. Srednja godišnja temperatura zraka u južnom dijelu općine (koji se nalazi pod izraženijim maritimnim utjecajem) kreće se između 13-14°C, pri čemu srednja temperatura najtoplijeg mjeseca iznosi 23,2°C (srpanj), a najhladnijeg 4°C (siječanj).⁹ U istom se području u prosjeku zabilježi 1183,8 mm oborina, s najvećim intenzitetom u razdoblju između 9. i 12. mjeseca¹⁰. U sjevernom dijelu općine i obroncima Učke prisutna su obilježja kontinentalnije klime,

⁸ Ova su područja köppenovoj klasifikaciji kategorizirani kao tip Cfa, umjereno topla vlažna klima s vrućim ljetom (karakteristična za sjeverno hrvatsko priobalje) i Cfb, umjerena topla vlažna klima s toplim ljetom (karakteristična za veći dio kontinentalne hrvatske)

⁹ Srednje mjesečne i godišnje vrijednosti temperature zraka u razdoblju od 1998.-2017. – klimatološka postaja "Čepić" (Izvor: DHMZ, 2019.), preuzeto iz: STUDIJA O UTJECAJU NA OKOLIŠ - Izgradnja nove državne ceste DC542 na lokaciji Ilišće-Kloštar na području općina Kršan i Pićan, Istarska županija, IPZ Uniprojekt TERRA d.o.o., 2022.

¹⁰ Mjesečne i godišnje vrijednosti oborina u razdoblju od 1998.-2017. – klimatološka postaja "Čepić" (Izvor: DHMZ, 2019.)

s nižim prosječnim temperaturama zraka. Najizraženije vjetrove na području općine (prema snazi i učestalosti) čine jugoistočni, istočni i sjeveroistočni vjetrovi.

Kartogram 1 - Političko teritorijalni ustroj Općine (Izvor: DGU, PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

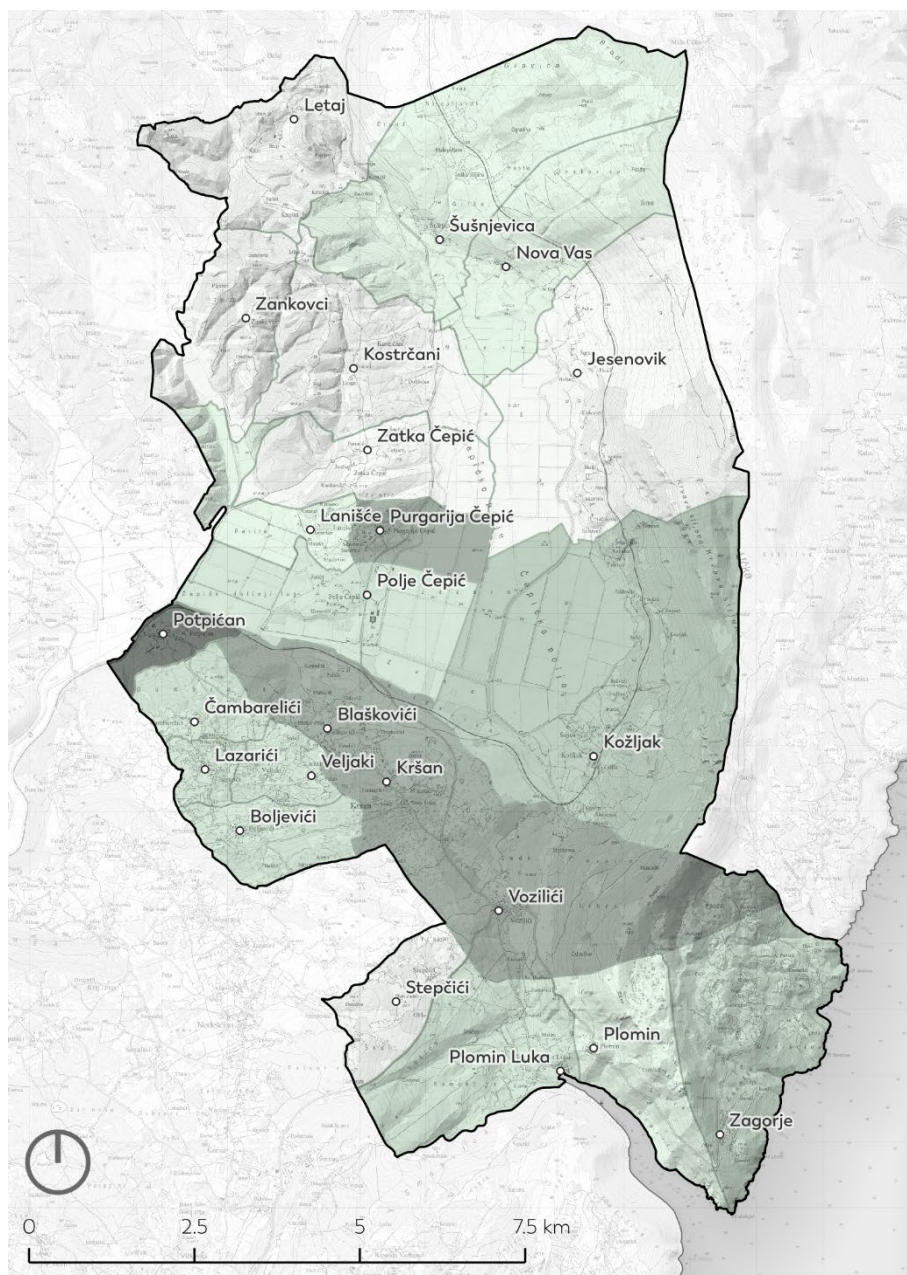
5.2. Stanovništvo

Prema popisu iz 2021. godine, na području Općine Kršan ukupno živi 2 829 stanovnika raspoređenih u 23 općinska naselja. Riječ je o rijetko naseljenoj općini, s prosječnom gustoćom naseljenosti od 23 st./km² i naseljima koja u prosjeku broje oko 123 stanovnika. Najveći broj stanovnika koncentriran je u južnom dijelu Općine, na potezu između naselja Potpićan (ujedno i najmnogoljudnije općinsko naselje) i Vozilići (Karta 1). Rezultati popisa iz 2021. godine sugeriraju nastavak procesa depopulacije, koji je unutar ovog područja na snazi praktički od početka 20. stoljeća. Između popisa 2011. i 2021. godine jedino su naselja Blaškovići i Boljevići doživjela osjetni porast stanovništva, dok se na području ostalih naselja bilježi neznatni porast, stagnacija ili pad. S obzirom na visoki udio osoba starijih od 60 godina (gotovo 33% ukupnog stanovništva), stanovništvo Općine je moguće okarakterizirati kao staro, pri čemu indeks starosti (odnos između starog i mladog stanovništva) iznosi 200 starih (60+) na 100 mladih stanovnika (0-19). Prema navedenim podacima, ukoliko ne dođe do značajnijih demografskih promjena moguće je očekivati dodatni pad stanovništva u idućem međupopisnom razdoblju. Detaljan popis stanovništva po naseljima, spolu i starosti tablično je prikazan u tekstu niže (Tablica 1).

Tablica 1 Popis stanovništva 2021. godine po naseljima, spolu i starosti (Izvor: DZS; modificirano 3E PROJEKTI d.o.o.)

Spol	Ukupno	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
Muško	1.405	45,1	186,1	31,4
Žensko	1.424	47,0	215,4	34,3
Svi	2.829	46,0	200,4	32,9
Naselja	Broj stanovnika	Naselja	Broj stanovnika	
Blaškovići	207	Plomin Luka	143	
Boljevići	109	Polje Čepić	126	
Čambarelići	145	Potpićan	449	
Jesenovik	42	Purgarija Čepić	225	
Kostrčani	21	Stepčići	36	
Kožljak	160	Šušnjeвица	74	
Kršan	227	Veljaki	116	
Lanišće	77	Vozilići	224	
Lazarići	106	Zagorje	104	
Letaj	46	Zankovci	9	
Nova Vas	58	Zatka Čepić	29	
Plomin	96	UKUPNO	2 829	

Administrativne granice

- Središta naselja
- Granica Općine Kršan (PPUO)

Broj stanovnika po naseljima

- < 50 stanovnika
- 50 - 100 stanovnika
- 100 - 150 stanovnika
- 150 - 200 stanovnika
- 200 - 250 stanovnika
- > 250 stanovnika

Karta 1 Stanovništvo (Izvor: DGU, PPUO i DZS; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

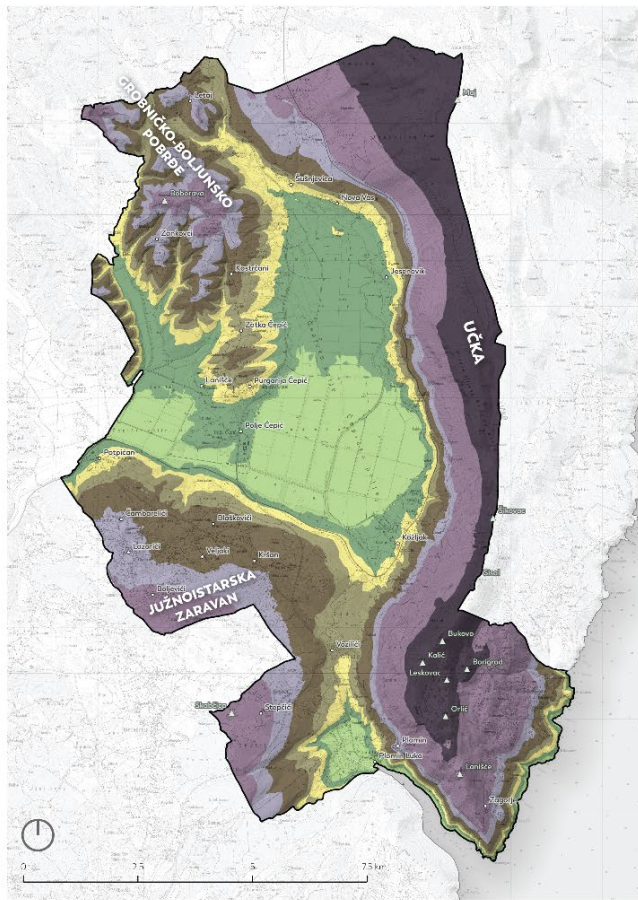
5.3. Reljefna obilježja

Reljefna obilježja Općine su kartografski prikazana u nastavku teksta (hipsometrija, nagib padina, ekspozicija padina), a njihova se analiza temelji na digitalnom modelu reljefa rezolucije 5 x 5 m, koji je izrađen na osnovu podataka ustupljenih od strane DGU.

Reljef Općine je definiran masivom Učke koji se proteže uz njezinu zapadnu granicu, Čepićkim poljem koje čini veći dio njezinog središnjeg dijela, brežuljcima Grobničko-boljunskog pobrđa i južnoistarske zaravni na sjeverozapadu i jugozapadu Općine, te Plominskom dragom i zaljevom na njezinom jugu. Detaljni kartografski prikaz hipsometrijskih razreda padina prikazan je u nastavku (Kartogram 2). Općinski teritorij obuhvaća dio središnje i južne Učke (Sisol, Plominska gora), s vrhovima Orlić (607,5 m n.v.), Leskovac (602 m n.v.), Kali (712,2 m n.v.), Bukovo (771,2 m n.v.), Sisol (834,5), Šikovac (779,6 m n.v.) i Maj (969,5 m n.v.). Obroncima Učke unutar predmetnog obuhvata dominiraju znatno nagnute (12-32°) i vrlo strme padine (32-55°)¹¹ Z, SZ, i JZ orijentacije, s izuzetkom zaravni u zaleđu vrhova Orlić i Leskovac. Detaljni kartografski prikaz ekspozicija padina prikazan je u nastavku (Kartogram 4). Ova kategorija nagiba je također prisutna na području Grobničko-boljunskog pobrđa na sjeverozapadu Općine, dok ostatak općinskog reljefa uglavnom čine ravnice (do 2°) i blago nagnute padine (5-12°). U svojem nizinskom dijelu (do 50 m n.v.) Čepićko polje obuhvaća približno 2 700 ha površine, s prosječnom visinom od oko 28 m n.v. Polje je od Plominskog zaljeva i drage odvojeno uskim grebenom čija se najviša točka nalazi na 118 m n.v.. Detaljan kartografski prikaz nagiba padina prikazan je u nastavku (Kartogram 3).

---

¹¹ *Geomorfološka klasifikacija nagiba padina prema Demek, 1972*

**KARTOGRAM
ANALIZA RELJEFA - HIPSOMETRIJA**

Proizvođač: Topografski karti 1:50000 (DGI-3), Digitalni model reljefa (vektorski) prema SJJ 25123, 19940 Križan
Sadržaj karte: Digitalni model reljefa - razredi nadmorskih visina

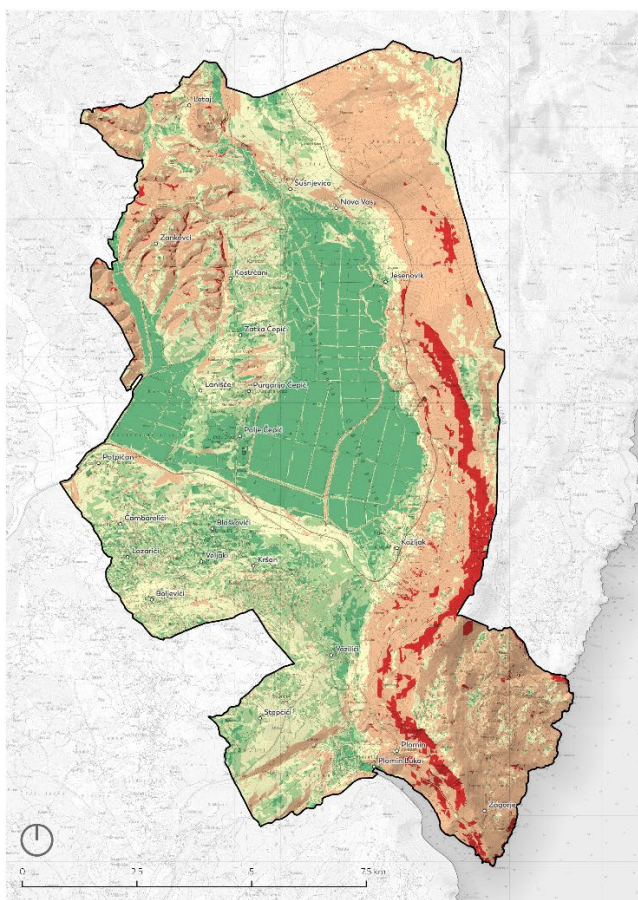
Administrativne granice

- Središnja naselja
- Granica Općine Križan (PPL.O)

Razredi nadmorskih visina

- < 25 mnv
- 25 - 50 mnv
- 50 - 75 mnv
- 75 - 100 mnv
- 100 - 150 mnv
- 150 - 200 mnv
- 200 - 500 mnv
- >500 mnv

Kartogram 2 - Hipsometrijski razredi reljefa Općine (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

KARTOGRAM ANALIZA RELJEFA - NAGIB PADINA

Podlaga: Topografska karta 1:25000 (DGLU), Digitalni model terena (avtorski podatki, izredna DGLU 2022), PRUGO (izdanje 2022).
Sadržaj karte: Digitalni model terena - nagib padina prema Demek, 1972.

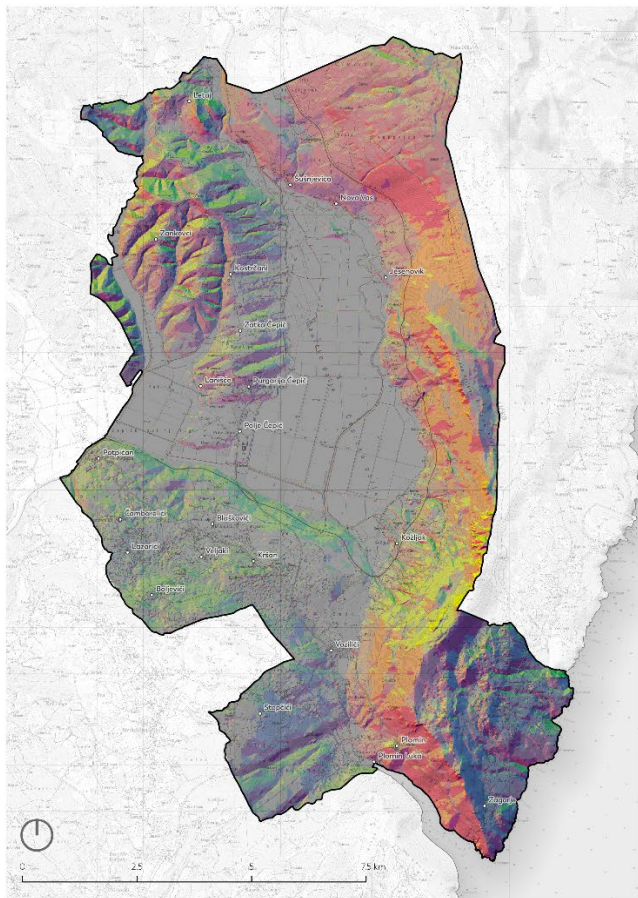
Administrativne granice

- Središta naselja
- Granica Općine Kršan (PUL.O)

Kategorije nagiba

- 0 - 2° Ravnica
- 2 - 5° Blago nagnuta padina
- 5 - 12° Nagnuta padina
- 12-32° Znatno nagnuta padina
- 32 - 55° Vrlo strma padina

Kartogram 3 - Geomorfološka klasifikacija nagiba padina Općine (Demek, 1972) (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

**KARTOGRAM
ANALIZA RELJEFA - EKSPOZICIJA PADINA**

Podloga: Topografska karta 1:25000 (C.C.), Digitalni model reljefa (Sudbeni podnizak, prema IZU 2022), PPUO Krišani
 Izradio: Izvorni Digitalni model reljefa - ekspozicija padina

- Administrativne granice
- Središnja naselja
  - Granica Općine Krišani (PPUO)

- Kategorije ekspozicije
- Sjeverna ekspozicija
  - Sjeveroistočna ekspozicija
  - Istočna ekspozicija
  - Južnoistočna ekspozicija
  - Južna ekspozicija
  - Jugozapadna ekspozicija
  - Zapadna ekspozicija
  - Sjeverozapadna ekspozicija
  - Ravan teren i blago nagnute padine (do 5°)

Kartogram 4 - Ekspozicija padina Općine (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

6. ANALIZA ULAZNIH PODATAKA

6.1. Strateška dokumentacija

Strateško planiranje se koristi kao alat za određivanje srednjoročnih ciljeva i mjera, odnosno za donošenje političkih odluka u skladu s definiranim prioritetima. Proces strateškog planiranja provodi se u suradnji lokalne samouprave i drugih dionika, a njegov krajnji rezultat je dokument koji određuje ciljeve i korake koji doprinose njihovom ostvarenju.

Strateška dokumentacija Općine Kršan temelji se na strategijama i akcijskim planovima usklađenim sa strateškim dokumentima na razini RH i EU, a obuhvaćaju sljedeće dokumente:

- Provedbeni program načelnika Općine Kršan za razdoblje od 2021. do 2025. godine
- Master plan turizma Općine Kršan od 2017. do 2025. godine
- Strategija upravljanja kulturnom baštinom Općine Kršan 2017.-2025. godine
- Akcijski plan energetske održivosti i prilagodbe klimatskim promjenama (SECAP)
- Program ukupnog razvoja Općine Kršan za razdoblje 2014. – 2020. godine (U PROCESU IZMJENA)
- Strategija upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Kršan za razdoblje 2017.-2021. godine (U PROCESU IZMJENA)
- Strategija očuvanja i održivog razvoja pomorstva i ribarstva na području Općine Kršan (NACRT)

U nastavku su tablično (Tablica 2) prikazani važeći strateški dokumenti Općine te njihov odnos s mjerama/projektima koji potiču razvoj ZI i KG.

Tablica 2 - Popis analiziranih strategija na razini Općine te usporedba s mjerama/projektima koji potiču ZI i KG (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Naziv dokumenta	Obrazloženje
Provedbeni program načelnika Općine Kršan za razdoblje od 2021. do 2025. godine	Provedbeni program definira smjer gospodarskog i društvenog razvoja naselja na području Općine uzimajući u obzir sljedeća prioritetna usmjerenja: Prioritet 1. Razvoj konkurentnog gospodarstva, Prioritet 2. Efikasno upravljanje prostorom i poboljšanje komunalne infrastrukture, Prioritet 3. Izgradnja društvene infrastrukture, poboljšanje socijalnih usluga i društvenog povjerenja i Prioritet 4. Zaštita i održiva valorizacija prirodne i kulturne baštine Aktivnosti koje u određenoj mjeri potiču elemente ZI i KG su zastupljene u sljedećim mjerama: <ul style="list-style-type: none"> • Mjera 1.1.2. Razvoj turističke infrastrukture (izgradnja atraktivnih kulturno-turističkih objekata (Kaštela Kršan, Kaštela Kožljak, Plomina), uređenje postojećih plaža, uređenje šetnica i parkova biciklističkih i pješačkih staza, vidikovaca, trim staza, sportskih igrališta)

	<ul style="list-style-type: none"> • Mjera 2.1.1. Usklađenost prostornog planiranja s potrebama razvoja (dugoročno održivo upravljanje prostorom općine, razvoj gospodarstva i povećanje kvalitete života) • Mjera 2.1.2. Strateško planiranje razvoja (izrada strategije razvoja općine, ažuriranje strategije upravljanja imovine, master plana turizma i ostalih strateških dokumenata) • Mjera 2.2.3. Poticanje korištenja OiE i poboljšanja EnU (poticati lokalne poduzetnike i građane da u što većoj mjeri koriste OiE i poboljšaju EnU objekata u kojima borave/rade) • Mjera 3.1.5. Poboljšanje sportsko-rekreacijske infrastrukture (održavanje postojeće sportsko-rekreacijske infrastrukture, izgradnja sportske dvorane u Potpićnu, izgradnja boćališta, dječjih igrališta za sport i zabavu, trim staza, outdoor teretana, biciklističkih staza, šetnica i sl.) • Mjera 4.1.1. Zaštita, obnova i stavljanje u funkciju obnovljene kulturne baštine (redovnog održavanja kulturne baštine i stavljanjem u funkciju Doma kulture Kršan projekti izgradnje, obnove i valorizacije materijalne kulturne baštine (Kaštel Kršan, Kaštel Kožljak i Interpretacijski centar maritimne baštine u Plominu) • Mjera 4.2.1. Održiva valorizacija prirodne baštine (projekt izgradnje Šetnice od Plomin Luke do Brestove, izgradnju i uređenje osnovne infrastrukture za valorizaciju prirodne baštine (plaže, šetnice, pješačke staze, trim staze, vidikovci, tematski interpretacijski centri i sl.))
<p>Master plan turizma Općine Kršan od 2017. do 2025. godine</p>	<p>Razvoja turizma Općine temelji se na lokalnim resursima i snagama te načelima održivog razvoja, sukladno kojima su postavljeni sljedeći ciljevi: Cilj 1. Povećati javne i privatne investicije u turizmu, Cilj 2. Povećati smještajne kapacitete i poboljšati njihovu kvalitetu, Cilj 3. Produžiti turističku sezonu i Cilj 4. Povećati i poboljšati ukupnu turističku ponudu s ciljem povećanja turističke potrošnje. Projekti koji svoje pojedinačne aktivnosti potječu ZI i KG su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PROJEKT: Bluegreen EKO resort Brestova (odgovornog i održivog, prostoru prilagođenog i ekološkog turističkog naselja – resorta) • PROJEKT: Čuvar Istarskog razvoda - Kaštel Kršan (aktivacija povijesne jezgre starog grada Kršana kreiranjem turističkih usluga komplementarnih s očuvanjem i konzervacijom kulturne baštine) • PROJEKT: Living history muzej ruralni kompleks Brankovići (oplemenio, sačuvao i priveo njegovoj svrsi kao autentična turistička ponuda koja prezentira način života na istarskom seoskom imanju) • PROJEKT: Regionalni centar lovnog turizma – Potpićan (centr lovnog turizma jesu nekadašnje zgrade ugljenokopa koje se kroz brownfield investiciju mogu turistički valorizirati za konkretnu ponudu) • PROJEKT: ElectricLand (zamišljen je kao svojevrsan tematski park unutar Termoelektrane Plomin unutar viška prostora koji se oslobodio radi reorganizacije proizvodnje.) • PROJEKT: Šetnica Plomin luka – Brestova • PROJEKT: Plominska kružna pješačka staza • PROJEKT: Felicia - kružna pješačka staza • PROJEKT: Razvoj planinarskih staza • PROJEKT: Biciklistička staza Kožljak – Potpićan
<p>Strategija upravljanja kulturnom baštinom Općine Kršan 2017.-2025. godine</p>	<p>Strategija potiče efikasno upravljanje raspoloživom kulturnom baštinom i razvoja kulturnog turizma kroz sljedeće strateške ciljeve: 1. Razvijati kulturni turizam kao zaseban i prepoznatljiv selektivni oblik turizma, 2. Uspostaviti efikasne sustave zaštite kulturnih dobara i upravljanja posjetiteljima i 3. Razvijati svijest lokalnog stanovništva, gospodarstva i lokalne javne vlasti o važnosti očuvanja kulturne baštine i njene optimalne valorizacije</p> <p>Projekti koji u određenim segmentima potiču ZI i KG su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mjera 1.1.1. Obnova i valorizacija kulturne baštine projekata prvog reda (Projekt Čuvar Istarskog razvoda, Ekomuzej „Vlaški puti“, Šušnjevicica – „Šušnjević“, Kula Kršan, Stazama kršanskih crkvi, Plominski lapidarij)

	<ul style="list-style-type: none"> Mjera 1.1.2. Obnova i valorizacija kulturne baštine projekata drugog reda (Muzej kontemplacije Kaštel Kožljak, Posjetiteljski centar (Visitors Center) Čepičko jezero, Living history muzej ruralni kompleks Brankovići, Rudarska baština, Arheološki parkovi)
<p>Program ukupnog razvoja Općine Kršan za razdoblje 2014. – 2020. godine (U PROCESU IZMJENA)</p>	<p>Program razvoja Općine je u skladu s razvojnim i tekućim problemima, mogućnostima i potrebama te je sukladno tome definirao tri (3) strateška cilja: Cilj 1. Razvoj konkurentnog gospodarstva, Cilj 2. Zaštita okoliša, efikasno upravljanje prostorom, poboljšanje infrastrukture i unaprjeđenje kvalitete života i Cilj 3. Zaštita i održiva valorizacija prirodne i kulturne baštine.</p> <p>Aktivnosti koje se u određenoj mjeri odnose na ZI i KG protežu se kroz nekoliko sljedećih mjera:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mjera 1.2.1. Poticanje razvoja održivog turizma (obnova, zaštita i valorizacija kulturnih i prirodnih dobara) Mjera 1.2.2. Diferencijacija turističke ponude (održavanje plaža, uređenje i tematiziranje šetnjica, pješačkih i biciklističkih staza) Mjera 1.3.1. Poticanje razvoja održive poljoprivrede (izgraditi sustav prirodnog vjetrobrana (npr. sadnja topola) i uređenje poljskih puteva) Mjera 2.1.5. Izgradnja i poboljšanje ostale prometne i komunalne infrastrukture (valorizacija željezničke infrastrukture, proširenje i opremanje groblja) Mjera 2.1.6. Jačanje kapaciteta za pružanje komunalnih usluga (održavanje javnih zelenih površina (trgovi, parkovi, dječja igrališta pješačke staze i dr.) Mjera 2.2.3. Poboljšanje postojeće i izgradnja nove sportsko-rekreacijske infrastrukture (izgraditi i opremiti sportsku dvoranu u naselju Potpićan, izgraditi tematizirane trim staze i outdoor teretane, poboljšati stanje postojećih i izgraditi nova dječja igrališta/igraonice, redovito održavati i unaprjeđivati kvalitetu sportsko-rekreacijske infrastrukture) Mjera 2.4.1. Povećanje energetske učinkovitosti u kućanstvima, javnim objektima, gospodarskim objektima i javnoj rasvjeti (poticati korištenje programa sufinanciranja energetske obnove stambenih i gospodarskim objekata, razvijati i provoditi programe energetske obnove objekata u vlasništvu Općine, informativne radionice za građane i poduzetnike o beneficijama povećanja energetske učinkovitosti) Mjera 2.5.1. Povećanje broja sadržaja za mlade (opremiti i urediti Kulturni centar Kršan, adaptirati i opremiti trenutno neiskorištene prostore u ostalim naseljima) Mjera 3.1.1. Zaštita, obnova i stavljanje u funkciju obnovljene kulturne baštine (zaštite i redovitog održavanja kulturne baštine, obnova i valorizacije materijalne kulturne baštine (Stari grad Kršan, Kaštel Kožljak, kulturno-povijesna cjelina Plomin, kulturno-povijesna cjelina Šušnjevića, stambeno-gospodarska cjelina Brankovići) Mjera 3.2.1. Zaštita i održivo upravljanje prirodnom baštinom (aktivnosti zaštite okoliša i biološke raznolikosti, inventarizacija flore i faune) Mjera 3.2.2. Održiva valorizacija prirodne baštine (šetnice od Plomin Luke do Brestove, urediti pješačke staze, mountain bike staze, trim staze, vidikovce, pristupe plažama i sl., Izgraditi interpretacijske centre u kojima će se prezentirati najvrjednija flora i fauna (Plominski zvončić i sl.) Mjera 3.3.1. Zaštita i promocija nematerijalne kulturne baštine (uređenje parkova i ostalih javnih površina tematizirati sukladno nasljeđu glagoljice, uređenje kaštela Kršan)
<p>Strategija upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Kršan za razdoblje 2017.-2021.</p>	<p>Cilj Strategije je dugoročno osigurati održivo, učinkovito i transparentno upravljanje i raspolaganje imovinom Općine kao i osigurati da imovina bude u službi gospodarskog rasta te rasta i zaštite javnog interesa.</p> <p>Aktivnosti kojim se namjerava uspostaviti učinkovito raspolaganje imovinom, a u određenim dijelovima su vezani za ZI i KG su:</p> <ul style="list-style-type: none"> uspostava kvalitetnih registara imovine (informatički sustava evidencije nekretnina)

(U PROCESU IZMJENA)	<ul style="list-style-type: none"> • redovito ažuriranje imovine Općine • izrada godišnjih planova upravljanja i gospodarenja <p>konstantno održavanje postojećih poslovnih prostora sukladno pozitivnim zakonskim propisima posebice imajući u vidu podizanje energetske učinkovitosti prostora kako bi se smanjili troškovi održavanja</p>
Akcijski plan energetske održivosti razvoja i prilagodbe klimatskim promjenama (SECAP)	<p>Cilj SECAP-a je prilagodba klimatskim promjenama i ublažavanja negativnih učinaka istih kroz korištenje obnovljivih izvora energije i smanjenje potrošnje energije kroz poticanje mjere energetske učinkovitosti.</p> <p>Mjere koje se dotiču tema ZI i KG su sljedeće:</p> <ul style="list-style-type: none"> • M2 Program cjelovite energetske obnove zgrada u vlasništvu i pod upravljanjem Općine Kršan • M4 Poticanje cjelovite energetske obnove obiteljskih kuća u Općini Kršan • M6 Zelene dozvole za gradnju obiteljskih kuća • M7 Zelene dozvole za gradnju komercijalnih objekata • M18 Potpora i suradnja s ustanovama koje upravljaju zaštićenim područjima za zelenu i energetske tranziciju
Strategija očuvanja i održivog razvoja pomorstva i ribarstva na području Općine Kršan (NACRT)	<p>U skladu s razvojnim resursima i potencijalima, te mogućnostima i potrebama Općine definirana su dva strateška cilja za razvoja ribarstva i pomorstva, a to su: Strateški cilj 1. Razvoj održivog ribarstva i Strateški cilj 2. Razvoj pomorstva i očuvanje pomorske baština</p> <p>Mjere koje u određenim aktivnostima potiču ZI i KG su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mjera 1.2. Poticati razvoj sportsko-rekreacijskog ribolova kao turističke ponude • Mjera 2.2. Izgradnja i opremanje interpretacijskih centara koji promiču pomorsku baštinu i održivo ribarstvo • Mjera 2.3 Izgradnja i opremanje tematskih šetnica i drugih društvenih sadržaja kojima se promiče pomorska baština i održivo ribarstvo

6.2. Prostorno-planska dokumentacija

Ovim poglavljem dana je analiza zadanih smjernica prostornog razvoja kroz važeću prostorno-plansku dokumentaciju za područje Općine te njihovog utjecaja na sastavne elemente ZI i KG. Također je omogućen pregled vrijednih (zaštićenih i evidentiranih) prostornih sastavnica na području Općine.

Sustav prostornog planiranja u Republici Hrvatskoj reguliran je Zakonom o prostornom uređenju (NN, broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19). Prostorno planiranje je institucionalni i tehnički oblik za upravljanje prostornom dimenzijom održivosti, kojom se na temelju procjene razvojnih mogućnosti u okviru zadržavanja osobnosti prostora, zahtjeva zaštite prostora te očuvanja kakvoće okoliša i prirode određuje namjena prostora/površina, uvjeti za razvoj djelatnosti i infrastrukture te njihov razmještaj u prostoru, uvjeti za urbanu preobrazbu i urbanu sanaciju izgrađenih područja te uvjeti za ostvarivanje planiranih zahvata u prostoru.

Obilježje svih prostornih planova je njihova subordinacija, pri čemu svaki plan obuhvaća određeni teritorij i njemu pripadajuću razinu planiranja, uz nužnu usklađenost s planovima višeg reda. Slijedom navedenog, Prostorni plan uređenja Općine Kršan ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 6/02, 1/08, 18/10, 14/12, 23/12 - pročišćeni tekst; 6/14, 11/14 - pročišćeni tekst Odredbi za provođenje i grafičkog dijela, 6/17, 07/17 - pročišćeni tekst Odredbi za provođenje i grafičkog dijela, 9/22) (dalje u tekstu: PPUO) izrađuje se u skladu s Prostornim planom Istarske županije ("Službene novine Istarske županije", broj 2/02, 1/05, 4/05, 14/05 - pročišćeni tekst, 10/08, 07/10, 16/11 - pročišćeni tekst, 13/12, 09/16, 14/16) (dalje u tekstu: PPŽ).

Na području Općine Kršan, uz već navedene planove, važeći su i sljedeći planovi nižeg reda:

- Detaljni plan uređenja Stari grad Kršan ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 9/11)
- Urbanistički plan uređenja Stare staze ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 4/11, 5/12, 3,16)
- Urbanistički plan uređenja Radna zona Kršan Istok ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 6/11)
- Urbanistički plan uređenja Pristav ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 22/12, 3/16)
- Urbanistički plan uređenja Potpićan ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 4/14, 5/20)
- Urbanistički plan uređenja Blaškovići 2 ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 1/14)
- Urbanistički plan uređenja Baći ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)
- Urbanistički plan uređenja Donadići ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)

- Urbanistički plan uređenja Fonovići ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)
- Urbanistički plan uređenja turističkog naselja Brestova – T2 ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)
- Urbanistički plan uređenja turističkog naselja Fratirija – T2 ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)
- Urbanistički plan uređenja Jurasij ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 6/16)
- Urbanistički plan uređenja Suha marina Plomin ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 6/16)
- Urbanistički plan uređenja Stipani ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 1/17)
- Detaljni plan uređenja trajektnog pristaništa i centra za akvakulturu u Plominskom zaljevu ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 2/00, 2/08)

te Prostorni plan parka prirode Učka (NN, broj 24/06), koji se jednim dijelom nalazi unutar obuhvata PPUO-a.

Prostornim planiranjem omogućavaju se uvjeti za ostvarenje prostornih i društvenih potencijala te u tom smislu elementi zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja moraju biti bitan razvojni, a ne ograničavajući faktor uređenja i korištenja prostora.

Odredbama za provedbu PPUO-a, odnosno kroz njegovu izradu, podržani su principi kružnog gospodarenja prostorom i zgradama razvojnim mjerama koje se odnose na:

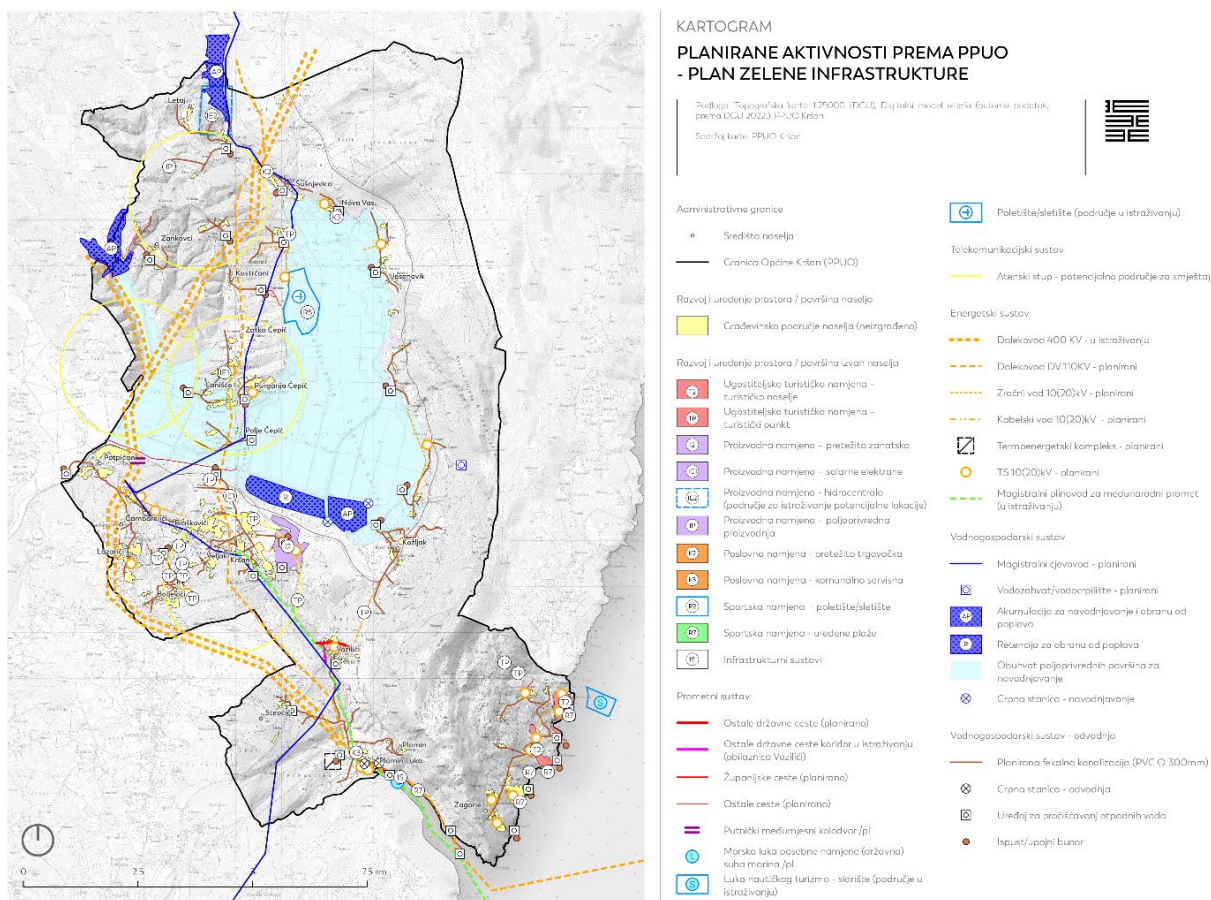
- kvalitetnije korištenje prirodnih (posebno obala) i stvorenih (posebno spomenici kulture) vrijednosti pojedinih prostornih cjelina,
- određenje veličine, strukture, kvalitete i kapaciteta turističke ponude shodno granici dopustivosti opterećenja obale te sukladno važećim zakonima i propisima,
- racionalizaciju površine građevinskog područja,
- precizno određenje režima zaštite voda, zaštićenog obalnog područja mora (ZOP-a), šuma, ostalih osobito vrijednih dijelova prirode, poljoprivrednih tala, graditeljske baštine te svih prirodnih i civilizacijskih vrijednosti.

Odredbama se također potiče usmjeravanje stambene izgradnje na nedovoljno ili neracionalno izgrađene dijelove naselja putem interpolacija te na rekonstrukciju postojećih građevina, s ciljem povećanja gustoće naseljenosti i racionalnosti izgrađene strukture i komunalne infrastrukture.

Određene veće zahvate u prostoru, a pogotovo one gospodarske i infrastrukturne (prometni, energetske i vodnogospodarski sustav), potrebno je sagledati kroz planirani razvoj ZI te ih, ako je moguće, usmjeriti na zelena i održiva rješenja. Značajni zahvati izdvojeni su u nastavku teksta (Tablica 3), a prikazani su na zasebnim kartografskim prikazima (Kartogram 5).

Tablica 3 - Planirane aktivnosti unutar važećeg PPUO-a (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

prometni sustav:
<ul style="list-style-type: none"> - planirana obilaznica Vozilići (D66 – D64) - planirana luka posebne namjene – suha marina Plomin - planirana luka nautičkog turizma – sidrište – uvala Stupova (područje za istraživanje potencijalne lokacije) - planirani vezovi uz planirana turistička naselja Brestova i Fratrija - planirana željeznička postaja Kršan u Potpićanu - planirano sportsko poletište/sletište Kostrčani (područje za istraživanje potencijalne lokacije)
energetski sustav:
<ul style="list-style-type: none"> - modernizacija i povećanje ukupne snage kompleksa TE Plomin s postojećih 335 MW na planiranih 710 MW - planirani dalekovod 2x400 kV Plomin – Melina (PGŽ) - planirani dalekovod 110 kV Plomin – Lupoglav (Vranja) – Buzet - planirani kabelski dalekovod 110 kV Plomin – Cres - potencijalna trasa magistralnog plinovoda za međunarodni transport Kršan – Plomin – Omišalj (u istraživanju)
vodoopskrbni sustav:
<ul style="list-style-type: none"> - planirani magistralni vodoopskrbni cjevovodi
odvodnja otpadnih voda:
<ul style="list-style-type: none"> - planirani razdjelni kanalizacijski sustav
građevine za postupanje s otpadom:
<ul style="list-style-type: none"> - planirano odlagalište inertnog građevnog otpada i reciklažno dvorište u sklopu Radne zone Kršan
vodnogospodarski sustav:
<ul style="list-style-type: none"> - planirani sustav navodnjavanja za područje Općine Kršan - planirana akumulacija / retencija Čepić
gospodarski sustav izvan građevinskog područja naselja:
<ul style="list-style-type: none"> - neizgrađeni dio Radne zone Kršan - planirana građevinska područja izvan naselja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za smještaj solarnih elektrana na području naselja Blaškovići i Lanišće te Radne zone Kršan (sjeverni dio) - planirana turistička naselja Brestova i Fratrija - planirana turistička područja (TP)
građevinska područja naselja:
<ul style="list-style-type: none"> - neizgrađeni dijelovi građevinskih područja naselja
uređene morske plaže:
<ul style="list-style-type: none"> - planirane uređene morske plaže – Jurasi, uvala Babina, Brestova, Fratrija i Plominska Luka

Kartogram 5 - Planirane aktivnosti unutar važećeg PPUO (Izvor: PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

6.2.1. Analiza prostorno-planske i zakonske zaštite te ostalih evidentiranih vrijednosti prema važećem PPUO

Zakonska i prostorno-planska regulativa omogućuje očuvanje i zaštitu prostornih i kulturnih vrijednosti pojedinog područja, stoga je potrebno izdvojiti (1) kulturna dobra te (2) prirodne i (3) krajobrazne vrijednosti, kao i (4) područja ekološke mreže NATURA 2000. U nastavku je obrađeno i (5) područje Općine Kršan u pojasu zaštićenog obalnog područja mora te (6) područja za koje je PPUO-om određena obveza donošenja prostornih planova nižeg reda.

Planom se diferenciraju dvije osnovne kategorije zaštite:

- zaštita utvrđena na temelju zakona i drugih propisa,

- zaštita zasnovana na temelju važećih odluka te odredbi važeće prostorno-planske dokumentacije.

Navedene vrijednosti važni su elementi za formiranje zelene infrastrukture jer čine vrijedne prirodne ekosustave (Natura 2000), ali i sustave napravljene ljudskom intervencijom (kulturni krajobraz i baština) koje je potrebno povezati i ojačati.

Kulturna dobra

Temeljem Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (NN, broj 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18, 32/20, 62/20, 117/21, 114/22) na području Općine registrirano je sljedećih 17 nepokretnih kulturnih dobara:

- Kulturno-povijesna cjelina Plomin (RRI-0039-1962)
- Plomin – crkva Sv. Jurja Starog (Z-360)
- Hidroarheološka zona od rta Prklo kod Rabca do luke Rijeka (179/1-1967)
- Ostaci potonulog ratnog broda TA-36 (Stella Polare) (Z-244)
- Kršan – Kaštel (Z-351)
- Kloštar (Čepić Polje) – zgrada bivšeg pavlinskog samostana Sv. Marije (Z-4015)
- Jesenovik – crkva Sv. Kvirina (Z-1380)
- Nova Vas – kapela Sv. Duha (Z-580)
- Brankovići - stambeno-gospodarska cjelina ruralne arhitekture (Z-2480)
- Katun – ruralna kulturno-povijesna cjelina (RRI – 0245-1970)
- Katun (Kožljak) – zgrada kazališne družine "Otokar Keršovani" (RRI – 264)
- Nova Vas – stambena kuća br 29. vl. Franko Jurman (RRI – 0191-1968)
- Nova Vas – ruralna cjelina (RRI – 0291-1972)
- Šušnjeвица- ruralna cjelina (RRI – 0292-1972)
- Trdoslavići – ruralna cjelina (RRI – 0293-1972)
- Zagorje, Baći – crkva Sv. Katarine (Z-4555)
- Kožljak – ruševine kaštela (Z-7519)

Važećim PPUO-om evidentirana su sljedeća nepokretna kulturna dobra:

- ruralna cjelina (seosko naselje) Brankovići,
- ruralna cjelina (seosko naselje) Jesenovik (Lovreti, Paroni, Picići, Salamuni),
- ruralna cjelina (seosko naselje) Kožljak (Gradina, Žuknica, Ravnica, Gorinci, Faldići),
- ruralna cjelina (seosko naselje) Plomin (Ivanići, Kaštavci, Malin, Krževanići, Korneri),
- ruralna cjelina (seosko naselje) Stepčići,
- ruralna cjelina (seosko naselje) Polje,
- ruralna cjelina (seosko naselje) Honovići,
- ruralna cjelina (seosko naselje) Stabljevac,
- arheološki lokalitet i kaštel u Kožljaku (Zagrad),

- crkva sv. Juraj u Brdu,
- crkva sv. Jelene u Brdu,
- kapela sv. Jakova na groblju u Kršanu s glagoljičnim grafitima.

Popis ostalih evidentiranih kulturnih dobara dostavljenih od strane nadležnog Konzervatorskog odjela je sljedeći:

- arheološka zona u Plomin luci (prijedlog za registraciju),
- crkva sv. Marije Magdalene u Malinima (prijedlog za registraciju),
- arheološki lokalitet sv. Stjepan u Plomin luci / Malinima (prijedlog za registraciju),
- Kršan - utvrđeno naselje s župnom crkvom sv. Antuna (prijedlog za zaštitu),
- Kožljak - Zagrad - kapela na groblju,
- Čepić - župna crkva Presvetog Trojstva,
- Plomin - Malini - ostaci mlinova,
- Čepić - Plomin luka – tunel,
- Letaj - crkva sv. Jurja i arheološki lokalitet (kaštel),
- Čepić - ruševine kaštela.

Mjere zaštite nepokretnih kulturnih dobara propisane su Zakonom o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, drugim propisima te ovim odredbama za PPUO-a i planovima nižeg reda.

Prirodne vrijednosti

PPUO-om su obuhvaćeni sljedeći dijelovi prirode, zaštićeni Zakonom o zaštiti prirode:

1. Park prirode "Učka" - područje Učke i dijela Ćićarije u granicama koje je proglasio Hrvatski državni sabor,
2. Značajni krajobraz - područje južnog dijela Učke – Učka-Plomin koje je proglasila Županijska skupština Istarske županije.

Navedenim zaštićenim područjima upravlja Javna ustanova Park prirode Učka i "Natura Histrica" - javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Istarske županije.

(1) Površina PARKA PRIRODE UČKA iznosi 16 046 ha, od čega se 2 565,65 ha nalazi unutar Općine. Planina 'Učka' je prirodno područje s očuvanim obilježjima autohtone žive i nežive prirode, s naglašenim estetskim, ekološkim i prirodnim vrijednostima. Svojim položajem na razmeđu Istre i Kvarnera, Učka tvori izrazitu pejzažnu vrijednost i simbol jednog i drugog prostora. Prema sjeveru Učka se nastavlja na nešto nižu Ćićariju, a prema jugu postupno se spušta do Plominskog zaljeva. Prirodoslovne vrijednosti ove planine su u ljepoti i raznolikosti njezine vegetacije. Posebno to vrijedi za istočnu stranu jer su ovdje šume bolje očuvane, a i vegetacijski profil ima veći visinski raspon (0-1400). (Biportal)

(2) Područje ZNAČAJNOG KRAJOBRAZA UČKA - JUŽNI DIO cijelom površinom od 875,98ha nalazi se unutar granica Općine. Granica južnog dijela Učke ide po južnoj granici parka prirode, od lokaliteta Stabljevac do granice Općine i Mošćenička Draga, po istoj granici do državne ceste Pula-Rijeka, istom cestom do lokaliteta Načinovići te na cca udaljenosti od 350 m iznad ceste motel Plomin-Sv.Ivan-Vozilići (obilazeći lokalitet Goričica) i spaja se na lokalitet Stabljevac. Područje ima visoku krajobraznu vrijednost. s vrha Plominske gore izvanredan je pogled na Kvarner. Obronci su staništa rijetkih i ugroženih biljnih vrsta, iz kojih izdvajamo Istarski zvončić (*Campanula istriaca*), simboličnu biljku staroga grada Plomina. Pukotine stijena, špilje i jame, staništa su većeg broja šišmiša. (Natura Histrica)

Mjere očuvanja i zaštite svih zaštićenih dijelova prirode određuju se u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode, odredbama PPUO-a te ostalim odgovarajućim propisima.

Za zaštitu u kategoriji značajnih krajobraza, **PPŽ-om je predložen predio obronaka Plominskog zaljeva, a obuhvaća obalu Plominskog zaljeva** zbog svojih reljefnih i vegetacijskih karakteristika.

Krajobrazne vrijednosti

Područje Istarske županije je Strategijom i Programom prostornog uređenja RH tretirano kao jedinstvena krajobrazna cjelina, koja je PPŽ-om podijeljena u tri cjeline, unutar kojih su određene krajobrazne podcjeline i njihovi dijelovi od kojih se sljedeći nalaze unutar obuhvata Općine Kršan:

- "bijela Istra": južni dio (Učka – Park prirode),
- "siva Istra": istočno područje (Gračišće – Pićan – Gologorica – Boljun – Čepić – Kršan – slivno područje Raše),
- "crvena Istra": istočni priobalni dio (Kavran – Krnica – Rakalj – Labin – Rabac – Plomin).

Mjere očuvanja krajobraza pojedine podcjeline, odnosno njihovih dijelova, propisani su odredbama PPŽ-a i PPUO-a.

Ekološka mreža NATURA 2000

Istočna polovica obuhvata Općine nalazi se na području koje je prema Direktivi o pticama (POP) određeno kao međunarodno važno područje za ptice HR1000018 Učka i Čičarija. Na navedenom području cilj je očuvati pogodnu strukturu staništa i stanišnih uvjeta za održanje gnijezdećih populacija, što se postiže provođenjem mjera propisanih Pravilnikom o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže (NN 25/20). Prema Direktivi o staništima (POVS) definirana su sljedeća područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove:

1. HR2000601 Park prirode Učka
2. HR2001434 Čepić tunel
3. HR3000002 Plomin - Mošćenička draga

4. HR2001486 Istra - Čepićko polje
5. HR2001215 Boljunska polje

Mjere očuvanja za ciljne vrste i staništa na području ekološke mreže RH propisane su Pravilnikom o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže (NN 111/22).

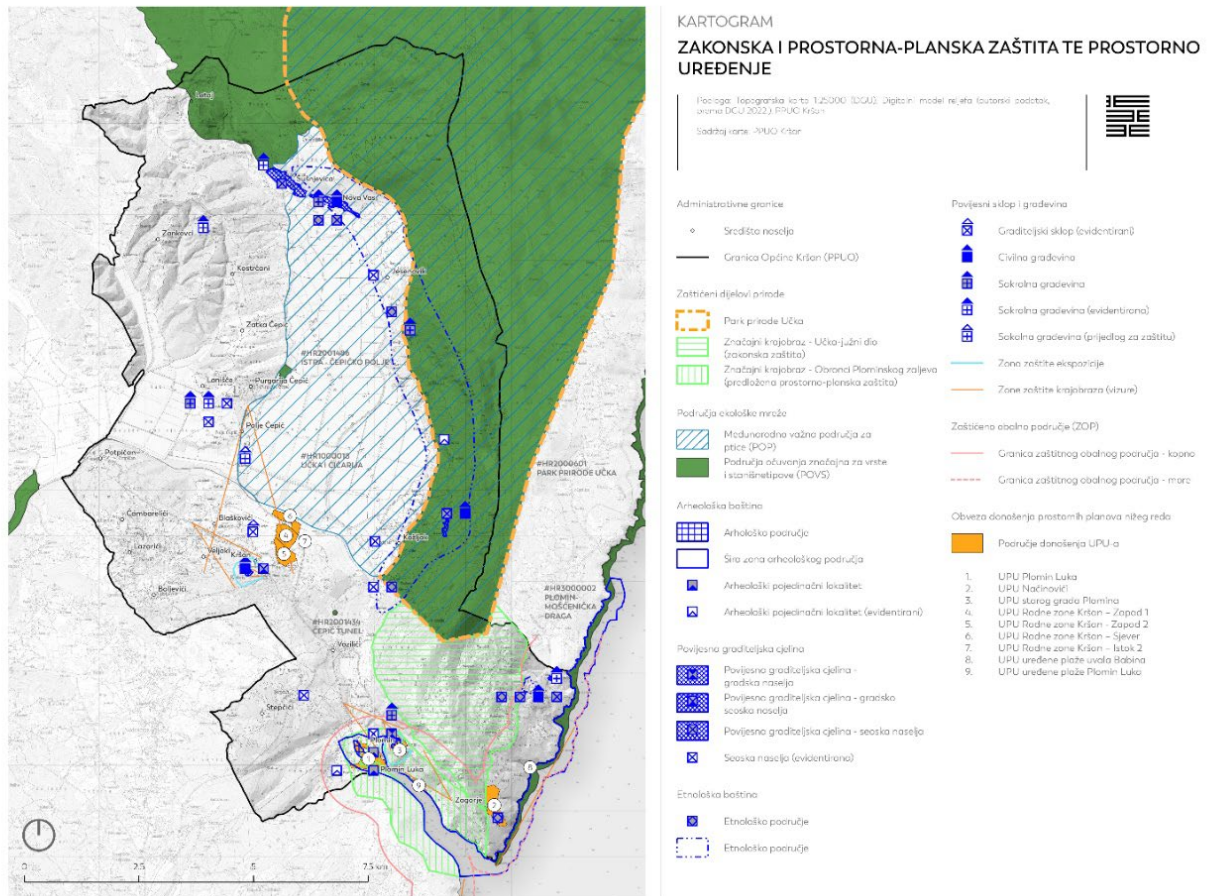
Zaštićeno obalno područje mora (ZOP)

Obalni dio Općine nalazi se u pojasu zaštićenog obalnog područja mora (dalje u tekstu: ZOP). ZOP je područje od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Planiranje i korištenje prostora ZOP-a se radi zaštite, ostvarenja ciljeva održivog, svrhovitog i gospodarski učinkovitog razvoja provodi uz ograničenja u pojasu kopna i otoka u širini od 1000 m od obalne crte i pojasu mora u širini od 300 m od obalne crte. Planiranje u području ZOP-a utvrđeno je Zakonom o prostornom uređenju.

Obveza donošenja prostornih planova nižeg reda

PPUO-om je određena obveza donošenja sljedećih planova nižeg reda (urbanističkih planova uređenja):

- Urbanistički plan uređenja Plomin Luka
- Urbanistički plan uređenja Načinovići
- Urbanistički plan uređenja starog grada Plomina
- Urbanistički plan uređenja Radne zone Kršan – Zapad 1
- Urbanistički plan uređenja Radne zone Kršan - Zapad 2
- Urbanistički plan uređenja Radne zone Kršan – Sjever
- Urbanistički plan uređenja Radne zone Kršan – Istok 2
- Urbanistički plan uređenja uređene plaže uvala Babina
- Urbanistički plan uređenja uređene plaže Plomin Luka

Kartogram 6 - Prostorno-planska i zakonska zaštita prirode te ostalih evidentiranih vrijednosti (Izvor: Biportal, Registar, PPUO, modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

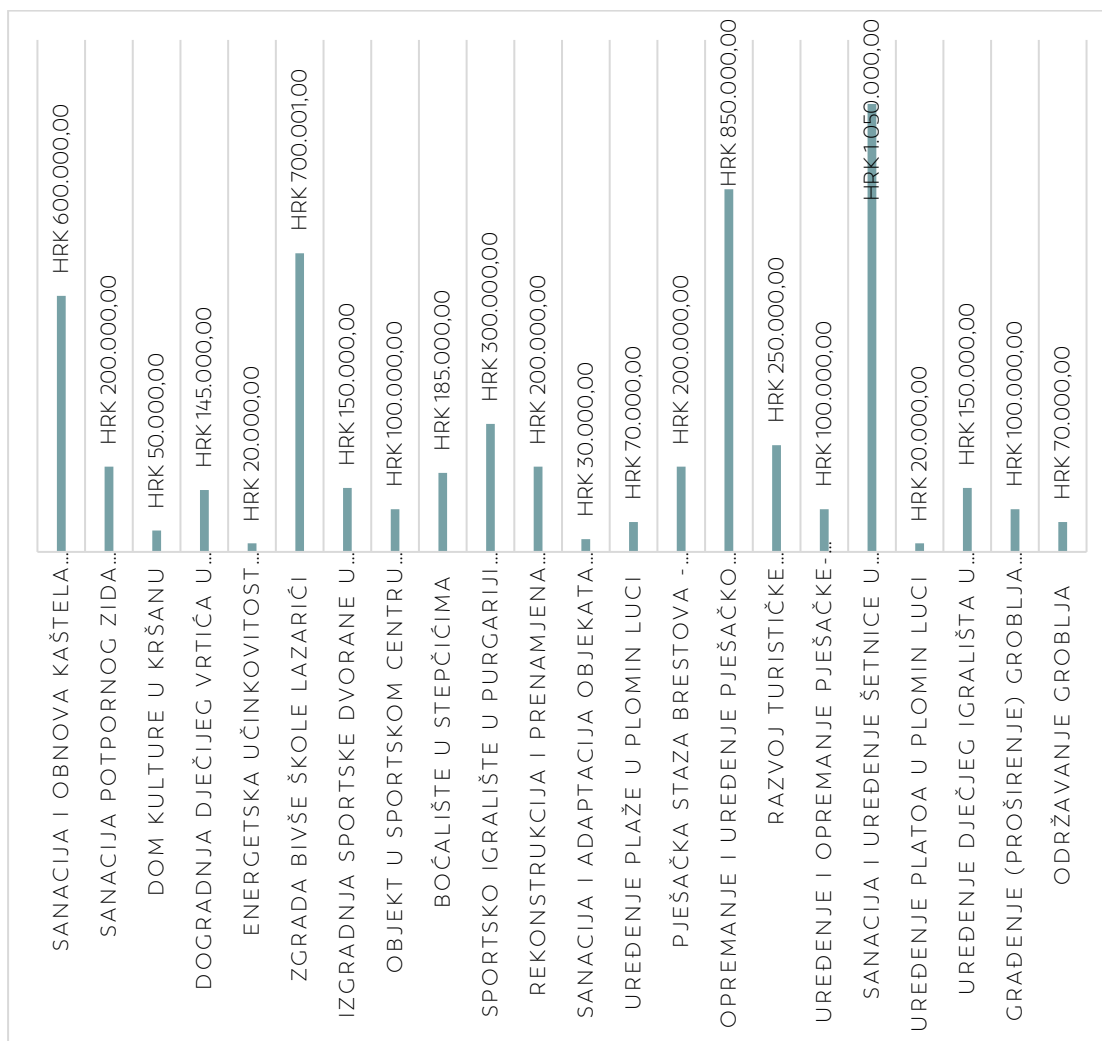
6.3. Analiza ulaganja u pojedinačne elemente ZI i KG kroz općinski proračun

Analiza ulaganja u sklopu ovog dokumenta obuhvaća pregled projekta/aktivnosti vezanih za pojedine elemente ZI i KG, odnosno zelene urbane obnove. Spomenuti projekti/aktivnosti, te njihov udio u ukupnim proračunskim izdacima tijekom 2021. i 2022. godine, opisan je i grafički prikazan u nastavku teksta.

U 2021. godini proračun Općine je nakon dva rebalansa iznosio **31.566.253,75 kn**. Ukupna sredstva koja su 2021. godine bila direktno ili indirektno povezana s projektima/aktivnostima zelene urbane obnove iznosila su 8.560.051,00 kn ili 27 % proračuna za 2021. godinu.

Projekti/aktivnosti koji su bili **direktno** povezani sa zelenom urbanom obnovom iznosili su **5.540.001,00 kn**, odnosno **18% proračuna**, od čega prednjače novčana sredstva za sanaciju i uređenje šetnice u Plomin Luci te sanacija i obnova potpornog zida i kaštela Kožljak. Projekti/aktivnosti direktnih ulaganja u ZUO detaljno su obrađeni na grafičkom prikazu (Grafički prikaz 1) u nastavku.

Projekti/aktivnosti koji su **indirektno** povezani sa zelenom urbanom obnovom iznosili su **3.020.050,00 kn**, odnosno **10% proračuna** Općine, od čega se većina odnosi održavanje sportskih objekta, škola i vrtića, dječjih igrališta, košnju zelenih površina i čišćenje i redovno održavanje te izradu planova, studija, projekata i podloga.

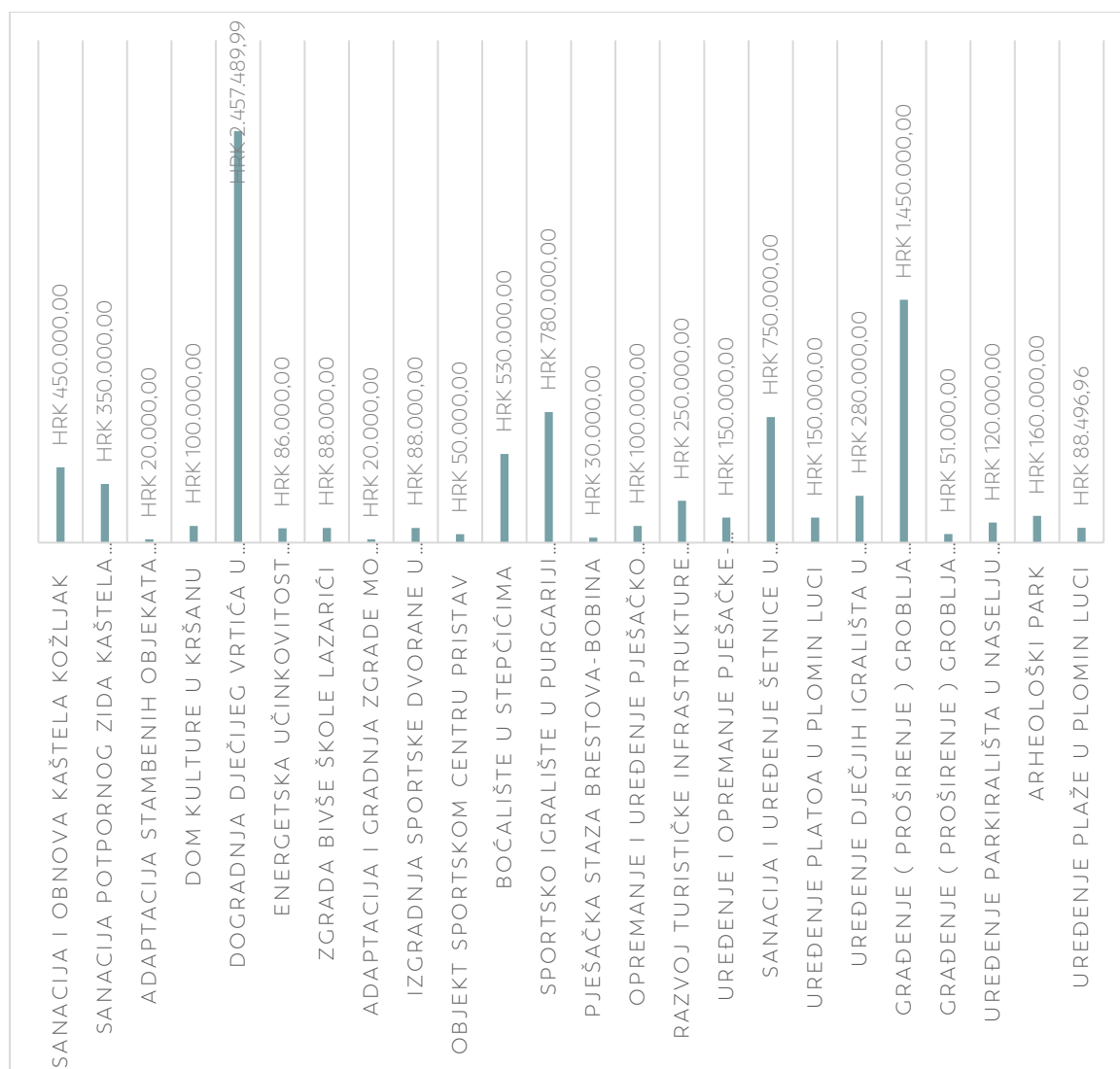
Grafički prikaz 1 - Direktna ulaganja u pojedinačne elemente ZUO u 2021. godini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Proračun Općine za 2022. godinu, je nakon druge izmjene iznosio **34.777.760,98 kn**. Ukupna sredstva koja su na direktan ili indirektan način bila povezana projektima/aktivnostima ZUO iznosila su 11.907.738,35 kn, što je obuhvatilo 34% općinskog proračuna.

Projekti/aktivnosti koji su bili **direktno** povezani sa zelenom urbanom obnovom iznosili su **8.598.986,95 kn**, odnosno **25% proračuna**, od čega prednjače novčana sredstva za dogradnju dječjeg vrtića i proširenje groblja u Kršanu, zatim sanacija i uređenje šetnice u Plomin Luci te sportskom igralište u Purgariji Čepić.

Projekti/aktivnosti direktnih ulaganja u ZUO detaljno su obrađeni na grafičkom prikazu (Grafički prikaz 2) u nastavku.

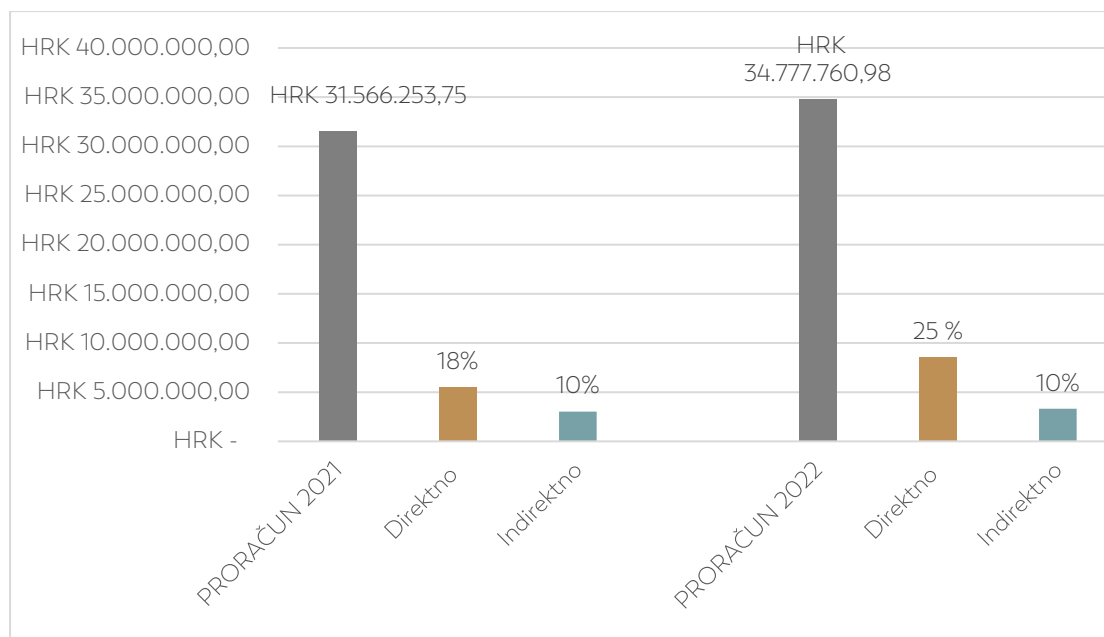
Projekti/aktivnosti koji su **indirektno** povezani sa zelenom urbanom obnovom iznosili su **3.308.751,40 kn**, odnosno **10% proračuna** Općine. Navedeno se odnosi na održavanje sportskih objekata, škola i vrtića, dječjih igrališta, košnju zelenih površina i čišćenje i redovno održavanje te izradu planova, studija, projekata i podloga.

Grafički prikaz 2 - Direktna ulaganja u pojedinačne elemente ZUO u 2022. godini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Usporedba proračuna iz 2021. i 2022. godine ukazuje da je došlo do povećanja ulaganja u elemente ZUO, pri čemu prednjače novčana sredstva koja se ulažu u dogradnju dječjeg vrtića u Kršanu, zatim sportsko igralište u Purgariji Čepić, uređenje i proširenje groblja Kršan, sanacija i obnova potpornog zida i kaštela Kožljak.

Ako usporedimo ulaganja u elemente ZI (uređenje šetnice i plaže u Plomin Luci, uređenje tematskih staza (poučne, pješačke, biciklističke), uređenje dječjih igrališta u Lazarićima, Plomin Luci, Purgariji Čepić, Kožljak, uređenje javnih zelenih površina) s ulaganjima u elemente KG (energetska obnova dječjeg vrtića, dom kulture u Kršanu, adaptacija MO Potpićan), zgrada bivše škole Lazarići) možemo zaključiti da se manje ulaže u elemente ZI (iako je aktivno više projekata). Dosadašnja ulaganja u elemente ZI su bila točkasta te bi ih svakako trebalo povećati kroz ulaganja u nove projekte koji će doprinijeti razvoju mreže zelene infrastrukture te poticati ulaganja u kružno gospodarenje prostorom i zgradama.

Grafički prikaz 3 - Usporedba direktnih i indirektnih ulaganja u pojedinačne elemente ZUO unutar općinskog proračuna za 2021. godinu i 2022. godinu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

6.4. Povijesna analiza prostornog razvoja

Arheološki nalazi na Istarskom poluotoku, uključujući i područje Učke, svjedoče čovjekovom prisustvu još u doba prapovijesti. Na prostoru šumovitog kanjona Vele drage ispod Učke, iznad Boljunčice i Boljanskog polja pronađeni su tragovi života lovaca i sakupljača u pećinama Pupićinoj peći, Vešanskoj peći, Veloj peći i Klanjčevoj peći iz razdoblja kasnog paleolitika i mezolitika prije 12000-8000 godina. Prema pretpostavkama, stočarstvo i zemljoradnja se na sjevernom Jadranu javljaju prije 8000 godina, čime dolazi do značajnih promjena u načinu na koji tadašnji ljudi organiziraju svoje zajednice. Ova promjena dovodi do pojave prvih stalnih naselja i promjena u morfologiji krajobraza koji se počinju prilagođavati primitivnoj poljoprivredi. S ovim razdobljem možemo povezati i početak formiranja gorskih pašnjaka na području Učke i Ćićarije. Doseljavanje stanovništva i unaprjeđenje kulture života kroz iduća tisućljeća dovodi do nastanka utvrđenih naselja – gradina, koja se javljaju na čitavom Istarskom poluotoku, uključujući i područje Čepićkog jezera i Plominskog zaljeva¹² u razvijenoj bazi ranog brončanog doba. Većina gradinskih naselja pripada razdoblju željeznog doba na kraju 2. i početku 1. tisućljeća pr. Kr. Nekoliko je razloga koji su ovo područje učinili osobito pogodnim za naseljavanje: povoljan geografski položaj, prisutnost važnih komunikacijskih pravaca, lučki potencijal plominskog zaljeva i prirodni resursi (naročito izvori pitke vode na cijelom području) koji su pogodovali razvoju poljoprivrede i ribarstva. Oko 1200. pr. Kr., predmetno područje postaje granični prostor između plemena Histra i Liburna, čija dominacija Istarskim i Kvarnerskim područjem traje sve do rimskih osvajanja u II. st. pr. Kr.

Najznačajnije rimsko naselje na općinskom području čini antička Flanona koja vremenom postaje važno trgovačko i lučko središte sa statusom municipija¹³. Točna lokacija antičke Flanone nije jasno utvrđena, ali arheološki nalazi ukazuju da se nalazila na području današnje Plomin Luke i na nižoj razini obronaka uz luku. O značaju ovog naselja prvenstveno svjedoče pisani izvori iz antičkog vremena¹⁴. Arheološki tragovi *in situ* su dosta rijetki zbog velike transformacije ovog prostora u drugoj polovici 20. stoljeća, ali su brojni sporadični nalazi na cijelom prostoru zaljeva i njegovog zaleđa koji potvrđuju smještaj naselja u dnu zaljeva.

Padom Zapadnog Rimskog Carstva Istra dolazi pod Bizantsku, a zatim i Franačku vlast, da bi kraj prvog tisućljeća dočekala kao Markgrofovija Svetog Rimskog Carstva. Slaveni se na ovo područje naseljavaju u prvoj polovini 7. stoljeća, i to pretežno u unutrašnjost poluotoka. Tijekom srednjovjekovnog razdoblja dolazi do formiranja utvrđenih feudalnih posjeda Kršan i Kožljak, te razvoja starog grada

¹² Smatra se da su kaštel Kožljak i stari grada Plomin nastali na ostacima nekadašnjih prapovijesnih gradina.

¹³ „...Neosporno bogati poljoprivredni pejzaži današnjeg Čepićkog i Boljanskog polja, te stočarski ambijent južnih i zapadnih padina Ćićarije i Učke, geomorfološkom logikom komuniciraju upravo s vrhom Plominskog zaljeva i njegovom lukom. Stoga je realno pretpostaviti da je upravo plominska luka glavna izvozna luka istočne Istre, sa svim onim prednostima koje taj status pruža.“ (izvor: Konzervatorska podloga za UPU Plomin – Malini – Plomin Luka, str. 6.)

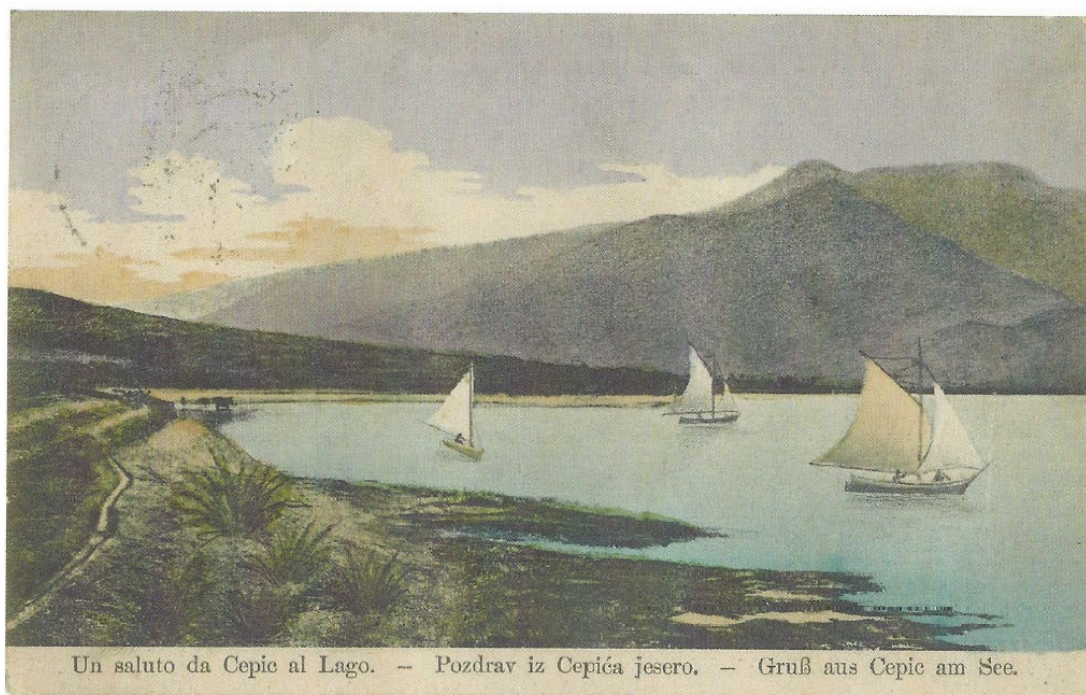
¹⁴ Ostaci rimske građevine s mozaikom evidentirani su istočno od županijske ceste 5172

Plomina koji čine najznačajnije arheološko-povijesne lokalitete na području Općine. Početkom 13. stoljeća Istra dolazi u sastav Akvilejske patrijaršije, a njezinim se slomom u 15. st. dijeli na Habsburški i Mletački dio. Pri toj podjeli, dio današnje Općine našao se u sastavu Pazinske grofovije (sjeverni dio Općine s naseljem Kršan), a dio pripada Mletačkoj Republici (šire područje plominskog zaljeva). Ova podjela ostaje na snazi sve do ukidanja Mletačke republike krajem 18. stoljeća, kada čitava Istra dolazi pod Austrijsku vlast. Razdoblje dvojne vlasti obilježili su ratovi između Venecije i Habsburgovaca, kao i provale Turaka te česte epidemije kuge. Ovi događaji uzrokuju pad broja stanovnika, a domicilno se stanovništvo kroz stoljeća nadomješta doseljenicima iz okolnih regija i država. Krajem 15. ili početkom 16. stoljeća na sjeveroistočni dio poluotoka naseljavaju se Istrorumunji, čiji je jezik i dalje očuvan u naseljima uz rub Čepićkog polja. Gospodarstvo regije u predindustrijskom razdoblju temeljilo se na poljoprivrednoj proizvodnji, pomorskoj trgovini, te obradi žitarica i vune koja je bila razvijena na potezu između Plomina i Plomin-Luke¹⁵. Povijesni izvori od 16. do 20. stoljeća svjedoče o postojanju dvadesetak mlinova u okolici Plomina. Većina mlinova je srušena ili pretvorena u obiteljske kuće, ali nekolicina ima dovoljno sačuvanih izvornih elemenata koji omogućuju rekonstrukciju. Jedan od gospodarskih resursa činilo je i Čepićko jezero, koje se u površini od 5,4 - 8,6 km² protezalo uz južni rub današnjeg polja. Na povijesnim zemljovidima iz 18. i 19. stoljeća¹⁶ vidljivo je da se ostatak Čepićkog polja koristio pretežno u svojstvu pašnjaka, što je logična posljedica bujičnog i poplavnog karaktera rijeke Boljunčice. Na istim je zemljovidima također vidljiva i široka rasprostranjenost vinove loze na okolnim brežuljcima, što potvrđuje i detaljni originalni katastarski plan iz 1820. godine za katastarsku općinu Kršan, dostavljen od strane Državnog arhiva u Splitu (Slika 4). Također su zastupljene velike površine po šumama površine; toponim Dobrova.

¹⁵ Konzervatorska podloga za UPU Plomin – Malini – Plomin Luka, str. 23.

¹⁶ Riječ je o kartama prve (1781. – 1783.) i druge (1865. – 1869.) vojne izmjere Austro-Ugarske Monarhije.

Slika 1 Čepićko jezero (danas polje) na staroj razglednici (Izvor: Milevoj M. (2014) S OVE STRANE UČKE)

Tijekom 19. i 20. stoljeća dolazi do značajnih promjena u socio-ekonomskoj i krajobraznoj konfiguraciji općinskog prostora. Početak industrijske revolucije dovodi do ubrzanog razvoja rudarstva na području Labinšine, te se ova industrijska grana promiče u važan segment lokalne ekonomije. Ovime raste značaj Plomin Luke, koja se uvelike koristi za transport ugljena i boksita¹⁷¹⁸. Po završetku I. svjetskog rata Istra postaje dio Kraljevine Italije, čija je gospodarska politika uključivala sustavnu modernizaciju poljoprivredne proizvodnje. Ova je politika rezultirala planskim isušivanjem Čepićkog jezera¹⁹, čime je oslobođeno 7 ha nove obradive površine. Isušivanje je provedeno 1932. godine izgradnjom 4 km dugog odvodnog tunela prema Plominskom zaljevu. Novonastale oranice su parcelirane karakterističnim geometrijskim uzorkom²⁰ koji danas čine važan segment prepoznatljivosti kulturnog krajobraza Općine. Po završetku II. svjetskog rata Istra dolazi u sastav SR Hrvatske u okviru komunističke Jugoslavije, što je praćeno egzodusom dijela domicilnog stanovništva. Poslijeratno razdoblje obilježava industrijalizacija i postupna deagrarizacija općinskog područja, a na zračnim snimkama iz tog vremena²¹ vidljiva je rasprostranjenost pašnjaka i smanjeni udio šumske vegetacije u odnosu na

¹⁷ Njezin je značaj umanjen razvojem luka Bršica i Rabac krajem 19. st. i početkom 20. st.

¹⁸ 1920-ih dolazi do izgradnje uskotračne željeznice za prijevoz boksita koja je Plomin Luku povezivala s okolnim rudnicima. Ova je pruga razmontirana krajem 1930-ih godina.

¹⁹ Planovi za njegovim isušivanjem javljaju se još krajem 19. stoljeća za vrijeme Austrijske vladavine

²⁰ Karakteristični geometrijski uzorak je dodatno naglašen vjetrozaštitnim nasadima kanadske topole (*Populus x canadensis*)

²¹ Digitalni ortofoto 1968 izrađen na osnovi aerofotogrametrijskih snimaka nastalih u razdoblju 1950.-1968. godine

današnje stanje (osobito na obroncima Goričko-boljunskeg pobrđa). Za potrebe rudarske industrije gradi se „Raška pruga“²², te plansko naselje Potpićan. Izgradnja TE Plomin 1969. godine, u mnogočemu je odredila gospodarski, društveni i prostorni razvoj općinskog prostora, osobito u predjelu Plominske drage. Elektranu je modernizirana i proširena 2000. godine izgradnjom TE Plomin 2, čime je značajno povećan njezin proizvodni kapacitet. U drugoj polovini 20. stoljeća također se provode hidrotehnički radovi na općinskim vodotocima te izgradnja retencije Letaj s lučnom branom, čime je zaustavljeno periodično plavljenje Čepićkog polja. Općina Kršan je kao administrativna jedinica formirana u prosincu 1992. izdvajanjem iz Općine Labin.

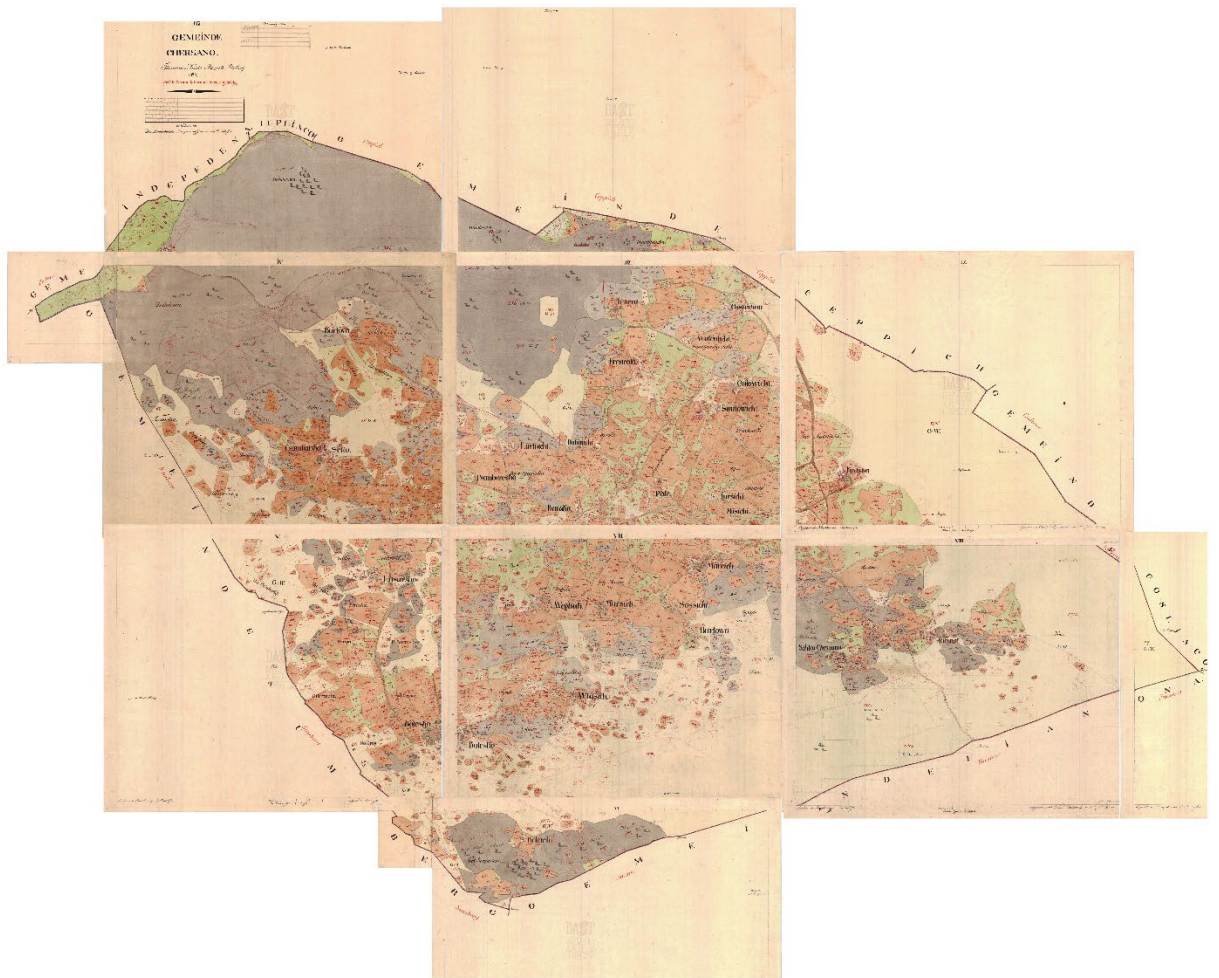

Slika 2 Plomin Luka na staroj razglednici (Izvor: Milevoj M. (2014) S OVE STRANE UČKE)

²² Promet na pruzi je obustavljen 2009. godine

Slika 3 Isječak iz DOF 1968 i DOF 2018 za područje naselja Plomin i Plomin Luka (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 4 - Originalni katastarski plan u 10 listova iz 1820. godine za katastarsku općinu Kršan (Izvor: DAST - Držani arhiv u Splitu; dostavljeno Općini Kršan)

6.5. Toplinski otoci

Efekt toplinskog otoka je naziv za fenomen povećanog zagrijavanja prostora u odnosu na njegovo neposredno okruženje. Pojava ovog fenomena se najčešće povezuje s urbanim područjem, gdje se zbog povećane gustoće izgrađenosti, termičkih i reflektivnih svojstava građevnog materijala i emisije topline kao nusprodukta ljudske aktivnosti u pravilu javljaju više temperature nego u suburbanim i ruralnim područjima okolice. Međutim, ovisno o termičkim svojstvima pokrova i prisutnosti pokrovne vegetacije, ovaj fenomen se također javlja i izvan urbaniziranog područja, na mjestima kao što su stjenoviti dijelovi krškog krajobraza i okrupnjene poljoprivredne površine s niskim udjelom vegetacije.

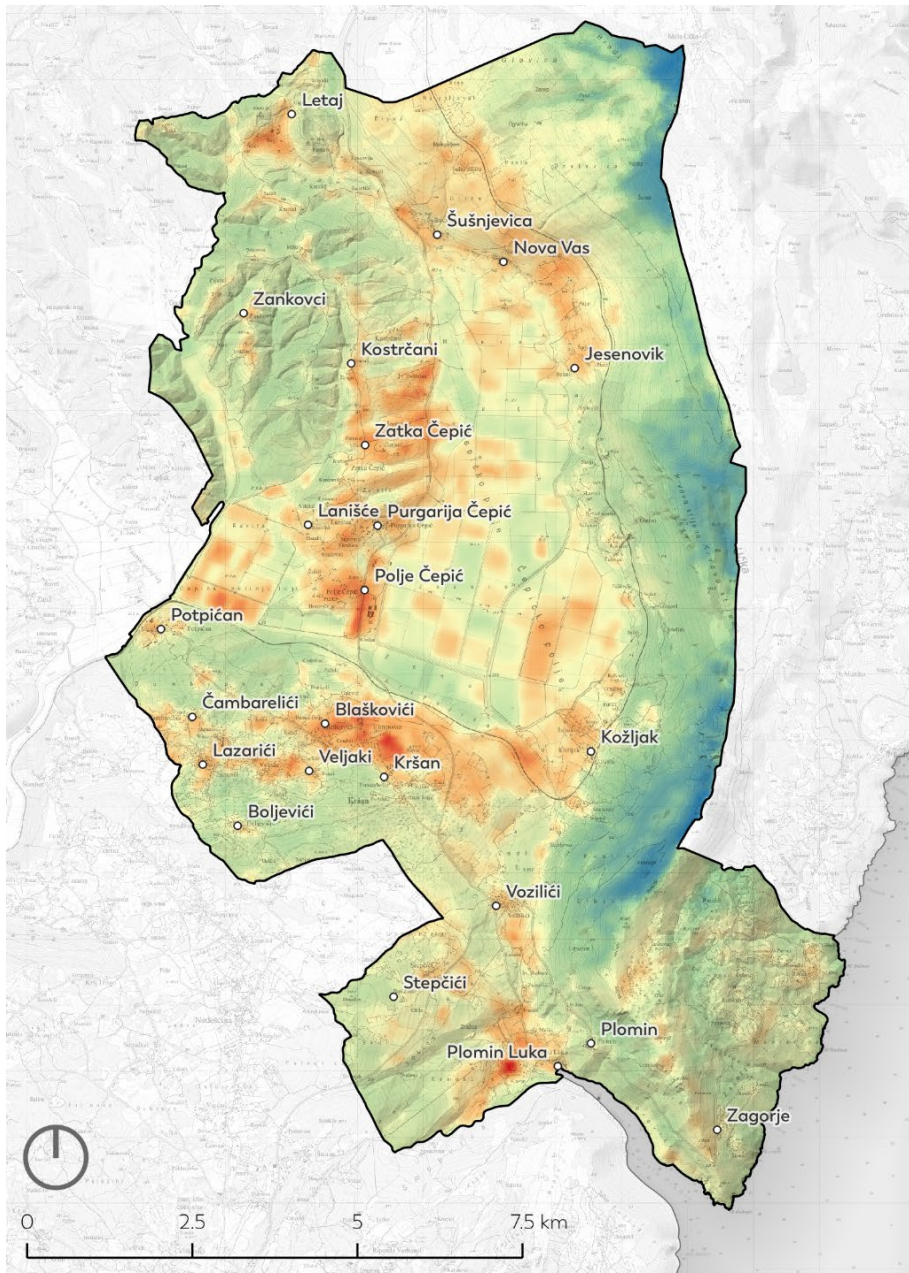
Pojačano zagrijavanje prostora tijekom ljetnih mjeseci za sobom nosi niz neželjenih posljedica, koje su osobito izražene unutar gusto naseljenih područja.

Toplinske otoke je moguće identificirati korištenjem snimaka termalnog infracrvenog senzora satelita LANDSAT 8, koji omogućuje daljinsko utvrđivanje površinske temperature tla (eng. LST – Land surface temperature).

Kao osnova za izradu analize toplinskih otoka Općine Kršan korištene su satelitske snimke izrađene tijekom kolovoza 2021. i 2022. godine ustupljene od strane Američkog geološkog zavoda (engl. United States Geological Survey, USGS). Navedene snimke svjedoče snažnoj oscilaciji površinske temperature (do 20°C) između nizinskog područja i šumskih površina u vršnim dijelovima Učke²³. Oscilacije površinske temperature u ostatku prostora uglavnom dosežu 10°C, pri čemu se povišene temperaturne vrijednosti u pravilu javljaju unutar izgrađenih dijelova naselja, te netom obrađenih oranica i stjenovitih prostora bez vegetacije. U obje snimke, najizraženiji toplinski otoci su zabilježeni u okružju termoelektre Plomin, te područjima naselja Kršan, Blaškovići (zapadno od brežuljka Zlatina) i Polje Čepić. Vrlo visoke temperature se također javljaju unutar poljoprivrednih površina na Čepićkom Polju, pri čemu osobito zahvaćaju okrupnjene poljoprivredne čestice.

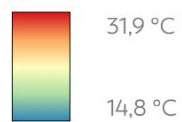
²³ Ova je oscilacija dodatno naglašena činjenicom da općinski teritorij uglavnom obuhvaća zapadne obronke Učke, koji u trenutku nastanka snimke (jutarnji sati) nisu bili izravno izloženi sunčevom zračenju. Zanimljiv je fenomen povećanog zagrijavanja krškog proplanka Plominske gore u zaleđu vrhova Orlič (607,5 m n.v.) i Leskovac (612), koji zbog izloženosti jutarnjem suncu, pedološke konfiguracije i oskudne vegetacije imaju višu površinsku temperaturu u odnosu na nizinsko priobalno područje.

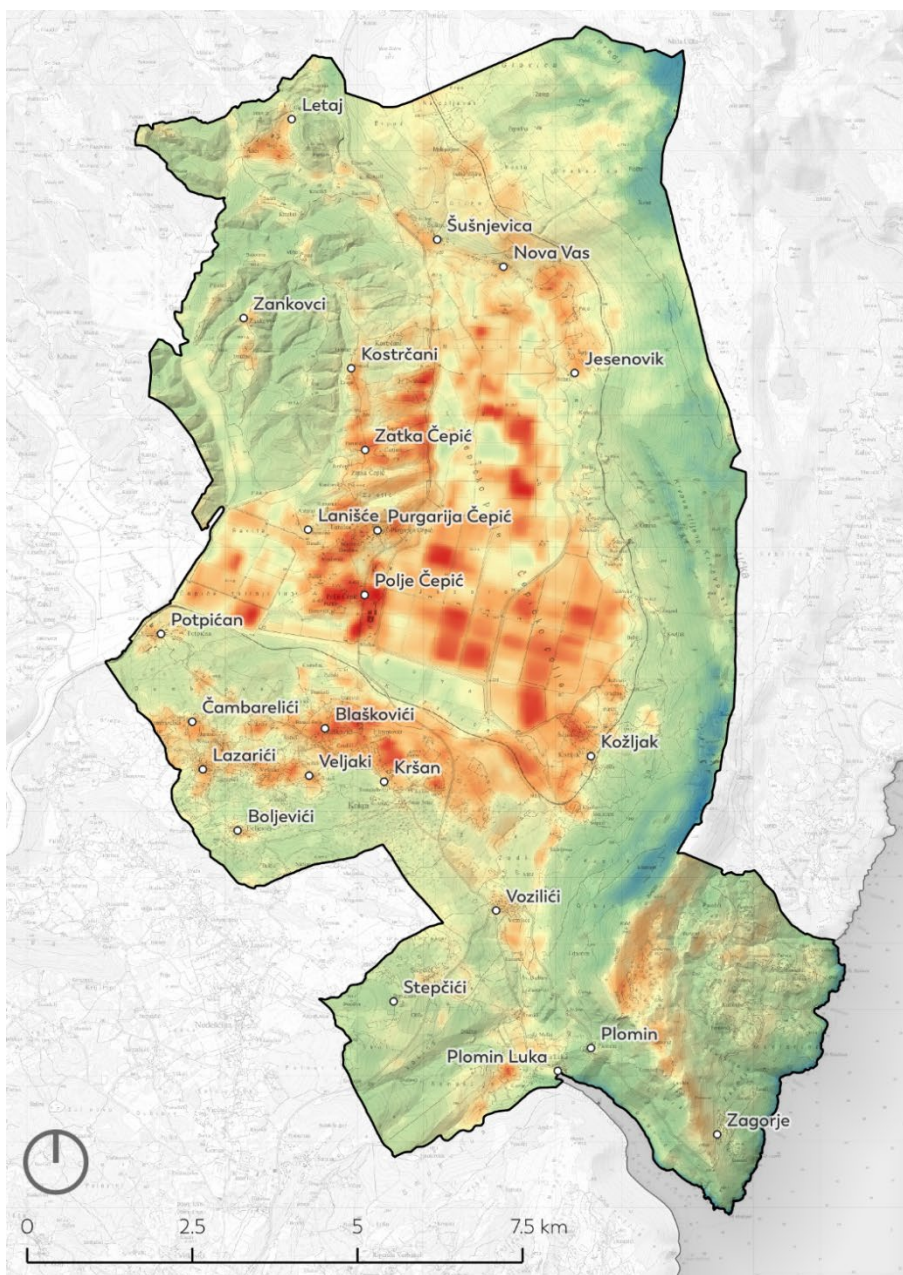
Administrativne granice

- Središta naselja
- Granica Općine Kršan (PPUO)

Temperatura površine tla (LST)

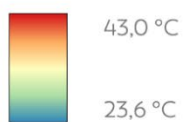
Karta 2 - Toplinski otoci - distribucija površinske temperature tla u na području Općine 2021. godine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Administrativne granice

- Središta naselja
- Granica Općine Kršan (PPUO)

Temperatura površine tla (LST)

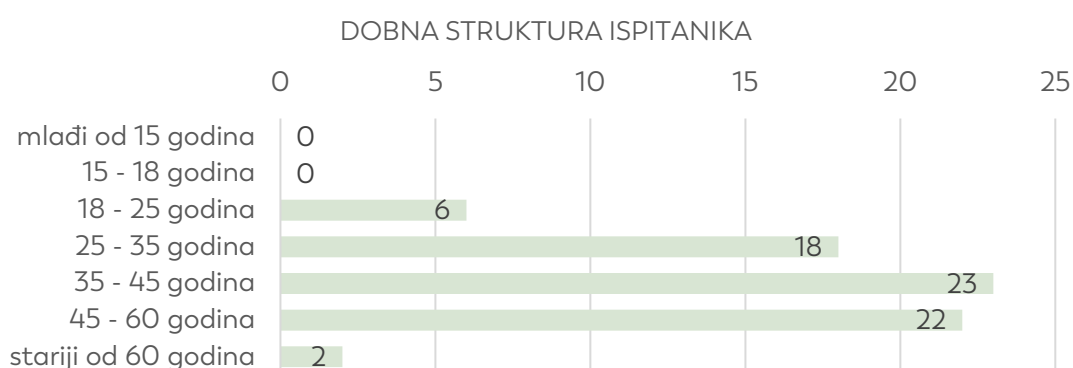
Karta 3 - Toplinski otoci - distribucija površinske temperature tla u na području Općine 2022. godine
(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

6.6. Analiza anketnog upitnika

Analiza javnog mnijenja temelji se na interpretaciji rezultata anonimnog anketnog upitnika, koji je za potrebu ovog dokumenta proveden u razdoblju od 02. do 12. lipanj 2023. godine. Dobiveni rezultati omogućuju uvid u odnos javnosti prema zelenoj urbanoj obnovi na području Općine, odnosno percepciji njezinih kvaliteta i nedostataka. Rezultati anketnog upitnika olakšavaju identifikaciju problemskih točaka, kao i vrijednih, značajnih i potencijalno značajnih elemenata za razvoj zelene infrastrukture i održivog upravljanja prostorom i zgradama.

Prikaz rezultata

Anketnom upitniku pristupilo je 72 ispitanika, s mjestom stanovanja ravnomjerno raspoređenim po većini Općinskih naselja. Najveći broj ispitanika pripadao je dobnim skupinama 35-45 godina (32,4%), 45-60 godina (31%) i 25-35 godina (25,4%), dok su ostale dobne skupine zastupljene u znatno manjoj mjeri (Grafički prikaz 4). 56,3% ispitanika pripadalo je ženskom, a 43,7% muškom spolu.

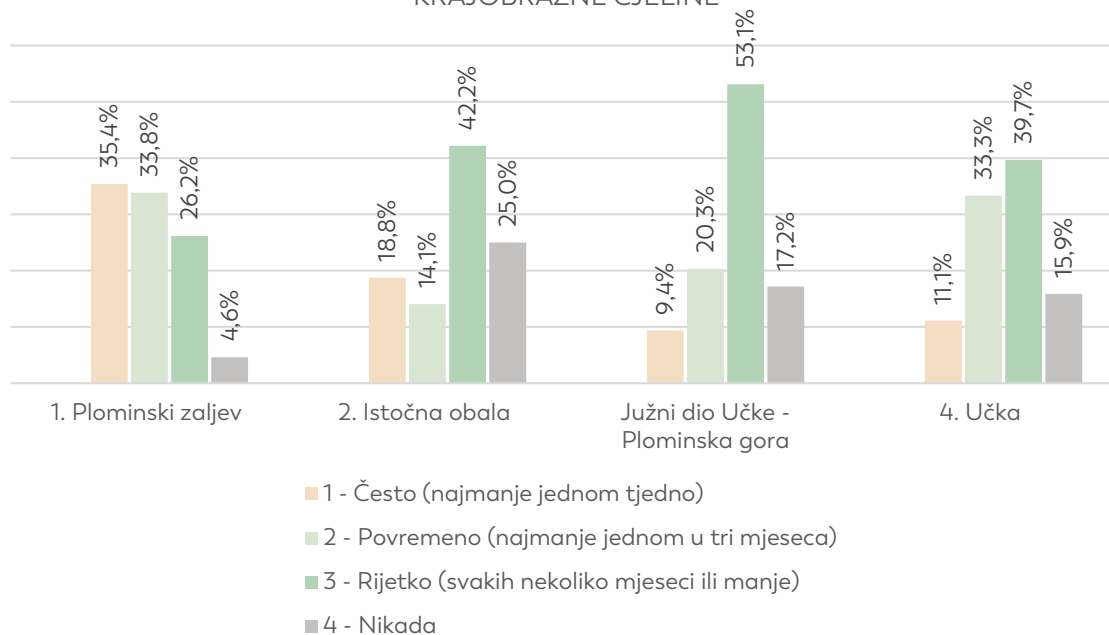
Grafički prikaz 4 - Dobna struktura ispitanika provedene anketnim upitnikom

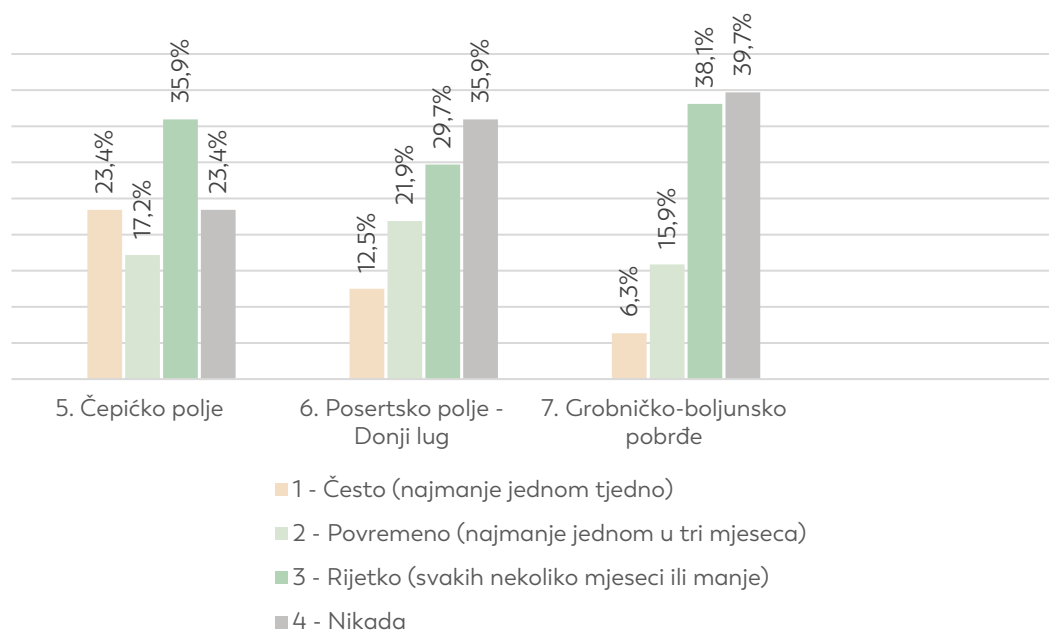

Pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene krajobrazne cjeline unutar Općine Kršan?

Cilj pitanja bio je istražiti učestalost korištenja općinskog krajobraza u svrhu boravka i rekreacije. Krajobraz Općine je za tu potrebu podijeljen na nekoliko cjelina temeljenih na njihovim geografskim obilježjima: Plominski zaljev, istočna obala, južni dio Učke (Plominska gora), Učka, Čepičko polje, Posertsko polje-Donji lug, te Grobničko-boljunsko pobrđe. Svako od navedenih cjelina pridružen je potencijalni način korištenja: putevi i staze kroz ruralni prostor, planinarske staze i putevi, plaže i kupališta i dr.. **Rezultati upućuju na to da se među navedenim cjelinama za boravak i rekreaciju najviše koristi područje Plominskog zaljeva** (plaža Dražine/ Copacabana i priobalna šetnica), u kojem povremeno ili često boravi gotovo 70% ispitanika (Grafički prikaz 5). Za razliku od toga, područje istočne obale ispitanici koristi rijetko, što je vjerojatna posljedica prometne izoliranosti i nedostatnog uređenja tamošnjih plaža i kupališta. Ostale se ponuđene cjeline također koriste povremeno ili rijetko, **osim Posertskog polja i Goričko-boljunskog pobrđa koje najveći broj ispitanika koristi rijetko ili nikada**. Ovi rezultati upućuju na potrebu za razvoj sadržaja koji bi aktivirali izletnički potencijal i povećali privlačnost zapadnog dijela Općine.

U KOJOJ SE MJERI ZA BORAVAK I REKREACIJU KORISTE NAVEDENE KRAJOBRAZNE CJELINE

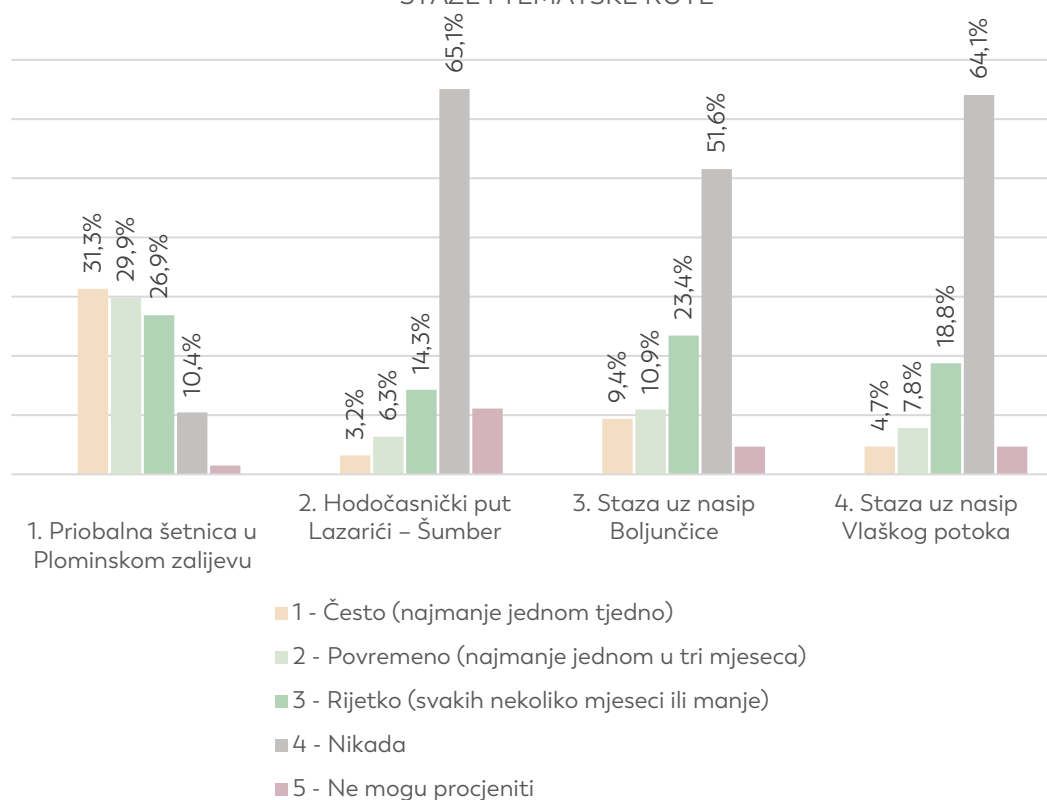
Grafički prikaz 5 – Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene krajobrazne cjeline unutar Općine Kršan?

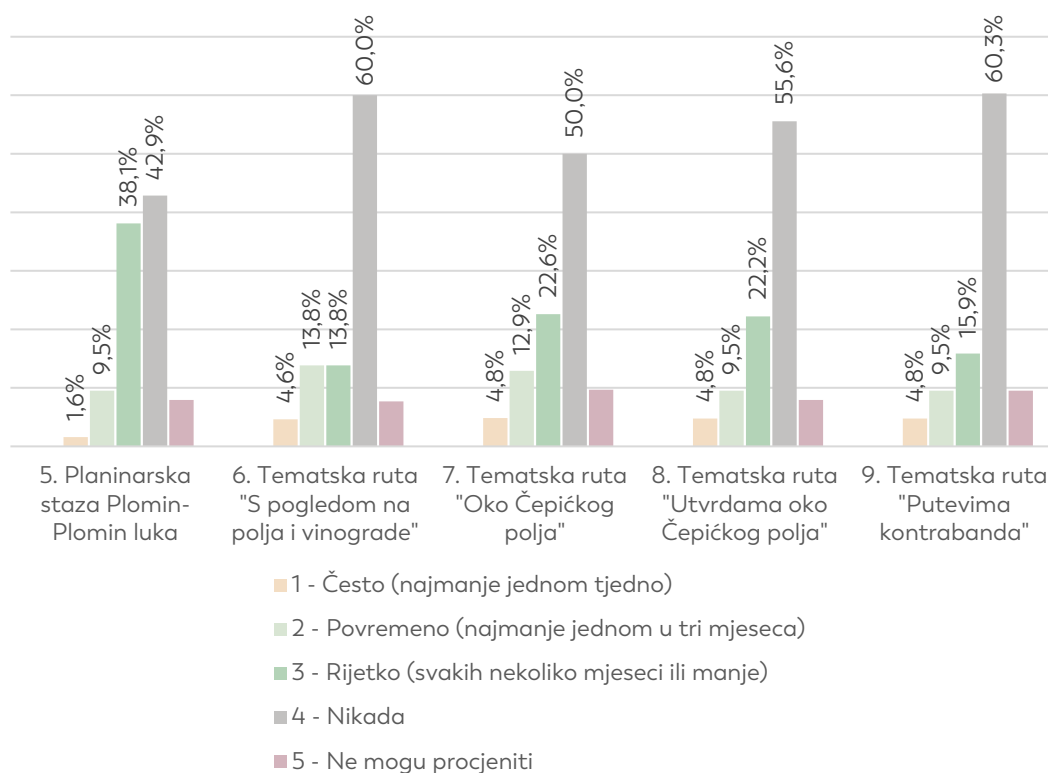
Pitanje . U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene puteve, staze i tematske rute na području Općine Kršan?

Navedeno pitanje je nastojalo istražiti privlačnost, odnosno učestalost korištenja pojedinih tematskih ruta i planinarskih staza na području Općine. **Kao i u prethodnom pitanju, većina ispitanika za tu svrhu koristi područje Plominskog zalijeva, odnosno priobalne šetnice prema rtu Mašnjak** (Grafički prikaz 6). Ovu stazu za boravak i rekreaciju često ili povremeno koristi čak 61,2% ispitanika, što ukazuje na svu isplativost njezine uspostave tijekom 2017. godine. S druge strane, **ispitanici uglavnom ne koriste ostale šetnice i tematske staze na području Općine**. Djelomičan izuzetak tome čini planinarska staza Plomin-Plomin luka, koju izvjestan broj ispitanika koristi, ali to čini rijetko (38,1%).

Ispitanicima je ostavljen prostor da navedu i druge staze koje koriste za boravak i rekreaciju, a među njima se nalaze: staza Vetva, staza između Stepčića i Vozilića prema Eržišću, staza Plomin Luka – Ripenda, staza uz potok Boljunčice, staza po brdašcu uz selo Nova Vas, put Bobina i dr.

U KOJOJ MJERI SE ZA BORAVAK I REKREACIJU KORISTE PUTEVI, STAZE I TEMATSKE RUTE

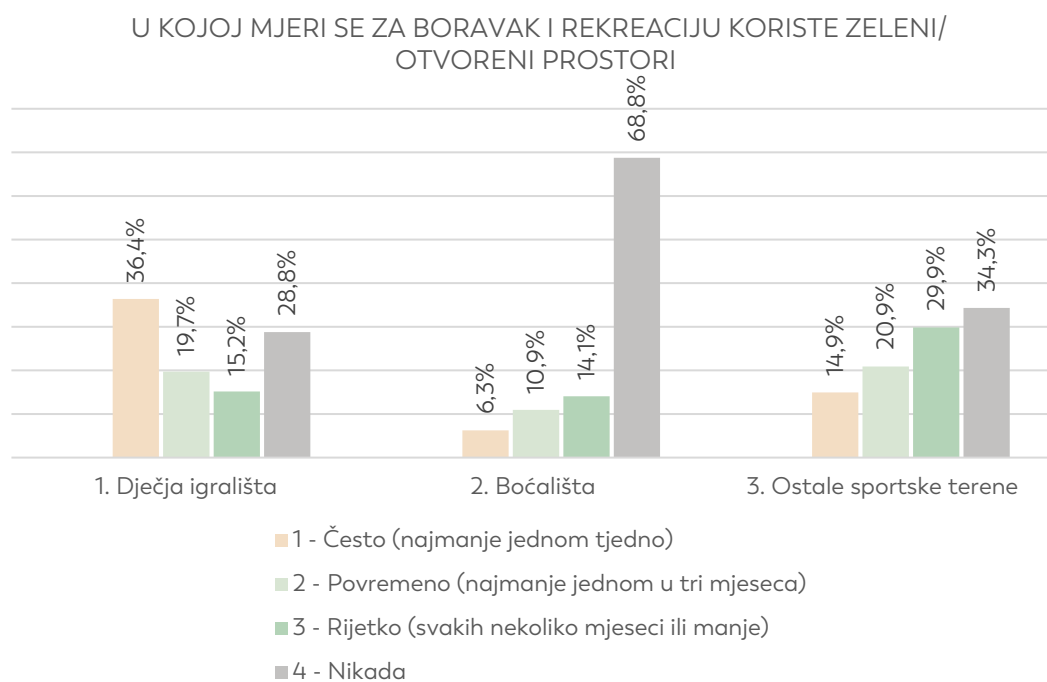

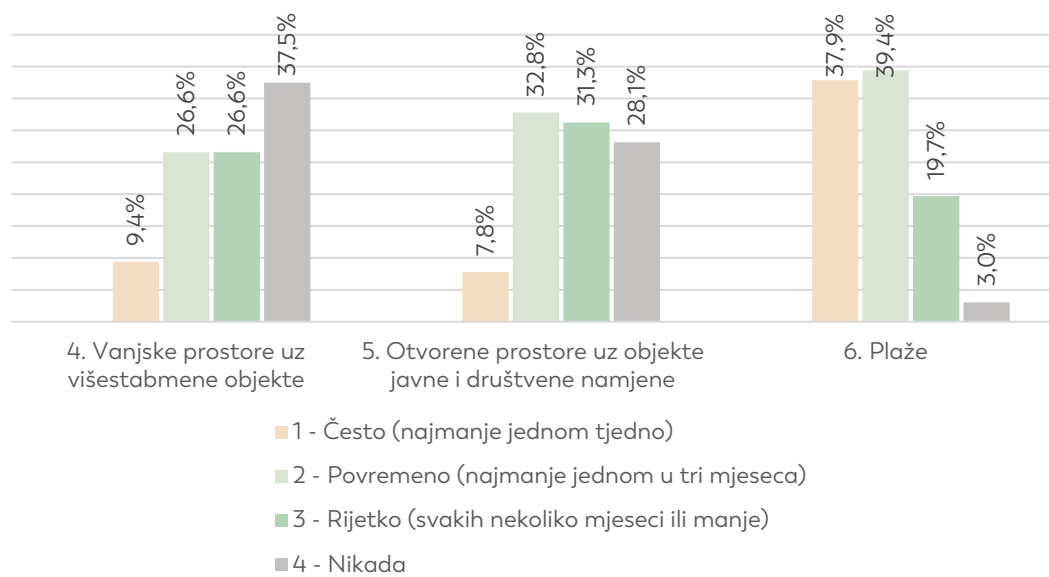

Grafički prikaz 6 - Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene puteve, staze i tematske rute na području Općine Kršan?

Pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene zelene/ otvorene prostore na području Općine Kršan?

Pitanje se odnosi na otvorene/ zelene prostore unutar urbaniziranog dijela Općinskih naselja, odnosno dječja igrališta, boćališta, ostale sportske terene, vanjske prostore uz višestambene objekte, otvorene prostore uz objekte javne i društvene namjene, te plaže/ kupališta. **Najveći broj ispitanika često ili povremeno koristi dječja igrališta i plaže**, dok je korištenje ostalih otvorenih prostora izraženo u manjoj mjeri (Grafički prikaz 7). Bez obzira na značaj boćanja kao zavičajnog i tradicionalnog sporta, velika većina ispitanika nikada ne koristi boćališta za svoju rekreaciju (gotovo 70% korisnika).

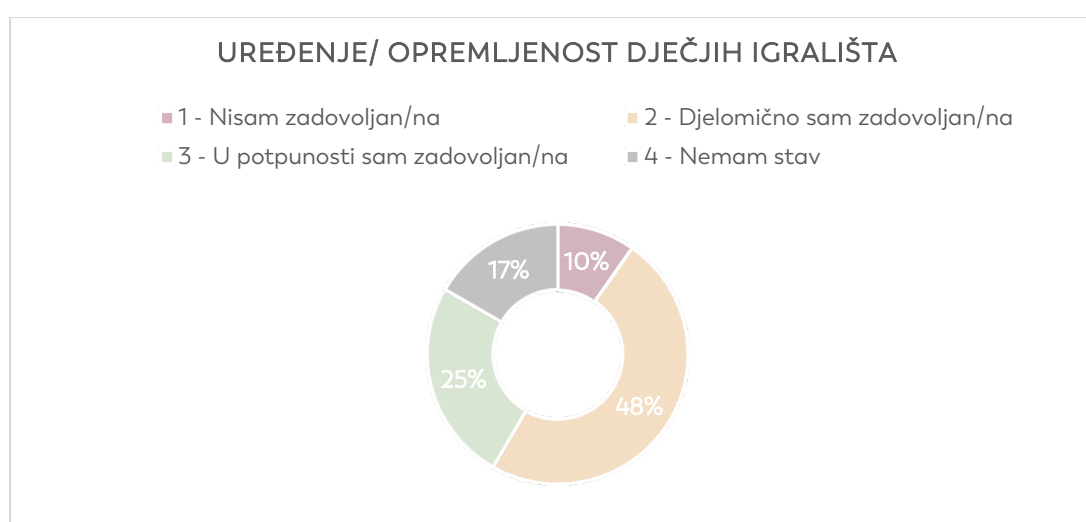
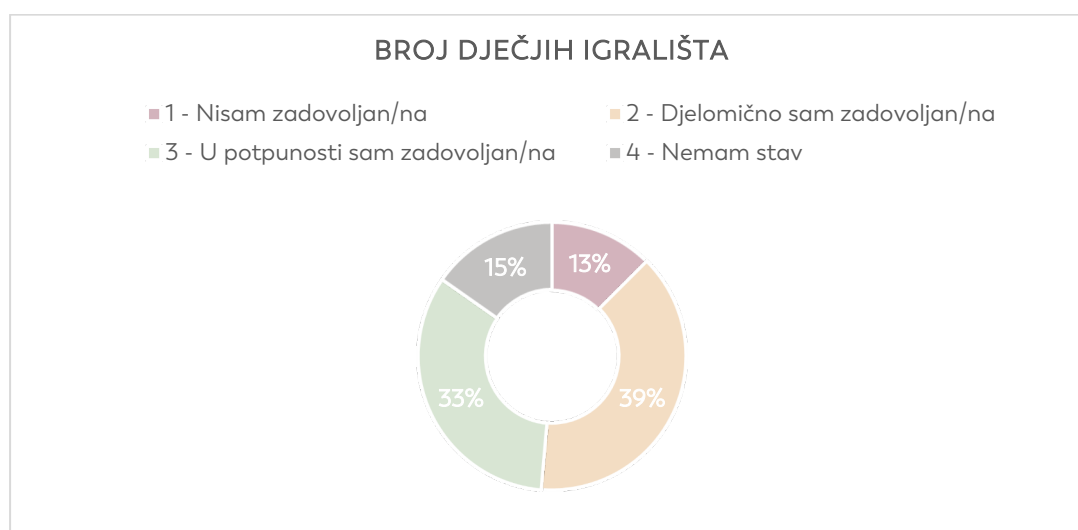

Grafički prikaz 7 - Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene zelene/ otvorene prostore na području Općine Kršan?

Pitanje: Koliko ste zadovoljni brojem dječjih igrališta na području Općine Kršan, te njihovim uređenjem i opremljenošću?

Većina ispitanika je izrazila **djelomično zadovoljstvo brojem i uređenjem/opremljenošću dječjih igrališta na području Općine (39% i 48%)** (Grafički prikaz 8). Pri tome, veći broj ispitanika je generalno zadovoljniji njihovim brojem nego uređenjem, što sugerira da bi **sustavno unaprjeđenje postojećih dječjih igrališta trebalo imati prioritet u odnosu na uspostavu novih.**

Među dodatnim komentarima vezanim za stanje dječjih igrališta ispitanici su izrazili nezadovoljstvo njihovim održavanjem i brojem dostupnih sprava (ovo se osobito odnosi na igralište u Pristavu), te zabrinutost zbog nesigurnosti pojedinih sprava (u dvorištu jaslica u Potpićnu) i nedostatka javne rasvjete.

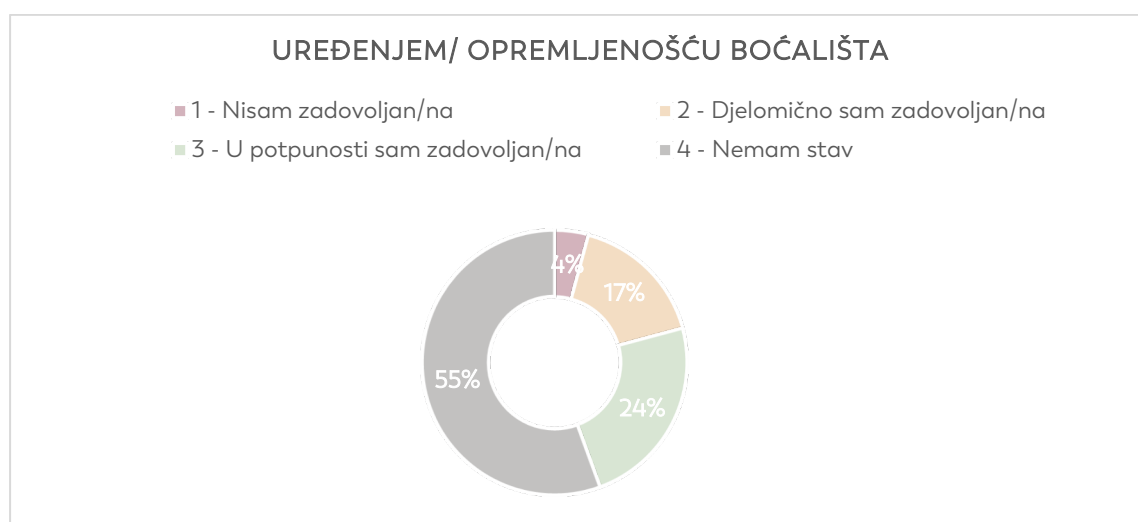
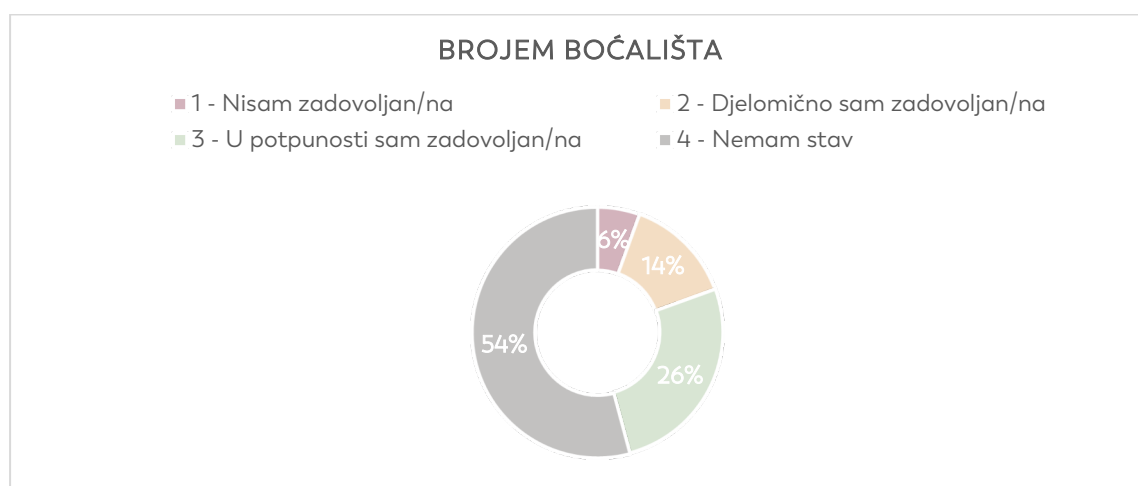

Grafički prikaz 8 - Prikaz rezultata na pitanje: Koliko ste zadovoljni brojem dječjih igrališta na području Općine Kršan, te njihovim uređenjem i opremljenošću?

Pitanje: Koliko ste zadovoljni brojem boćališta i drugih sportskih terena na području Općine Kršan, te njihovim uređenjem i opremljenošću?

Najveći dio ispitanika **nema stav** po pitanju broja boćališta i njihova uređenja, dok su u slučaju ostalih sportskih terena izrazili **djelomično zadovoljstvo njihovim brojem, te uređenjem i opremljenošću** (Grafički prikaz 9). Od ispitanika koji su izrazili svoj stav, većina je u potpunosti zadovoljna brojem i uređenjem/ opremljenošću boćališta, dok su u slučaju **ostalih sportskih terena** ispitanici **zadovoljniji njihovim brojem, nego opremljenošću**. Baš kao i u slučaju dječjih igrališta, razvojne aktivnosti bi prije svega trebalo usmjeriti na obnovu i proširenje sadržaja na postojećim sportskim terenima.

Kao dodatne komentare ispitanici su naveli loše stanje urbane opreme uz pojedine sportske terene (košarkaško igralište u Potpićnu), potrebu za uspostavom vanjske teretane (predložena lokacija kraj škole u Vozilićima), te izgradnju sportske dvorane.

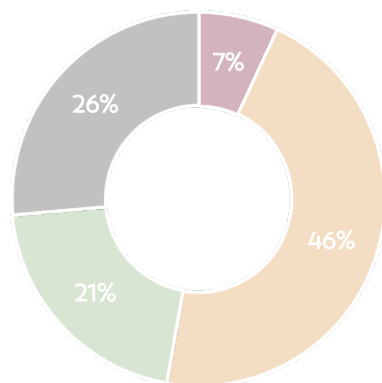

Grafički prikaz 9 - Koliko ste zadovoljni brojem boćališta i drugih sportskih terena na području Općine Kršan, te njihovim uređenjem i opremljenošću?

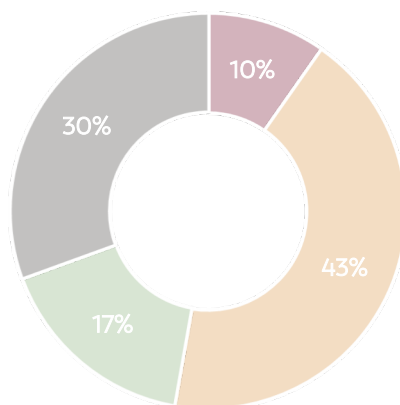
OSTALIH SPORTSKIH TERENA

- 1 - Nisam zadovoljan/na
- 2 - Djelomično sam zadovoljan/na
- 3 - U potpunosti sam zadovoljan/na
- 4 - Nemam stav

UREĐENJEM/ OPREMLJENOŠĆU OSTALIH SPORTSKIH TERENA

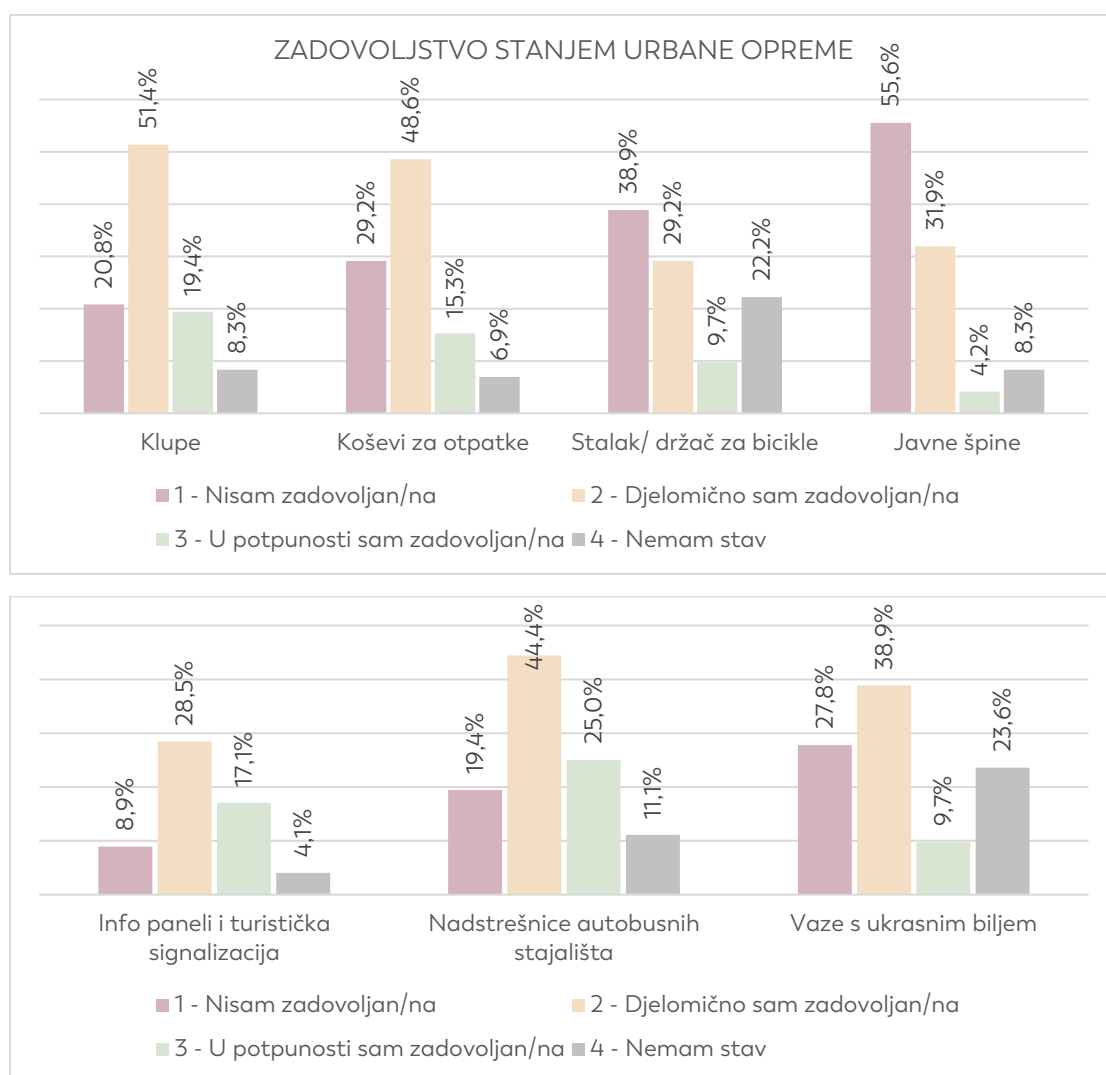
- 1 - Nisam zadovoljan/na
- 2 - Djelomično sam zadovoljan/na
- 3 - U potpunosti sam zadovoljan/na
- 4 - Nemam stav

Grafički prikaz 10 - Koliko ste zadovoljni brojem bočališta i drugih sportskih terena na području Općine Kršan, te njihovim uređenjem i opremljenošću?

Pitanje: Koliko ste zadovoljni stanjem i funkcionalnošću opreme vanjskog prostora na području Općine Kršan?

Većina ispitanika je izrazila **djelomično zadovoljstvo** u odnosu na stanje i funkcionalnost urbane opreme unutar općinskog područja (Grafički prikaz 11). Iznimku čine stalci/ držači za bicikle, te osobito špine za pitku vodu koje većina ispitanika smatra nedostatnim. Veći broj ispitanika je također izrazio nezadovoljstvo koševima za otpatke, te vazama s ukrasnim biljem, dok je znatan postotak zadovoljan stanjem turističke signalizacije.

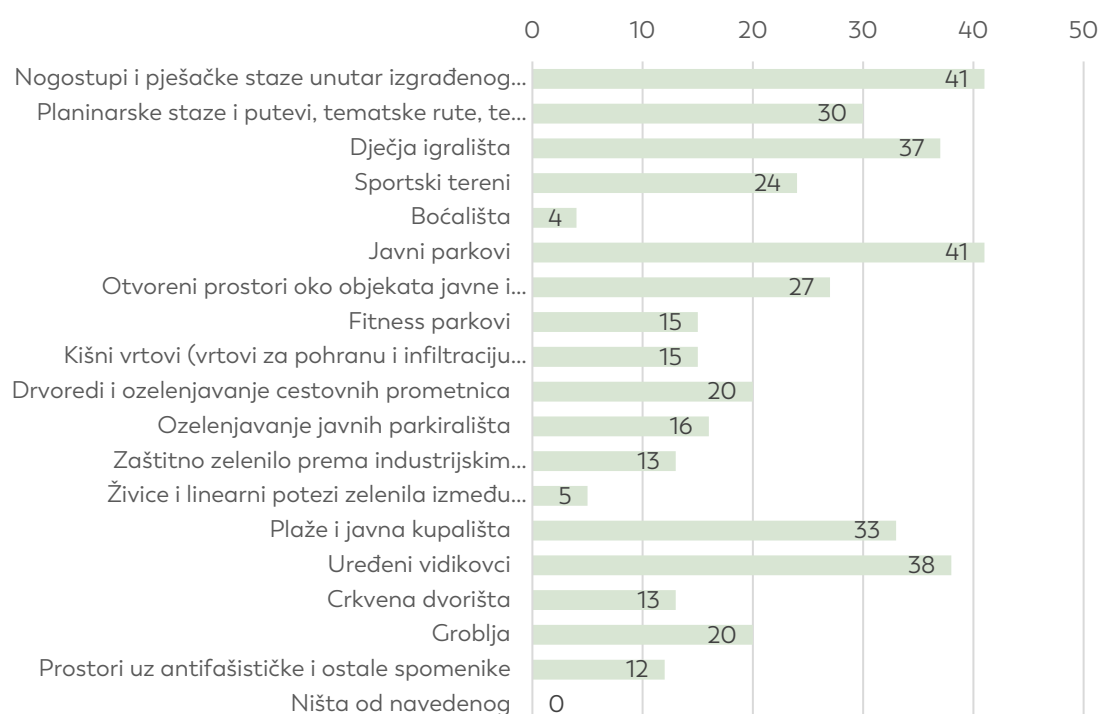
Grafički prikaz 11 - Koliko ste zadovoljni stanjem i funkcionalnošću opreme vanjskog prostora na području Općine Kršan?

Pitanje: Za koji od navedenih elemenata zelene infrastrukture smatrate da bi trebao biti prioritet u Vašem naselju (u pogledu uređenja ili unaprjeđenja)?

Rezultati ovog pitanja upućuju na zaključak da općinski stanovnici u svojim naseljima prioritet daju uređenju ili unaprjeđenju **nogostupa uz cestovne prometnice** (56,9%), **javnih parkova** (56,9%), **vidikovaca** (52,8%), **kupališta** (45,8%) i **dječjih igrališta** (51,4%) (Grafički prikaz 12). Također, veći dio ispitanika smatra da je potrebno urediti/ unaprijediti **planinarske staze i puteve, tematske rute, te staze i puteve između naselja** (41,7%), kao i provesti unaprjeđenje **otvorenih prostora uz objekte javne i društvene namjene** (37,5%). Najmanji interes ispitanici su pokazali za uređenje i unaprjeđenje **bočališta** (5,6%), te **živica i linearnih poteza zelenila između poljoprivrednih čestica** (6,7%).

Ispitanicima je ostavljena mogućnost da navedu dodatne elemente zelene infrastrukture koje je potrebno urediti/ unaprijediti na području Općine, a među pristiglim odgovorima se ističu: lokve i izvori, urbani vrtovi, skate park, uređena šuma (Dumbrova), biciklističke staze, staze za brdski biciklizam, javna općinska površina za roštiljanje i fešte, te obnova vlaških zemunica u Gorici.

PRIORITETNI PROJEKTI IZ DOMENE ZELENE INFRASTRUKTURE

Grafički prikaz 12 - Za koji od navedenih elemenata zelene infrastrukture smatrate da bi trebao biti prioritet u Vašem naselju (u pogledu uređenja ili unaprjeđenja)?

Koji je za Vas najznačajniji zeleni/ otvoreni prostor na području Općine Kršan, te koji zeleni/ otvoreni prostori predstavljaju najveći neiskorišteni potencijal za obnovu i unaprjeđenje?

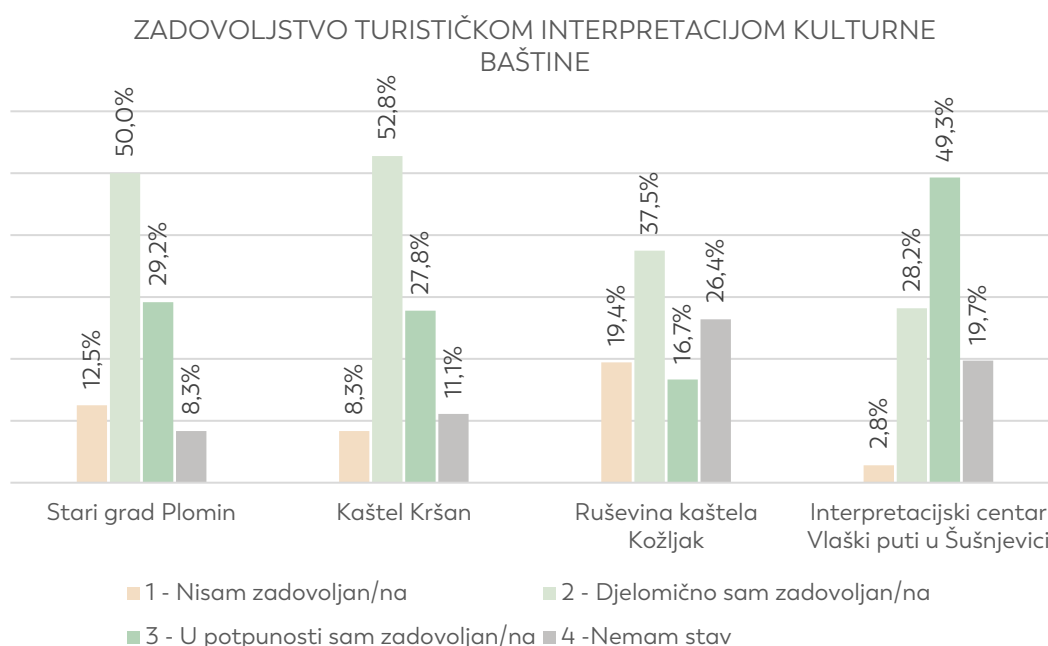
Kao najznačajniji zeleni/ otvoreni prostor na području Općine ispitanici su naveli jezgru starih gradova Plomin i Kršan, priobalnu šetnicu i kupalište u Plomin Luci, otvorene prostore u središtu Kršana, kaštel Kožljak, te općinske puteve i staze, dok najveći potencijal za unaprjeđenje dodatno vide i u području Krasa, industrijskoj zoni, prostoru nogometnih igrališta u Čepiću i Potpićnu, vodenim resursima, zaraštenim poljoprivrednim površinama i dr..

Pitanje: Koji su negativni aspekti s kojima se susrećete u zelenim/ otvorenim prostorima na području Općine Kršan?

Među negativnim aspektima s kojima su se ispitanici susreli navedeni su zapuštenost i nebriga za pojedine otvorene prostore, česta pojava divljih odlagališta, nedostatak hortikulturnog uređenja, nedostatak nogostupa i staza za sigurno kretanje, neprimjerena i neodržavana urbana oprema u javnim prostorima, nedostatak javne rasvjete te nedostatak hlada. Kao jedan od negativnih aspekata navedeno je i novoformirano skladište kamene vune u središtu naselja Potpićan.

Pitanje: Koliko ste zadovoljni turističkom interpretacijom navedenih elemenata kulturne baštine? (informativne table i drugi turistički sadržaji)

Kada govorimo o turističkoj interpretaciji elemenata kulturne baštine, najveći broj ispitanika se izjasnio **u potpunosti zadovoljnim** po pitanju novoformiranog muzeja **Vlaški puti u Šušnjevici** (49,3%) (Grafički prikaz 13). S druge strane, većina ispitanika se smatra tek **djelomično zadovoljnim** u pogledu interpretacije starih gradova Plomin i Kršan, te kaštela Kožljak.

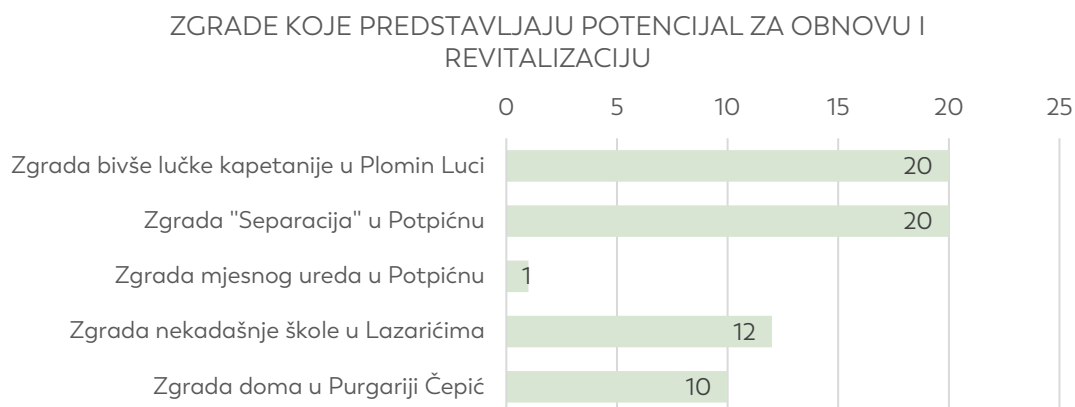

Grafički prikaz 13 - Prikaz rezultata na pitanje: Koliko ste zadovoljni turističkom interpretacijom navedenih elemenata kulturne baštine? (informativne table i drugi turistički sadržaji)?

Pitanje: Za koju od navedenih građevina smatrate da predstavlja najveći potencijal za obnovu i revitalizaciju?

Ispitanici smatraju da među ponuđenim građevinama **najveći potencijal** za obnovu i revitalizaciju imaju **zgrada bivše lučke kapetanije u Plomin Luci (31,7%)** i **zgrada "Separacije" u Potpićnu (31,7%)** (Grafički prikaz 14). U nešto manjoj mjeri ispitanici smatraju da najveći potencijal predstavlja zgrada nekadašnje škole u Lazarićima (19%), te zgrada doma u Purgariji Čepić (15,9%). Najmanji broj ispitanika se izjasnio za zgradu mjesnog odbora u Potpićnu (1%).

Među ostalim građevinama, ispitanici su istaknuli potencijal starogradske jezgre Plomina i Kršana, zgrada pošte, Rudanove palače i bivše škole u Plominu, kaštel Kožljak, zgrade bivšeg kina u Potpićnu, te koridor željezničke pruge Lupoglav-Štalije. Osim toga, ispitanici su također istaknuli važnost obnove zgrade dječjeg vrtića u Potpićnu koja se nalazi u lošem stanju.

Grafički prikaz 14 - Prikaz rezultata na pitanje: Za koju od navedenih građevina smatrate da predstavlja najveći potencijal za obnovu i revitalizaciju?

Pitanje: Koja točka u Vašem naselju predstavlja neformalni centar naselja ili ima potencijal to postati?

Cilj pitanja bio je ispitati stav javnosti po pitanju **neformalnih središta općinskih naselja**, koje ispitanici vide na sljedećim lokacijama:

- Naselje Kožljak: prostor uz zgradu stare škole (Gradina) i nekadašnju željezničku stanicu
- Naselje Kršan: Pristav
- Naselje Lazarići: prostor uz zgradu stare škole
- Naselje Plomin: plominska Placa
- Naselje Potpićan: parkiralište u središtu naselja, prostor uz zgradu „Separacije“
- Naselje Purgarija Čepić: prostor uz zgradu doma

Pitanje: Za koje sadržaje smatrate da najviše nedostaju u Vašem mjestu stanovanja?

Na pitanje o sadržajima koji nedostaju u njihovom mjestu stanovanja, ispitanici su naveli potrebu za sportskom dvoranom, ugostiteljskom radnjom, tržnicom, trgovinom, kinom, pekarom, ali i sadržajima koji se odnose na vanjski prostor kao što su formalno središte naselja i trg, javna rasvjeta, rekreativno igralište za odrasle, dječje igralište, park za djecu, nadstrešnice na autobusnim stajalištima i parkirališta automobila.

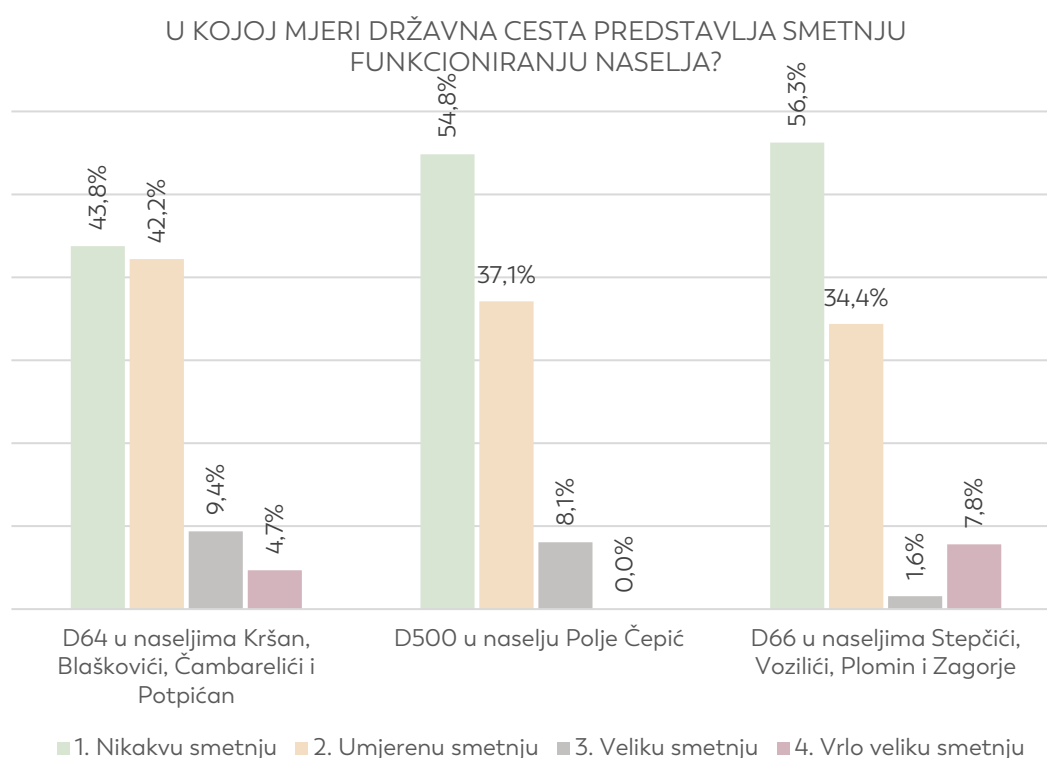
Pitanja: Koliku prepreku i smetnju u funkcioniranju naselja za Vas predstavlja državna cesta D64 u naseljima Kršan, Blaškovići, Čambarelići i Potpićan?

Koliku prepreku i smetnju u funkcioniranju naselja za Vas predstavlja državna cesta D500 u naselju Polje Čepić?

Koliku prepreku i smetnju u funkcioniranju naselja za Vas predstavlja državna cesta D66 u naseljima Stepčiči, Vozilići, Plomin i Zagorje?

Većina ispitanika smatra da države ceste koje prolaze kroz naselja predstavljaju tek **umjerenu ili nikakvu smetnju u njihovom funkcioniranju** (Grafički prikaz 15). U tom smislu, najveći broj ispitanika problem vidi u državnoj cesti **D64**, koja prolazi kroz najgušće naseljeni dio Općine (naselja Kršan, Blaškovići, Čambarelići i Potpićan).

U dodatnim komentarima ispitanici su iskazali nezadovoljstvo zbog nedostatka nadzornih kamera i uspornika, te lošeg stanja pojedinih cesta.

Grafički prikaz 15 - Prikaz rezultata na pitanje: 18. Koliku prepreku i smetnju u funkcioniranju naselja za Vas predstavlja državna cesta D64 u naseljima Kršan, Blaškovići, Čambarelići i Potpićan, državna cesta D500 u naselju Polje Čepić i državna cesta D66 u naseljima Stepčiči, Vozilići, Plomin i Zagorje?

6.7. Analiza tipova otvorenih (zelenih) prostora

Pojam otvorenog prostora ovdje je korišten kao pokrovni, a njime su obuhvaćene sve površine; od javnih površina (parkova, trgova, dječja igrališta), preko rekreacijskih prostora (igrališta, terena, staza) i pješačkih zona, do poljoprivrednih površina, šuma, vodotoka, kao i otvorenih prostora industrijskih kompleksa i eksploatacija. Iako ne postoji stručni konsenzus oko jedinstvenog pojma, otvoreni prostor (eng. *open space*) je vrlo često korišten upravo zbog svoje sveobuhvatnosti - npr. može i ne mora označavati zelene prostore, obuhvaća i javno i privatno, a osim tipičnih javnih i vrijednih prirodnih prostora, može obuhvaćati poljoprivredne i degradirane otvorene površine.

Za izradu tipologije korišten je model sumiran prema relevantnim domaćim i stranim iskustvima (Pereković i Domislić 2012., Hrdalo 2013., Studije zelene infrastrukture, 3E PROJEKTI d.o.o.). Važno je napomenuti da specifičnosti modela za izradu tipologije otvorenih prostora ovise o mjerilu, ciljevima i karakteru predmetnog prostora, pa je u tom smislu ovaj okvir dodatno modificiran i prilagođen za potrebe Općine Kršan, a u svrhu uspostave održive mreže zelene infrastrukture.

Pri kartiranju i opisivanju su korišteni različiti izvori i baze podataka počevši od studija, strategija, izvješća, prostornih planova i druge literature, te do terenskog istraživanja.

S obzirom na navedeno, tipologija otvorenih prostora je definirana i tablično prikazana u tekstu niže (

Tablica 4). **Tipologija otvorenih prostora Općine** izrađena je cijelu administrativnu jedinicu, te je potkrijepljena tablicom, kartografskim prikazom te fotografijama, što zajedno čini **atlas otvorenih prostora**.

6.7.1. Atlas otvorenih prostora

Na području Općine nalazi se šest (6) tipova otvorenih prostora, unutar kojih je prepoznato dvadeset i devet (29) kategorija otvorenih prostora, a koje će detaljno tekstualno, grafički, fotografski biti prikazane u nastavku. Kompozitni prikaz svih površina nalazi se u sljedećoj tablici (

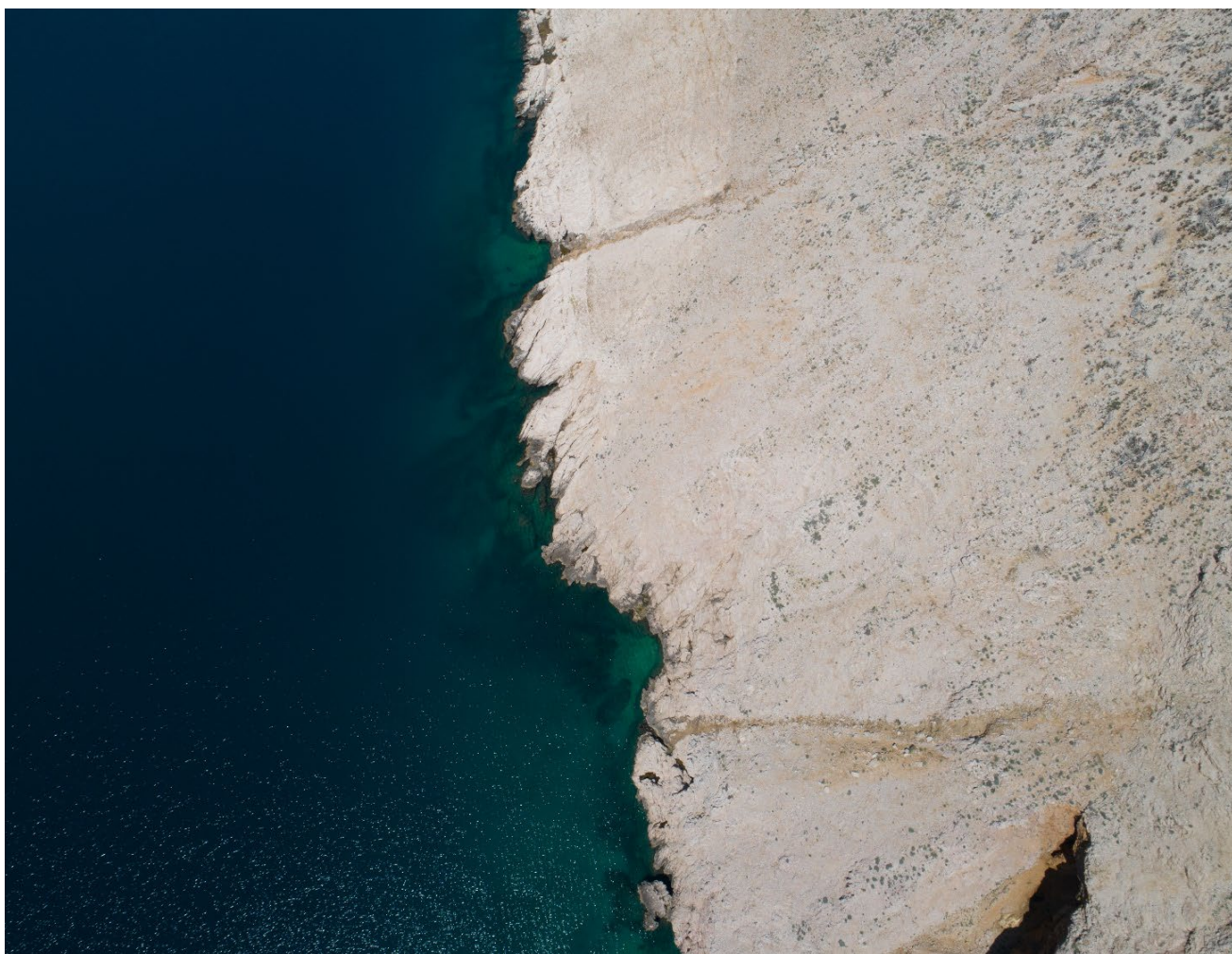
Tablica 4)

Tablica 4 - Prikaz tipova i kategorija otvorenih površina i njihovih površina (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Tipovi otvorenih prostora	Kategorija	
OP1 Prirodni i doprirodni prostori	OP1a	Šume
	OP1b	Šikare i živice
	OP1c	Vode stajačice
	OP1d	Kanali unutar poljoprivrednih površina
	OP1e	Vodotoci
	OP1f	More i morska obala
	OP1g	Slabo obrasle površine
OP2 Javni i društveni sadržaji	OP2a	Plaže i obalno šetalište
	OP2b	Dječja igrališta
	OP2c	Sportski tereni
	OP2d	Otvoreni prostori sakralnih objekata i groblja
	OP2e	Otvoreni prostori uz objekte javne i društvene namjene
	OP2f	Djelomično uređeni otvoreni prostori
OP3 Otvoreni prostori stambene izgradnje	OP3a	Otvoreni prostori oko višestambenih objekata
	OP3b	Okućnice individualne stambene izgradnje ruralnog karaktera
	OP3c	Okućnice individualne stambene izgradnje periurbanog karaktera
	OP3d	Okućnice apartmanskih objekata u naseljima uz obalu
	OP3e	Otvoreni prostori povijesnih naselja
OP4 Poljoprivredni prostori	OP4a	Okrupnjene poljoprivredne površine
	OP4b	Mozaik poljoprivrednih površina
	OP4c	Zapuštene poljoprivredne površine
	OP4d	Krški pašnjaci
	OP4e	Livade i travnjaci
OP5 Otvoreni prostor gospodarskih i poslovnih zona	OP5a	Otvoreni prostori gospodarskih/turističkih objekata
	OP5b	Otvoreni prostori uz industrijska postrojenja
	OP5c	Otvoreni prostori uz napuštene gospodarske/industrijske objekte
OP6 Otvoreni prostori infrastrukturnih trasa	OP6a	Koridori cesta
	OP6b	Napušteni koridor željeznice
	OP6c	Morske luke

Kategorija (OP1) Prirodni i doprirodni prostori

OP1a Šume, OP1b Šikare i živice, OP1c Vode stajačice, OP1d Kanali uz poljoprivredne površine, OP1e Vodotoci, OP1f More i morska obala i OP1g Slabo obrasle površine

Slika 5 Detalj prirodnih prostora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP1a - Šume

Šume na području Kršana mogu se podijeliti na homogene sklopove koji prevladavaju na višim dijelovima (Učka, Plominska gora, Grobničko-boljunsko pobrđe, Dumbrova) te na manje raštrkane enklave u nižim predjelima u sklopu poljoprivrednih površina ili između naselja, koje su zastupljene u manjem broju.

Vegetacijski, šume na području Kršana pripadaju Mediteranskoj regiji, te obuhvaćaju mediteransko-litoralni (obalni) te mediteransko-montanski vegetacijski pojas (Rauš i dr., 2012). Najvećim su dijelom prirodne, iako postoje i manje površine sađenih kultura alohtone crnogorice. Prema podatcima Hrvatskih šuma d.o.o. zastupljene su sljedeće zajednice:

- **Šume i šikare crnog graba i jesenske šašike (*Seslerio autumnalis-Ostryetum carpinifoliae* Horvat 1950)** površinski je najrasprostranjenija zajednica u šumama Općine, a rasprostire se uzduž njezinog istočnog dijela. Navedena zajednica predstavlja prvi degradacijski stadij primarnih šuma hrasta medunca i crnoga graba, ali i termofilnih bukovih šuma – ovisno o ekološkim uvjetima i florinom sastavu. Glavnina areala nalazi se u hemimediteranskoj vegetacijskoj zoni i prijelazu prema primorskim bukovim šumama.
- **Šuma i šikara medunca i bijelog graba (*As. Querco-Carpinetum orientalis* Horvatić 1939)** najznačajnija je šumska zajednica submediteranske vegetacijske zone sjevernog Hrvatskog primorja. Mjestimično je dobro sačuvana, a najčešće je razvijena u obliku više ili niže šikare. Rijetko čini suvisle proizvoljne sastojine zbog stoljetnog iskorištavanja tih šuma za ogrjev i druge potrebe. Danas su ti negativni utjecaju mnogo manji pa se te šume nalaze u progresiji. Na području Općine rasprostire se na južnom i jugozapadnom dijelu te sporadično u središtu te sjevernom dijelu.
- **Šuma hrasta crnike i crnog jasena (*Fraxino orni-Quercetum ilicis* Horvatić (1956) 1958)** prostire se na manjoj površini jugozapadnog dijela Općine. Šuma hrasta crnike i crnoga jasena najproširenija je klimatogena zajednica eumediteranske zone litoralno-mediteranskoga vegetacijskoga pojasa.
- **Mješovita šuma i šikara medunca i crnoga graba s vučjom stopom (*Aristolochio luteae Quercetum pubescentis* (Horvat 1959) Poldini 2008)** rasprostranjena je na malim površinama na sjeveru te jugoistoku Općine. Predstavlja klimazonalnu šumska zajednicu epimediteranske vegetacijske zone mediteransko-montanskog

vegetacijskog pojasa. Hrast medunac se crnom grabu pridružuje na najtoplijim područjima ovog vegetacijskog pojasa. Klima je oštrija nego u submediteranskom pojasu, a do izražaja dolazi i utjecaj bure. Rasprostire se iznad pojasa hrasta medunca i bijeloga graba, a ispod primorske bukove šume s jesenskom šašikom. U većem dijelu areala je degradirana u više šikare, no progresivni procesi su u posljednje vrijeme vidno uznapredovali.

- **Bukova šuma s jesenskom šašikom (*Seslerio autumnalis-Fagetum sylvaticae* (Horvat) M.Wraber ex Borhidi 1963)** je termofilna bukova zajednica visokoga krša, razvijena na skeletnim karbonatnim tlima. Izgrađuje posebnu paramediteransku vegetacijsku zonu europsko-montanog vegetacijskog pojasa. Prostire se iznad pojasa crnog graba, na padinama primorskog niza planina. Primorska bukova šuma razvija se u uvjetima kakvi vladaju na granici sredozemnog i kontinentalnog područja. Prostire se na malom dijelu sjeveroistočnog dijela Općine.
- **Alohtona crnogorica** rasprostranjena je na sjevernom dijelu Općine na kojem prevladavaju nasadi crnog bora (*Pinus nigra*) i smreke (*Picea abies*).

Pozitivni učinci šumskog ekosustava na okoliš u smislu pružanja ekološkoga uporišta krajobrazu, održavanja i unaprjeđenja biološke proizvodnje, prirodnosti i raznolikosti okoliša te pozitivnog utjecaja na zdravlje ljudi, određeni su kroz općekorisne funkcije šuma (OKFŠ). Metodologija definiranja i ocjenjivanja OKFŠ-a obuhvaća 9 kategorija²⁴, čija se bodovna, odnosno novčana vrijednost određuje sukladno Pravilniku o utvrđivanju naknada za šumu i šumsko zemljište (NN 12/2020). Sukladno navedenome na području Općine Kršan, prema prosječnoj ocjeni OKFŠ-a od **21,54 boda**, utvrđena je vrijednost od **1.294.687.772,50 bodova**. Vrijednost **državnih šuma**, kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o., je procijenjena na **853.801.417,34 milijuna bodova** s prosječnom ocjenom svih kategorija OKFŠ-a od **21,52 boda** na ukupnoj analiziranoj površini šuma u državnom vlasništvu od **4.741,18 ha**. Prema ocjenama OKFŠ-a **vrijednost privatnih šuma** je procijenjena na **440.886.355,16 kn milijuna bodova**, uzimajući da je prosječna ocjena svih

²⁴ Prema Pravilniku o uređivanju šuma (NN 97/18, 101/18 i 31/20) određene su sljedeće kategorije:

1. Zaštita tla, prometnica i drugih objekata od erozije bujica i poplava
2. Utjecaj na vodni režim i kvalitetu voda
3. Utjecaj na plodnost tla i poljodjelsku proizvodnju
4. Utjecaj na klimu i ublažavanje posljedica klimatskih promjena
5. Zaštita i unapređivanje čovjekova okoliša
6. Stvaranje kisika, ponor ugljika i pročišćavanje atmosfere
7. Rekreativna, turistička i zdravstvena funkcija
8. Stvaranje povoljnih uvjeta za divljač i ostalu faunu
9. Povećan utjecaj zaštitnih šuma i šuma posebne namjene na bioraznolikost

kategorija OKFŠ-a na području privatnih šuma **21,68 boda**, uzimajući površinu privatnih šuma na području Općine od **2.199,26 ha**.

Najveća vrijednost koju pružaju šume na području Općine izražena je kroz kategoriju zaštite i unapređenja čovjekova okoliša, utjecaj na plodnost tla i poljodjelsku proizvodnju te utjecaj na klimu i ublažavanje klimatskih promjena.

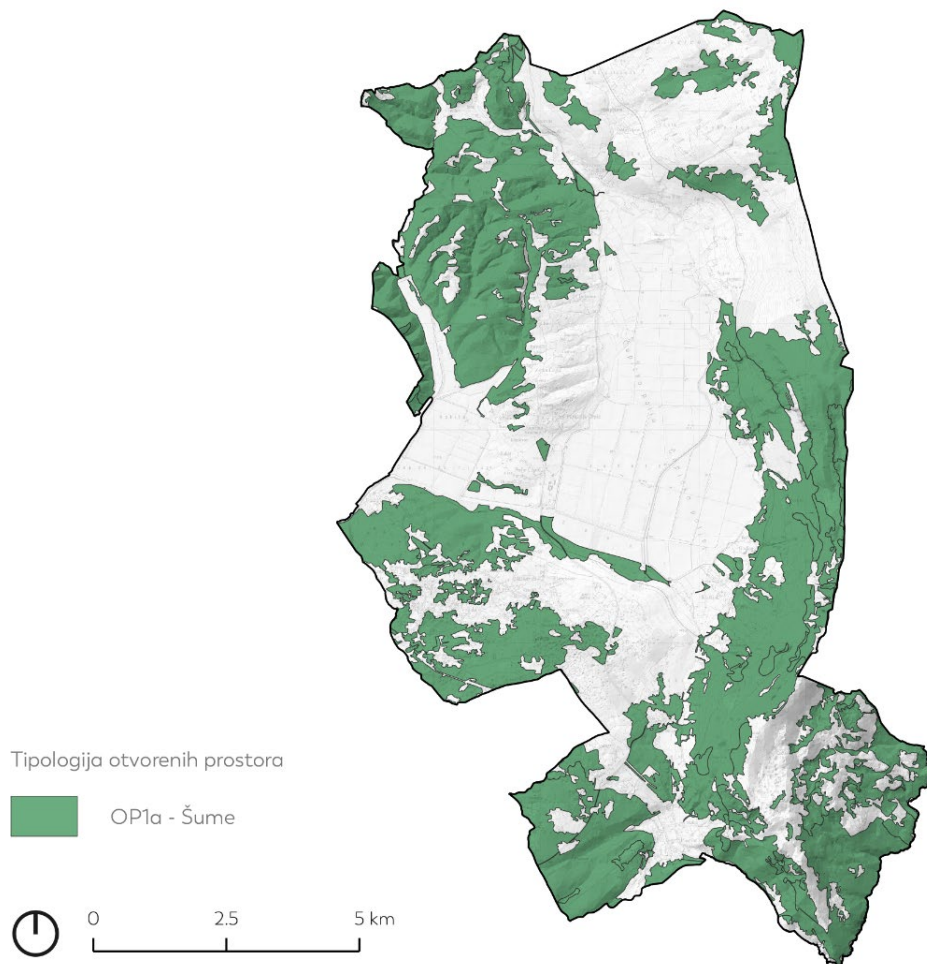
Slika 6 - Šumski kompleks Plominske gore (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 7 - Šumski kompleks Grobničko-boljunskog pobrđa (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 8 - Šumske enklave unutar poljoprivrednih površina u naselju Polje Čepić (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 9 - Tipologija otvorenih prostora - Šume (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP1b – Šikare i živice

Šikare i živice se na području Općine razvijaju kao manji rubni, zaštitni pojas uz šumske sastojine, zatim kao živice između poljoprivrednih površina, uz rubove cesta i putova te kao velike površine napuštenih pašnjaka. Unutar dijela živica i šikara pronalazimo sporadične antropogene strukture kao što su suhozidi i mreže starih poljskih puteva, ali i prirodne strukture vrtača i lokvi i to ponajviše unutar napuštenih pašnjaka.

Živice u poljoprivrednom krajobrazu, ako što je na području Čepičkog polja, najčešće su linijskog oblika, a predstavljaju ogradu od grmlja i stabala, čija je primarna funkcija zaštita od naleta vjetra te granica zemljišta i vlasništva. Osim fizičke barijere u regulaciji kretanja životinja, živice pružaju hranu i zaklon različitim životinjama. Također pomažu pri sprječavanju erozije tla i filtriranju pesticida i sl. čime se njihova uloga znatno povećava.

Najzastupljenije su u naseljima Letaj, Šušnjeвица, Vozilići, Plomin Luka. Zauzimaju površinu od oko 1 000 ha te su prevladavaju sljedeće klase staništa: Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva (NKS D.1.2.1.), Sastojine obične borovice (*Juniperus communis*) (NKS D.2.5.), Dračici (NKS D.3.1.1.) i Sastojine oštrogličaste borovice (*Juniperus oxycedrus*) (NKS D.3.4.2.3.). Od navedenih staništa prevladavaju Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva koje se sastoje od pravih grmova (*Ligustrum vulgare*, *Cornus sanguinea*, *Euonymus europaeus*, *Prunus spinosa* i dr.) i djelomično drveća razvijenih u obliku grmova (*Carpinus betulus*, *Crataegus monogyna*, *Acer campestre* i sl.). Ovaj tip otvorenih prostora isprepliće se s kategorijom Šuma (OP1a) i kategorijom Zapuštenih poljoprivrednih površina (OP4c).

Slika 10 – Šikare i živice u kombinaciji sa Šuma (OP1a) i Zapuštenim poljoprivrednim površina (OP4c) prema zaseoku Lukarići (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

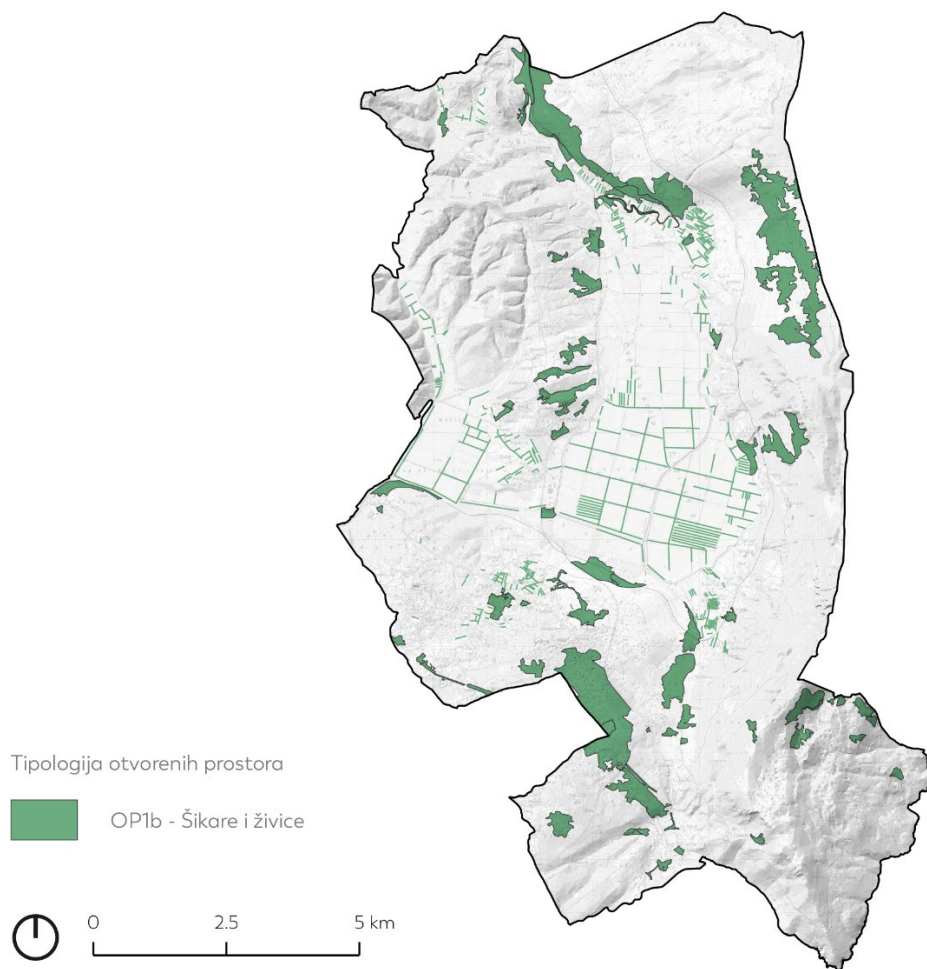

Slika 11 – Živice i drvoređi unutar Čepičkog polja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 12 Živice unutar poljoprivrednih površine u naselju Kožljak (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 13 - Tipologija otvorenih prostora - Šikare i živice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2c – Vode stajaćice

Vode stajaćice na području Općine obuhvaćaju akumulacijske i retencijske površine u sklopu protupoplavnih građevina (brana Letaj, retencija Grobnik, tunel Čepić s retencijskom površinom). Osim toga, tip uključuje i krške lokve kao istaknuti + element kulturnog krajobraza.

Akumulacijsko jezero Letaj (u podacima Hrvatskih voda evidentiran kao „Boljunčica – retencija“ (JKRN0051_002)) obuhvaća akumulacijski prostor volumena 6.533.000,00 m³ koji je nastao izgradnjom istoimene brane 1970. godine. Ovo se jezero također koristi za napajanje male hidroelektrane Letaj (kapaciteta 245 kW), te se u budućnosti u budućnosti planira koristiti u svrhu navodnjavanja Čepićkog i Boljuskog polja. Prema podacima Hrvatskih voda, ukupno stanje ovog vodnog tijela ocijenjeno je lošim, što je posljedica loših vrijednosti BPK5 (biokemijska potrošnja kisika). Kao vizualno zanimljiv krajobrazni element, vodenu plohu akumulacije je moguće iskoristiti u turističke i rekreativne svrhe. Trenutno se na parkiralištu uz branu nalaze dvije manje promatračnice s kojih se pruža pogled na akumulacijsku površinu i strme obronke koji ju omeđuju.

Retencija Grobnik se sastoji od retencijske zone i zemljane brane koja štiti od nabujalih vodotoka s Grobničko-boljuskog pobrđa. Retencijski prostor je u većem dijelu prekriven šumskom vegetacijom, osim manje površine uz branu koji se održava povremenom košnjom. Prema PPIŽ, planirano je njegovo proširenje i stvaranje akumulacije za navodnjavanje poljoprivrednih površina.

Na ulazu u tunel Čepić su formirana je **retencijska zona** kapaciteta 1.8 mil m³ koja služi za rasterećivanje odvodnog tunela za vrijeme velikih voda. Kazete retencije su pretežno obrasle linearnim nasadima. Istočno od tunela planira se izgradnja akumulacije koja bi omogućila navodnjavanje dijela Čepićkog polja.

Krške lokve čine karakterističan element ruralnog krajobraza hrvatskog priobalja. Iako su u današnje vrijeme izgubile svoj utilitarni značaj (u prvom redu zbog promjene karaktera poljoprivredne proizvodnje), ovi vodeni rezervoari imaju veliku ulogu u očuvanju lokalne bioraznolikosti i identiteta kulturnog krajobraza. Unatoč gubitku svojeg poljoprivrednog značaja i sve većim pritiscima, veći dio lokvi na području Općine je sačuvan u trajnom ili sezonskom obliku, te predstavlja potencijal za valorizaciju u kulturnom i turističkom smislu.

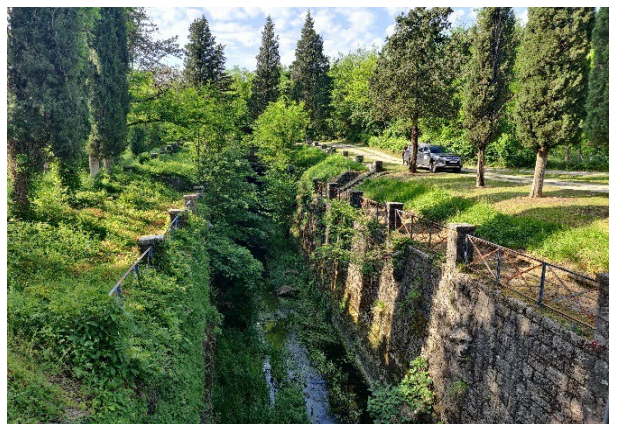
Slika 14 Lokva kod kapelice sv. Jelene na Brdu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

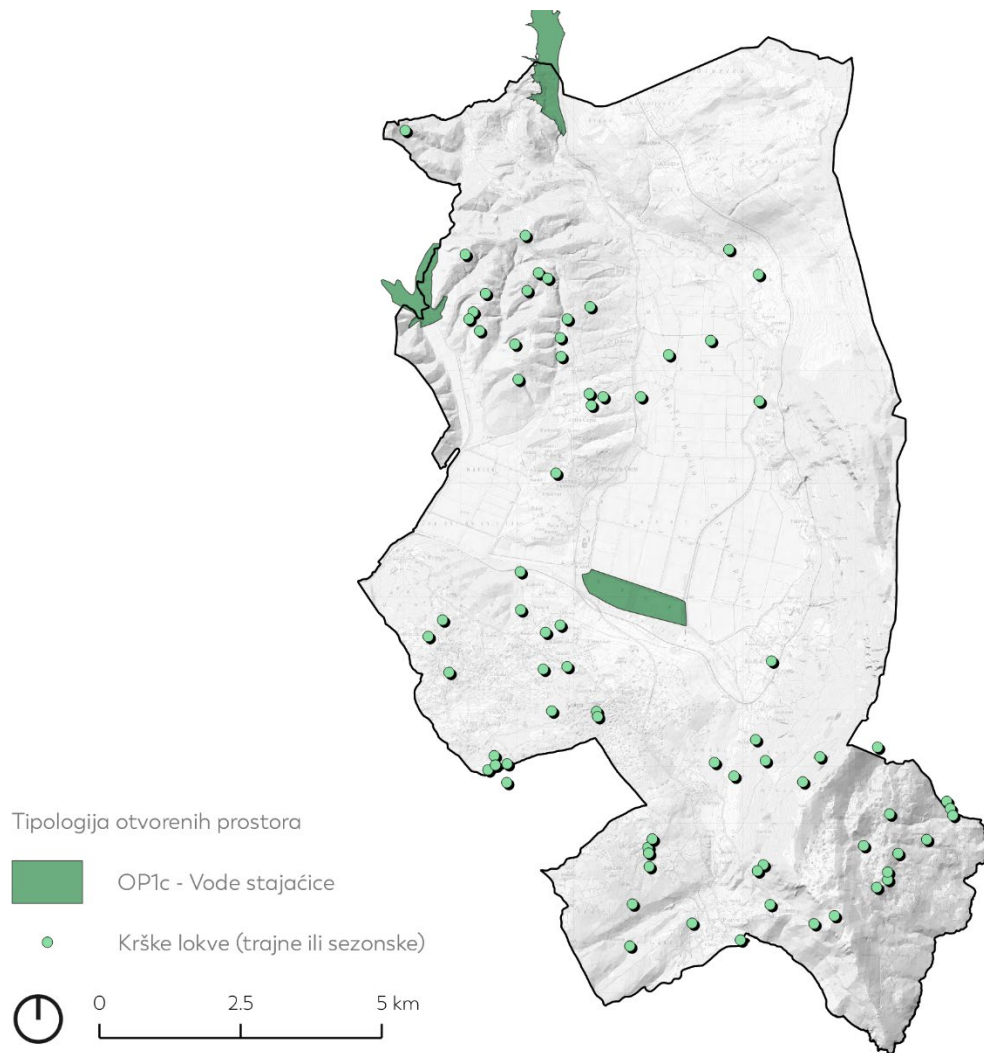
Slika 15 Retencija Grobnik (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 16 - Akumulacijsko jezero Letaj s branom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 17 – Tunel Čepič s retencijskom površinom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 18 - Tipologija otvorenih prostora - Vode stajačice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2d - Kanali unutar poljoprivrednih površina

Tipom je obuhvaćena mreža odvodnih kanala na području Čepićkog i Posertskog polja. Ovi vodotoci omogućuju regulaciju/ odvodnju viška vode iz poljoprivrednog zemljišta, čime se, u normalnim uvjetima, sprječava prekomjerno vlaženje tla i s njim povezano smanjenje prinosa. Melioracijski kanali najčešće prate parcelaciju poljoprivrednih površina, koja je u ovom slučaju strogo pravilna i pravokutna. Kanali su pretežno trapeznog oblika (dimenzije profila pojedinog kanala ovise o njegovom značaju unutar melioracijske mreže), te se košnjom održavaju kao zatravnjene površine. S obzirom na njihov utilitarni karakter, ovi vodotoci u pravilu imaju niži ekološki značaj i nižu kvalitetu vodnog tijela u odnosu na prirodne vodotoke. Nedostatak prirodne riparijske vegetacije djelomično je nadomješten vjetrozaštitnim nasadima kanadske topole (*Populus x canadensis*) koji su raspoređeni uz obale melioracijskih kanala. Ovi nasadi smanjuju temperaturu vodnog tijela, kao i eroziju i otjecanje polutanata s poljoprivrednih površina.

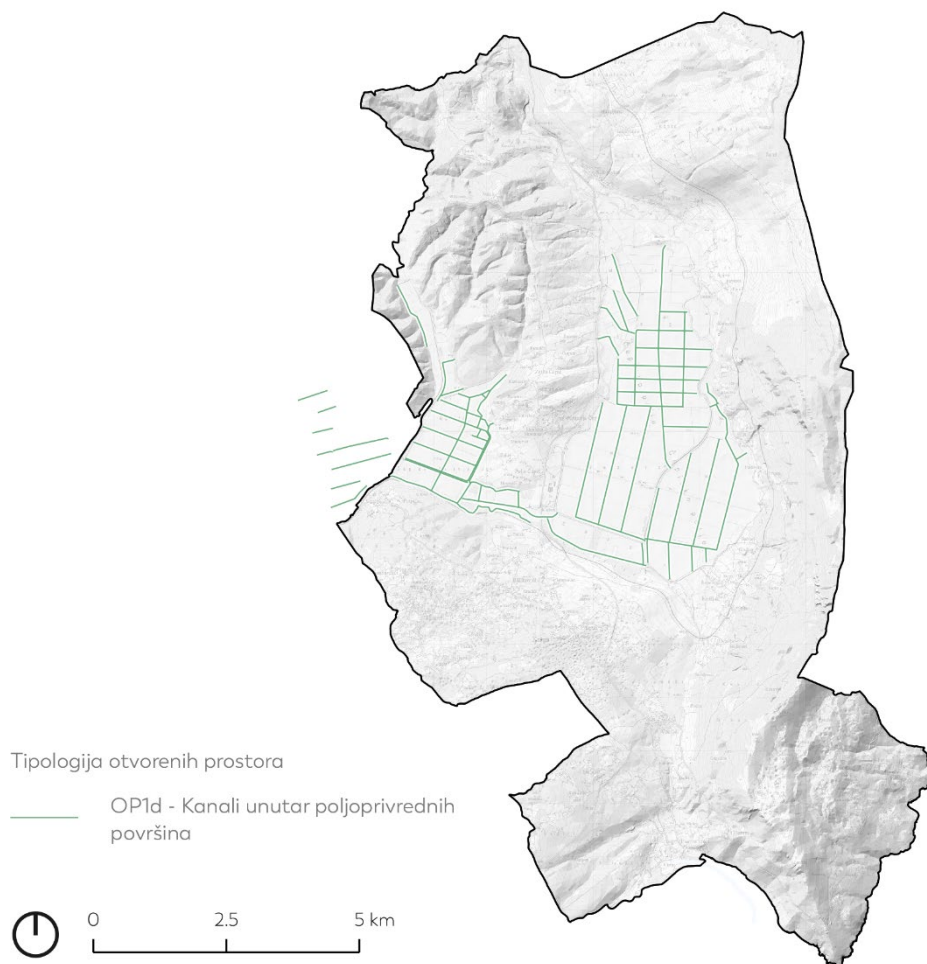

Slika 19 Odvodni kanal u Čepićkom polju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 20 - Kanal uz poljoprivredne površine (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 21 - Tipologija otvorenih prostora – Kanali unutar poljoprivrednih površina (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2e – Vodotoci

Tip obuhvaća trajne i povremene vodotoke na području Općine Kršan, među kojima se po hidrološkom značaju izdvajaju Rijeka Boljunčica, Vlaški potok (Posert), potok Bišac te bujični vodotoci Učke i Grobničko-boljunskog pobrđa. Također, važni vodeni elementi su i izvori vode koje predstavljaju vrijedan prirodni resurs. Na području Općine prema podacima s TK 25 nalazi se 13 izvora.

Boljunčica (Boljunščica) čini najznačajniji vodotok Općine Kršan i općenito jednu od najznačajnijih rijeka na području istarskog poluotoka. Kao dio drenažnog sustava rijeke Raše ova se rijeka napaja vodama zapadne Učke, Čićarije i pobrđa sjeverne Istre, pri čemu obuhvaća slivno područje od 230 km². Izvire u podnožju Lupoglava, nakon čega se u dužini od 33 km²⁵ spušta južno prema Plominskom zaljevu. Do probijanja odvodnog tunela prema Plominskoj dragi 1932. godine, Boljunčica se akumulirala u podnožju Čepićkog polja napajajući istoimeno jezero, iz kojeg bi se, za vrijeme visokog vodostaja, prelijevala zapadno prema rijeci Raši. Iako srednji tok ove rijeke iznosi svega 0,956 m³/s, njezin bujični karakter uvjetuje snažne oscilacije koje u razdobljima intenzivnih oborina dovode do pojave poplavnih scenarija²⁶. Kako bi se spriječilo periodično plavljenje Čepićkog polja koje se nastavilo i nakon izgradnje odvodnog tunela²⁷, Boljunčica je u razdoblju između 1969. i 1970. godine dodatno regulirana izgradnjom lučne brane u naselju Letaj. Unatoč tome, procjena opasnosti od poplava Hrvatskih voda, koja se izrađuju u okviru Plana upravljanja vodnim područjima (2022.–2027.), predviđa srednju vjerojatnost poplava (100-godišnji scenarij)²⁸ za čitavo područje Čepićkog polja. U krajobraznom smislu, vodotok Boljunčice unutar predmetnog obuhvata možemo podijeliti na sjeverni, srednji i južni tok. U svojem sjevernom dijelu (od retencije Boljunčica do zaseoka Škrlji) vodotok je zadržao meandrirajući oblik, s prirodnim koritom koje je u najvećoj mjeri omeđeno pojasom riparijske vegetacije. Ovakvi oblici korita imaju visok ekološki značaj, te, pored ostalih dobrobiti, nude potencijal za aktivaciju u izletničko-rekreacijske svrhe. Srednji dio toka prolazi kroz intenzivno obrađivane poljoprivredne površine u Čepićkom polju, te služi kao glavni kolektor za njegove hidromelioracijske kanale. U ovoj dionici vodotok ima uređeno korito s obostranim servisnim prometnicama na vrhu pokosa. Dionicu karakterizira pravilan i geometriziran oblik vodotoka, koji dodatno povećava njegovu brzinu. Korito se unutar ove dionice održava se redovitom košnjom, te nema izražen ekološki i krajobrazni značaj. Prema podacima Hrvatskih voda, ukupno stanje vodnog tijela JKRNO051_001 koje obuhvaća Boljunčicu (od brane Letaj do tunela Čepić) i njezin i zapadni obuhvatni kanal je

²⁵ Hrvatske vode d.o.o. (2022.), *Nacrtni Plan upravljanja vodnim područjima 2022. - 2027.*

²⁶ Na području Učke i Čićarije godišnje padne više od 2000 mm oborina, što ih ubraja u najkišovitija područja u RH. Izvor: JU PP Učka (2022.). *Plan upravljanja Parkom prirode Učka i pridruženim zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže (PU 6018) 2023.-2032.*

²⁷ Iako kapacitet tunela Čepić iznosi 24 m³/s, vode Boljunčice čak i pri uobičajenim pojavama velikih voda imaju višestruko veće protoke. Izvor: Hrvatske vode d.o.o. (2014.). *Provedbeni plan obrane od poplava branjenog područja sektor E – sjeverni Jadran. Branjeno područje 22: područja malih slivova Mirna-Dragonja i Raša-Boljunčica*

²⁸ Kategorizacijom se utvrđuju tri razine/scenarija opasnosti od poplava: velika vjerojatnost (25-godišnji scenarij), srednja vjerojatnost (100-godišnji scenarij) i mala vjerojatnost (1000-godišnji scenarij)

ocjenjeno kao **vrlo loše**²⁹. Ova je ocjena posljedica prekoračene koncentracije žive i njezinih spojeva, dok je prisutnost drugih onečišćujućih tvari (kao što su dušik i fosfor, čija koncentracija često povezana s prekomjernom gnojivom poljoprivrednih površina) ocijenjena kao umjerena, dobra ili vrlo dobra. Donji dio toka obuhvaća odvodni tunel i dio vodotoka koji prolazi kroz Plomin-Luku. Tunel je zatvoren za javnost, te je zbog svojeg značaja za faunu šišmiša zaštićen kao područje ekološke mreže (POVS područje HR2001434 – Čepić tunel). Otvoreni dio donjeg toka također ima izrazito geometriziran oblik, pri čemu prolazi uz kompleks Termoelektrane u Plomin Luci.

Vlaški potok (u podacima Hrvatskih voda zaveden pod nazivom Posert) proteče kroz usku dolinu u zapadnom dijelu Općine. Nastaje spajanjem više povremenih i bujičnih vodotoka na Grobničko-boljunskom pobrđu. Vodotok je u cijelosti geometriziran i omeđen trapeznim koritom koje se održava povremenom košnjom. Ono što ga razlikuje od srednjeg toka Boljunčice je prisutnost pojedinačnih stabala, te linearnih i planski sađenih poteza riparijske vegetacije koji doprinose njegovoj ekološkoj funkciji, a istovremeno povećavaju njegovu ambijentalnu vrijednost i izletnički potencijal. Ovo je osobito izraženo u dionici koja protječe uz rub Posertskeg polja (granica s općinom Pićan) koju karakterizira linearni potez stabala dug 1,6 km. Ovaj je vodotok je kategoriziran kao dio gornjeg toka rijeke Raše (JKRN0032_002) a njegovo je ukupno stanje vodnog tijela ocijenjeno kao **vrlo loše**³ (posljedica prekomjerne koncentracije žive i loših bioloških pokazatelja).

Potok Bišac izvire u podnožju Labina (brdo Smokvica), od kuda se u dužini od 3,7 km spušta sjeverno prema Plominskoj dragi i zaljevu. U svojem južnom dijelu, ovaj potok služi kao kolektor otpadnih voda iz odlagališta šljake i pepela TE Plomin.

Povremeni i bujični vodotoci se osobito javljaju se na istoku Gorično-boljunskog pobrđa, te na južnim i zapadnim obroncima Učke (Plominska gora i zaleđe naselja Kožljak). Goričko-boljunski vodotoci nastaju u udolinama rebrastih obronaka istočno od državne ceste D500, nakon čega se, u dužini od 1-1,5 km, spuštaju prema zapadnom obuhvatnom kanalu Čepićkog polja (dio vodnog tijela JKRN0051_001 – Boljunčica). Na zapadnim obroncima Učke, bujični se vodotoci javljaju u zaleđu naselja Kožljak (jugoistočni dio Čepićkog polja), te spadaju u hidrološku mrežu obuhvatnog kanala br.3 (JKRN0252_001). Prema podacima Hrvatskih voda, ovaj kanal karakterizira **umjereno** ukupno stanje vodnog tijela. Bujični vodotoci Plominske gore nastaju u podnožju države ceste D66. Među njima se prema kulturnoj vrijednosti i turističkom potencijalu ističe potok koji izvire u podnožju starog grada i teče kroz zaseok Malini. Ovaj je potok u prošlosti imao važnu gospodarsku ulogu za Plomin, te je do industrijske revolucije služio za pokretanje serije mlinova koji su bili važan segment lokalne ekonomije, čime je neposredno utjecao na formiranje kulturnog krajobraza u podnožju Plomina. Bujični vodotoci plominske gore zajedno čine vodno

²⁹ Hrvatske vode d.o.o. (2023.). Plan upravljanja vodnim područjima 2016.-2021. Izvadak iz Registra vodnih tijela

tijelo „JKRN0243_001, Plomin“ čije je ukupno stanje prema podacima Hrvatskih voda ocijenjeno kao **dobro**.

Slika 22 Rijeka Boljunčica prije brane Letaj (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

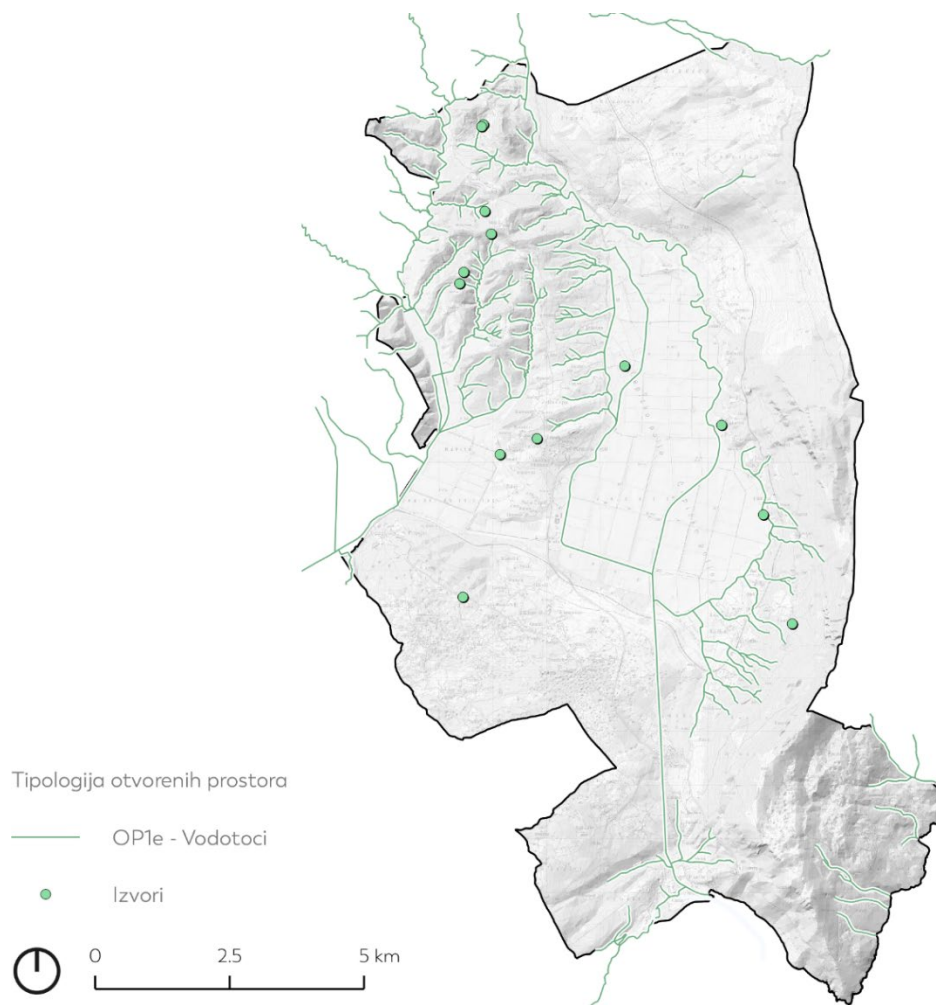
Slika 23 – Rijeka Boljunčica unutar Čepičkog polja (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 24 Bujični vodotoci Učke sa strukturama (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 25 Vlaški potok - Posert (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 26 - Tipologija otvorenih prostora - Vodotoci (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

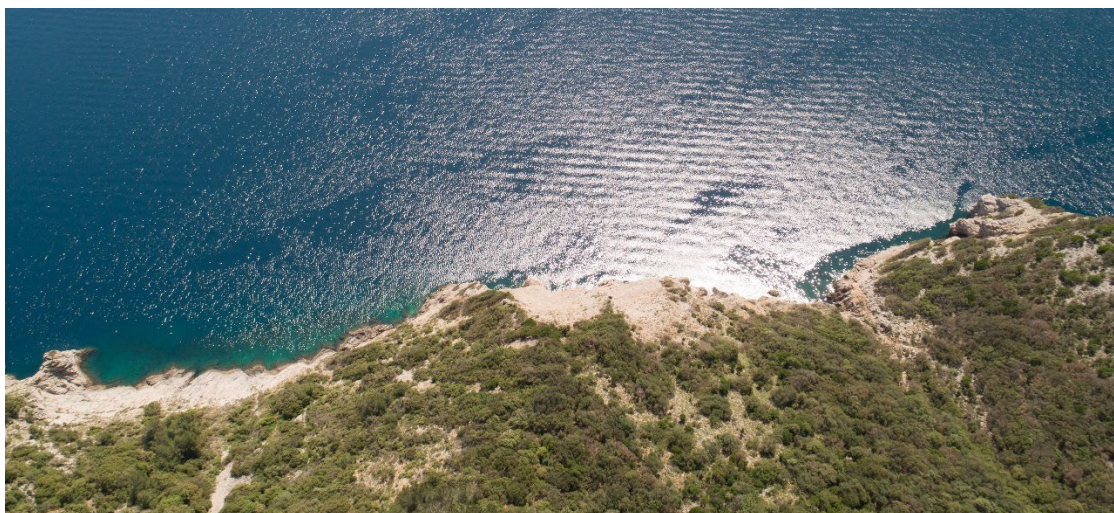
OP2f – More i morska obala

Obalni reljef Općine čine zaljev (Plomin), uvale (Trstena, Babina, Brstova i Stupova) i rtovi (Mašnjak, Lovrić, Brestova, Bačeva) između kojih se protežu različiti tipovi morskih obala počevši od stjenovite preko pjeskovite i šljunkovite. Duljina obale iznosi oko 10 km, dok je sama duljina Plominskog zaljeva oko 3,5 km. Plominski zaljev jedan od morfoloških tipova estuarija odnosno potopljene riječne doline čije je pružanje približno okomito na obalu. Dugog je i uskog oblika, uz čiju se istočnu (općinsku) stranu razvila šumska vegetacija, slabo obrasle površine i pašnjaci te antropogeni elementi šetališta i kupališta.

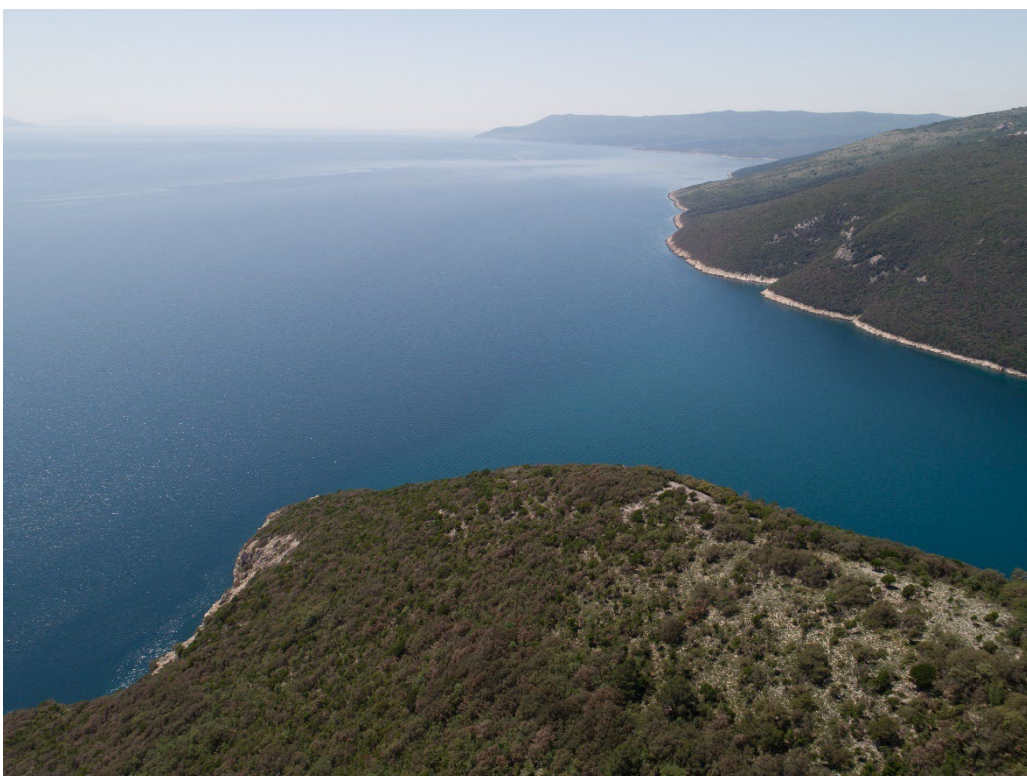
Kompleksi staništa morske obale na području Općine, prema Karti staništa, su:

- Muljevita morska obala/ Pjeskovita morska obala/ Šljunkovita morska obala/ Mediolitoralni pijesci/ Mediolitoralni šljunci i kamenje (NKS F.1./F.2./F.3./G.2.2./G.2.3.)
- Stjenovita morska obala/ Zajednice morske obale na čvrstoj podlozi pod utjecajem čovjeka/ Biocenoza gornjih stijena mediolitorala/ Biocenoza donjih stijena mediolitorala/ Zajednice mediolitorala na čvrstoj podlozi pod utjecajem čovjeka (NKS F.4./F.5.1.2./G.2.4.1./G.2.4.2./G.2.5.2.)

Osim gore navedenih stanišnih tipova, dodatna morska staništa koja su rasprostranjena unutar granica općine su: Infralitoralni pijesci s više ili manje mulja (NKS G.3.2.), Naselja posidonije (NKS G.3.5.), Infralitoralna čvrsta dna i stijene (NKS G.3.6.), Cirkalitoralni muljevi (NKS G.4.1.) i Cirkalitoralni pijesci (NKS G.4.2.). Također, navedena morska staništa, su prema Pravilniku o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 27/2021) na popisu rijetkih i/ili ugroženih staništa, ali se nalaze i na popisu prirodnih staništa od interesa za Europsku uniju.

Slika 27 Obala kod rta Lovrić (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

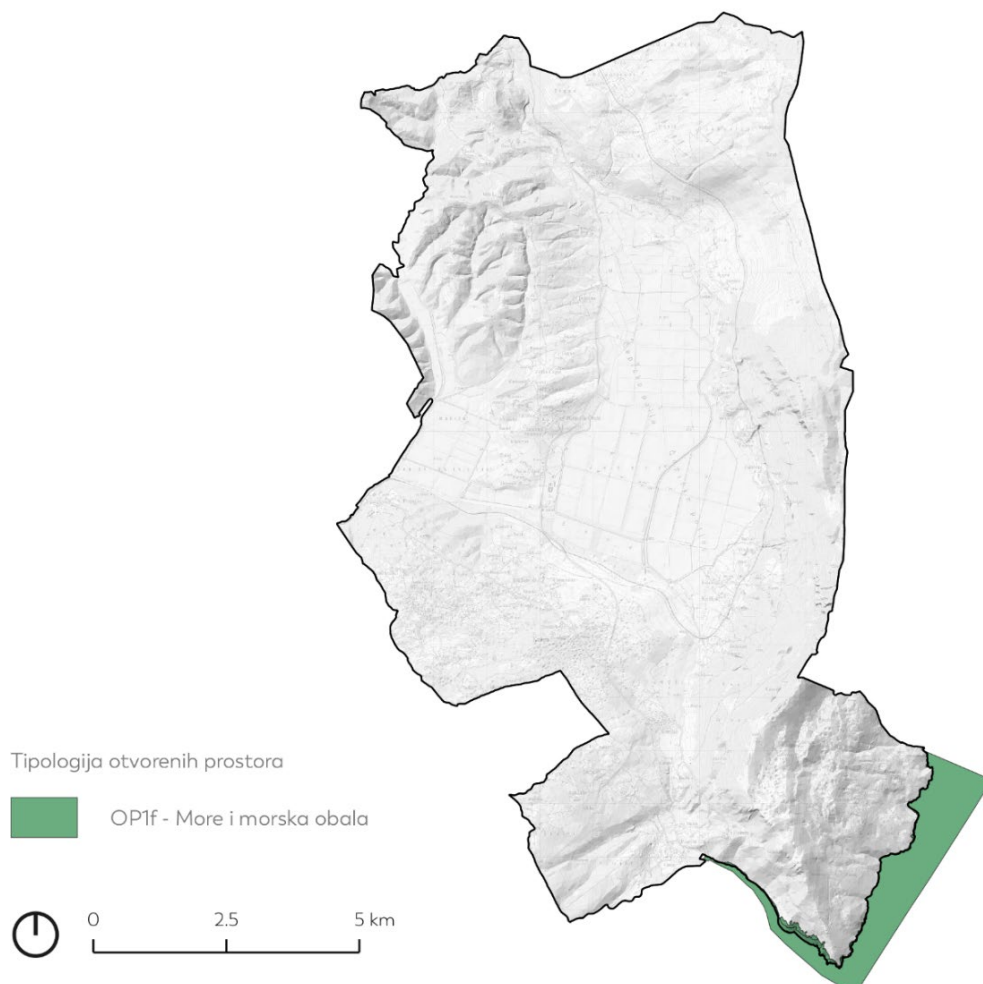

Slika 28 – Plominski zaljev (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 29 Obala kod uvale Brestova (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 30 - Tipologija otvorenih prostora - More i morska obala (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2g – Slabo obrasle površine

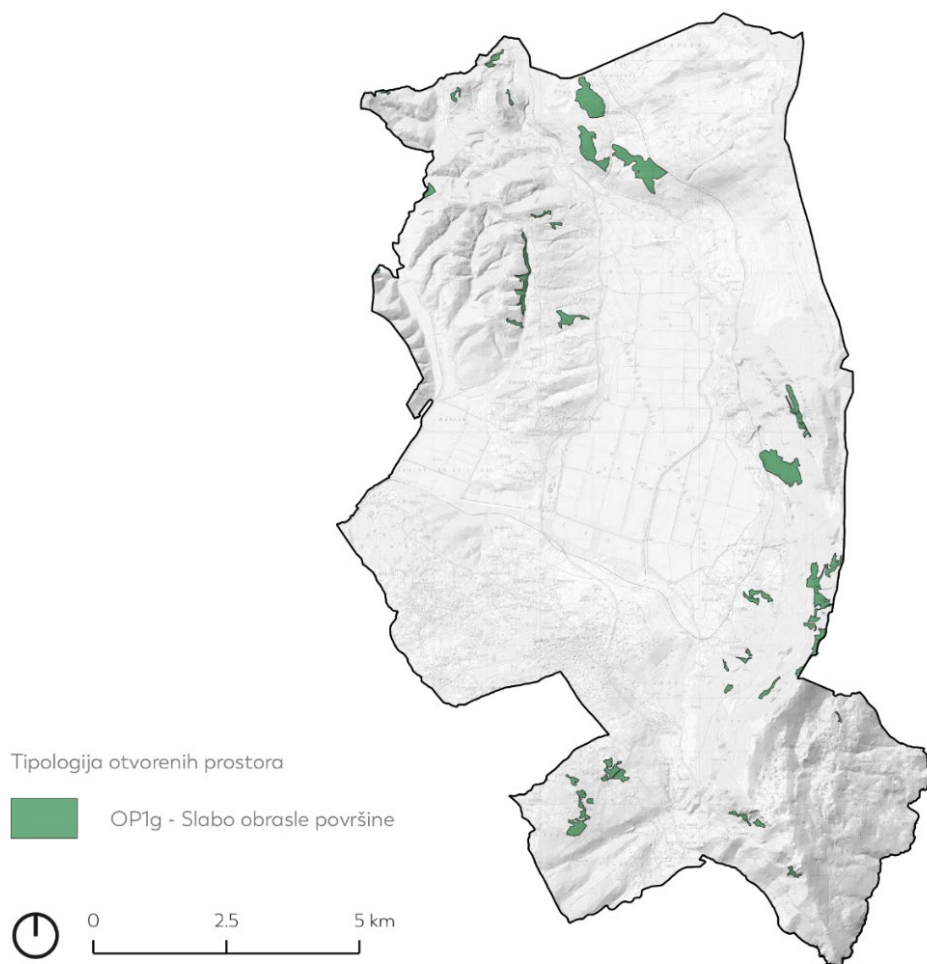
Zauzima prostore koji su neobrasli ili slabo obrasli vaskularnom vegetacijom, izvan stalnog utjecaja vode (sa suhom fazom ili permanentno suhe), uvjetovane građom i trošivošću geološke podloge, požarom ili površinskom erozijom. Rasprostranjen je najviše u naseljima Kostrčani, Šušnjeвица, Kožljak, Stepčići i Plomin, na nadmorskim visinama iznad 120 m te na padinama iznad 5 stupnjeva za koje je karakteristično pojačano spiranje i kretanje mase. Na površini od oko 220 ha, u gotovo jednakim udjelima, zastupljene su sljedeće klase staništa: Neobrasli odsjeci strmih stijena (NKS B.1.1.), Tirensko-jadranske vapnenačke stijene (NKS B.1.4.) i Ilirsko-jadranska, primorska točila (NKS B.2.2.1.). Unutar klase B.1.4. i B.2.2.1. nalaze se rijetke i endemične zajednice.

Slika 31 – Slabo obrasle površine i točila iznad Plomina (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.)

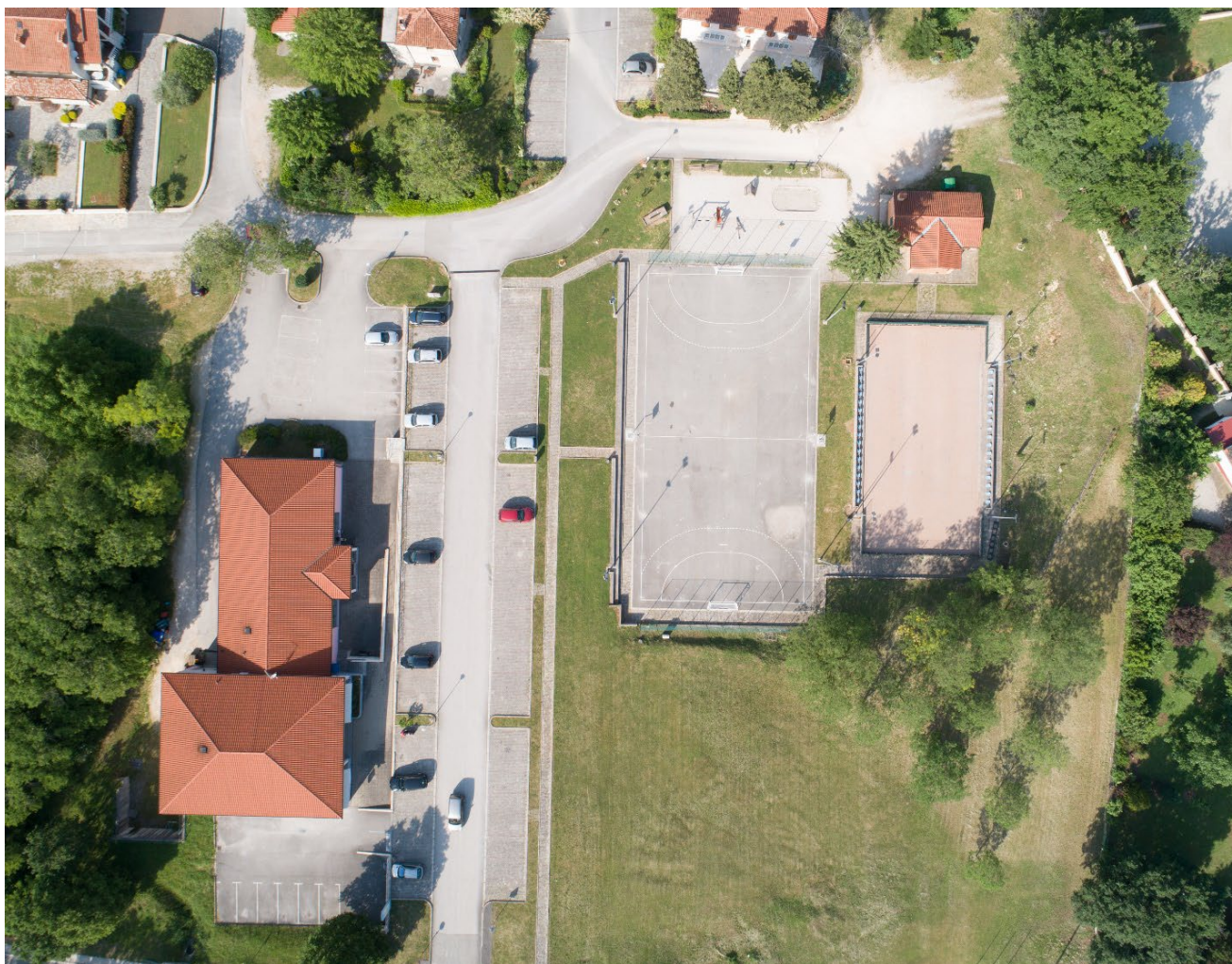
Slika 32 – Slabo obrasle površine i točila iznad naselja Stepčiči (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 33 - Tipologija otvorenih prostora - Slabo obrasle površine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP2) Javni i društveni sadržaji

OP2a Plaže i obalno šetalište, OP2b Dječja igrališta, OP2c Sportski tereni, OP2d Otvoreni prostori sakralnih objekata i groblja, OP2e Otvoreni prostori uz objekte javne i društvene namjene, OP2f Djelomično uređeni otvoreni prostori

Slika 34 Detalj javnog i društvenog sadržaja (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP2a - Plaže i obalno šetalište

Na području Općine se nalaze tri javne plaže smještene u šljunčanim uvalama unutar pretežito stjenovitog priobalnog pojasa. Najveća među njima, plaža Dražine, formirana je pri vrhu Plominskog zaljeva (šire središte Plomin Luke), dok se plaže Bobina, Brestova i Stupova nalaze na istočnoj obali u podnožju naselja Zagorje.

Plaža Dražine se proteže na približno 10.000 m², te je smještena u pogodnom šumovitom ambijentu u neposrednoj blizini Plomin Luke. Sadrži osnovnu izletničku infrastrukturu koja uključuje klupe, sprave za dječju igru i beach bar. Ambijentalna vrijednost ove plaže je djelomično narušena povremeno gustim pomorskim prometom i otvorenom vizurom prema infrastrukturi TE Plomin (kompleks elektrane, industrijsko pristanište, transportne trake).

Plaža Bobina se nalazi u istoimenoj uvali, te je smještena u očuvani šumski ambijent koji višestruko pogoduje njezinoj osnovnoj funkciji (u prvom redu kroz pristup zasjeni). S druge strane, ova plaža nema omogućen kolni pristup kao ni dodatne sadržaje tipične za javna kupališta.

Plaža Brestova obuhvaća dva šljunčana lokaliteta unutar uvale Brestova, od kojih je prvi smješten neposredno ispod trajektnog terminala a drugi u stjenovitom okruženju 300 m sjevernije. Na plaži ispod trajektnog terminala nalaze se ribarske kućice i improvizirani vezovi za brodice, čime je prostor za kupaće dodatno sužen. Pored toga, kvaliteta prostornog ambijenta narušena je prometnom funkcijom terminala i nedostatkom prirodne zasjene. Pristup opskrbi i sanitarnom čvoru omogućen je kroz restoran u sklopu trajektnog pristaništa.

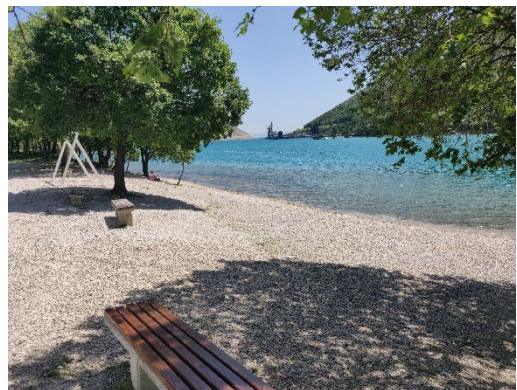
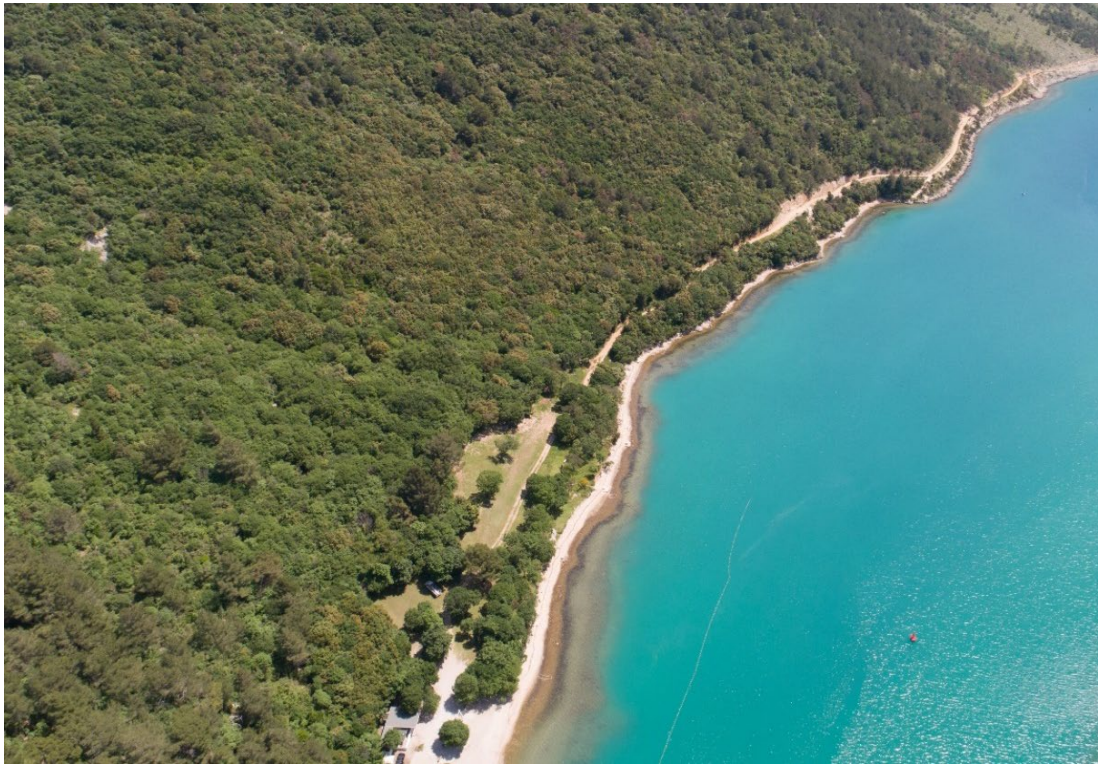
Plaža Stupova je smještena na graničnom području općina Brseč i Kršan. Riječ je o šljunčanoj uvali koja se nalazi u podnožju kanjona povremenog vodotoka Supoti. Kao u slučaju plaže Brseč kod trajektnog Terminala, na Stupovi se nalazi niz ribarskih kućica koje čine zanimljiv baštinski element, ali smanjuju prostor namijenjen kupaćima. Plaža nema kolni pristup, kao ni drugu javnu infrastrukturu.

Pored navedenih plaža, za kupanje se također koristi i dio sjenovite morske obale, čije je uređenje predviđeno važećim PPUO-om (kategorija R8 – uređene javne plaže).

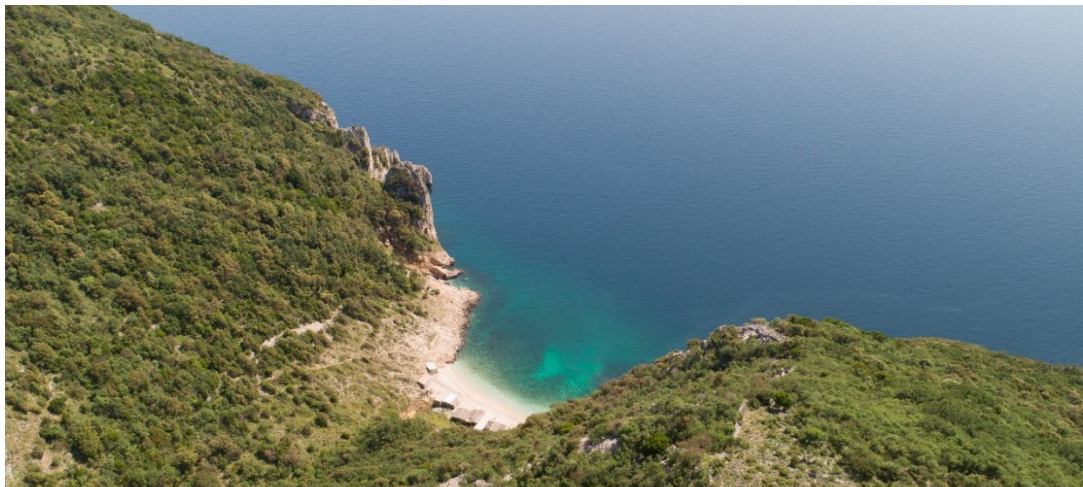
Na obalnom potezu između Plomin Luke i uvale Brestova planirana je izgradnja **šetnice** koja će osigurati bolju dostupnost javnih plaža, te uvelike doprinijeti aktivaciji izletničko-rekreacijskog i turističkog potencijala Općine. Djelomično izgrađena dionica prema rtu Mašnjak već sad služi kao turistička atrakcija, te omogućuje neposredno upoznavanje s prirodnim ljepotama Plominskog zaljeva. Duž ove šetnice formirane su odmorišne niše, kao i stepenice koje omogućuju spuštanje do morske obale.

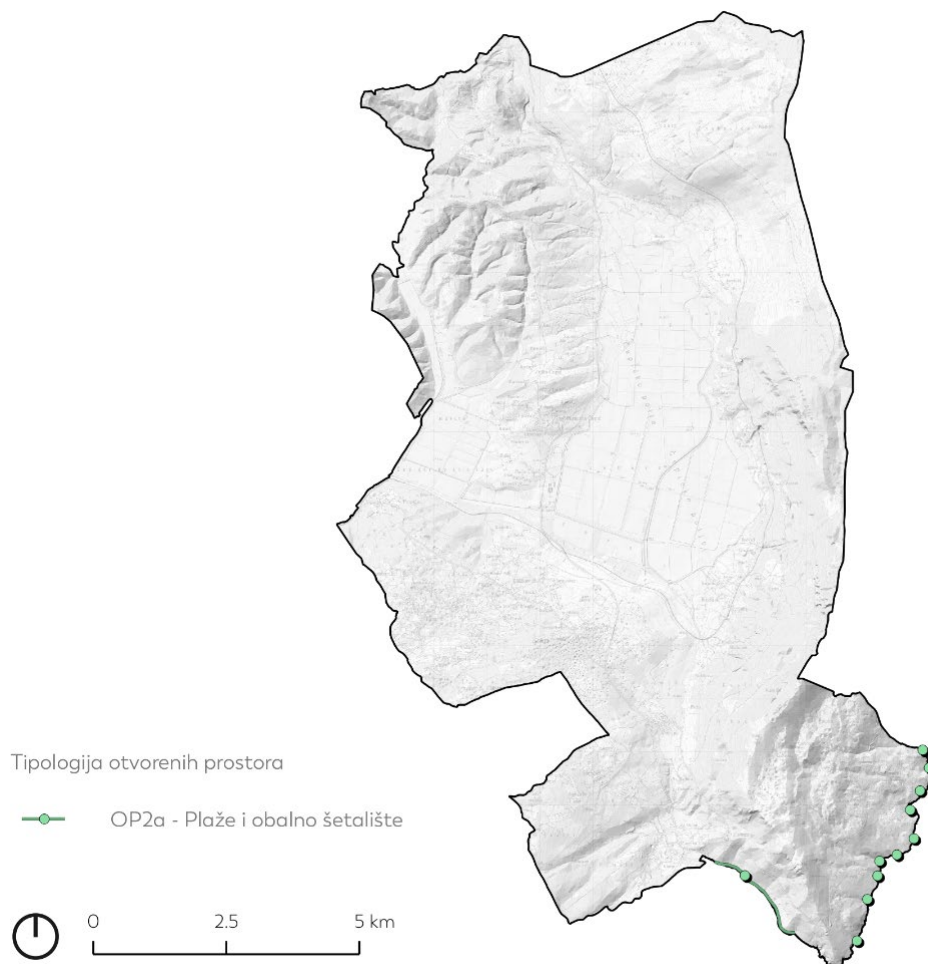
Slika 35 Plaže u uvali Brestova (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 36 Plaža Dražine/Copacabana, priobalna šetnica (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 37 – Plaža Stupova (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 38 - Tipologija otvorenih prostora – Plaže i obalno šetalište (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2b - Dječja igrališta

Na području Općine se nalazi 9 dječjih igrališta koja su raspoređena u naseljima Plomin, Plomin Luka, Vozilići, Kršan, Potpićan, Purgarija Čepić i Šušnjevića. Veći dio njih je smješten u zonama sportskog sadržaja i pratećem prostoru odgojno-obrazovnih ustanova (Dječji vrtić Klackalica, područna osnovna škola u Kršanu, OŠ Ivan Goran Kovačić u Purgariji Čepić, OŠ Vladimira Nazora u Potpićnu). Riječ je o manjim igralištima, koja karakteriziraju tipične kombinirane i pojedinačne sprave za igru (pretežno drvene), s parterom izvedenim u kombinaciji šljunka i antitraumatske podloge. U pravilu se, s izuzetkom igrališta uz dječji vrtić Klackalica, radi o prostorima jednostavne krajobrazne artikulacije s centralno položenom plohom za igru i boravišnim nišama koje su organizirane uz rub igrališta. Biljni materijal je sveden na pojedinačna stabla i živice (DI Klackalica), a u budućnosti potrebno razmotriti njegovo proširenje kako bi se povećala ambijentalna vrijednost pojedinog prostora. Iznimku ovoj tipologiji čini dječje igralište u Potpićnu koje je smješteno ispred OŠ Vladimira Nazora. Ovo igralište uključuje čelične skulpture/ interaktivne sprave raspoređene unutar livadnog prostora, a koje se svojom formom, materijalom (bojani čelik) i mogućnosti za igru znatno razlikuju od konvencionalnih sprava na ostalim dječjim igralištima.

Slika 39 Dječje igralište u Plominu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

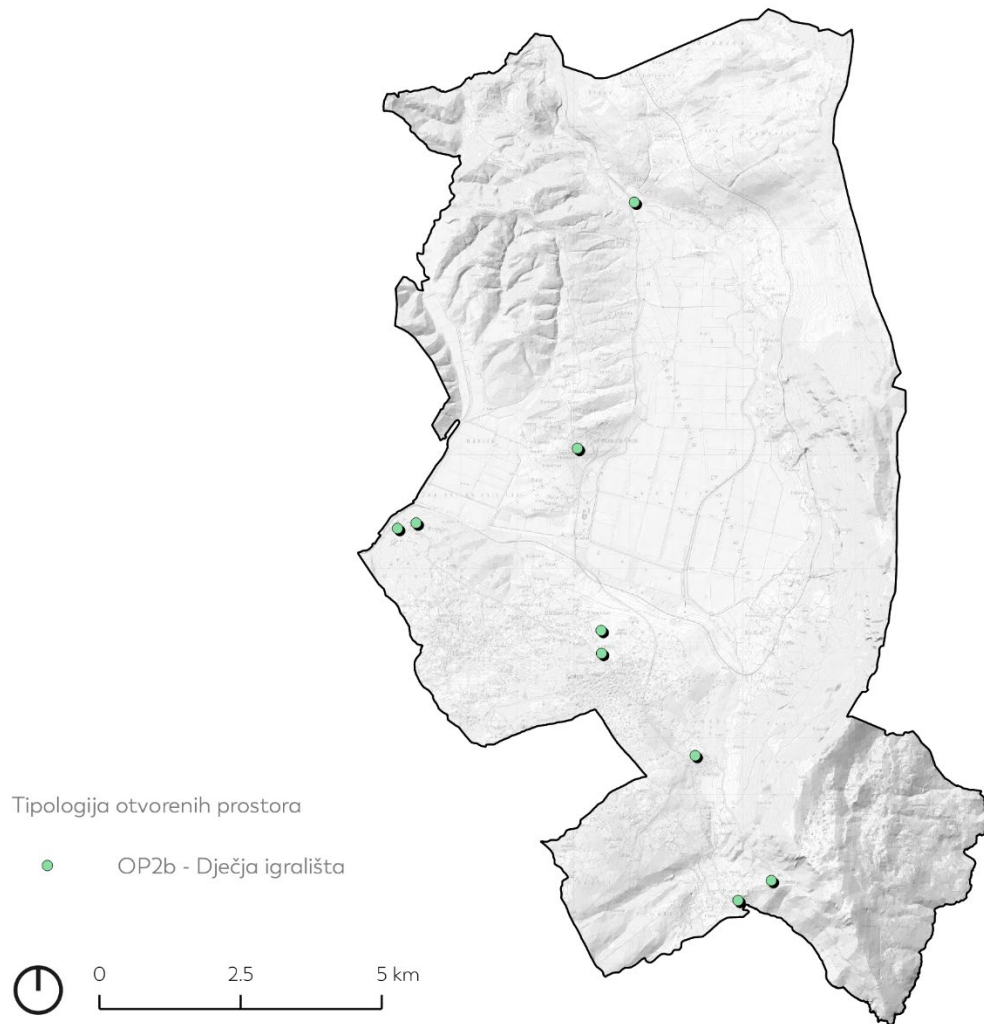
Slika 40 Dječja igrališta u naselju Šušnjevnica (slika lijevo) i Potpičan (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 41 Dječja igrališta u sklopu dječjih vrtića u naselju Potpičan (slika lijevo) i Kršan (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 42 - Dječje igralište u sklopu škola u Vozilićima (slika lijevo) i Potpičanu (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 43 - Tipologija otvorenih prostora – Dječja igrališta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2c – Sportski tereni

Sportski tereni na području Općine uključuju nogometne terene, boćališta, strelište na otvorenom (trap), te pojedinačna i polivalentna igrališta za rukomet, košarku i mali nogomet (školska igrališta).

Nogometni tereni obuhvaćaju stadione NK Potpićan – Učka 72 i NK Plomin (smješten u Plomin Luci). Riječ je o stadionima karakterističnim za niželigaške klubove, koji pored glavnog igrališta sadrže osnovnu sportsku infrastrukturu (rasvjeta, svlačionica, klupske prostorije i manje gledalište (stadion u Potpićnu)). Kontaktni prostor stadiona u Plomin Luci pretežno je neuređen, a sastoji se od neuglednog šljunčanog parkirališta i servisnog prostora. Ovo je osobito problematično s obzirom da je spomenuti stadion smješten u središtu naselja, te je u cijelosti izložen pogledima s okolnih građevina. Stadion NK Potpićan – Učka 72 se nalazi u zaleđu OŠ Vladimira Nazora, te zajedno s školskim igralištima čini manju sportsko-rekreacijsku cjelinu. Ova su igrališta uglavnom neuređena, s dotrajalom opremom i podlogom (asfalt), te ih je poželjno urediti.

Na području Općine se nalazi 5 boćališta koja se uglavnom nalaze u vrlo dobrom stanju, što svjedoči značaju ovog sporta za lokalno stanovništvo. Boćališta su u cijelosti osvijetljena, te su omeđena betonskim zidovima s nadograđenim željeznim ogradama. Na pojedinim zidovima i ogradama je vidljiv trag vremena, te ih je poželjno obnoviti.

Strelište za glinene golubove se nalazi u ruralnom ambijentu naselja Kostrčani, a korišteno je od strane SD „Učka“ iz Šušnjevice. Riječ je o manjem kompleksu, koji se sastoji od natkrivenog paljbenog položaja, servisnih građevina, parkirališta i travnatog poligona. Kompleks je omeđen improviziranom drvenom ogradom.

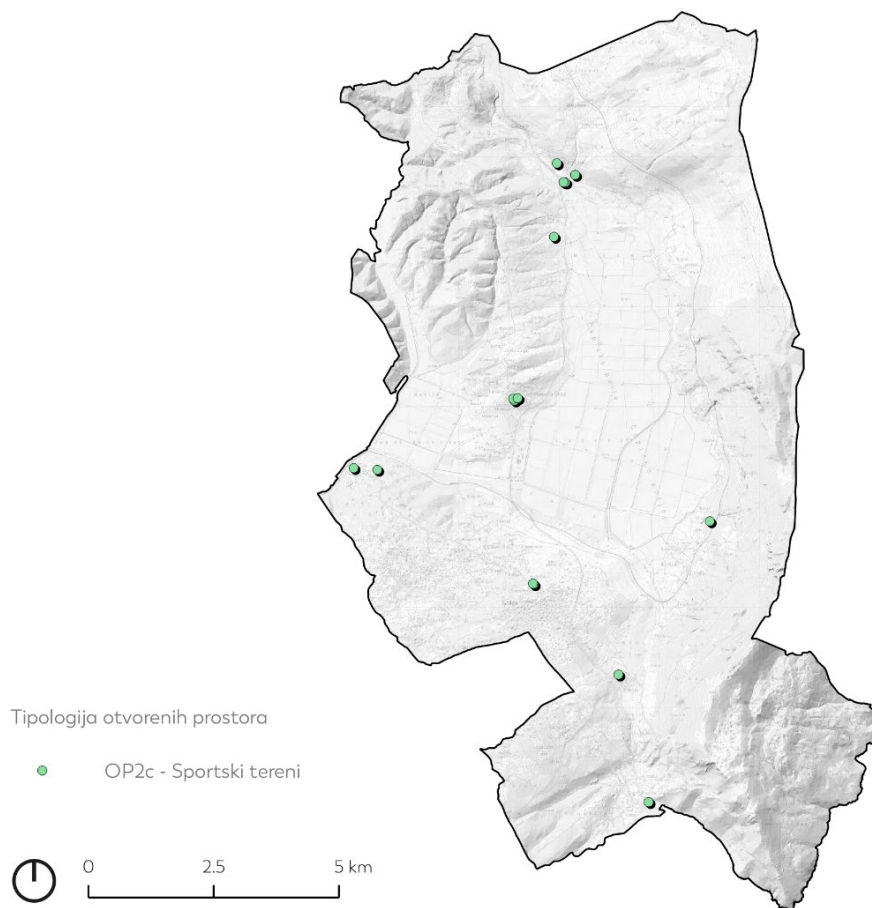
Ostali sportski tereni na području Općine obuhvaćaju pretežno asfaltirana igrališta namijenjena rukometu, malom nogometu i košarci. Spomenuta su igrališta osvijetljena, te uglavnom sadrže zaštitne ograde čime su ispunjeni glavni uvjeti za neometano odvijanje sportske aktivnosti. Nepovoljna je okolnost je nedostatak adekvatnog uređenja i vidljiv trag vremena, koji se osobito očituje na opremi i zastorima pojedinih igrališta. Iznimka tome je suvremeno uređeno igralište u Purgariji Čepić (obnovljeno 2022. godine) koje predstavlja smjerokaz za obnovu ostalih igrališta.

Slika 44 – Sportski tereni u Purgariji Čepić (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 45 Sportski teren NK Potpićan (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 46 - Tipologija otvorenih prostora - Sport i rekreacija (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2d - Otvoreni prostori sakralnih objekata i groblja

Ovaj prostorni tip uključuje otvorene prostore uz sakralne objekte i groblja, koji se pored svojeg duhovnog i memorijalnog značaja također ističu kao vrijedni boravišni prostori i izražen morfološki element unutar urbaniziranih i ruralnih sredina. Najčešće se nalaze na vizualno izraženim lokacijama i predstavljaju važne točke s kojih se pružaju kvalitetne vizure na panoramske vrijednosti krajobraza te stoga predstavljaju atraktivne lokacije za uspostavu dodatnih boravišnih sadržaja koji će se uklopiti u postojeće prostorne vrijednosti. Na području Općine, ovaj tip obuhvaća vanjske prostore crkvi, kapelica i poklonaca Rimokatoličke vjeroispovijesti, te 8 mjesnih groblja raspoređenih po općinskim naseljima.

Dio crkvi se nalazi u samom središtu naselja zbog čega, zajedno s pratećim vanjskim prostorom, čine važan segment njihove urbane morfologije. Ovakav je slučaj s crkvama u naseljima Šušnjevića (crkva sv. Ivana Krstitelja), Purgarija Čepić (crkva Presvetog Trojstva) i Potpićan (crkva Dobrog pastira).

Također, sakralni elementi dio su povijesne jezgre starih gradova Kršan (crkva sv. Antuna unutar kaštela) i Plomin (crkva Bl. Djevice Marije i sv. Jurja Starog).

Unutar kaštela Kožljak nalazi se crkva sv. Hadrijana koja je bila kapela feudalčeve rezidencije i izuzetno je važna u organizaciji podgrađa kaštela. Na prilaznom putu prema Kožljaku, ispod mjesta Zagrad, smještena je kapela sv. Križa.

Na groblju u Kršanu nalazi se crkva sv. Jakova uz koju prolazi stari put prema kaštelu, a ujedno predstavlja i značajnu krajobraznu vizuru.

Na prostoru između gradskih zidina starog grada Plomina i crkve sv. Jurja povijesno se nalazilo staro groblje. Novo groblje obuhvaća prostor izvan naselja, uz prilaznu cestu, na kojem se nalazi kapela sv. Ivana Krstitelja iz prve polovice 20.st., izgrađena na mjestu starije crkve. S prostora plominskog groblja pruža se jedna od najznačajnijih vizura prema sjeverozapadnoj strani starog grada Plomina.

Vanjski prostor crkve u Šušnjevići (crkva sv. Ivana Krstitelja) i crkve u Purgariji Čepić (crkva sv. Trojstvo) karakterizira ulazni plato, te neograđena zelena (travnata) ploha unutar koje su raspoređeni pojedinačni primjerci bjelogoričnih i crnogoričnih stabala (među kojima se ističu stari primjerci lipe (*Tilia* sp.), košćele (*Celtis* sp.) i murve (*Morus alba*) smješteni uz crkvena pročelja). Pored ulaznog platoa, ovi prostori ne sadrže dodatne strukture namijenjene okupljanju i boravku, te je u perspektivi njihovog daljnjeg razvoja potrebno razmotriti organizaciju boravišnih niša unutar crkvenih dvorišta.

Crkva Dobrog pastira u Potpićanu je novijeg datuma (građena između 1997.-2000. godine) te čini jedinstvenu cjelinu s opločenim ulaznim platoom i župnim dvorom. Kao i u prethodnom slučaju, prateći prostor karakterizira jednostavna krajobrazna artikulacija (skupina bjelogoričnih stabala, palmi i ukrasnih trava smještenih uz ulazni prostor), koja je donekle kompatibilna s modernističkim stilom građevine.

Vrijedan sklop sakralne namjene čini potez između crkve sv. Jurja i pripadajućeg groblja te kapelice sv. Jelene u naselju Kostrčani (Brdo). Pored lokve uz kapelicu sv. Jelene nalazi se iznimno vrijedan primjerak starog hrasta (*Quercus* sp.) koji je potrebno sačuvati od propadanja. S prostora groblja pružaju se panoramske vizure na okolno područje.

Vizure na Čepičko polje pružaju se s lokacija crkve sv. Kirina na groblju u Jasenoviku i crkve sv. Jurja na groblju u naselju Letaj te s groblja s crkvom sv. Silvestra u Šušnjevići i groblja s crkvom sv. Duha u Novoj Vasi.

Samostanska crkva sv. Marije na otoku u sklopu pavlinskog samostana u Kloštru na jezeru srušena je u 20. stoljeću, ali je sačuvan zvonik kao dio sklopa. S obzirom da je njen položaj dobro poznat i sačuvan u arheološkoj razini te da je njen tlocrt dokumentiran, moguće ju je istražiti i prezentirati u sklopu arheološkog parka.

Općinska **groblja** su organizirana oko crkvi i kapelica, te su raspoređena na 8 lokacija na području Općine. Karakterizira ih mala površina, relativno pravilan raspored grobnih mjesta, ogradni zid (betonski zid, kameno-betonski zid ili suhozid), te neujednačene nadgrobne ploče od betona i različitih vrsta kamenog materijala. U većini slučajeva (s izuzetkom groblja Plomin) ornamentalna vegetacija je raspoređena izvan zidane ograde, te se sastoji od stablašica tipičnih za mediteranska groblja (kao što su *Cupressus sempervirens* ili *Cupressus arizonica*). Osim dodatnog ozelenjavanja (koje mora voditi računa o očuvanju vrijednih vizura prema okolnom krajobrazu), na području mjesnih groblja moguće je unaprijediti popratnu infrastrukturu kao što su parkirališta i dr..

Poklonce na području Općine čine jednostavne strukture s vjerskim motivima koje su raspoređene uz glavne i sporedne prometnice. Prateći prostor ovih struktura u pravilu je neuređen, te ga je potrebno unaprijediti ovisno pojedinačnom kontekstu i konzervatorskim preporukama.

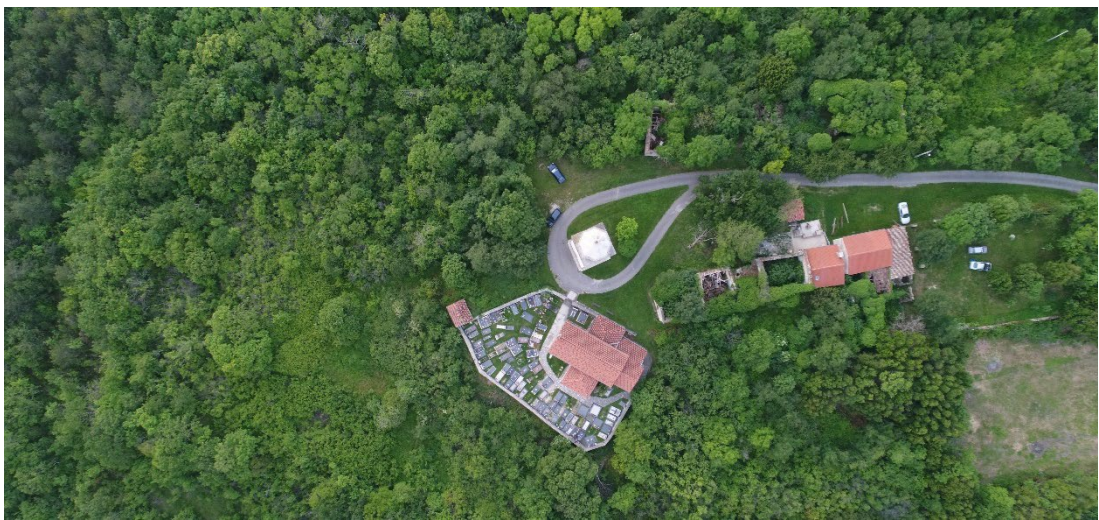

Slika 47 – Crkva sv. Jakova, mrtvačnica i groblje u Kršanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

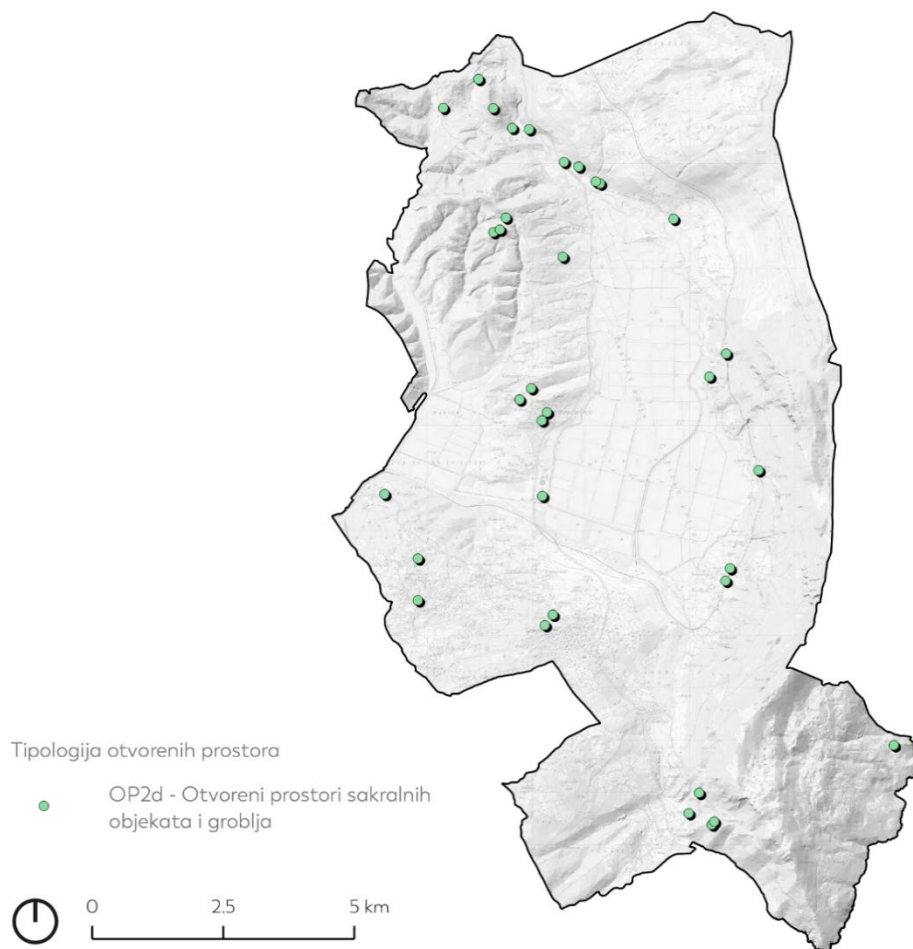
Slika 48 Groblje i crkva sv. Duha u naselju Nova Vas (Autori: 3 E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

*Slika 49 Crkva sv. Jurja s grobljem i zvonikom te kapelica sv. Jelene zaseoku Brdo u naselju Kostrčani
(Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)*

Slika 50 - Raspelo prema zaseoku Katun (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 51 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz sakralne objekte i groblja (Autor: PROJEKTI d.o.o.)

OP2e - Otvoreni prostori uz ostale objekte javne i društvene namjene

Tipom su obuhvaćeni otvoreni prostori uz objekte javne i društvene namjene, odnosno zgrade općinskih tijela, pošte, odgojno-obrazovnih i zdravstvenih ustanova, društvenih domova, DVD-a i dr..

Uredi Općinskih tijela uključuju središnji općinski ured u Blaškovićima i **ured turističke zajednice** u Vozilićima. Vanjski prostori ovih institucija ne sadrže javne sadržaje, te su svedeni na ozelenjeni predprostor i parkiralište namijenjeno djelatnicima. Smanjenje parkirališta ispred ureda u Vozilićima otvorilo bi prostor za formiranje manjeg parka ili trga, čime bi se unaprijedila kvaliteta otvorenih prostora u središtu naselja.

Ne području Općine nalazi se **nekoliko društvenih domova i prostorija namijenjenih lokalnim udrugama**. Njihovi otvoreni prostori uglavnom nisu ustrojani na način da omogućuju funkciju boravka i rekreacije građanstva (iznimku čini bočalište uz društveni dom u Purgariji Čepić). Veliki potencijal u tom smislu nudi zgrada mjesnog odbora u Potpićnu s ovećim dvorištem, te bi prilikom njezine obnove trebalo voditi računa o uspostavi novih sadržaja u vanjskom prostoru. Isto vrijedi i za dvorište javne zgrade u Šušnjevići, koji zajedno s platoom antifašističkog spomenika i crkvenim dvorištem čini jedinstvenu urbanističku cjelinu, te potencijalnu jezgru naselja.

Dom zdravlja u Potpićnu se nalazi u neposrednoj blizini zgrade mjesnog odbora. Vanjski prostor ove institucije sveden je parkiralište koje je od prometnice odvojeno živicom i manjim drvoredom crvenolisnog javora mliječa (*Acer platanoides* sp.). Prilikom budućih obnova poželjno je razmotriti korištenje poroznog zastora, te uspostavu dodatnih stablašica u svrhu sprječavanja prekomjernog zagrijavanja parkirališnog prostora.

Jedinu predškolsku ustanovu na području Općine čini **dječji vrtić "Kockica"**, čija je središnjica smještena u novosagrađenom objektu na sjeveru naselja Kršan. Njegov je vanjski prostor opremljen dječjim igralištem i drugim sadržajima namijenjenim boravku djece, te je omeđen formiranom živicom lovorvišnje (*Prunus laurocerasus*). Iako se prostor nalazi u dobrom stanju, poželjna je uspostava dodatnih stablašica i stvaranje zasjene u zoni igrališta. Ovo je osobito važno s obzirom na to da je neposredno okruženje prepoznato kao izraženi toplinski otok (*vidi poglavlje 6.5. Toplinski otoci*). Vanjski prostor područnog odjeljenja u Potpićnu karakterizira neugledna ograda i dotrajala oprema za dječju igru, a kvalitetu njegovog prostornog ambijenta djelomično podižu ozelenjeni predvrt i vrijedni primjerak cedra unutar igrališta.

Osnovne škole uključuju OŠ „Ivan Goran Kovačić u Čepiću“ (s područnim školama u Kršanu i Šušnjevići), Osnovnu školu „Vladimir Nazor“ u Potpićnu, te područnu školu Vozilići (OŠ „Ivo Lola Ribar“ Labin). Osim školskih igrališta, vanjski prostori ovih institucija uglavnom sadrže uređene predprostore i prostore za okupljanje učenika. Po kvaliteti vanjskog uređenja ističe se novoformirani dekorativni i uzgojni vrt OŠ Vladimira Nazora u Potpićnu, a osim njega se mogu izdvojiti i novouređene boravišne

niše ispred PŠ u Šušnjevići (formirane u sklopu uređenja eko muzeja „Vlaški puti“ koji se nalazi u istoj građevini).

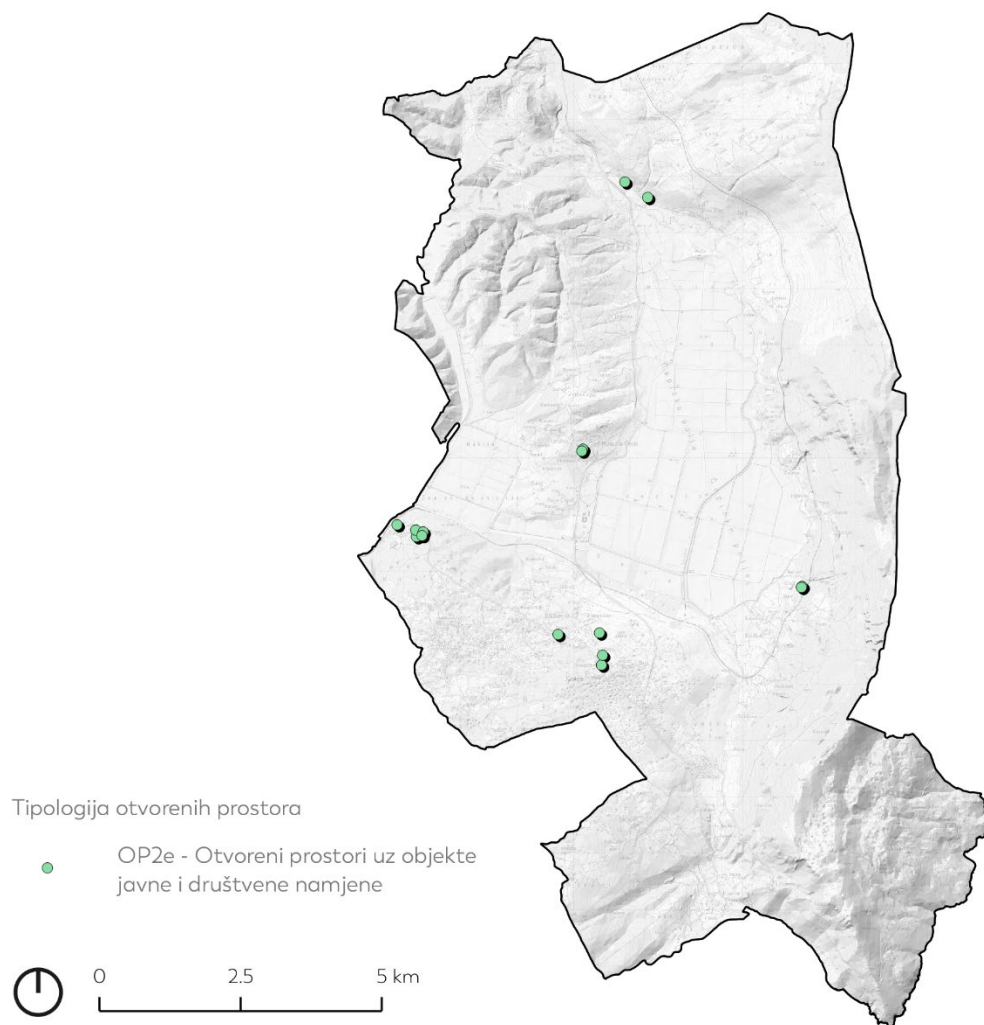
Slika 52 - Otvoreni prostor uz eko muzej „Vlaški puti“ u Šušnjevići (slika lijevo) i dom kulture u Kršanu (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 53 – Otvoreni prostori oko područne OS „Ivan Goran Kovačić u Kršanu (slika lijevo) i OS „Vladimir Nazor“ u Potpičnu (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 54 – Otvoreni prostori oko ureda turističke zajednice u Vozilićima (slika lijevo) i doma zdravlja u Potpičnu (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 55 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz ostale objekte javne i društvene namjene
(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP2f - Djelomično uređeni otvoreni prostori

Ovaj tip otvorenog prostora obuhvaća djelomično uređene čestice u javnom vlasništvu koje nude mogućnost za uspostavu novih javnih zelenih/otvorenih prostora različite namjene (parkovi, trgovi, dječja igrališta, sportske površine, vidikovci i sl.).

Na području Općine nalaze se unutar nekoliko naselja, a pojavljuju se kao livadne površine s boravišnim elementima (klupe, koševi za smeće, biljni materijal i sl.) i/ili površine pod nižim slojem vegetacije uz prometnu infrastrukturu. Navedeni prostori predstavljaju potencijal proširenje i jačanje mreže zelene infrastrukture. Djelomično uređeni otvoreni prostori evidentirani su unutar prostorno planske dokumentacije kao zelene površine (oznaka Z1) te točke vizura.

- Površine oko sportskog terena u Plomin Luci (Z1) (k.o. Plomin, k.č. 607/32, 607/40, 607/27, 607/24, 607/25, 607/26, 607/28, 607/29 i dr.)
- Površina uz prometnicu D66 prema Plomin Luci (Vizura) (Plomin, k.č. dio 2904/149)
- Površina uz prometnicu D66 prema naselju Stepčiči (Vizura) (k.o. Plomin, k.č. 2904/292)
- Površina uz prometnicu D66 u zaseoku Paroni (naselje Zagorje) (Vizura) (k.o. Plomin, dio k.č. 2905/382)
- Površina u naselju Blaškovići (Z1) (k.o. Kršan, k.č. 2124/2, 2124/4)
- Površine u naselju Potpićan (Z1) (k.o. Kršan, k.č. DIO 54/21 i k.o. Kršan, k.č. DIO 54/21)

Slika 56 – Potencijalne javne zelene površine (Z1) u naselju Blaškovići (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

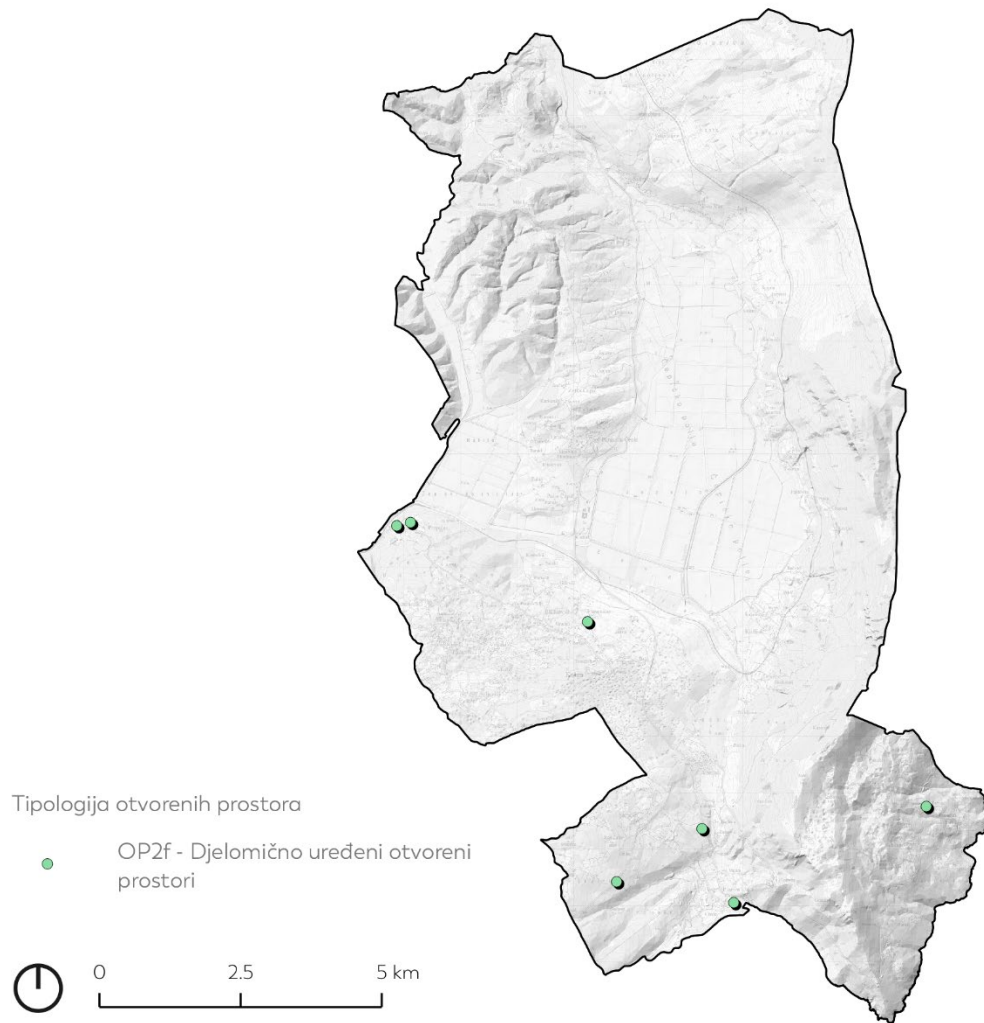

Slika 57 – Potencijalne javne zelene površine (vizure/vidikovci) u naselju Stepčiči (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 58 - Djelomično uređeni prostori oko sportskog terena u Plomin Luci (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 59 - Tipologija otvorenih prostora – Djelomično uređeni otvoreni prostori (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP3) Otvoreni prostori stambene izgradnje

OP3a Otvoreni prostori oko višestambenih objekata , OP3b Okućnice individualne stambene izgradnje ruralnog karaktera, OP3c Okućnice individualne stambene izgradnje periurbanog karaktera, OP3d Okućnice apartmanskih objekata u naseljima uz obalu, OP3e Otvoreni prostori povijesnih naselja

Slika 60 Detalj otvorenih prostora stambene izgradnje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP3a - Otvoreni prostori oko višestambenih objekata

Tip obuhvaća otvorene prostore uz višestambene objekte, kakve na općinskom području pretežno pronalazimo u naseljima Potpićan i Plomin Luka te višestambeni objekt u Purgariji Čepić i Kožljaku. Urbanizam Potpićna se zasniva na samostojećim stambenim objektima niske katnosti (P+2 i P+3) s manjim brojem stambenih jedinica. Ovi su objekti raspoređeni u pretežno ozelenjenom prostoru niske gustoće izgrađenosti, što ih čini osobito pogodnim za stanovanje. Njihovo je pročelje uglavnom orijentirano prema parkovnom zelenilu, dok se na začelju nalaze parkirališne i servisne površine, koje se od strane stanara koriste za smještaj radionica, ogrjevnog drveta i dr.. Reprezentativni dio vanjskog prostora uključuje pojedinačno i grupno sađeno bilje (grmovi i stablašice) te manje ukrasne vrtove. Osim njih, u prostoru se također sporadično javljaju klupe i stolovi za sjedenje, koje je poželjno obnoviti i ujednačiti.

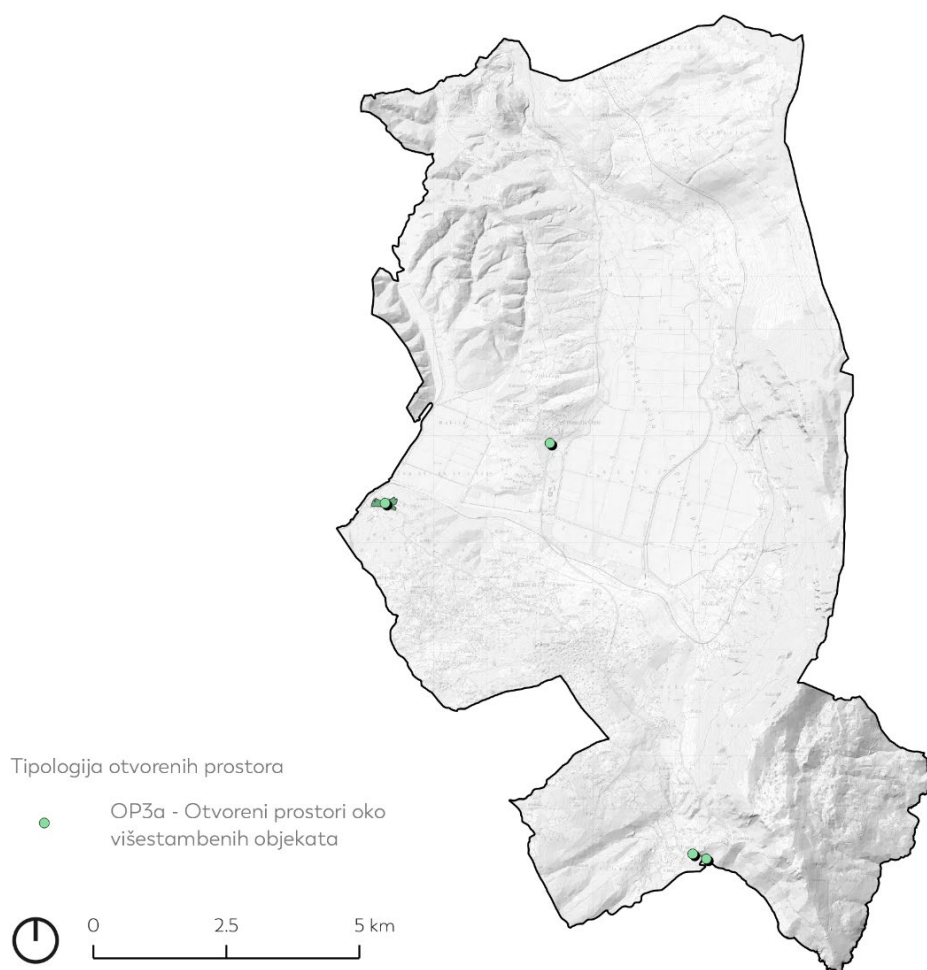
Za razliku od situacije u Potpićnu, višestambeni objekti u Plomin Luci uglavnom uključuju stambene zgrade u nizu s većom gustoćom izgrađenosti čestice i poslovnim prostorima u prizemlju uz prometnicu. Vanjski prostor ovih građevina, osim relativno prostranih terasa, uključuje vrlo uski pojas zelenila s gotovo zanemarivom boravišnom funkcijom. S obzirom na ograničeni prostor uz same objekte, funkciju boravka i slične sadržaje potrebno je formirati na izdvojenim lokacijama unutar naselja, a u sklopu otvorenih prostora budućih višestambenih objekata planirati veći udio obaveznih zelenih površina.

Slika 61 - Otvoreni prostori oko višestambenih objekata u Plomin Luci (Autor: 3 E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 62 - Višestambeno zelenilo u Potpićnu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 63 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori oko višestambenih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP3b - Okućnice individualne stambene izgradnje ruralnog karaktera

Ovaj tip izgradnje karakterizira naselja u ruralnom zaleđu cesta D64 i D66 (naselja Boljevići, Veljaki, Lazarići, Čambarelići, Zagorje), te duž vanjskog ruba Čepićkog polja (Kožljak, Jasenovnik, Nova Vas, Kostrčani, Zlatka Čepić, Polje Čepić, Lanišće). Riječ je o naseljima koja je u prošlosti naseljavalo pretežito ruralno stanovništvo, a koja su do danas zadržala mnoga obilježja ruralnog prostora (pretežno disperziranu matricu, ogradne zidove, utilitarnu funkciju okućnica s uzgojnim vrtovima, maslinicima, vinogradima i sl.). Građevine su pretežno jednokatne i dvokatne, a uključuju stambene kuće, apartmane i gospodarske građevine. Dvorišta su uglavnom ograđena kamenim i kameno-betonskim zidovima (veći dio kamenih zidova izveden je u suhozidnoj tehnici bez primjene hidrauličkih veziva), a rjeđe živicama. Prometnice unutar naselja su uske i asfaltirane, te se uslijed rijetkog prometa i nedostatka pješačkih staza koriste i za pješačko-biciklističku komunikaciju, što stvara opasnost od kolizije s motornim vozilima. Ova se naselja nalaze pod pritiskom apartmanske izgradnje, koja dovodi do gubitka tradicionalne morfologije građevina i okućnica, te stvara dodatni pritisak na postojeće prometnice s ograničenim prostorom za širenje.

Slika 64 – Pogled na zaseoke u sklopu naselja Lazarići (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 65 Pogled na zaseoke Žuknica i Ravnice u sklopu naselja Kožljak (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

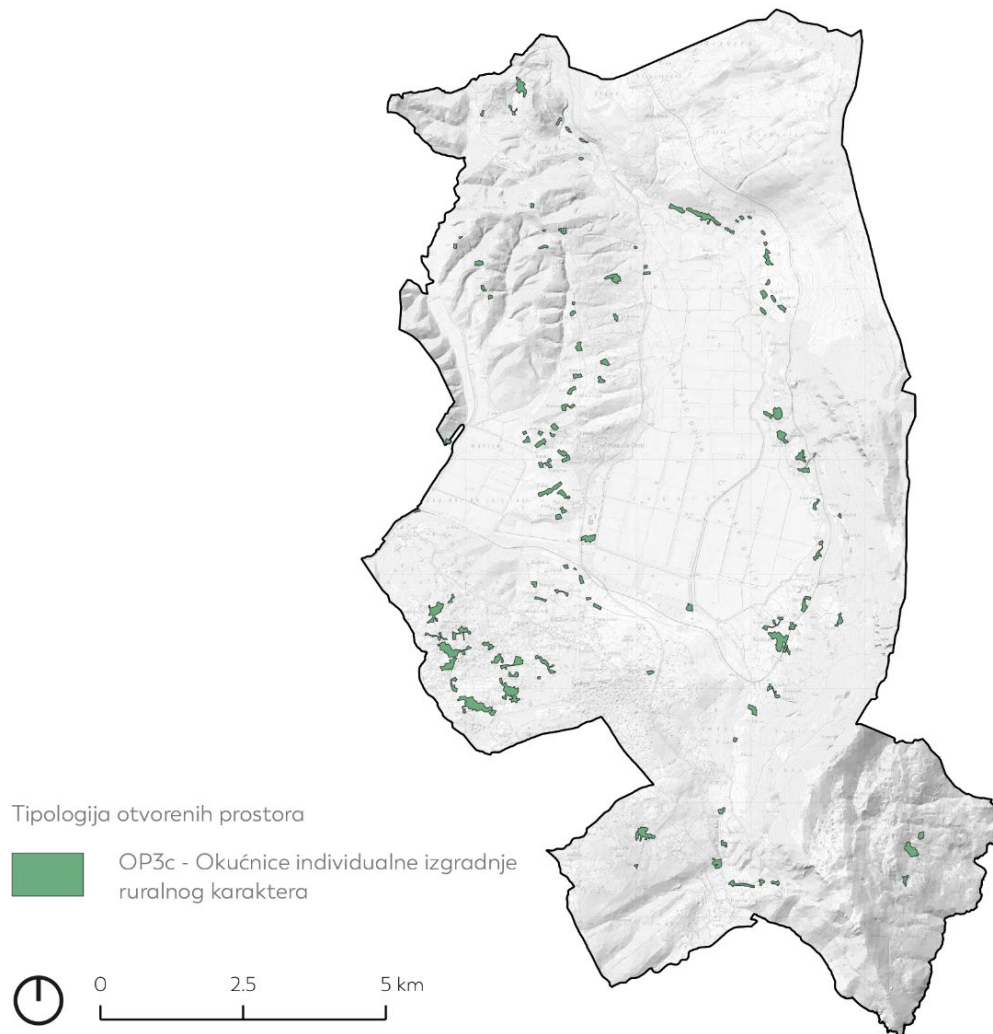
Slika 66 Pogled na zaseoke Ivani i Kamenjari u sklopu naselja Zagorje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 67 Pogled na otvorene prostore zaselka Jesenovik Polje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 68 Pogled na zaseok Zankovci i Dražine (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 69 - Tipologija otvorenih prostora – Okućnice individualne stambene izgradnje ruralnog karaktera
(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP3c - Okućnice individualne stambene izgradnje periurbanog karaktera

Stambenu izgradnju periurbanog karaktera pronalazimo u sklopu većih i razvijenijih naselja što se odnosi na središta naselja Kršan, Blaškovići, Vozilići, Plomin Luka, Potpićan, Purgarija Čepić, Šušnjeвица i Plomin. Tipologija izgradnje unutar ovih naselja sastoji se od samostojećih obiteljskih kuća (uglavnom jednokatne), a funkcija okućnica je većinom orijentirana prema ekstenziji boravka u vanjskom prostoru i parkiranju vozila. Unutar dvorišta obiteljskih kuća dominira ukrasna sadnja, a uzgojni vrtovi i voćnjaci se javljaju u manjoj mjeri. Za razliku od ruralnog prostora okolice, mnoga dvorišta u periurbanom prostoru nisu ograđena, što je osobito karakteristično za naselje Kršan. Prometnice su pretežno asfaltirane, ali nemaju uređene nogostupe što otežava pješačko-biciklističko kretanje i stvara potencijalnu opasnost za stanovnike naselja. Navedeno se posebno odnosi na državnu cestu D64 koja ima tranzitni karakter te time i veću brzinu prometa, a kojom prometuje i veliki broj teretnih vozila.

Slika 70 - Pogled na Plomin Luku (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

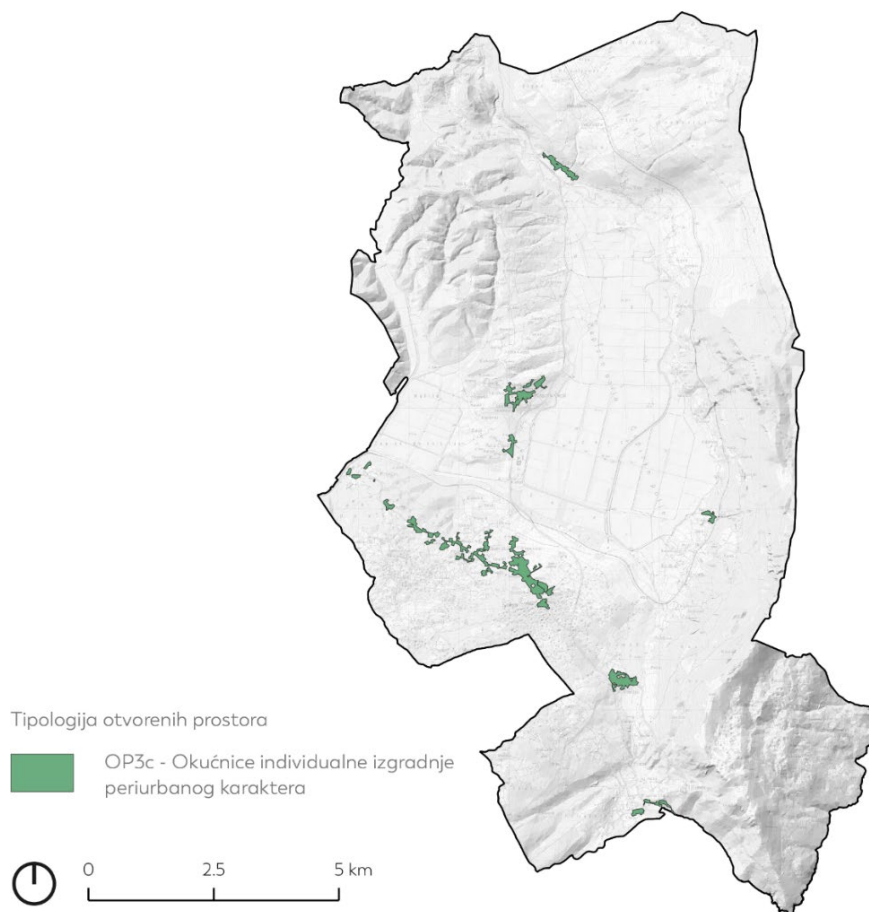
Slika 71 Pogled na okućnice naselja Vozilici (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 72 Pogled na okućnice naselja Šušnjeвица (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 73 Pogled na vrtove u naselju Kršan (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 74 - Tipologija otvorenih prostora - Okućnice individualne stambene izgradnje periurbanog karaktera (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP3d - Okućnice apartmanskih objekata u naseljima uz obalu

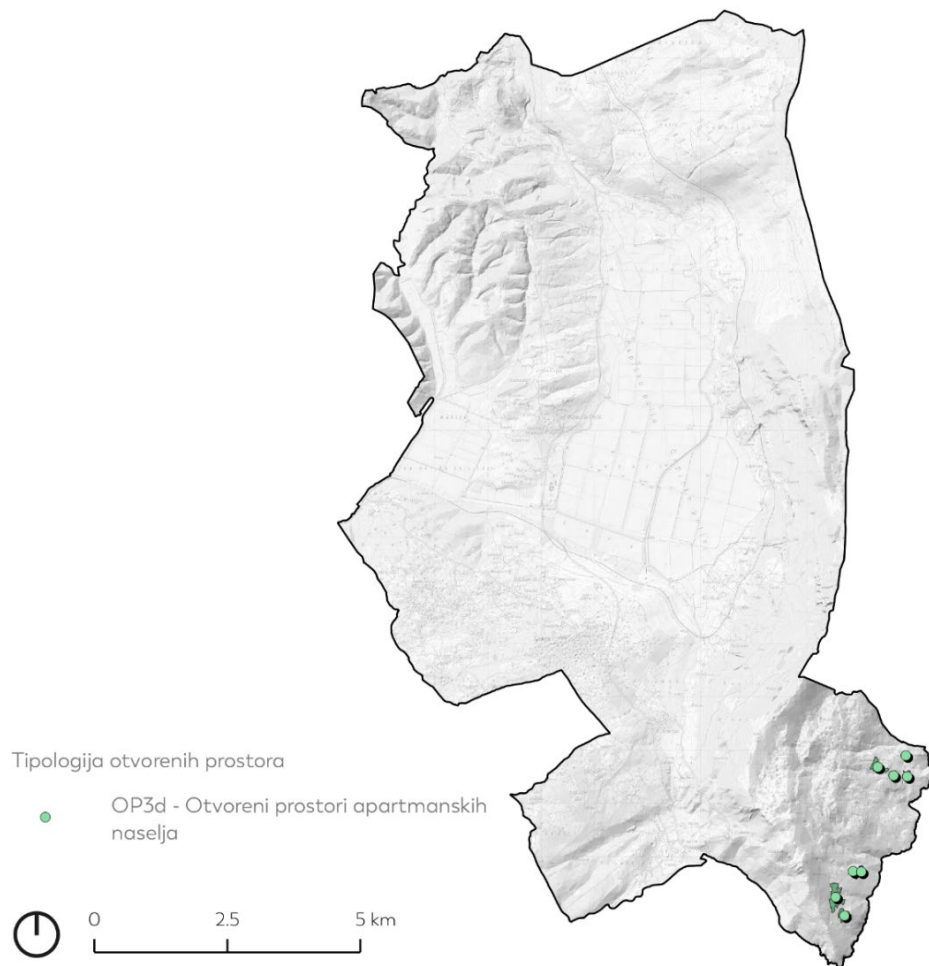
Tipom su obuhvaćena turistička naselja na krajnjem istoku Općine, u pojasu između ceste D66 i morske obale. Ova su naselja nastala na ostacima nekadašnjih ruralnih zaseoka, ali su se uslijed socioekonomskih promjena njihova ruralna obilježja gotovo u cijelosti izgubila. Zbog svoje izuzetne privlačnosti i blizine morske obale, ova se naselja nalaze pod velikim pritiskom apartmanizacije i povećanja smještajnih kapaciteta, unatoč ograničenim prostornim i infrastrukturnim resursima. Kao neizostavan dio sadržaja apartmanskih objekata često se javljaju otvoreni bazeni u sklopu okućnica, koji ne pripadaju tradicionalnoj tipologiji izgradnje u ruralnim cjelinama. Prometnice koje povezuju ova naselja su prilično uske i strme, a trenutno ne postoji sigurna pješačko-biciklistička veza između njih i ostatka Općine (ova veza bi se trebala ostvariti završetkom obalne šetnice do Plomin Luke).

Slika 75 - Pogled na zaseoke Načinovići i Šimuni (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 76 Pogled na okućnice oko apartmanskih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 77 - Tipologija otvorenih prostora – Okućnice apartmanskih objekata u naseljima uz obalu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP3e – Otvoreni prostori povijesnih naselja

Povijesna naselja čine vrijedan kulturno-povijesni resurs, koji pored svoje intrinzične vrijednosti nudi priliku za uspostavu dodatnih javnih i turističkih sadržaja. Tip obuhvaća stare gradove Plomin, Kršan i Kaštel Kožljak.

Stari gradovi Plomin i Kršan ubrajaju se u najznačajnije elemente srednjovjekovne i rano novovjekovne baštine na području Općine. Riječ je o utvrđenim cjelinama s građevinama u javnom i privatnom vlasništvu, među kojima se ističu pojedinačni ostaci fortifikacijske arhitekture i vrijedne sakralne građevine: župna crkva Blažene Djevice Marije i crkva Sv. Jurja Mučenika u Plominu, te crkva Sv. Antuna u Kršanu. Dio civilnih građevina se i danas koristi za stanovanje, što se također odražava i na njihovom vanjskom prostoru. Unutar utvrđenog kompleksa tako pronalazimo manje vrtove, niše namijenjene boravku vlasnika, prostore za uzgoj domaćih životinja, improvizirana parkirališta za automobile i sl.. S druge strane, mnoge su građevine srušene i predstavljaju neiskorišteni potencijal te moguću opasnost za korisnike prostora. Dio kompleksa starog grada Plomina je recentno obnovljen, pri čemu je uz južni bedem izvedena metalna platforma za panoramsko razgledavanje. Vanjski rub gradskih zidina također nudi mogućnost za uspostavu panoramske šetnice s klupama i dodatnim boravišno-edukacijskim sadržajima. Zidovi starog grada Plomina su općenito karakteristični po biljci naziva istarski zvončić (*Campanula fenestrellata* Feer subsp. *istriaca* (Feer) Dambolt) koji u proljetnim danima stvara izuzetno vrijednu florističku kulisu. Značajan, ali danas degradiran i neuređen javni prostor u Plominu predstavlja povijesno središte naselja, "Placa", nastala na mjestu lože s kraja 19. stoljeća ispred nekadašnjeg Municipija kao ljevkaasto proširenje uz pristupnu cestu (državna cesta D66). Sadržajno obuhvaća i prostor između zgrade stare škole i pošte na suprotnoj strani ceste te čini važan element oblikovanja ulaza u povijesnu cjelinu starog grada.

U odnosu na stare gradove Kršan i Plomin, kaštel Kožljak je relativno izoliran u odnosu na naseljena mjesta i značajne prometnice. Ova se srednjovjekovna utvrđena feudalčeva rezidencija s podgrađem nalazi na obroncima Učke, u zaleđu istoimenog naselja, te joj se pristupa makadamskom stazom u produžetku zaseoka Zagrad. Iako se većina građevina unutar kaštela nalazi u ruševnom stanju, u vanjskom prostoru se jasno čitaju obrisi srednjovjekovnog naselja (veći dio kamenih podzida i stepenica je relativno očuvan). Unatoč teškoj pristupačnosti i nedostatku sadržaja ovaj kaštel ima obilježje turističke atrakcije, osobito u kontekstu destinacija u sklopu planinarskih ruta.

Kaštel Kožljak prostorno je organiziran na dvije razine. Na najvišem se dijelu nalaze ostaci utvrđene feudalčeve rezidencije s kulama (palas). U donjoj je zoni smješteno podgrađe sa stambenim i gospodarskim zgradama i crkvom sv. Hadrijana. Razine su međusobno povezane strmim stubištem duž palasa. Uz ulaz u podgrađe formiran je manji trg u vidu perivoja, a slobodan prostor nalazi se i ispred ulaza u crkvu sv. Hadrijana. Svi dijelovi sklopa povezani su nizom rampi, stubišta te zelenih površina i

perivoja. Osim zapadnog, uobičajenog prilaza sjenovitom stazom do gradskih vrata, postoji i stari put s istočne strane koji vodi kroz šumu.

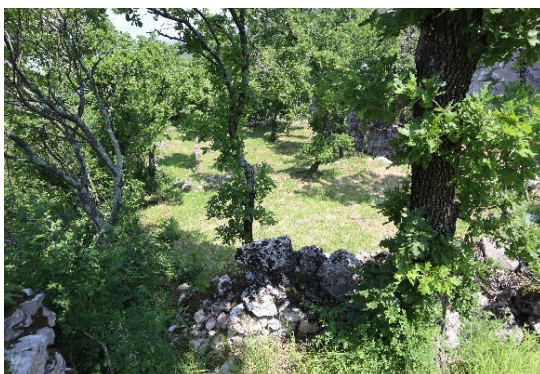
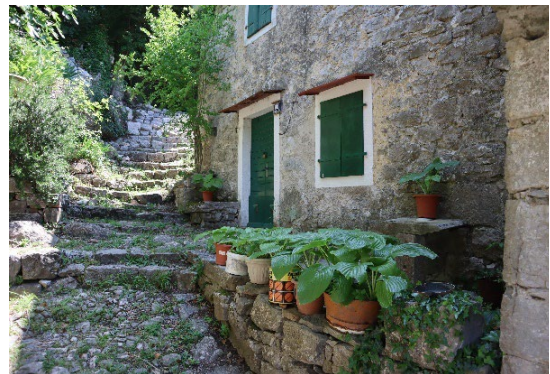

Slika 78 Kaštel Kršan (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

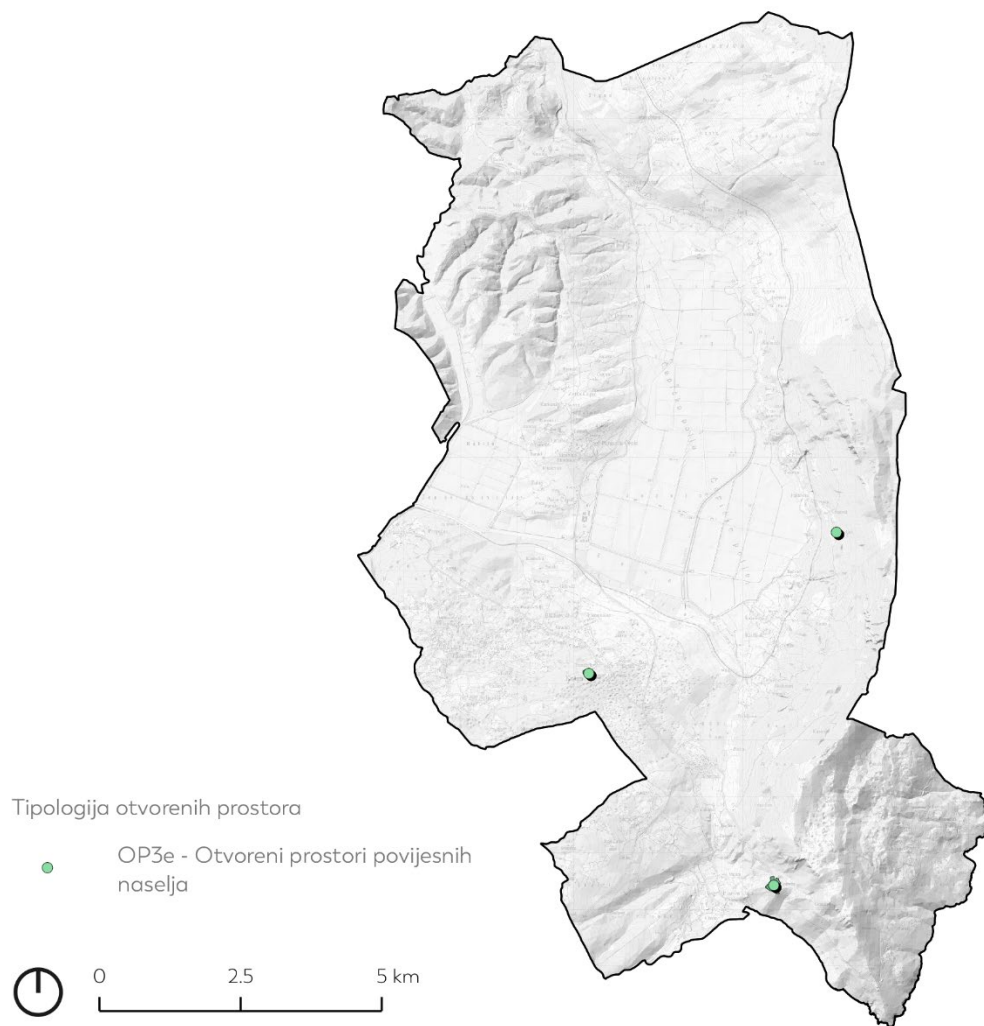

Slika 79 – Plomin (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 80 Kaštel Kožljak (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 81 - Tipologija otvorenih prostora - Otvoreni prostori povijesnih naselja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP4) Poljoprivredni prostori

OP4a Okrupnjene poljoprivredne površine, OP4b Mozaik poljoprivrednih površina, OP4c Zapuštene poljoprivredne površine i OP4d Krški pašnjaci i travnjaci

Slika 82 Detalj poljoprivrednih prostora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP4a - Okrupnjene poljoprivredne površine

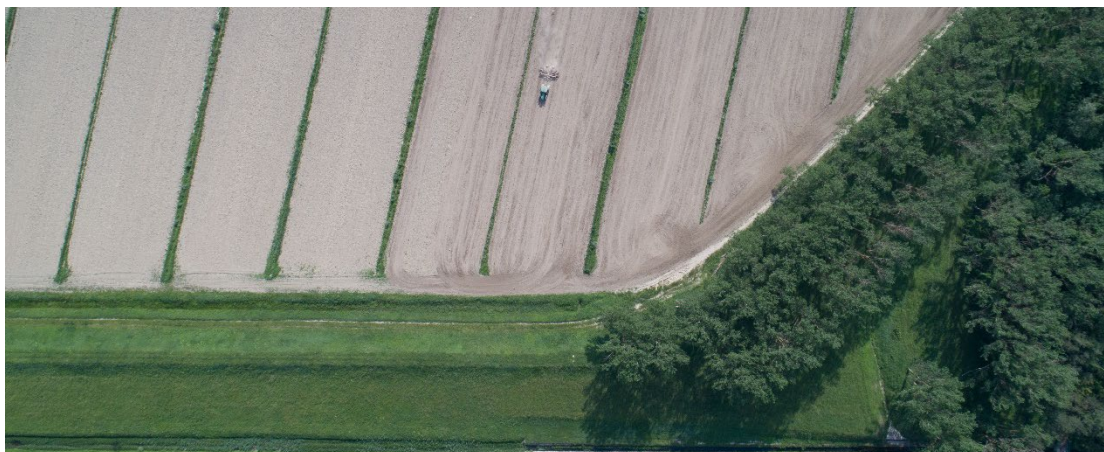
Okrupnjene poljoprivredne površine najvećim dijelom zauzimaju područje Čepićkog polja, odnosno nekadašnjeg istoimenog jezera, koje je planski isušeno početkom 1933. godine. Tada započinje melioracija i uređenje novog poljoprivrednog zemljišta na kojem se podižu i gospodarske zgrade (Milevoj, 2014). Potpuna regulacija plavljenja izvršena je gradnjom betonske lučne brane Letaj 1970. godine i akumulacije Boljunčica 1973. godine (Bonacci i Roje-Bonacci, 2013).

Čepićko polje karakterizira nagib do 2 stupnja, koji je usmjeren od sjevera (40 m.n.v) prema jugu polja (20 m.n.v). Melioracijski sustav odvodnje na polju čini sustav glavnih i sporednih kanala uz koje dominiraju drvoredi topola. Sadnju euroameričkih topola (*Populus x canadensis* Moench) i uređenje polja proveo je *Consorzio di Bonifica del Sistema dell'Arso* davne 1934. godine. Općenito, topole u cijelom polju su u dosta lošem stanju, što je posljedica starosti (više od 80 godina), vremenski prilika (jaki naleti bure) te drugih čimbenika (Kisić i sur., 2013). Isti autori navode da je splet neodgovornog ljudskog ponašanja (načini obrade, vrste uzgajanih kultura) i ekstremnih klimatskih odstupanja doveo je do pješčane oluje u Čepić polju između 1. i 2. veljače 2012. godine. Da bi se ublažila erozija vjetrom osim podizanja zaštitnih pojaseva obavezne su i agrotehničke mjere, koje uključuju načine obrade tla i vrsta uzgajanih kultura u polju.

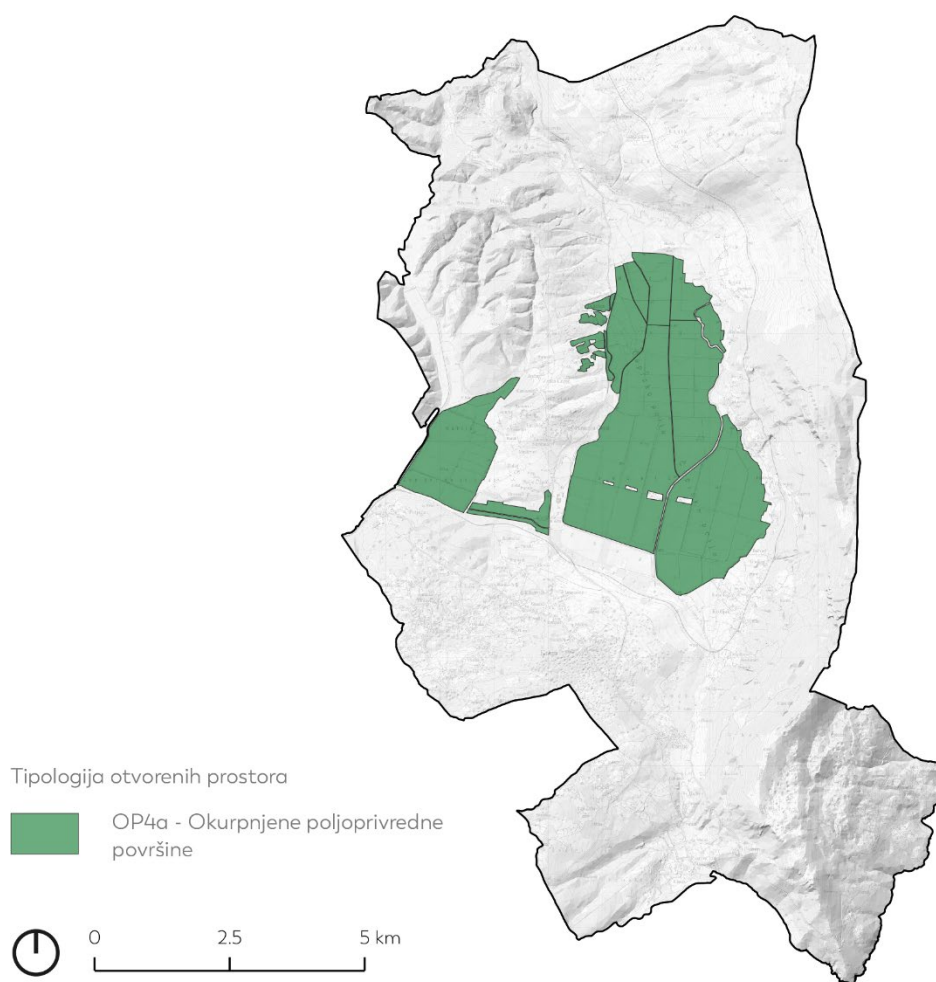
Prema podacima dobivenih od Agencije za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) na području Čepićkog polja najzastupljenije su oranice te manje površine voćnjaka, livada i krških pašnjaka na samim rubnim dijelovima, koji prelaze u kategoriju Mozaik poljoprivrednih površina (OP4b). Okrupnjene poljoprivredne površine formirane su i zapadno od Čepićkog polja na području Posertskeg polja, koje su nastale regulacijom vodotoka Raše nakon II. svjetskog rata. Okrupnjivanje zemljišta radi ekonomičnijeg iskorištavanja te povećana primjena agrokemikalija dovelo je do prenamjene krajobraza i gubitka bioraznolikosti. S obzirom na navedeno potrebna je obnova zaštitnog zelenila, odnosno uspostava zelene infrastrukture (živice, drvoredi, šumarci, pojedinačna stabla) unutar Čepićkog polja te uspostava novih elemenata na Posertskeg polju. Također, potencijal ovih polja leži i u rekreativnoj i turističkoj funkciji, kao dodatnim aktivnostima za povećanje atraktivnosti poljoprivrednih prostora.

Slika 83 Okrupnjene poljoprivredne površine (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 84 – Detalj okrupnjene poljoprivredne površine (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 85 - Tipologija otvorenih prostora - Okrupnjene poljoprivredne površine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP4b - Mozaik poljoprivrednih površina

Ovaj tip otvorenog prostora pretežito čine oranice između kojih se sporadično pojavljuju vinogradi, voćnjaci i maslinici u kombinaciji sa živicama, drvoredima, suhozidima, šumarcima, pojedinačnim stablima i dr. krajobraznim elementima. Iako veličina parcela varira ovisno o prirodnim (reljef, vodotoci i sl.) i antropogenim čimbenicima (prometna infrastruktura, naselja), u pravilu je riječ o manjim obradivim površinama nepravilnog oblika, uz čije se granice javlja linijski oblik vegetacije.

Mozaici obradivih površina zastupljeni su u sklopu naselja, kao produžetak vrtova, a uz njih se često vežu zapuštene poljoprivredne površine (OP4c), koje postepeno prelaze u šikare i živice (OP1b).

Ovi prostori zauzimaju veliku površinu podno padina grobničko-boljunskog područja, odnosno na potezu između Čepićkog i Posertskeg polja, zatim u dolini Vlaškog potoka te na sjevernim i jugoistočnim rubnim dijelovima Čepićkog polja prema naseljima Šušnjeva, Nova Vas i Kožljak (iznad 40 m nadmorske visine). Javljuju se kroz različite krajobrazne uzorke, pa tako na padinama prema obali nalazimo terasasti oblik poljoprivrednih površina ograđene suhozidima (Baći, Stipani, Donadići, Fonovići i dr.) poljoprivredne površine koje se razvijaju uz vodene tokove omeđene su živicama i šumarcima (zaseoci u sklopu naselja Kožljak), zatim poljoprivredne površine u sklopu vrtača na zaravni (Veljaki, Boljevići, Lazarići, Čambarelići) okružene šumskom vegetacijom i dr..

Iako se prostori ovog tipa isključivo koriste za poljoprivrednu proizvodnju, oni imaju vrlo izražen ekološki značaj zbog čega ih je potrebno očuvati i izbjeći njihovo okrupnjavanje.

Slika 86 Mozaik poljoprivrednog korištenja na području naselja Letaj (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 87 - Obradive površine na terasama oko zaseoka Baći (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.)

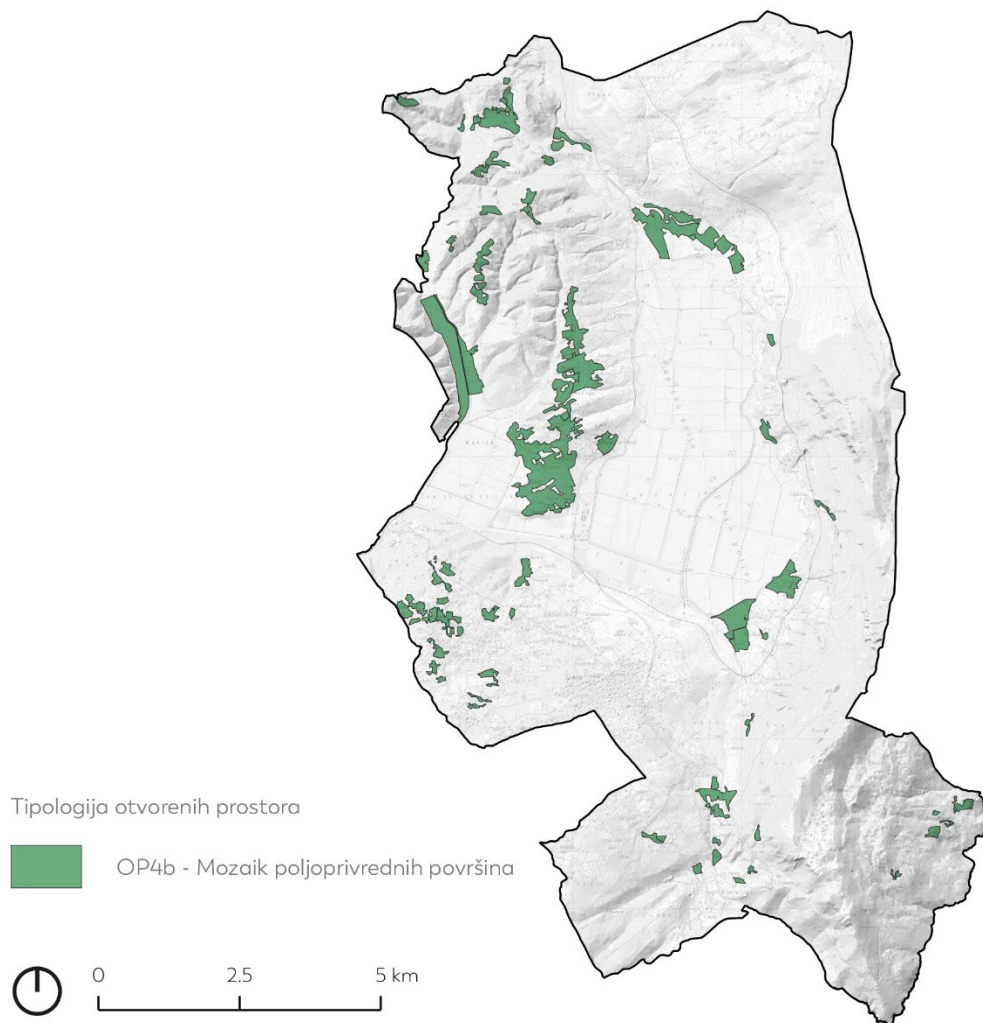

Slika 88 Mozaik poljoprivrednih površina uz rijeku Boljunščicu u naselju Nova Vas (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 89 Obradive poljoprivredne površine zaselka Miheli unutar šumskog kompleksa naselja Kostrčani (Autori 3E PROJEKIT d.o.o. i Andlar)

Slika 90 - Tipologija otvorenih prostora - Mozaik poljoprivrednih površina (Autor: PROJEKTI d.o.o.)

OP4c - Zapuštene poljoprivredne površine

Zapuštene poljoprivredne površine su izravna posljedica depopulacije i deagrarizacije prostora Općine. Površinom su najzastupljenije na istočnim padinama Grobničko-boljunskog pogrđa, a također su zastupljene i uz aktivna naselja, posebno Plomin i Kršan.

Aktivnost površina u službi poljoprivrede jasno je vidljiva na Digitalnoj ortofoto karti (DOF5) iz 1968. godine. Na padinama ispod Plomina prema Plomin Luci do unazad 50-ak godina nalazile su se obrađene poljoprivredne površine na suhozidnim terasama, a sadržavale su uobičajene mediteranske poljoprivredne kulture. U podnožju povijesne cjeline Plomina moguće je barem djelomično uspostaviti povijesnu sliku kultiviranog krajobraza.

Nekadašnja aktivna poljoprivreda zemljišta, danas je zamijenila sukcesija vegetacije, koja varira ovisno o vremenu napuštanja i o načinu obrade zemljišta (pašnjaci, oranice, maslinici, livade i dr.). Prirodne (vrtače, lokve i sl.) i antropogene strukture (suhozidi, putevi, objekti i sl.) u prostoru su teško čitljive, stoga samo toponimi na kartama i pojedine reljefne forme govore o raznolikosti i aktivnosti na prostoru Općine.

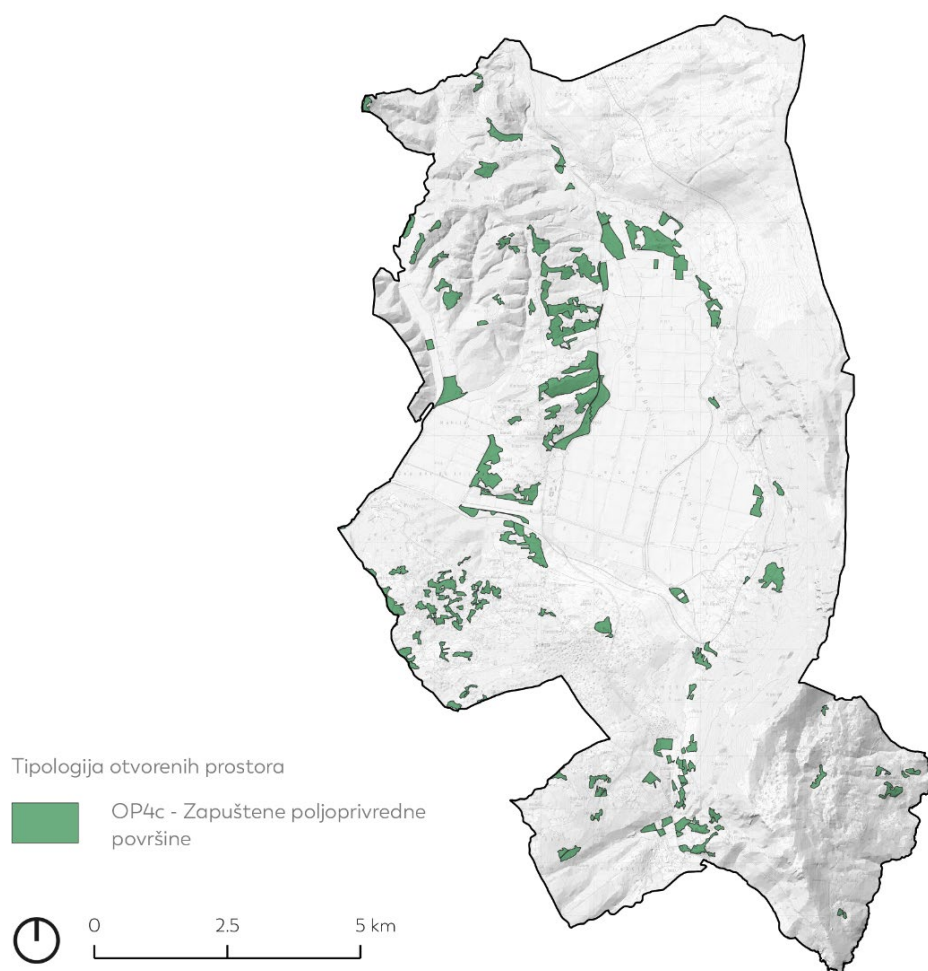
Za poljoprivrednu proizvodnju predstavljaju neiskorišteni resurs, no ovi prostori obiluju biljnim i životinjskim vrstama zbog čega pridonose biološkoj raznolikosti područja. Na njima je razvijena zeljasta i grmovita vegetacija koja prelazi u Šikare i živice (OP1) stoga je teško odrediti jasnu granicu između navedenih tipova otvorenih prostora.

Slika 91 - Zapuštene poljoprivredne površine oko naselja Stepčiči (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 92 Zapuštene poljoprivredne površine oko naselja Purgarija Čepić (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 93 - Tipologija otvorenih prostora – Zapuštene poljoprivredne površine (Autor: PROJEKTI d.o.o.)

OP4d – Krški pašnjaci

Krški (kamenjarski) pašnjaci pripadaju kategoriji Suhi travnjaci (NKS C.3.), odnosno skupu biljnih zajednica koje su većinom izgrađene od zeljastih trajnica (hemikriptofita) u kojima osnovnu biomasu izgrađuju trave (Poaceae), manjim dijelom šaševi (Carex), uz niz dvosupnica među kojima se susreću i polugrmovi (hamefiti). Zajednice u pravilu u potpunosti pokrivaju tlo (travnjaci) ili se razvijaju na kamenitom tlu, pa biljke samo djelomično pokrivaju sveukupnu površinu (kamenjare).

Na području Općine nalaze se zajednice Istočnojadranskih kamenjarskih pašnjaka submediteranske zone (NKS C.3.5.1), Istočnojadranskih kamenjarskih pašnjaka epimediteranske zone (NKS C.3.5.2) te Travnjaka vlasastog zmijska (NKS C.3.5.3). Najvažnija rijetka i ugrožena staništa čine Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci submediteranske zone koji su zastupljene na područjima (Zagorje i Plomin Luka) prema moru, dok površinom dominiraju Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci epimediteranske zone. Najveće površine ovih pašnjaka nalaze se na području Učke u naseljima Šušnjevića, Nova Vas, Jesenovik, potom na južnim padinama Učke u naseljima Vozilići, Plomin i Zagorje. Stanište je manjim dijelom zastupljeno i u naseljima Kožljak, Kršan i Blaškovići i Letaj. Karakterizira ih razveden teren bogat ponikvama unutar kojih je bio prisutan mozaik poljoprivrednih površina (danas šikara i šuma), ograđen suhozidom. Ovi prostori su u prošlosti imali važnu gospodarsku ulogu, no danas su oni pod utjecajem sukcesije gotovo zarasli. Zajedno s travnjacima i šumama te elementima suhozida, puteva, pastirskim stanova i dr. tvore autentično kulturno-povijesno nasljeđe koje treba revalorizirati i obnoviti u suradnji s nadležnom konzervatorskom službom.

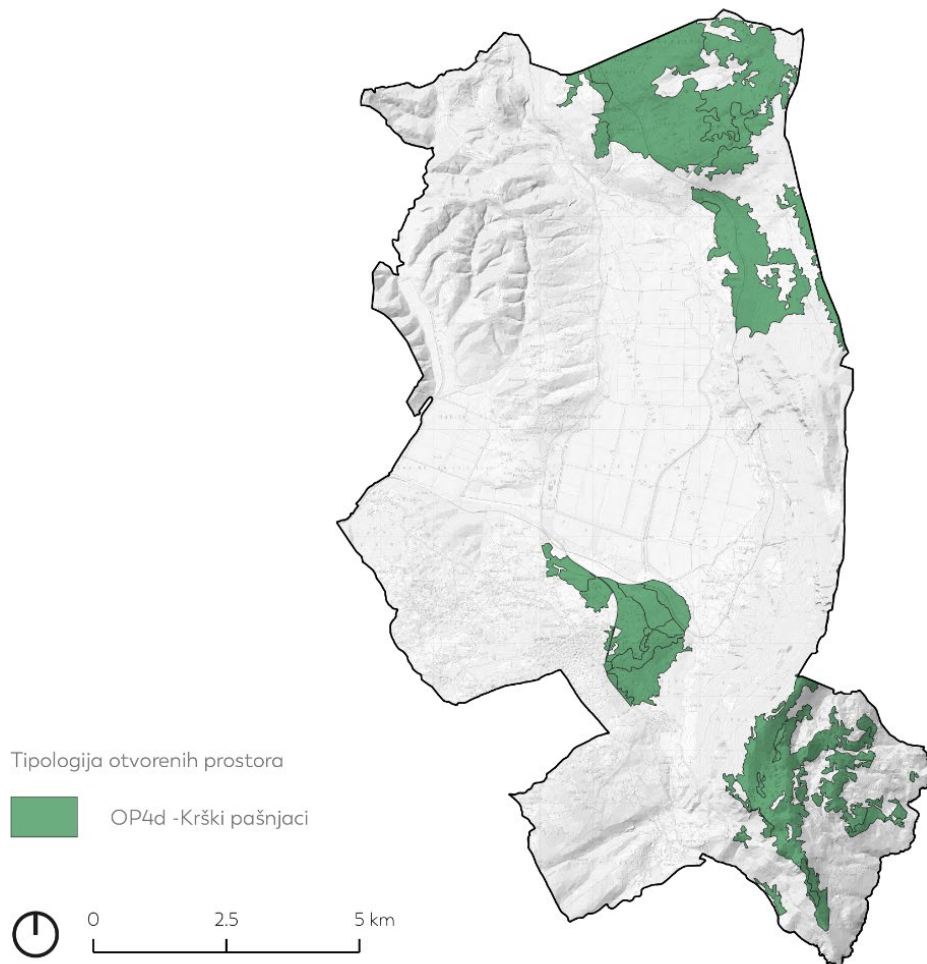
Slika 94 Krški (kamenjarski) pašnjak izvan zaseoka Stepčiči (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 95 - Pašnjaci na padinama Učke unutar naselja Zagorje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 96 Pogled na krški (kamenjarski) pašnjak kod naselja Kožljak (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 97 - Tipologija otvorenih prostora – Krški pašnjaci (Autor: PROJEKTI d.o.o.)

OP4e – Livade i travnjaci

Osim što doprinose krajobraznoj prepoznatljivosti, livade i travnjaci čine ključna područja za opstanak rijetkih i ugroženih vrsta koje su zastupljene unutar kategorije Periodički vlažne livade (NKS C.2.2.4). Ove zajednice se razvijaju na livadama u naselju Kostrčani na kojima je značajna izmjena vlažne i suhe faze, a ugrožene su uslijed širenja poljoprivrednih aktivnosti.

Rijetke i ugrožene zajednice nalaze se unutar kategorije Srednjoeuropske livade rane pahovke (NKS C.2.3.2.1), zajednica koja predstavlja najvažniju livadu-košanicu atlantskog dijela Srednje Europe. Razvija se, u pravilu, izvan dohvata poplavnih voda unutar Čepićkog polja. Jedna je od floristički najbogatijih livadnih zajednica, a u florističkom sastavu ističu se *Arrhenatherum elatius*, *Trisetum flavescens*, *Crepis biennis*, *Tragopogon pratensis*, *Knautia pratensis*, *Heracleum sphondilium* i niz drugih.

Najzastupljenija staništa ove kategorije su Mezofilne livade košanice Srednje Europe (NKS C.2.3.2). Ovi tipovi travnjaka predstavljaju kvalitetne košanice, a kose se jednom do dva puta godišnje. Intenzivno gnojenje koje omogućuje više košnji ujedno smanjuje veliki broj vrsta na ovom staništu. Unutar ove klase staništa nalaze se rijetke i ugrožene biljne zajednice. Ovaj stanišni tip često dolazi u kompleksu s drugim travnjacima i obradivim površinama, ponegdje okruženi šikarom i šumom, u blizini vodotoka. Nalazi se na području naselja Šušnjevića, Nova Vas, Jasenovik, Kožljak uz vodotok Boljunščica, zatim naselje Kožljak uz bujične vodotoke s Učke te unutar naselja Veljak, Kršan, Blaškovići i Čambarelići. Livade su redovite održavane, pa zajedno uz mozaik poljoprivrednih površina (OP4b) te šikare i živice (OP1b) čine zanimljive krajobrazne uzorke.

Slika 98 Livade u sklopu naselja Kršan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

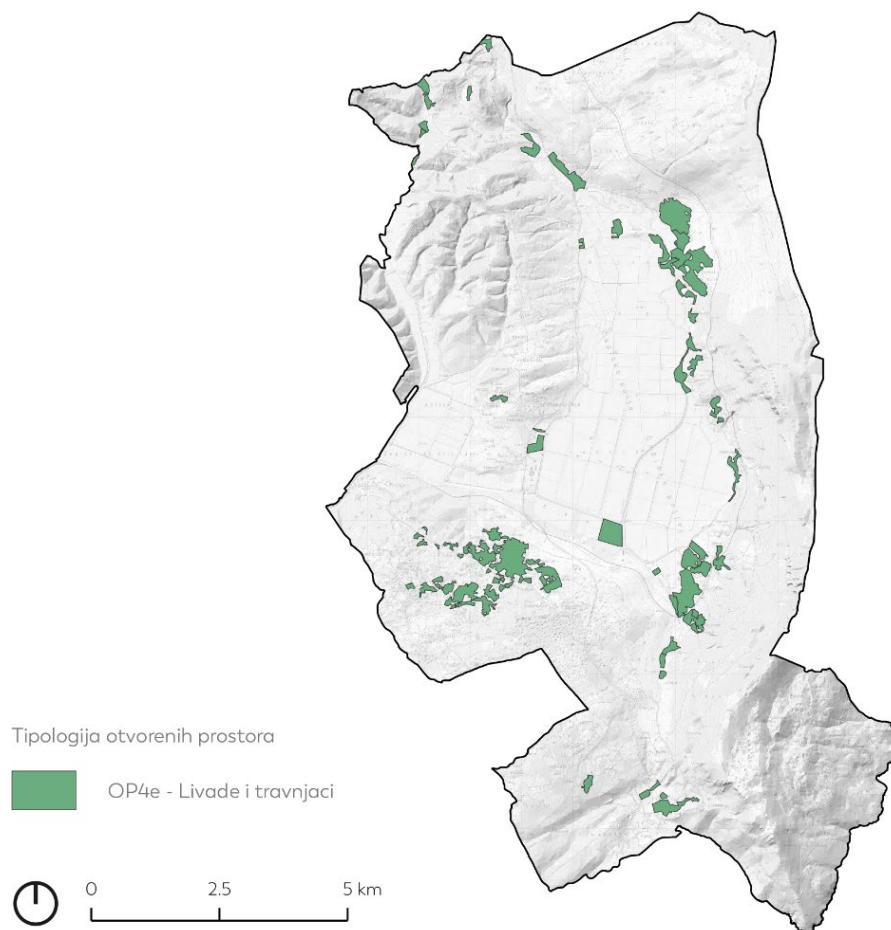

Slika 99 – Livade u sklopu naselja Jasenovik (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 100 Detalj Livade i travnjaka u kombinaciji s viškom vegetacijom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 101 - Tipologija otvorenih prostora – Livade i travnjaci (Autor: PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP5) Otvoreni prostor gospodarskih i poslovnih zona

OP5a Otvoreni prostori gospodarskih/turističkih objekata, OP5b Otvoreni prostori uz industrijska postrojenja i OP5c Otvoreni prostori uz napuštene gospodarske/industrijske objekte

Slika 102 - Detalj otvorenog prostora oko napuštenog gospodarskog objekta (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP5a - Otvoreni prostori gospodarskih/turističkih objekata

Tipom su obuhvaćeni vanjski prostori objekata gospodarske i turističke namjene, koji uključuju gospodarsku zonu u Potpićanu, kompleks mljekarske farme Bio-adria u Čepićkom polju, planiranu proizvodno poslovnu zonu Kršan-Istok s centrom za agropoduzetništvo, te veći broj manjih gospodarskih jedinica koje su raspoređene po općinskim naseljima. Struktura ovih prostora podređena je njihovoj osnovnoj namjeni, pri čemu mogu imati pozitivan i negativan utjecaj na neposredno okruženje.

Zona poslovne i industrijske namjene naselja Pićan obuhvaća više gospodarskih subjekata u zapadnom dijelu Općine. Većina gospodarskih jedinica unutar ove zone (s izuzetkom hotela Potpićan i novosagrađenog skladišta teretnih vozila) omeđena je pojasmom zaštitnog zelenila, koje ih u velikoj mjeri zaklanja u odnosu na ostatak naselja i cestu D64.

Ovo nije slučaj s mljekarskom farmom Bio-adria i halama tvrtke ENTRADA d.o.o., koje su smještene uz jugozapadni rub Čepić polja, pri čemu su potpuno otvorene vizurama s ceste D500. Ovi kompleksi svojim gabaritima i namjenom ne odudaraju od okolnog ruralnog ambijenta, zbog čega formiranje zaštitnog pojasa nije neophodno.

Objekti turističke namjene uključuju ranije spomenuti hotel Potpićan i hotel Flanona (privremeno zatvoren) na cesti D66. Pristupni prostor oba hotela je pretežno neuređen, te je u najvećoj mjeri sveden na neformalni parking namijenjen gostima i zaposlenicima.

Slika 103 - Prostori gospodarske zone u Kršanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

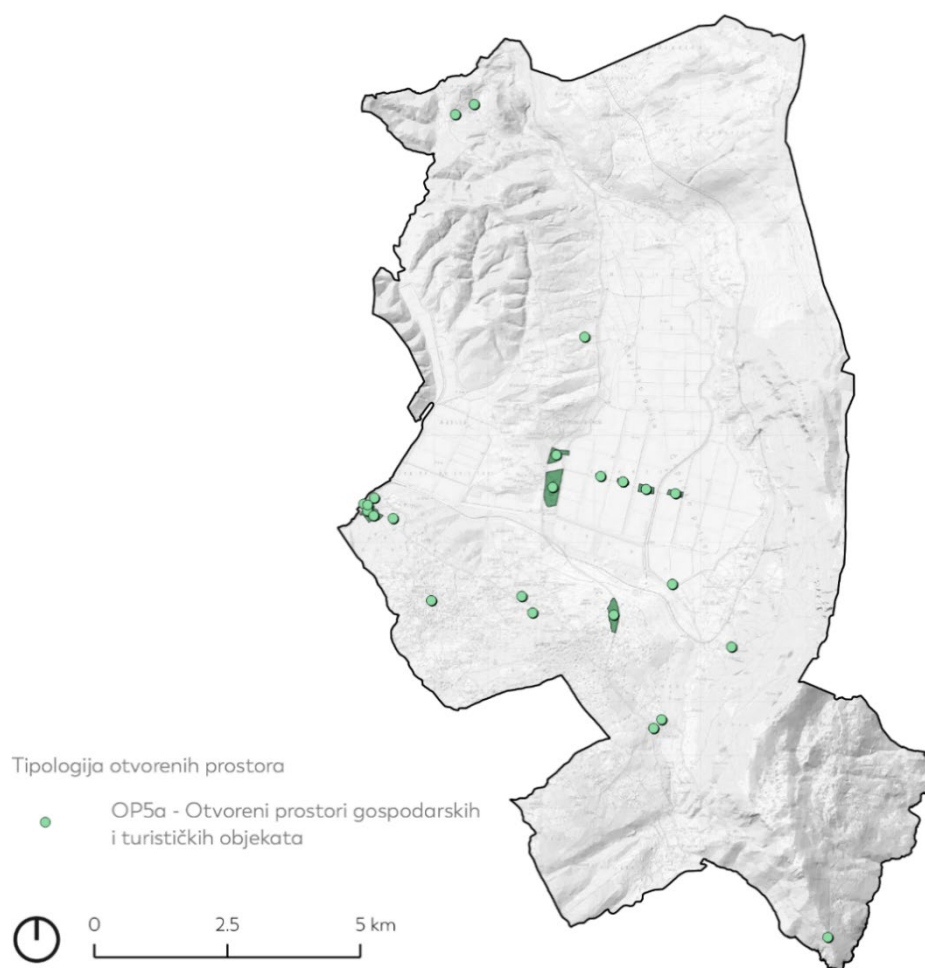
Slika 104 Pogled na hotel Flanona (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 105 Pogled na kompleks Bio Adria d.o.o. (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 106 Gospodarska zona u Potpićanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 107 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori gospodarskih/turističkih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP5b- Otvoreni prostori uz industrijska postrojenja

Tipom su obuhvaćena elektroindustrijska postrojenja na području Općine: kompleks termoelektrane Plomin i hidroelektrane Letaj.

Termoelektrana Plomin je s radom započela 1969. godine, te je svojim otvaranjem snažno utjecala na dinamiku socioekonomskog i prostornog razvoja općinskog područja. S obzirom na njezine gabarite, opasnost od havarije, onečišćenje neposrednog okoliša, te negativne asocijacije koje se generalno vežu za industrijska postrojenja, možemo smatrati da je ova tvornica snažno utjecala na degradaciju prostornog ambijenta, smanjenje turističkog potencijala te da je narušila vrijednosti kulturnih dobara te utjecala na njihov gubitak.

Kompleks termoelektrane se proteže na ukupnoj površini od 85,7 ha (prema PPUO), a obuhvaća proizvodne pogone bloka TE Plomin 1 i TE Plomin 2, kao i pomoćna postrojenja koja uključuju vanjsko skladište ugljena (identificirano kao jedno od najizraženijih toplinskih otoka na području Općine), te odlagalište šljake, pepela i otpadnog mulja koje je smješteno na obližnjem brdu. Kompleksom dominira dimnjak pogona TE Plomin 2, koji je sa svojih 340 m najviša građevina u Hrvatskoj i jedan od najviših industrijskih dimnjaka u svijetu. U dijelu kompleksa vidljive su naznake hortikulturnog uređenja koje uključuje djelomično formirani pojas zaštitnog zelenila, ali je, s obzirom na njegove gabarite i prostorni položaj, veći dio kompleksa i dalje izložen pogledima iz okolice, ali i iz veće udaljenosti.

Osim samog kompleksa, industrijski karakter Plominske drage je dodatno naglašen popratnom infrastrukturom koja uključuje mrežu nadzemnih vodova, te sustav za transport ugljena s pomorskim terminalom u središtu Plominskog zaljeva.

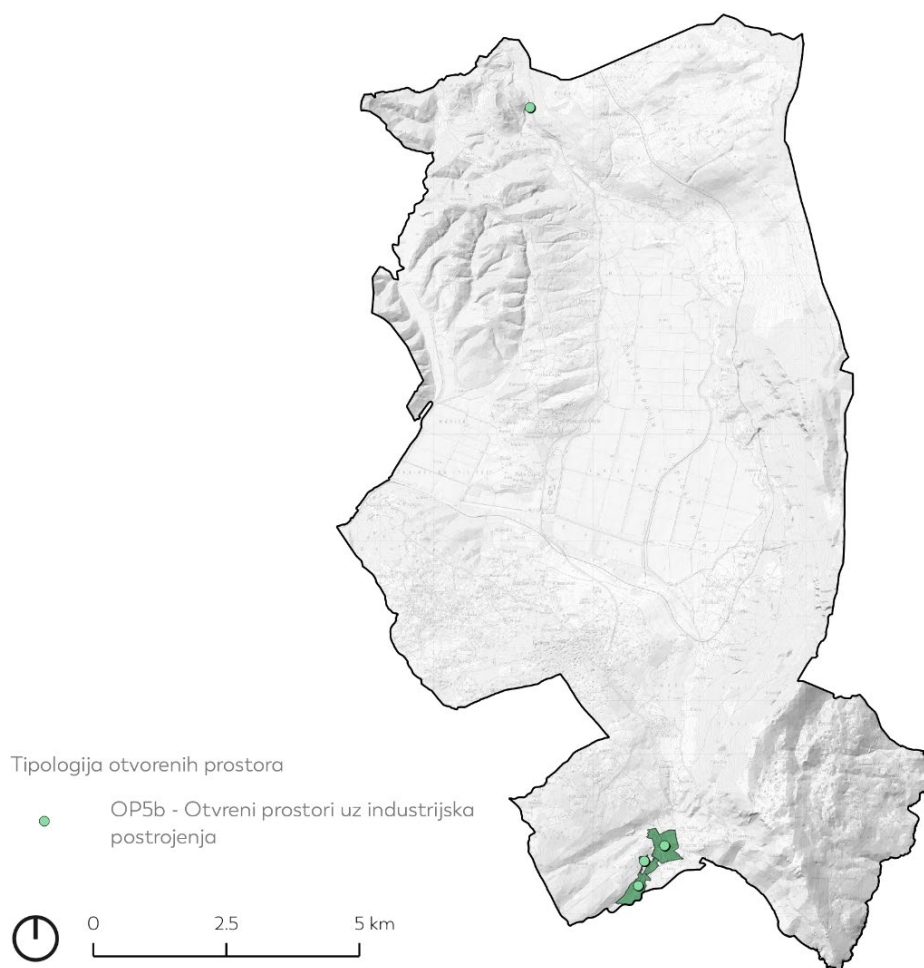
Hidroelektrana Letaj pripada malom tipu hidroelektrane snage 0,25MW. Sastoji se od akumulacijskog jezera na rijeci Boljunčici, zatim betonske brane Letaj izgrađene 1970. godine te popratnih objekata (strojarnica, upravna zgrada, parkiralište i dr.) Područje oko hidroelektrane opisano je u tipu OP2c – Vode stajačice.

Slika 108 – Kompleks termoelektrane Plomin (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 109 Hidroelektrana Letaj (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

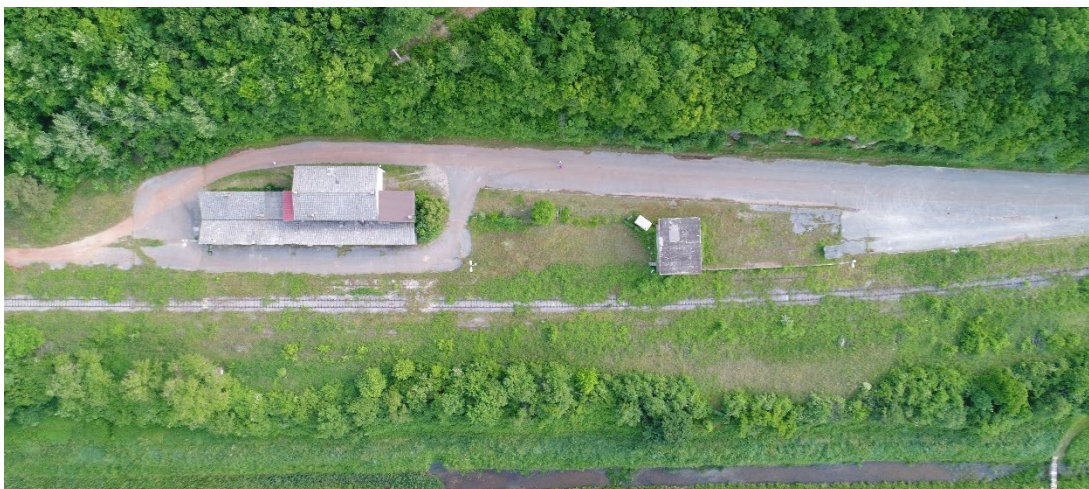

Slika 110 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz industrijska postrojenja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP5c – Otvoreni prostori uz napuštene gospodarske/industrijske objekte

Napušteni industrijski kompleksi često sadrže vrijedne primjerke industrijske arhitekture, te nude potencijal za prenamjenu novi oblik društvene ili gospodarske funkcije. Najvrjedniji ostatak industrijske arhitekture na području Općine zasigurno čini zgrada separacije u naselju Potpićan. Ova je višekatnica sagrađena 1950. za potrebu lokalne rudarske industrije (separacija ugljena), a s radom prestaje još 1980. godine. Smještena je nedaleko od središta naselja, te je vidljiva s državne ceste D66. Objekt je okružen industrijskim sadržajima (uključujući i poslovnu zonu Općine Pićan), a u neposrednom se prostoru, uslijed zanemarivanja, razvila gusta bagremova šikara (*Robinia pseudoacacia*).

Pored zgrade separacije, kao napuštene gospodarsko-industrijske objekte također je moguće izdvojiti željezničke postaje u Potpićanu i Kožljaku, koje su zatvorene zajedno s gašenjem Raške pruge. Također, unutar Čepićkog polja se nalazi niz građevina namijenjenih poljoprivredi koji nisu u cijelosti iskorišteni, odnosno u fazi su aktivnog propadanja.

Slika 111 Napušten prostor oko nekadašnje željezničke postaje u Potpićanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

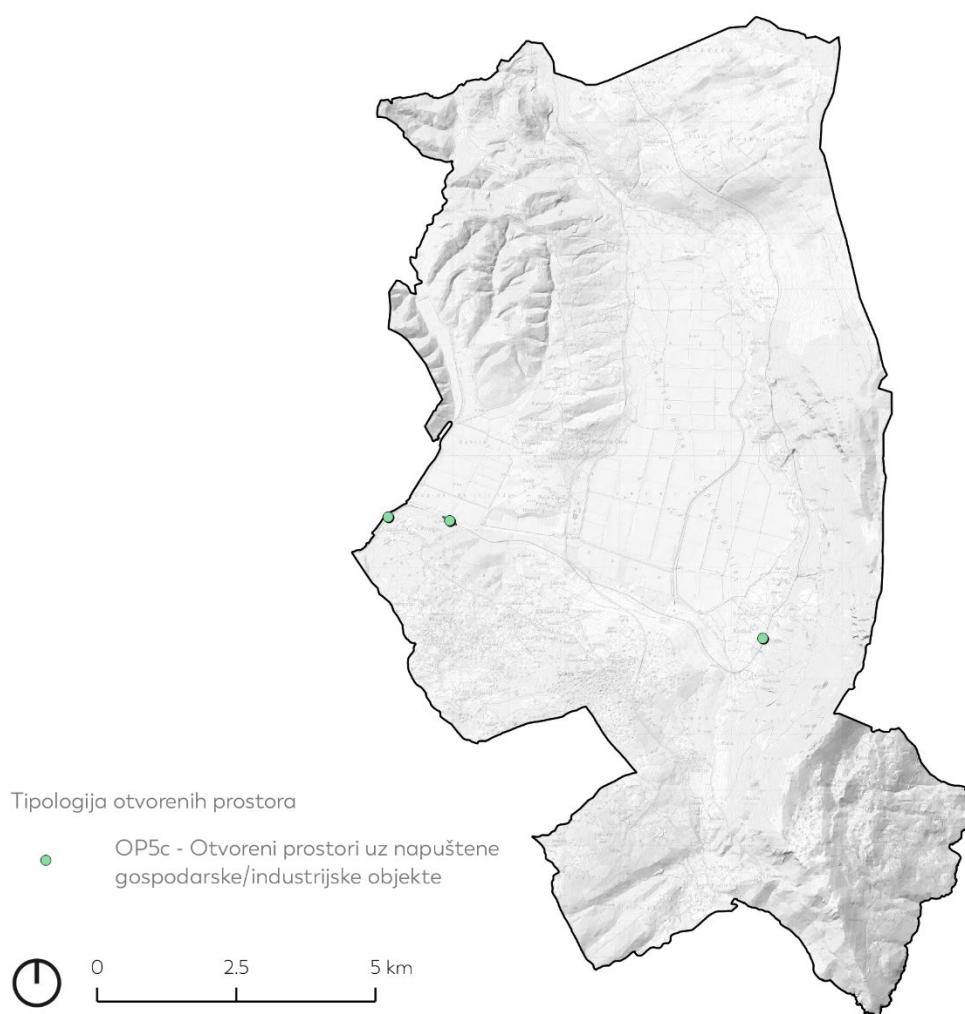

Slika 112 Napušten prostor oko zgrade Separacije u Potpićanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 113 - Napušteni gospodarski objekti s pripadajućim otvornim prostorom u Čepič polju (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 114 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz napuštene gospodarske/industrijske objekte (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Kategorija (OP6) Otvoreni prostori infrastrukturnih trasa

OP6a Koridori cesta, OP6b Napušteni koridor željeznice i OP6c Morske luke

Slika 115 Detalj koridora željeznice (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

OP6a – Koridori cesta

Tipom su obuhvaćeni koridori cestovnih prometnica na području Općine. Ove se prometnice, u skladu sa Zakonom o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14, 110/19, 144/21, 114/22, 114/22, 04/23), dijele na državne, županijske, lokalne i nerazvrstane ceste.

Državne ceste uključuju dionice D64 (Pazin (D48) – Potpićan – Vozilići), D66 (Pula-Labin-Opatija-Matulji), D402 (D66 – Brestova (trajektna luka)) i D500 (Vranja (A8) – Šušnjevića – Kršan (D64)). Riječ je o najznačajnijim cestama na općinskom području, čija je uloga povezivanje naselja s regionalnim središtima u okruženju, te državnom i europskom cestovnom mrežom. Ove prometnice prolaze kroz središta naselja Plomin, Vozilići, Kršan, Blaškovići i Potpićan, te čine važan dio njihove urbane morfologije. Osim nogostupa koji su formirani u središtima spomenutih naselja, ove ceste imaju zanemarivu pješačko-biciklističku funkciju. U skladu s krajobraznom raznolikosti Općine, državne ceste prolaze kroz raznolike i vrijedne krajobrazne cjeline, pri čemu nude privlačne vizure na masiv Učke, Grobničko-Boljunske pobrđe, ruralni krajobraz Čepićkog i Posertskeg polja, te Kvarnerski i Plominski zaljev. Unutar koridora se povremeno se javljaju zanimljive geološke formacije, te pojedinačne i grupno sadene stablašice koje značajno doprinose njihovoj ambijentalnoj vrijednosti. U tom je smislu osobito je dojmljiv kontrast četinjača (*Cupressus sempervirens*, *Pinus* sp.) i listopadnog šumskog sklopa na koridoru ceste D66.

Županijske ceste uključuju dionice Ž5081 (D 64 (Kršan) - Nedeščina - Labin - Crni - Ravni) i Ž5172 (D 66 (Vozilići) - Plomin Luka). Riječ je o dvotračnim cestama bez nogostupa, čiji je značaj pretežno lokalnog karaktera. Cesta prema Nedeščini vodi kroz šumovito područje, dok cesta 5172 prema Plomin Luci nudi vizuru na Plominski zaljev i kompleks termoelektrane.

Lokalne ceste obuhvaćaju dionice 50122 (D64 – Lazarići – Boljevići – Ž5081) i 50180 (D500 – Šušnjevića – Nova Vas – Kožljak – Vozilići (D66)). Ovaj dio cestovne mreže povezuje naselja zapadno od D64 i istočno od Čepićkog polja. Riječ je o uskim asfaltiranim prometnicama bez horizontalne signalizacije, koja pretežno prolaze kroz šumski, i ruralni prostor, uključujući i izgrađene dijelove seoskog naselja. Bez obzira na nedostatak pješačko-biciklističke infrastrukture, slab intenzitet prometa čini ih pogodnim za aktivaciju u izletničko-rekreacijske svrhe. Na cesti 50180 poželjno je provesti djelomično uklanjanje obodne vegetacije, kako bi se na više mjesta otvorile vizure prema Učki i Čepićkom polju.

U svrhu proširenja turističke ponude, na dijelu općinskih prometnica osmišljene su **tematske biciklističke rute** koje nude dodatni izletničko-rekreacijski sadržaj, te priliku za upoznavanje s njezinom prirodnom i kulturnom baštinom: (1) Utvrdama oko Čepićkog polja, (2) S pogledom na polja i vinograde (3) Putevima kontrabanda i (4) Oko Čepićkog polja.

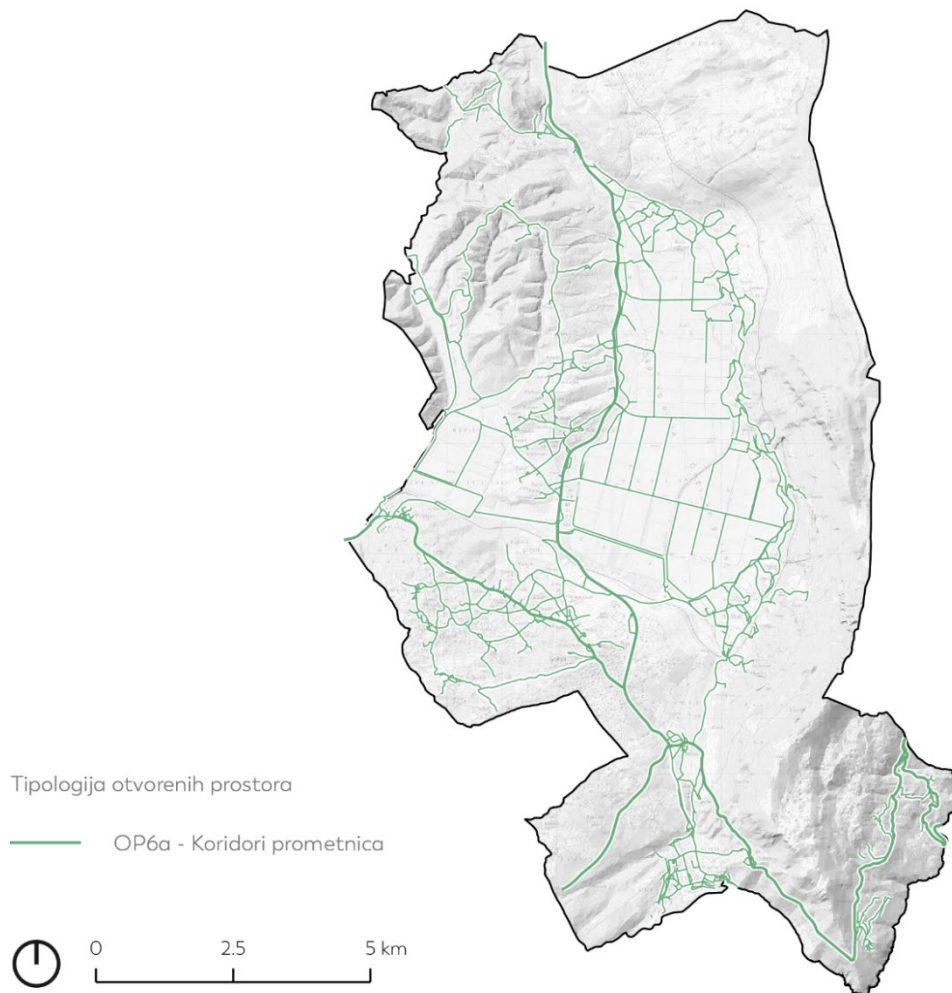
Slika 116 – Koridori državne ceste D66 kroz naselje Zagorje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 117 Lokalne prometnice unutar naselja (Autor: 3 E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 118 Staze unutar PP Učka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 119 - Tipologija otvorenih prostora – Koridor cesta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

OP6b - Napušteni koridor željeznice

Tipom je obuhvaćeni koridori pruge L213 Lupoglav-Raša izvan prometa te napušteni koridor uskotračne željeznice Šumber-Plomin Luka.

Jdnokolosiječna, neelektrificirana željeznička pruga za lokalni promet L213 Lupoglav-Raša na području Općine prolazi u duljini od 20,793 km (od ukupne duljine 52,996 km) prema Uredbi o razvrstavanju željezničkih pruga (NN 84/21). Pruga je izvan prometa na dionici Učka – Raša od 26. prosinca 2008. godine, Od službenih mjesta na pruzi nalazi se otpremništvo Kršan u km 32+306. Na dionici željezničke pruge na području Općine nalazi se 9 željezničko-cestovnih prijelaza u razini uglavnom sa nerazvrstanim cestama i križanje željezničke pruge izvan razine s LC50180 (Šušnjevica(DC500) – Kožljak – Vozilići (D66)).

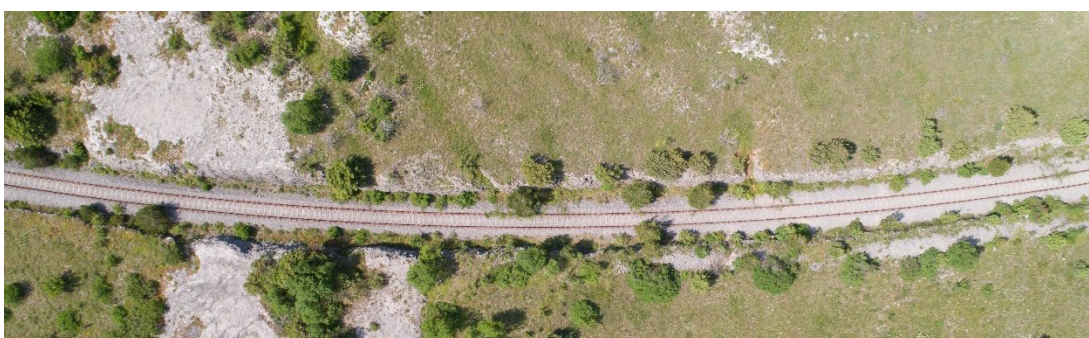
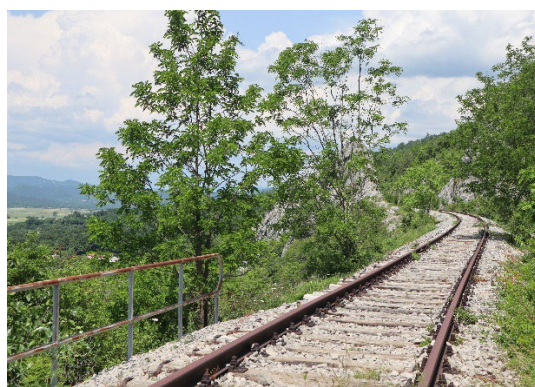
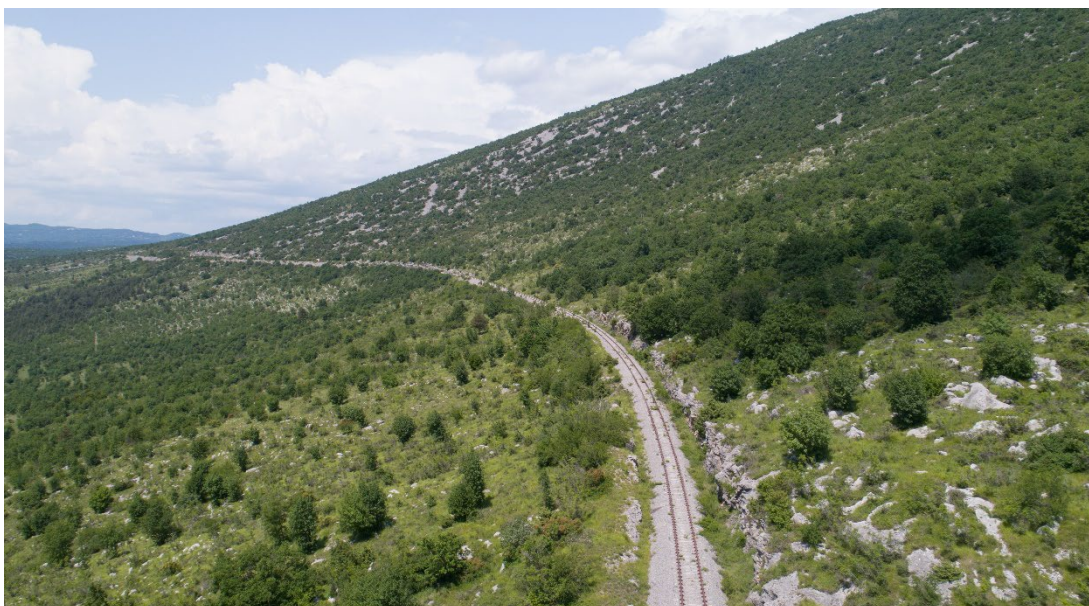
Pruga je sagrađena sredinom 20. stoljeća za potrebe rudarske industrije u istočnoj Istri, čije je postupno napuštanje dovelo do slabljenja gospodarskog značaja ovog željezničkog koridora, a u konačnici i do njegovog zatvaranja. Koridor je trasiran je kroz zapadne obronke Učke i uz rub Čepićkog polja, s postajama unutar naselja Kožljak i Potpićan. Pprema UPU naselja Potpićan širina koridora iznosi 20 m sa svake strane od osi kolosijeka, znači ukupne je širine 40 m na području obuhvata. Oko 100 m pruge u blizini Kaštela Kožljak pogođeno je erozijom pružnog nasipa, pri čemu je pruga deformirana do te mjere da je postala svojevrsna lokalna atrakcija (tzv. „pijana pruga“). S obzirom na privremenu obustavljenost prometa, privlačne vizure na okolni krajobraz, povoljan uzdužni nagib i mogućnost upoznavanja s biljnom i geomorfološkom baštinom zapadnih obronaka Učke, potrebno je razmotriti njezino korištenje u turističke svrhe (formiranje tematske staze) te kao alternativni pristup kaštelu ukoliko se ista ponovno ne stavi u funkciju,

HŽ Infrastruktura d.o.o. trenutno ima planirana ulaganja za prugu L213 Lupoglav-Raša u izradu dokumentacije Studije izvodljivosti za revitalizaciju željezničke pruge L213 Lupoglav – Raša i željezničkih kolosijeka u Luci Rijeka – bazen Raša po izrađenom Projektnom zadatku (listopad 2020., izmjene ožujak 2021.). Proveden je postupak javne nabave za uslugu izrade dokumentacije, te je potpis ugovora u tijeku. Studijom izvodljivosti obraditi i vrednovati će se dvije varijante za postojeću projektiranu trasu:

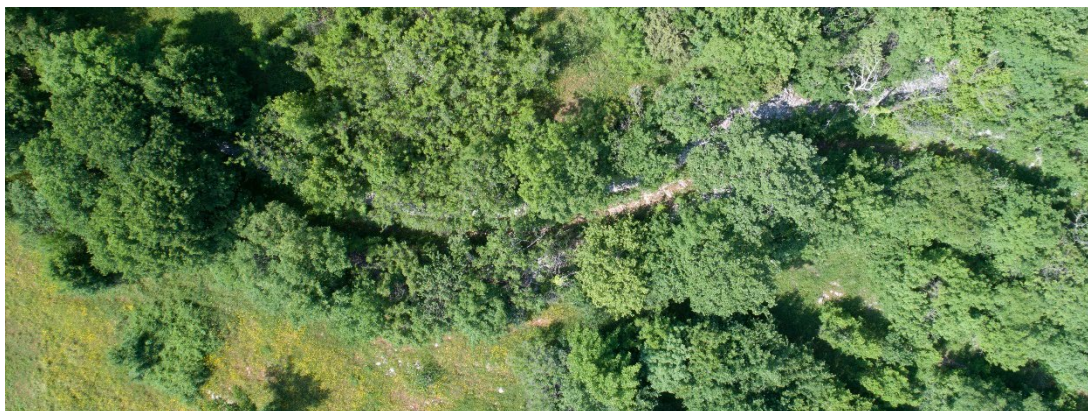
- Uređenje isključivo kritičnih dionica trase (konstruktorske i geotehničke građevine – klizišta, mostovi, tuneli i propusti; hidrotehničke konstrukcije; križanja, oprema pružnog donjeg ustroja – ograde; djelomični popravak pružnog gornjeg ustroja) i
- Kompletnu obnovu pruge

Uskotračna željeznica Šumber-Plomin Luka sagrađena je početkom 1920-ih godina za potrebu prijevoza boksita iz obližnjih rudnika. Ukupna dužina pruge iznosila je 15 km, od čega se 5 km nalazilo na području današnje Općine. Razmontirana već krajem

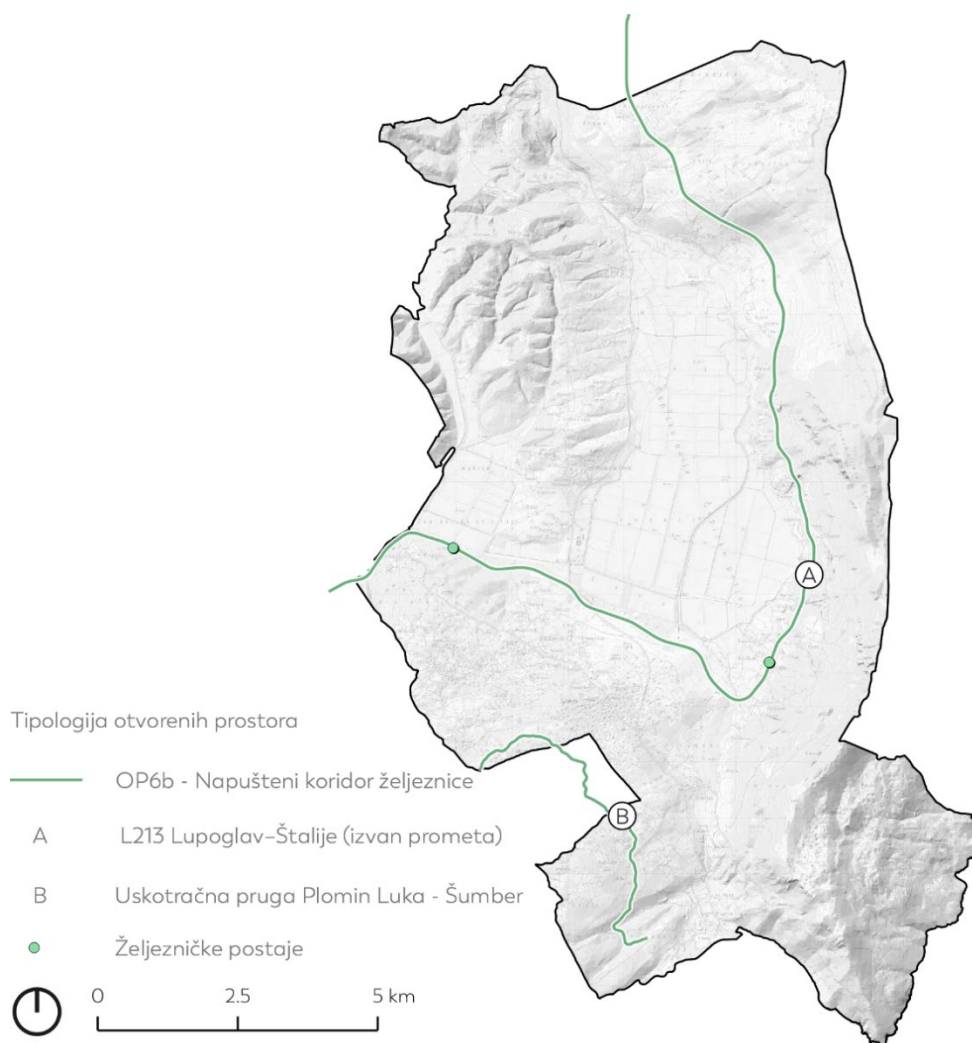
30-ih godina, a do danas su se očuvali pojedini nasipi i usjeci koji su pretežno obrasli šikarom. Dio koridora se nalazi unutar obuhvata TE Plomin, dok ostatak nudi mogućnost za reinterpretaciju u obliku tematske pješačko biciklističke staze s panoramskim vidikovcima.

Slika 120 Napušteni koridor željezničke pruge L213 Lupoglav–Štalije Luka (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 121 – Napušteni koridor uskotračne željeznice Šumber-Plomin Luka (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

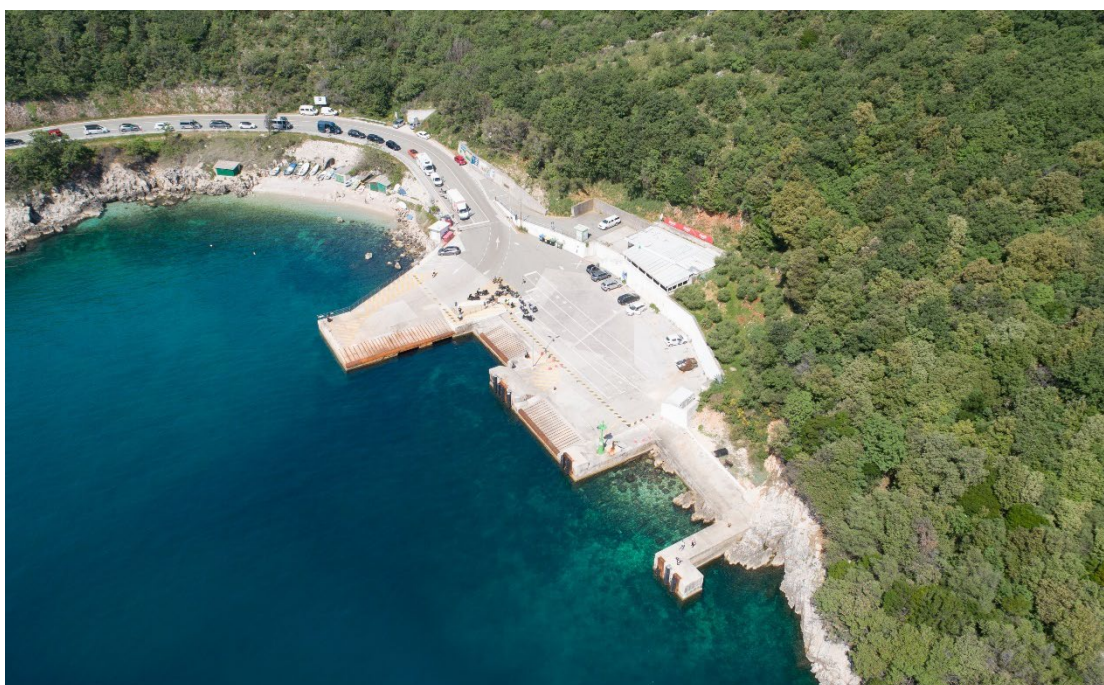

Slika 122 - Tipologija otvorenih prostora – Napušteni koridor željeznice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

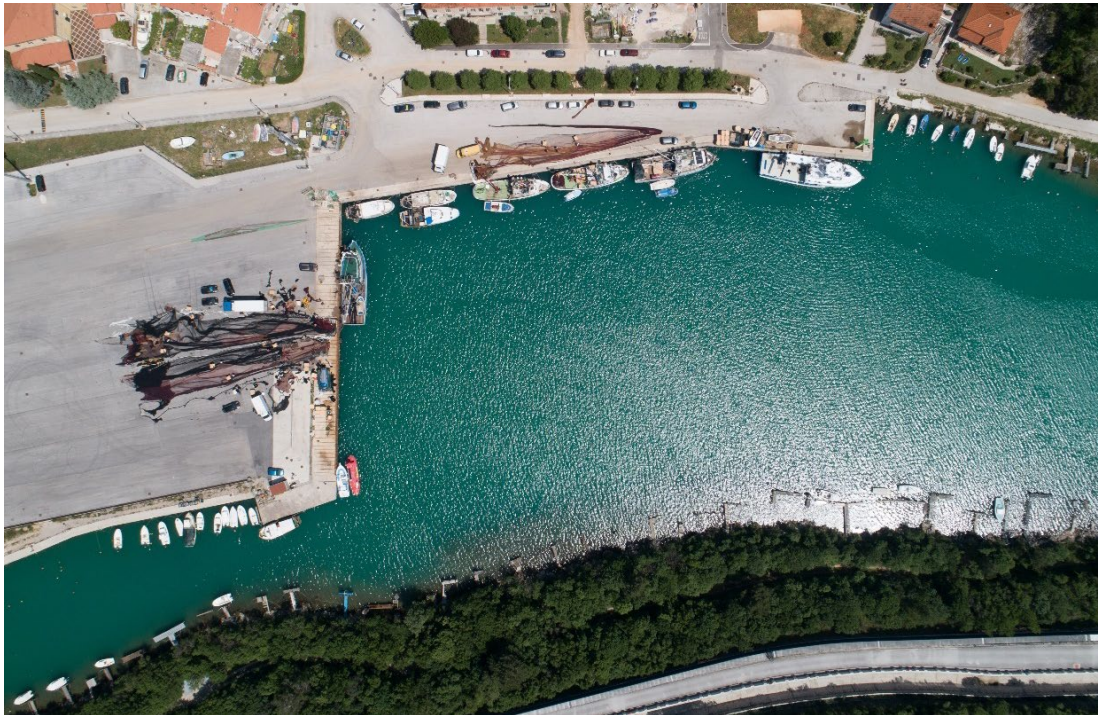

OP6c – Morske luke

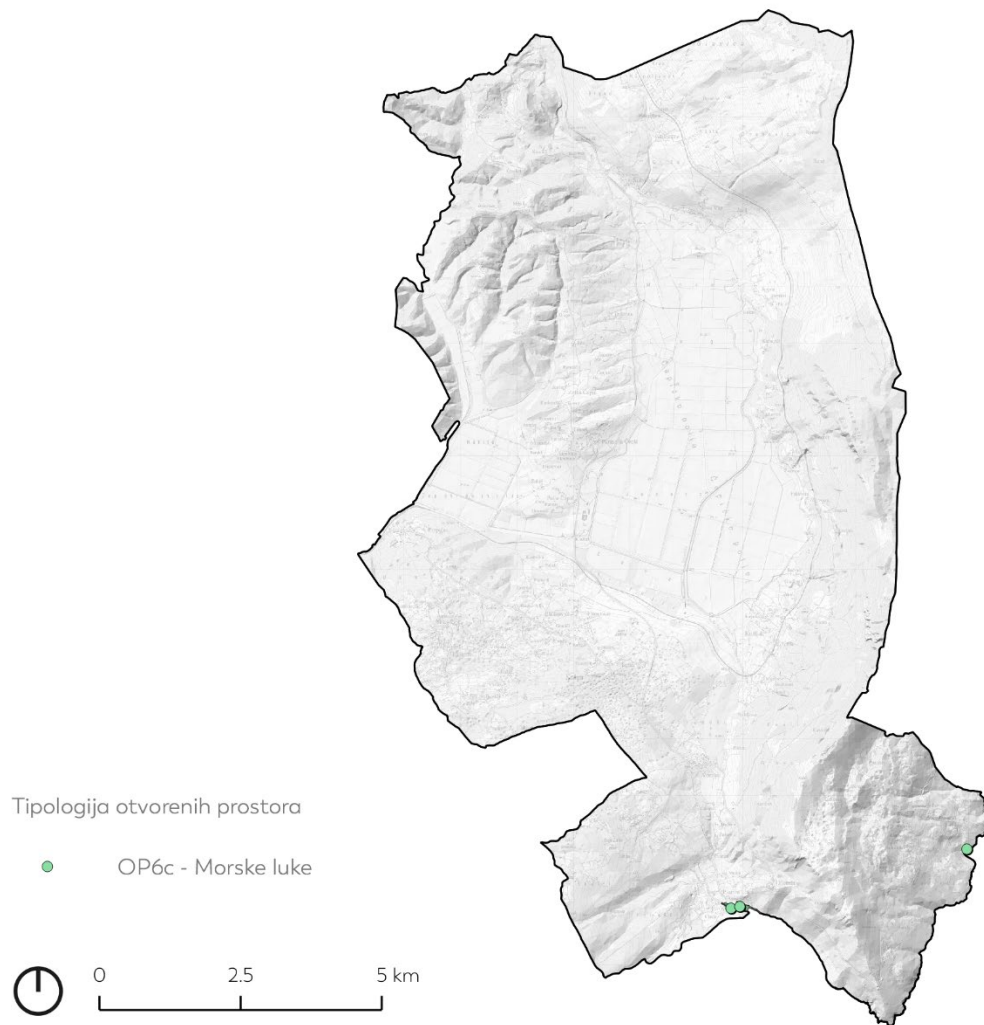
Morska luke obuhvaćaju nautičke građevine u Plominskom zaljevu, kao i trajektno pristanište Brestova koje čini jednu od najznačajnijih trajektnih veza prema otoku Cresu (Brestova - Porozina). U Plominskom zaljevu se nalazi luka s vezovima za ribarska i turistička plovila, te specijalizirani industrijski terminal namijenjen dovozu ugljena za potrebe rada TE Plomin. Lučki prostor uključuje novoizgrađene vezove koji se u dužini od 600 protežu prema ušću Boljunščice, te dodatnu infrastrukturu koju čine parkirališne i servisne površine. Iako se nalazi u središtu naselja, ova luka nema obilježja rive, već je u prvom redu podređena svojoj utilitarnoj funkciji. Riječ je o pretežno asfaltiranoj i šljunčanoj površini (s izuzetkom obalnog zida i obodnih nogostupa), čija je krajobrazna artikulacija svedena na recentno sadene drvorede koščele (*Celtis australis*), te kombinacije pitospore i tamariksa (*Pittosporum* sp., *Tamarix* sp.). Lučki prostor općenito ima nisku boravišnu vrijednost, a manji broj postojećih klupa smješten je na neprimjerenim lokacijama (nogostupu iza parkirališta). Dodatnu nepogodnost u krajobraznom smislu čini i veliko i neozelenjeno parkiralište smješteno u središtu lučkog prostora, koje je u cijelosti izloženo pogledima iz naselja i doprinosi povećanom zagrijavanju prostora. Kvalitetu prostornog ambijenta dodatno umanjuju i brojni improvizirani vezovi, koji su uslijed ograničenog kapaciteta luke postavljeni pri vrhu plominskog zaljeva. Industrijski terminal smješten u središtu zaljeva, te je praktički izoliran od ostatka lučkog prostora. Lučki prostor u Plominu ima veliki potencijal za transformaciju jer se nadovezuje na šetnicu duž strane Plominskog zaljeva.

Slika 123 - Trajektno pristanište Brestova (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 124 Luka u Plomin Luci (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)

Slika 125 - Tipologija otvorenih prostora – Morske luke (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

7. MODEL KRUŽNOG GOSPODARENJA PROSTOROM I ZGRADAMA

7.1. Planiranje i gradnja novih zgrada u skladu s kružnim gospodarstvom

Poticanje planiranja i gradnje novih zgrada potrebno je provoditi sustavnim pristupom u skladu s načelima kružnog gospodarenja, koja obuhvaćaju produljenje trajnosti zgrada, veću fleksibilnost prostora za jednostavnije mijenjanje funkcije i korisnika, smanjenje količine građevnog otpada i povećanje energetske učinkovitosti zgrada.

Neki od važnijih planiranih zahvata izgradnje novih zgrada javne namjene na području Općine Kršan su sljedeći:

- sportska dvorana u Potpićnu,
- dom za stare i nemoćne u Šušnjevići,
- pogon za preradu poljoprivrednih proizvoda i Centar agropoduzetništva.

Sportska dvorana u Potpićnu

Sportska dvorana u naselju Potpićan gradit će se na građevnim česticama k.č. br. 54/1, 54/61 i 54/62, k.o. Kršan, uz postojeći kompleks osnovne škole, koja se nalazi zapadno od predmetnih čestica. Sjeverno od obuhvata zahvata smještena su sportska igrališta na otvorenom.

Ukupna planirana površina zgrade iznosi oko 2250 m². Glavni dio zgrade je jednodijelna dvorana s gledalištem, dok se u ostatku predviđa uređenje pomoćnih prostora.

Dom za stare i nemoćne u Šušnjevići

Izgradnja kompleksa doma za stare i nemoćne osobe planirana je u naselju Šušnjevića, na građevnoj čestici k.č. br. 255, k.o. Šušnjevića.

Projekt će se provesti u dvije etape, izgradnja osnovne građevine u prvoj etapi i samostojećih smještajnih paviljona s vlastitim parkiralištima u drugoj. Ukupni kapacitet kompleksa biti će 75 – 80 korisnika.

Pogon za preradu poljoprivrednih proizvoda i Centar agropoduzetništva

Planirani pogon za preradu samoniklog i ljekovitog bilja izgradit će se u sklopu Proizvodno-poslovne zone Kršan Istok.

Pogon će biti površine oko 1500 m² i sastojat će se od prostora za dopremu i utovar, prostora za sušenje i procesnu obradu bilja, prostora za pakiranje, skladištenje i otpremu proizvoda te ostalih funkcionalnih prostora.

Kao dio funkcionalne cjeline, osim planiranog pogona za preradu poljoprivrednih proizvoda, u naselju Čepić smjestit će se Centar agropoduzetništva na mjestu jedne od postojećih napuštenih zgrada unutar Čepićkog polja.

U prostoru Centra predviđen je smještaj istraživačkog centra s laboratorijem, agropoduzetničkog inkubatora za pet poduzetnika, ureda PPI te ostalih prostorija potrebnih za njegovo funkcioniranje. Uz Centar se nalazi parcela poljoprivrednog zemljišta površine cca. 5 ha koju će koristiti istraživački centar.

7.2. Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada

Napušteni prostori i zgrade za koje je određena nova namjena te je pokrenuta njihova revitalizacija i obnova primjenom načela kružnog gospodarenja su sljedeći:

- interpretacijski centar maritimne baštine u Plominu,
- zgrada nekadašnje separacije ugljena u Potpićnu,
- Centar za posjetitelje Čepićko polje,
- stari mlinovi u naselju Malini.

Kao mogući projekti interpretacije prirodne i kulturne baštine prvenstveno u turističke svrhe, ističe se projekt Kuća plominskog zvončića kojoj je tema ugrožena biljna vrsta cvijet istarski zvončić (*Campanula fenestrellata* Feer subsp. *Istriaca* (Feer) Dambolt), a za koju je u tijeku pronalazak pogodne lokacije, te projekt prezentacije sakralne zbirke župe Plomin s lapidarijem u prostoru do župne crkve Blažene Djevice Marije.

Interpretacijski centar maritimne baštine u Plominu

Za potrebe uređenja Interpretacijskog centra maritimne baštine predviđena je sanacija i rekonstrukcija postojeće zgrade stambene namjene, obiteljske kuće u nizu na čestici k.č. br. 3005, k.o. Plomin. Zgrada je smještena unutar starogradske jezgre naselja Plomin, koja je zaštićeno kulturno dobro (kulturno-povijesna cjelina).

Predmetna zgrada trenutno nije u upotrebi.

Projekt se nadovezuje na uređenje šetnice od Plomina do Plomin Luke, a zajedno s budućim Interpretacijskim centrom činit će jedinstvenu cjelinu s temom tradicije pomorstva i ribarstva plominskog kraja.

Zgrada nekadašnje separacije ugljena u Potpićnu

Predmetna zgrada smještena je na k.č. br. 2316/1, k.o. Kršan, u naselju Potpićan, a radi se o derutnom i napuštenom objektu separacije ugljena iskopanog u ugljenokopima Tupljak.

Zgrada je izgrađena polovinom 20. stoljeća te već dugi niz godina nije u funkciji, ali predstavlja izniman primjer industrijske arhitekture katnosti Po+P+5 (šest nadzemnih etaža) i visine oko 33,0 m, a svojim je otvorenim tlocrtom dovoljno fleksibilna za smještaj različitih sadržaja.

Unutar zgrade, nakon njezine sanacije i rekonstrukcije prema načelima KG, planira se smještaj sljedećih sadržaja:

- Interaktivni edukacijski centar za klimatske promjene i kružno gospodarstvo i
- Poduzetnički centar.

Navedeni sadržaji pridonijet će unaprjeđenju socioekonomskih prilika na nivou Općine Kršan i okolnog područja, ali i na nivou države.

Dodatni potencijal predstavlja i čestica zgrade ukupne površine od oko 3,0 ha, čije uređenje dodatnim sadržajima na otvorenom doprinosi, osim korisnicima predmetne zgrade, i cijeloj zajednici.

Slika 126 – Zgrada nekadašnje separacije ugljena u Potpičnu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Centar za posjetitelje Čepičko polje

Uređenje i opremanje Centra za posjetitelje Čepičko polje planirano je na lokaciji k.č. br. 42/zgr i 490/1, k.o. Mala Kraska. Postojeća zgrada je u ruševnom stanju i neupotrebljiva, tako da će za potrebe Centra biti izgrađena nova zgrada.

Cilj projekta je prezentacija povijesne i prirodne baštine u svrhu turističke promidžbe, uz virtualno "oživljavanje" Čepičkog jezera, nekadašnjeg jedinog prirodnog jezera u Istri.

Stari mlinovi u naselju Malini

Na području naselja Malini, između starog grada Plomina i Plomin Luke, teče potok uz koji je, prema podacima iz katastra, preostalo 12 mlinova, po kojima je u prošlosti lokacija bila poznata i dobila je i ime. Posljednji mlinovi prestali su raditi sredinom prošlog stoljeća. Dio nekadašnjih mlinova danas ima stambenu namjenu, dok su ostali zapašteni i u ruševnom stanju.

Planirana je transformacija mlinova, koji nisu u privatnom vlasništvu i u funkciji stanovanja, u ugostiteljsko-turističku namjenu te bi činili cjelovitu turističku ponudu s planiranim arheološkim parkom i turističkim smještajem u vidu difuznog hotela

kakav je planiran u povijesnoj jezgri starog grada Plomina. Predlaže se uključivanje i ostalih lokacija mlinova u projekt ukoliko postoji interes vlasnika te uključivanje obnove crkve sv. Marije Magdalene koja se nalazi uz jedan od mlinova i arheološkog lokaliteta crkve sv. Stjepana koji također obuhvaća jedan od mlinova.

Konceptom uređenja obuhvaćeni su i vanjski prostori uz potok, kao sustav javnih zelenih površina sa šetnicom.

Slika 127 – Primjer nekadašnjeg mlina u naselju Malini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Na području Općine Kršan prepoznati su nekorišteni prostori i zgrade koji za sada nemaju određenu buduću namjenu, kao ni projektnu dokumentaciju za obnovu u pripremi, ali predstavljaju potencijal pogotovo u kontekstu revitalizacije pojedinih naselja i smještaja javne i društvene namjene.

Takvi prostori i zgrade su sljedeći:

- zgrada mjesnog ureda u Potpićnu (vlasništvo: RH),
- zgrada nekadašnjeg kina u Potpićnu (vlasništvo: privatno),
- zgrada nekadašnje škole u Lazarićima (vlasništvo: OŠ Kršan),
- zgrada nekadašnje škole u starom gradu Kršanu (vlasništvo: HRVATSKA ELEKTROPRIVREDA D.D.),
- napuštene i zapuštene obiteljske kuće (vlasništvo: privatno) te naselja i dijelovi naselja.

Slika 128 – Zgrada mjesnog ureda u Potpićnu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 129 – Zgrada nekadašnjeg kina u Potpićnu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 130 – Zgrada nekadašnje škole u Lazarićima (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 131 – Zgrada nekadašnje škole u starom gradu Kršanu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Napuštene i zapuštene obiteljske kuće te naselja i dijelovi naselja

Posebnu temu unutar ovog poglavlja predstavljaju napuštene i zapuštene obiteljske kuće, najčešće s okućnicama i često tradicijskog načina gradnje, koje ponekad uključuju cijela naselja ili dijelove naselja. Zbog privatnog vlasništva takvi objekti predstavljaju izazov za revitalizaciju, međutim izuzetno su bitni kao veliki neiskorišteni resurs na razini cijele Hrvatske. Njihovoj bi se revitalizaciji trebalo pristupiti sustavno uz stimuliranje vlasnika da nekretnine stave u funkciju i obnove ih ili izgrade zamjenske u skladu s načelima kružnog gospodarenja kako bi se povećala njihova kvaliteta i trajnost.

Revitalizacija takvih napuštenih i zapuštenih objekata i okolnog prostora također je bitna s jedne strane zbog vizure mjesta koje gubi na atraktivnosti s velikim brojem takvih objekata, ali možda još važnije zbog poticanja stanovništva, stalnog ili privremenog, na ponovno naseljavanje takvih područja, pogotovo kako bi se rasteretili veliki gradovi.

Kao moguća lokacija za obnovu i revitalizaciju prepoznata je stambeno-gospodarska cjelina u Brankovićima zaštićena kao nepokretno kulturno dobro (Z-2480), a u svrhu uređenja pokazne tradicijske građevine i mogućeg edukacijskog centra.

Slika 132 – Primjer jednostavnijeg objekta tradicijske arhitekture (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 133 – Primjer tradicijske obiteljske kuće s dvorom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 134 – Obnova tradicijske arhitekture i njezina revitalizacija (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 135 – Primjer naselja očuvanog tradicijskog karaktera na obroncima Učke (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

7.3. Revitalizacija i obnova srednjovjekovnih kaštela

Na području Općine Kršan planirana je revitalizacija i obnova dvaju srednjovjekovnih kaštela:

- kaštel Kršan i
- kaštel Kožljak.

Planirana namjena navedenih kaštela je turistička, muzejska i obrazovna.

Kaštel Kršan

Projektom dokumentacijom predviđa se potpuna obnova kaštela Kršan.

Veći dio prostora planiran je za prezentaciju kulturno-turističkih sadržaja vezanih uz povijest i tradiciju predmetnog područja. Osim navedenih sadržaja, središnja dvorana uredit će se za održavanje različitih znanstvenih i stručnih simpozija te ostalih događanja.

U sljedećoj fazi planirani zahvat trebalo bi proširiti na cijeli prostor utvrđenog naselja Kršan, odnosno starog grada te urediti javne prostore ispred kaštela i župne crkve, kao i ulaz u naselje između lože, kaštela i stare škole.

Slika 136 – Detalj u dvorištu kaštela Kršan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Kaštel Kožljak

Obnova i revitalizacija kaštela Kožljak, smještenog na obroncima iznad istoimenog naselja, provodit će se u dva dijela.

Jedan dio odnosi se na uređenje arheološkog parka, što podrazumijeva konzervaciju i turističku prezentaciju sačuvanih arhitektonskih struktura u gornjoj razini kaštela (palas).

Drugi dio obuhvaća ulaz u kaštel, podgrad kaštela i crkvu Sv. Hadrijana u svrhu organizacije inovativne turističke ponude povezane s duhovnošću. Navedeno uključuje i uređenje vanjskih prostora, vrtova te pješačke staze koja vodi do podgrada kaštela.

Slika 137 – Kaštel Kožljak (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

7.4. Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada

Kružna obnova i reprogramiranje korištenih prostora i zgrada provodi se energetsom ili sveobuhvatnom obnovom zgrada čime joj se produljuje trajnost i poboljšavaju uvjeti za korištenje, ali i pronalaskom nove, održive namjene, odnosno vremenskom raspodjelom korištenja prostora što podrazumijeva korištenje jednog prostora od strane dva ili više korisnika.

Na području Općine Kršan prepoznati su sljedeći nedovoljno iskorišteni prostori i zgrade, čija bi obnova i reprogramiranje mogli imati povoljan utjecaj na napredak pojedinih naselja i cijele Općine:

- stambene zgrade HEP-a u nizu u Plomin Luci s poslovnim prostorima u prizemlju (vlasništvo: HEP),
- zgrada bivše lučke kapetanije u Plomin Luci (vlasništvo: Općina Kršan),
- nekadašnja škola u Plomin Luci (vlasništvo: Općina Kršan),
- zgrada društvenog doma u Purgariji Čepić (vlasništvo: Općina Kršan),
- stari grad Plomin.

Slika 138 – Stambene zgrade HEP-a u Plomin Luci (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 139 – Stambene zgrade HEP-a u Plomin Luci – stražnja pročelja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 140 – Zgrada bivše lučke kapetanije u Plomin Luci (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 141 – Zgrada društvenog doma u Purgariji Čepić (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Stari grad Plomin

Stari grad Plomin nalazi se na padinama iznad Plominskog zaljeva te je zaštićen kao kulturno-povijesna cjelina (RRI-0039-1962.). Utvrđeno naselje razvija se od ranog srednjeg vijeka. Urbana struktura grada je zgusnuta.

Revitalizacija Plomina planira se kao dio turističkog koridora Plomin – Malini – Plomin Luka. Za starogradsku jezgru predlaže se uspostava turističke ponude u vidu modela difuznog, odnosno raspršenog hotela, što je oblik smještaja koji pokušava stvoriti uvjete uklapanja turista u određenu ruralnu sredinu te u vidu muzejskih i interpretacijskih turističkih sadržaja (Centar interpretacije maritimne baštine, Kuća plominskog zvončića, Sakralna zbirka župe Plomin, Lapidarij). Također se planira nastavak obnove i revitalizacije gradskog fortifikacijskog sustava.

Konačni cilj revitalizacije Plomina je zadržavanje postojećeg i privlačenje novog vitalnog stanovništva kroz odgovarajuću valorizaciju i iskorištavanje graditeljske baštine uz zadržavanje autentičnosti mjesta.

Slika 142 – Pogled na stari grad Plomin (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

8. PODRUČJA POGODNA ZA URBANU PREOBRAZBU I/ILI URBANU SANACIJU

Zakonom o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19 i 98/19) utvrđeni su pojmovi urbane preobrazbe i urbane sanacije.

Urbana preobrazba je skup planskih mjera i uvjeta kojima se bitno mijenjaju obilježja izgrađenog dijela građevinskog područja promjenom urbane mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina, i/ili rasporeda, oblika i veličine građevnih čestica.

Na području Općine Kršan prepoznate su sljedeće lokacije pogodne za provođenje mjera urbane preobrazbe:

1. središte naselja Kršan,
2. naselje Potpićan,
3. obalni potez naselja Plomin Luka.

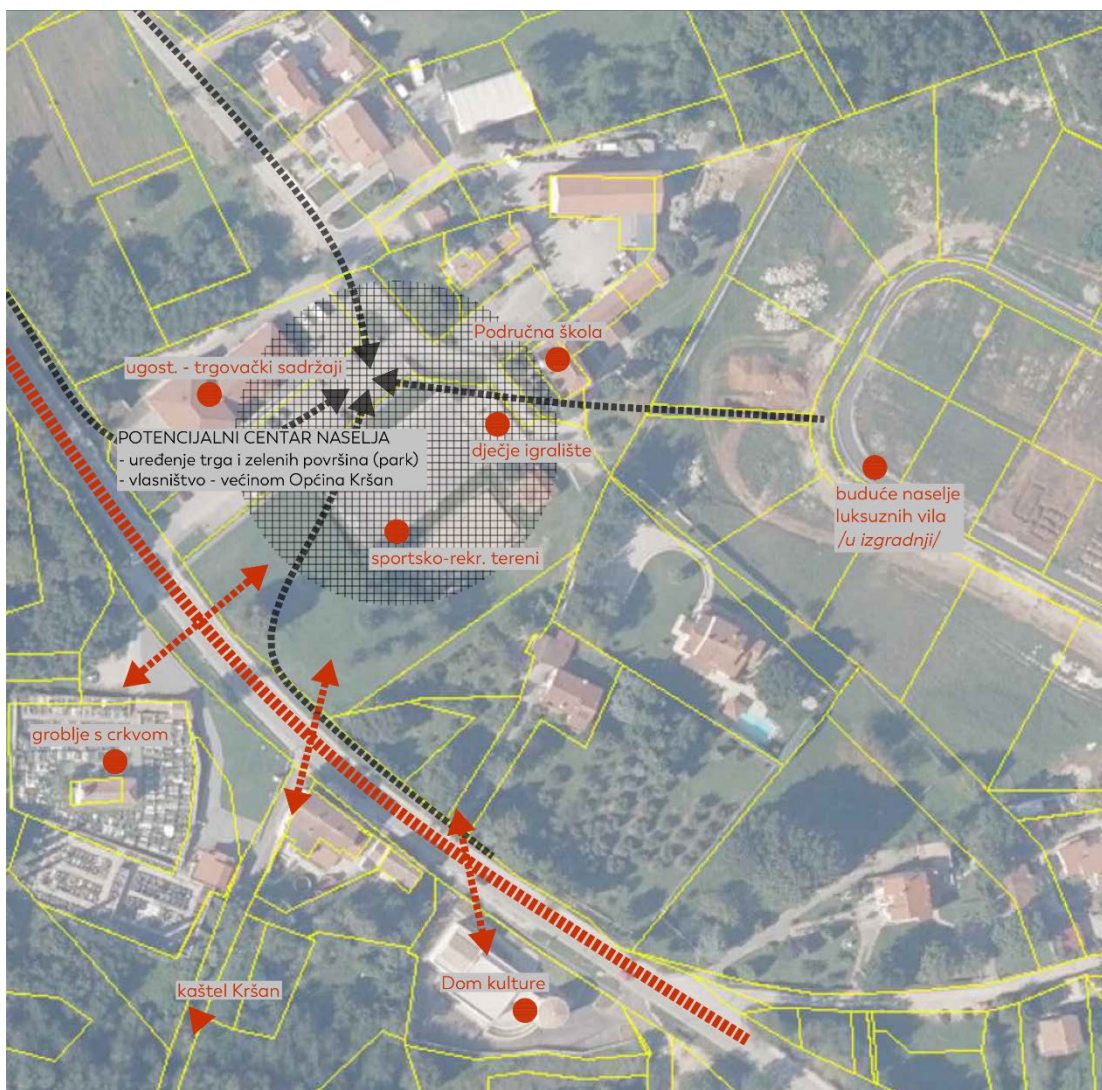
Urbana sanacija je, pak, skup planskih mjera i uvjeta kojima se poboljšava karakter izgrađenih područja unutar i izvan granica građevinskog područja devastiranih nezakonitim građenjem i na drugi način.

Ovim dokumentom kao područje za urbanu sanaciju predlaže se središnji i sjeverni dio povijesne jezgre Plomina, gdje se nalazi veći broj srušenih kuća te ulica zatrpanih ruševinama i obraslih divljim raslinjem. Provedbom urbane sanacije moguće je ponovno uspostaviti povijesnu mrežu ulica i učiniti vidljivom cijelu povijesnu matricu naselja. Također je moguće rekonstruirati nizove kuća na mjestu srušenih, a prema smjernicama nadležnog konzervatorskog odjela te ih, uz obnovu postojećih ruševnih i napuštenih kuća, revitalizirati s novom namjenom.

Kroz prostorno-plansku dokumentaciju i njenu provedbu nužno je paziti da u budućnosti ne dođe do devastacije invazivnom gradnjom koja nije u skladu s tradicijom i ambijentom te koja narušava sklad postojećih naselja i prirode.

Također, pri širenju postojećih naselja, potrebno je istovremeno graditi i uređivati prostore i zgrade javne infrastrukture, kako bi se omogućila kvaliteta života i boravka.

Urbana preobrazba središta naselja Kršan

LEGENDA

- potencijalni centar naselja
- postojeća javna infrastruktura i ostali referentni sadržaji
- postojeće pješačke veze s potencijalnim centrom
- državna cesta D64 - tranzitni promet - barijera za pješake
- problematično povezivanje javnih sadržaja s potencijalnim centrom zbog ceste

Slika 143 – Središte naselja Kršan – problemska karta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod)

Naselje Kršan, koje je i centralno naselje Općine, smješteno je uz državnu cestu D64 u kontinentalnom dijelu Općine južno od polja Čepić. Naselje broji 227 stanovnika (popis 2021.g.).

Trenutno naselje nema jasno artikulirano i uređeno središte. Stambeni objekti locirani su većinom uz sabirne prometnice sjeverno od državne ceste. Dio objekata javne infrastrukture (objekt s ugostiteljsko-trgovačkim sadržajima, zgrada Područne škole, dječje igralište i sportsko-rekreacijski tereni s pripadajućim zgradama) grupiran je uokolo neuređene javne površine, također sa sjeverne strane D64. Navedena površina ima potencijal postati središte naselja uz uređenje trga i zelenih površina (javni park), čija je važna prednost i vlasništvo koje je većinom općinsko, što olakšava provedbu zahvata.

Istočno od potencijalnog središta u izgradnji je kompleks s 32 luksuzne vile na oko 4,5 ha površine. Kompleks je vrlo blizu i lako poveziv sa središtem, a imat će utjecaj, barem u jednom dijelu godine, na broj ljudi koji borave u naselju Kršan i njihove potrebe, no donijet će i novo opterećenje na postojeću infrastrukturu.

Od sadržaja javne infrastrukture, južno od državne ceste, nalazi se groblje s crkvom i novoizgrađeni Dom kulture s pripadajućim manjim vanjskim prostorom. U budućnosti je potrebno razmišljati o mogućem proširenju navedenog vanjskog prostora kako bi postao ugodniji za boravak, jer je trenutno jako izložen prometnici.

Jugoistočno od groblja prolazi put koji vodi do kaštela Kršan, koji će se obnoviti za prezentaciju kulturno-turističkih sadržaja. Navedeni put potrebno je urediti i oplemeniti sadržajima kao glavni put prema starom gradu od centra naselja (Pristava).

Državna cesta D64 svojim tranzitnim karakterom trenutno predstavlja barijeru za pješačko povezivanje potencijalnog središnjeg trga na sjevernoj strani i sadržaja javne infrastrukture na jugu. Slične situacije, u manjem ili većem razmjeru, problem su u svim naseljima Općine u kojima je glavna prometnica tranzitna s obzirom da se radi o jačem intenzitetu prometa. Slijedom navedenog potrebno je promišljati način sigurnijeg rješavanja pješačkog prelaska takvih prometnica te osiguravanja cjelovitosti naselja i povezanosti sadržaja, npr. izgradnjom pješačkog mosta preko prometnice. Navedenim rješenjem djelomično bi se rasteretio i promet u mirovanju u neposrednom okolišu kaštela, naročito nakon obnove i revitalizacije, a posjetitelje bi se time usmjerilo na pješački obilazak.

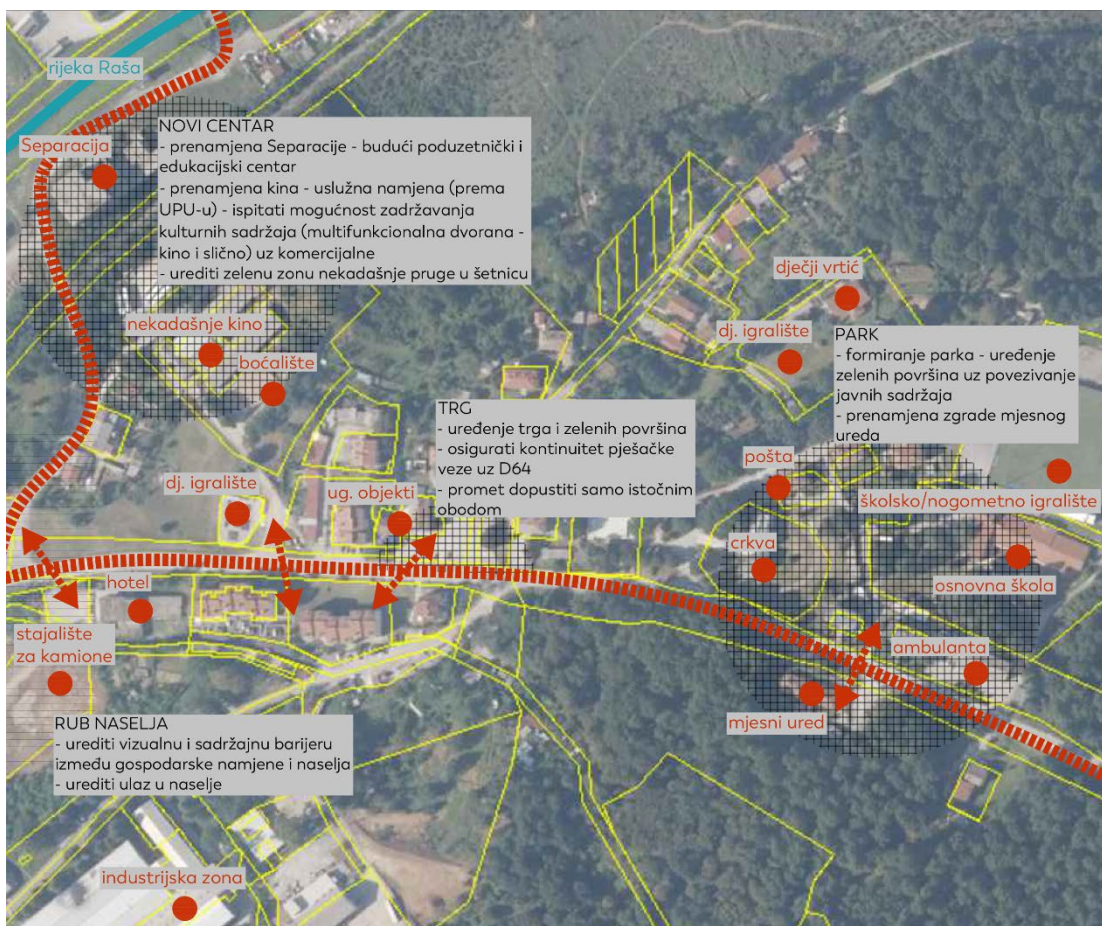

Slika 144 – Potencijalni centar naselja Kršan – u prvom planu sportsko-rekreacijski tereni (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 145 – Potencijalni centar naselja Kršan – Područna škola i dječje igralište (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Urbana preobrazba naselja Potpićan

LEGENDA

- potencijalni centri naselja - različitog karaktera
- postojeća javna infrastruktura i ostali referentni sadržaji
- državna cesta D64 i cesta do gosp. zone u Pićanu - tranzitni promet - barijera za pješake
- problematično povezivanje sadržaja na sjevernoj i južnoj strani naselja

Slika 146 – naselje Potpićan – problemska karta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod)

Naselje Potpićan smješteno je u kontinentalnom dijelu Općine Kršan, uz njenu zapadnu granicu te broji 449 stanovnika (popis 2021.g.). Od Općine Pićan, odnosno njene industrijske zone, naselje je odijeljeno rijekom Rašom.

Potpićan je najmlađe naselje u Istri, nastalo za radnike u rudarstvu. Ugljenokopi su s radom započeli 1942.g., a zatvoreni su 1983 godine.

Sredinom 20. stoljeća počinje izgradnja stambenih zgrada na šumskom području, a nedugo poslije grade se i zgrade javne infrastrukture (ambulanta, osnovna škola, dječji vrtić, dom za rudare samce, trgovački centar i motel).

Krajem 70-ih godina, da bi se nadomjestila radna mjesta izgubljena gašenjem ugljenokopa, otvaraju se drugi industrijski objekti, od kojih je većina aktivna u nekom obliku i danas.

Stambene zgrade izgrađene su južno uz državnu cestu te rahlo razmještene uz sabirne ulice sa njene sjeverne strane. Navedena državna cesta D64 prolazi kroz naselje i dijeli ga na dva dijela. Iako se većina sadržaja nalazi s njene sjeverne strane, cesta svejedno, zbog svojeg tranzitnog karaktera, pogotovo kamionskog prometa, predstavlja ozbiljnu barijeru za pješake i cjelovitost naselja.

Od javne infrastrukture, jedini sadržaji smješteni južno od D64 su hotel i mjesni dom, koji trenutno nije u funkciji.

Potencijal za stvaranje nekoliko centara naselja, različitog karaktera, otvara se grupiranjem postojećih i planiranih sadržaja na tri lokacije.

Prva lokacija s potencijalom za uređenje trga je svojevrsni sadašnji centralni prostor naselja, nastao kao proširenje na križanju državne ceste i jedne od sabirnih ulica. Uz navedenu površinu smješteno je nekoliko ugostiteljskih objekata. Uređenjem je potrebno izmaknuti kolni promet isključivo uz istočni obod te osigurati kontinuitet pješačke veze uz D64.

Prenamjenom zgrade nekadašnje separacije ugljena u poduzetnički i edukacijski centar otvara se mogućnost za formiranje novog centra zbivanja u naselju, koje ima i određenu tradiciju s obzirom da se u neposrednoj blizini nalazi nekadašnje kino. Zgrada nekadašnjeg kina trenutno je u privatnom vlasništvu i napuštena, a važećom prostorno-planskom dokumentacijom predviđena je za uslužnu namjenu. S obzirom na vjerojatan veći broj korisnika prostora prenamjenom Separacije, potrebno je za zgradu kina ispitati mogućnost djelomičnog zadržavanja kulturnih sadržaja (npr. multifunkcionalna dvorana – kino i sl.) uz one komercijalne. Cjelinu tzv. novog centra svakako čini i postojeće boćalište te potencijalna šetnica sa sadržajima na otvorenom na čestici Separacije u koridoru nekadašnje pruge. Pri uređenju predmetnog područja, nužno je pronaći rješenje za ukidanje kamionskog prometa koji uz zgradu Separacije vodi do industrijske zone u Općini Pićan.

Treću logičnu lokaciju za formiranje uređenog javnog vanjskog prostora čine zelene površine između ambulante, osnovne škole i crkve. Svojim ambijentom s postojećim stablima lokacija predstavlja potencijal za uređenje razgranatog javnog parka, kakav nedostaje naselju. U navedenu cjelinu, pogotovo ukoliko se uspije izmjestiti tranzitni promet kroz naselje, moguće je uvrstiti i zgradu nekadašnjeg mjesnog odbora s pripadajućim okolnim prostorom, uz prenamjenu zgrade. Također je potrebno riješiti promet u mirovanju za zgrade javne namjene na predmetnom području.

Rasterećenje tranzitnog prometa kroz centar Potpićna riješit će se izgradnjom novog koridora državne ceste D542 (Išišće – Kloštar) koji će prolaziti sjeverno od naselja. Bez obzira na navedeni zahvat, pješačke veze uz postojeću državnu cestu potrebno je, radi sigurnosti i ugodnijeg korištenja, odmaknuti i jasnije odijeliti.

Novoizgrađene strukture, kao što je novo dječje igralište uz državnu cestu, potrebno je bolje uklopiti u okoliš, promišljenim pozicioniranjem i ozelenjavanjem. Isto tako, nužno je urediti ulaz u naselje iz smjera zapada te uspostaviti vizualnu i sadržajnu barijeru između centralnog, odnosno stambenog dijela naselja i gospodarske namjene (stajalište kamiona), ujedno i iz sigurnosnih razloga.

Slika 147 – Potencijalni trg u naselju Potpićan – današnji izgled (Izvor: GOOGLE Maps)

Slika 148 – Površina između Osnovne škole i ambulante u naselju Potpićan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 149 – Površina oko crkve u naselju Potpićan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Urbana preobrazba obalnog poteza naselja Plomin Luka

LEGENDA

- potencijalni centri naselja - različitog karaktera
- postojeća javna infrastruktura i ostali referentni sadržaji

Slika 150 – naselje Plomin Luka – problemska karta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod)

Naselje Plomin Luka smješteno je uz sjevernu obalu Plominskog zaljeva na samoj granici Općine Kršan, u podnožju starog grada Plomina. Danas naselje broji 143 stanovnika.

Plominski zaljev imao je važno strateško i prometno značenje još u doba antičke Grčke. Plomin Luka bila je trgovačka i ribarska luka značajna za izvoz boksita, spojena željezničkom prugom s rudnikom u Šumberu. Do kraja 2. svjetskog rata u luci se odvijao i trajektni promet.

Nakon kapitulacije Italije 1943. godine započeo je odlazak dotadašnjeg stanovništva, a naselje se ponovno revitaliziralo izgradnjom TE Plomin 1969. godine. Osim priveza plovila lokalnog stanovništva uz Boljunčicu, Plomin Luka i danas je aktivna kao ribarska luka.

Najstariji dio naselja, kako je već rečeno, nalazi se na ušću Boljunčice u zaljev te je relativno dobro očuvan kao ambijentalna cjelina i potrebno ga je kao takvog štiti uz revitalizaciju napuštenih ili slabo korištenih zgrada i pripadajućih prostora.

Zapadno od naselja, na samom njegovom ulazu uz Boljunčicu, izgrađen je kompleks termoelektrane koji dominira u prostoru pogotovo zbog njenog dimnjaka visine 340 m, koji je postao zaštitni znak Plominskog zaljeva.

Noviji dio naselja nastao je izgradnjom privatnih obiteljskih kuća i vikendica s vrtovima uz glavnu obalnu prometnicu i paralelno s njom u brdo. Osim privatnih objekata, nezanemariv građevni fond čine stambene zgrade HEP-a izgrađene u dva niza s poslovnim prostorima u prizemlju. Većina navedenih zgrada nije u funkciji i u zapuštenom je stanju, ali predstavljaju potencijal za revitalizaciju prvenstveno u svrhu turizma, odnosno apartmana za najam te javnih i poslovnih prostora koji bi pružali uslugu, ne samo naselju Plomin Luka, već i ostalim, pretežito apartmanskim naseljima, uz obalu.

Glavnu prometnicu koja vodi od ulaza u naselje do lungo mare šetališta koje se gradi duž obale zaljeva, potrebno je urediti na način da se odvoje kolni i pješački pojas uz uređenje zelenila i opremanje urbanom opremom.

Na samom vrhu zaljeva danas se nalazi velika asfaltirana površina koja služi za potrebe ribara i ostalih korisnika luke, no prostor je prostorno-planskom dokumentacijom predviđen za uređenje buduće trajektne luke. Navedenu površinu je, radi zaštite od sunca te zaštite vizure naselja, potrebno dodatno osmisliti i ozeleniti.

Istočno od buduće trajektne luke, između glavne prometnice i Boljunčice, smještena je velika zelena površina koja je djelomično uređena kao nogometno igralište. Predmetna površina je važećom prostorno-planskom dokumentacijom planirana za izgradnju sadržaja mješovite – pretežito poslovne namjene. S obzirom na uočeni potencijal postojećih nekorištenih poslovnih prostora u prizemlju zgrada HEP-a, potrebno je ispitati mogućnost prenamjene predmetne površine u sportsko-rekreacijski park s ostalim parkovnim sadržajima (dječje igralište i odmorišta) za lokalno stanovništvo i turiste. Ukoliko se pokaže da i dalje postoji potreba za nogometnim igralištem, okolne površine je svejedno potrebno osmisliti kao javno zelenilo s odgovarajućom opremom.

Trenutno je u tijeku devastacija obalnog pojasa na istoku naselja novom izgradnjom stambeno-poslovnih zgrada neprilagođenih veličinom i oblikovanjem, a pozicioniranih tik uz najstariji dio naselja. Takvu gradnju u budućnosti je potrebno spriječiti boljom regulacijom.

Urbanom preobrazbom u smislu šireg obuhvata moguće je uključiti i arheološki lokalitet antičke Flanone, odnosno budući arheološki park s edukativnim sadržajima.

Slika 151 – Pogled na naselje Plomin Luka i TE Plomin (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 152 – Obala uz sadašnje nogometno igralište u naselju Plomin Luka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 153 – Obalni prostor u naselju Plomin Luka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Slika 154 – Stariji dio naselja Plomin Luka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

*Slika 155 – Devastacija obalnog pojasa novom stambeno-poslovnom izgradnjom u naselju Plomin Luka
(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)*

9. SWOT ANALIZA

SWOT analiza je strateško-planerski alat koji omogućuje cjeloviti pregled karakteristika prostora Općine i odnosa povezanih s ostvarenjem i razvojem funkcija ZI i KG, te će na taj način doprinijeti donošenju adekvatnih planerskih i strateških odluka.

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • Povoljan geoprometni položaj Općine • Geomorfološka i krajobrazna raznolikost općinskog prostora • Očuvanost prostora od neartikulirane stambene, gospodarske i turističke izgradnje • Turistički i izletničko-rekreacijski potencijal PP Učka • Očuvanost prirodne obale • Ostaci vrijedne kulturne baštine (kašteli, sakralne građevine, tradicijske stambene arhitekture, suhozida te kopnenih i podvodnih arheoloških lokaliteta) • Ostaci industrijske arhitekture koji nude mogućnost za prenamjenu u nove sadržaje (uskotračna pruga) • Velik broj projekata u pripremi čiji je cilj revitalizacija i aktivacija kulturne baštine • Krajobrazna artikulacija okrupljenih poljoprivrednih površina u Čepičkom polju (vjetрозаштитни nasadi euroameričke topole (<i>Populus x cana-</i>. densis Moench)) • Proaktivnost općinskih tijela i velik broj strateških planova izrađenih na razini Općine 	<ul style="list-style-type: none"> • Manjak uređenih javnih zelenih površina, te pješačkih i biciklističkih koridora • Vizualna izloženost i drugi nepovoljni prostorno-okolišni utjecaji koji proizlaze iz TE Plomin i prateće energetske infrastrukture • Gospodarski značaj Plominske luke koji smanjuje njezin turistički potencijal • Slaba pomorska povezanost s kvarnerskim otocima i obalom (osim luke Brestova) • Neiskorištenost turističkog i izletničkog potencijala poljoprivrednog prostora • Zanemarenost kulturne baštine • Izražena eolska erozija na području Čepičkog polja kao posljedica snažnih udara Bure • Loše stanje i neadekvatna zaštita napuštenih prostora i zgrada, čak i zaštićenih kulturnih dobara • Nedostatak svijesti i znanja stanovništva o prednostima održivog razvoja prema načelima ZI i KG
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • Mogućnost korištenja bespovratnih sredstava za realizaciju projekata/aktivnosti kroz Program ZI i program KG • Povećanje kvalitete postojećih i novih javnih prostora i zgrada korištenjem alata urbane sanacije i/ili preobrazbe te načela KG i ZI • Planiran prestanak rada TE Plomin i otvaranje mogućnosti za dodatni turistički razvoj Plominske drage • Povezivanje prirodne i kulturne baštine kroz različite interpretacijske projekte • Obnova i revitalizacija graditeljske baštine u cilju repopulacije prostora 	<ul style="list-style-type: none"> • Povišena temperature zraka i drugi negativni utjecaji globalnih klimatskih promjena • Planirani prestanak rada TE Plomin koji sa sobom nosi potencijalno negativan utjecaj na lokalnu ekonomiju • Mogućnost nesreća uzrokovanih radom TE Plomin • Postojeći trend depopulacije ruralnih krajeva na državnoj razini • Neriješeni imovinsko-pravni odnosi kod napuštenih prostora i zgrada • Sporost države u rješavanju imovinsko-pravnih pitanja • Nedovoljna efikasnost države u omogućavanju zakonskog i financijskog okvira za realizaciju projekata ZI i KG • Negativni prostorni utjecaj povezan s intenzivnim turističkim razvojem

10. STRATEŠKI OKVIR

Struktura SZUO Općine Kršan usklađena je sa hijerarhijom ustrojenom u okviru priručnika o Strateškom planiranju iz 2020. godine³⁰, a koja je prikazana u dijagramu.

- **strateški ciljevi** obuhvaćaju dugoročne ili srednjoročne ciljeve kojima se izravno podupire ostvarenje definirane razvojne vizije.
- **posebni ciljevi** predstavljaju srednjoročne ciljeve koji su u funkciji izravne podrške postizanju strateških ciljeva
- **mjera** čine skup međusobno povezanih **aktivnosti i projekata** kojima se izravno ostvaruje posebni cilj, a neizravno pridonosi ostvarenju strateškog cilja i razvojne vizije.

S obzirom na rezultate analize i valorizacije sastavnica zelene infrastrukture, kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, te postavljenu viziju, **SZUO Općine Kršan** zasniva se na sljedećim strateškim ciljevima:

S.C.1. Unaprjeđenje održivosti otvorenih/zelenih prostora te zgrada na području Općine Kršan

S.C.2. Očuvanje i povećanje bioraznolikost na području Općine Kršan

S.C.3. Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Kršan

Navedeni strateški ciljevi obuhvatili su cjelokupno područje Općine pri čemu su SC1 i SC3 povezani s programom ZI i KG, dok je SC2 povezan sa područjem izvan naselja koji obuhvaća šume, vode, poljoprivredu, zaštićena područja i dr., a za koje vrijede drugi programi.

Pregled strateških ciljeva, posebnih ciljeva, te pripadajućih mjera, aktivnosti i projekata prikazana je u tablici u nastavku (Tablica 5).

³⁰ Priručniku o strateškom planiranju, Verzija 3.0, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, svibanj 2020. godine, Zagreb

Tablica 5 Ciljevi, prioriteti, mjere i strateški projekti zelene urbane obnove Općine Kršan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Strateški cilj	Posebni cilj	Mjera	Br.	Aktivnost/ projekt
S.C.1. Unaprjeđenje održivosti otvorenih/zelenih prostora te zgrada na području Općine Kršan	P.C.1.1. Poboljšanje postojećih i uspostava novih javnih otvorenih/zelenih prostora	M.1.1.1. Obnova otvorenih prostora u središtima naselja	1	Uređenje i redefiniranje otvorenih površina u središtu naselja Kršan (Pristav)
			2	Uređenje i redefiniranje otvorenih površina u središtu naselja Potpićan
			3	Uređenje otvorenih prostora društvenih domova u Potpićnu i Šušnjevići
			4	Uređenje otvorenog prostora turističke zajednice u Vozilićima
			5	Uvođenje javnih špina u središtima naselja
			6	Uređenje "Place" u Plominu
		M.1.1.2. Unaprjeđenje plaža	7	Unaprjeđenje plaže Dražine u Plomin Luci
			8	Omogućavanje pristupa do pojedinih uvala i plaža (Bobina, Brestova i Stupova)
		M.1.1.3. Obnova postojeće sportske infrastrukture	9	Uređenje sportskih terena u naseljima
			10	Uređenje prostora oko igrališta nogometnih klubova
		M.1.1.4. Uređenje otvorenih prostora uz objekte obrazovne namjene	11	Uređenje okoliša prigradskih škola
			12	Unaprjeđenje dječjih igrališta
		M.1.1.5. Unaprjeđenje prostora oko sakralnih objekata	13	Uređenje groblja
			14	Uređenje prostora uz crkve i kapelice
	P.C.1.2. Poboljšanje krajobraza prometne infrastrukture	M.1.2.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje cestovnih koridora	15	Uspostava sustava pješačko-biciklističkih staza između naselja
			16	Ozelenjavanje prometnih koridora
			17	Uspostava drvoreda čempresa uz prometnicu D66
		M.1.2.2. Unaprjeđenje prometa u mirovanju	18	Zelena parkirališta
			19	Uređenje odmorišta/vidikovaca uz prometnicu D66
		M.1.2.3. Unaprjeđenje pomorske infrastrukture	20	Uređenje operativne obale u Plomin Luci
			21	Uređenje luke Brestova
		M.1.2.4. Unaprjeđenje koridora zapuštene željezničke infrastrukture	22	Uspostava šetnice s vidikovcima trasom uskotračne pruge Šumber-Plomin Luka
	P.C.1.3. Poboljšanje posjetiteljskih i rekreacijskih kapaciteta ruralnih prostora	M.1.3.1. Unaprjeđenje tematskih staza i ruta	23	Obalna šetnica Plomin Luka-Brestova
			24	Unaprjeđenje postojeće staze na padinama kod hotela Flanona i povezivanje s planiranom šetnicom Plomin Luka- Brestova
			25	Unaprjeđenje sustava biciklističkih ruta

			26	Uspostava tematske rute „agrarni sustav Čepičkog polja“ i pratećih sadržaja
			27	Uređenje i opremanje planinarsko - poučne staze Područje južnog dijela masiva Učke
			28	Uspostava pješačko-poučne staze Plomin – Plomin Luka
			29	Unaprjeđenje sustava staza uz Vlaški potok i Boljunčicu
P.C.1.4. Uspostava održivih višestambenih i gospodarskih zona	M.1.4.1. Poboljšanje kvalitete otvorenih prostora oko višestambene izgradnje		30	Uređenje okoliša oko višestambenih objekata
			31	Urbani vrtovi u Potpićnu i Purgariji Čepić
	M.1.4.2. Unaprjeđenje otvorenih prostora gospodarskih zona		32	Uspostava zelenila unutar gospodarskih/poslovnih zona
P.C.1.5. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG / revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada	M.1.5.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG		33	Izgradnja sportske dvorane u Potpićnu
			34	Izgradnja doma za stare i nemoćne u Šušnjevići
			35	Izgradnja pogona za preradu poljoprivrednih proizvoda u Proizvodno-poslovnoj zoni Kršan Istok
			36	Izgradnja Centra agropoduzetništva u Čepičkom polju
	M.1.5.2. Revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada		37	Uređenje Interpretacijskog centra maritimne baštine u Plominu
			38	Uređenje zgrade nekadašnje separacije ugljena u Potpićnu
			39	Uređenje Centra za posjetitelje Čepičko polje
			40	Uređenje starih mlinova u naselju Malini
	M.1.5.3. Revitalizacija i obnova srednjovjekovnih kaštela		41	Uređenje kompleksa kaštela Kršan
			42	Uređenje kompleksa kaštela Kožljak

Strateški cilj	Posebni cilj	Mjera	Br.	Aktivnost/ projekt	
S.C.2. Očuvanje i povećanje bioraznolikosti na području Općine Kršan	P.C.2.1. Jačanje prirodnih i društvenih vrijednosti vodnih elemenata	M.2.1.1. Uspostava uređenih zona uz stajačice	1	Uređenje lokvi	
		M.2.1.2. Revitalizirati područje uz vodotoke	2	Očuvanje i unaprjeđenje krajobraza vodotoka	
	P.C.2.2. Uspostava bioraznolikosti na poljoprivrednim površinama sukladno Strateškom planu Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.	M.2.2.1. Očuvanje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina		3	Očuvanje suhozida
				4	Održavanje živica
				5	Sadnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda
				6	Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka
				7	Uređenje kanala i uspostava zelenih poteza
				8	Uspostava poljskih traka
			M.2.2.2. Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina	9	Raznolikost usjeva na poljoprivrednim površinama
				10	Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima
	11	Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti			
	12	Očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka			
	P.C.2.3. Očuvanje šumskih sastojina na području Općine Kršan te povećanje vrijednosti njihovih funkcija	M.2.3.1. Poticanje konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura	13	Konverzija (rekonstrukcija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura privatnih šumovlasnika	
			14	Ostavljanje drvene mase nakon siječe	
		M.2.3.2. Povećanje vrijednosti rekreativne, zdravstvene i turističke funkcije šuma	15	Uspostava park-šume Čepić	
			16	Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture unutar šumskog područja	
Strateški cilj	Posebni cilj	Mjera	Br.	Aktivnost/ projekt	
S.C.3. Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Kršan	P.C.3.1. Implementacija zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja u sektorske alate upravljanja	M.3.1.1. Jačanje mjera zelene urbane obnove unutar prostorno-planske i strateške dokumentacije	1	Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar Prostornog plana uređenja Općine (PPUO) i unutar važećih planova nižeg reda	
			2	Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar novih Urbanističkim planovima uređenja (UPU)	
			3	Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja izrade novih i izmjene postojećih studija, strategija, akcijskih planova te drugih dokumenata	
		M.3.1.2. Uspostava sustava za praćenje razvoja zelene urbane obnove	4	Informacijski sustav zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Kršan	
			5	Aksijski plan razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Kršan	
			6	Atlas ruralnih krajobraza Općine Kršan	

	P.C.3.2. Povećanje svijesti o održivom razvoju kroz zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje	M.3.2.1. Uspostava tema zelene urbane obnove unutar upravljачkih strukturna Općine	7	Edukacija predstavnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju
		M.3.2.2. Informiranje javnosti o temama zelene urbane obnove	8	Brošura "Zelena urbana obnova Općine Kršan"
			9	Edukacija stanovnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju

10.1.1. **STRATEŠKI CILJ 1: Unaprjeđenje održivosti otvorenih/zelenih prostora te zgrada na području Općine Kršan**

Strateški cilj 1 obuhvaća planiranje otvorenih javnih prostora i zgrada na području Općine Kršan, odnosno unaprjeđenje postojećih i uvođenje novih javnih sadržaja u domeni zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja s ciljem podizanja kvalitete života stanovnika, borbi protiv klimatskih promjena, unaprjeđenje kvaliteta sastavnica okoliša. povećanje energetske učinkovitosti zgrada i sl..

Iz navedenog strateškog cilja proizašlo je pet (5) posebnih ciljeva, petnaest (15) mjera i četrdeset dva (42) aktivnosti/projekata.

POSEBNI CILJ 1.1. Poboljšanje postojećih i uspostava novih javnih otvorenih/zelenih prostora

Cilj je usmjeren na poboljšanje postojećih i uspostavu novih javnih površina kao što su trgovi, parkovi, dječja igrališta, sportske i rekreacijske površine, drvodredi, tematske staze i rute te otvoreni prostori oko sakralnih objekata.

MJERA 1.1.1. Obnova otvorenih prostora u središtima naselja

Ova mjera usmjerena je na povećanje kvalitete te korištenja postojećih, ali i osmišljavanje novih prostora i sadržaja u središtima naselja, kroz provedbu urbane preobrazbe određenih dijelova građevinskih područja naselja.

AKTIVNOST/ PROJEKT 1: Uređenje i redefiniranje otvorenih površina u središtu naselja Kršan (Pristav)

Predmetna aktivnost obuhvaća urbanu preobrazbu središta naselja Kršan (Pristav), koja uključuje definiranje i uređenje središnjeg trga, te unaprjeđenje javnih zelenih površina u neposrednom okruženju. Također, potrebno je riješiti problem barijere i opasnosti koju trenutno za pješački promet predstavlja državna cesta D64 primjerice izgradnjom pješačkog mosta, te ostvariti povezanost između središta naselja i novoizgrađenog Doma kulture i kaštela Kršan (stvaranje zelene veze između starog i novog naselja kroz uređenje i oplemenjivanje postojeće komunikacije/puta).

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 7, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada prostorno-programске studije - definiranje projektne zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 2: Uređenje i redefiniranje otvorenih površina u središtu naselja Potpićan

Aktivnost je usmjerena na urbanu preobrazbu cjelokupnog naselja Potpićan u svrhu boljeg povezivanja i poboljšanja funkcija njegovih zelenih/ otvorenih prostora. Navedeno se odnosi na definiranje i uređenje javnih vanjskih prostora - trgova, parkova i šetnica, te ostalih zelenih površina, ali i na rješavanje problema prolaska državne ceste D64 koja predstavlja barijeru i opasnost za pješačko kretanje.

Grupiranje postojećih i planiranih sadržaja na tri lokacije otvara mogućnost za decentralizaciju naselja, pri čemu bi svako novoplanirano središte imalo zaseban karakter i funkciju. Prva lokacija s potencijalom za uređenje trga nalazi se na proširenju uz raskrižje državne ceste D64 i Željezničkog prilaza, koja i danas ima funkciju neformalnog središta naselja. Prenamjenom zgrade nekadašnje separacije ugljena u poduzetnički i edukacijski centar otvara se mogućnost za formiranje novog centra zbijanja u naselju i time se otvara druga lokacija. Treću logičnu lokaciju za formiranje uređenog javnog vanjskog prostora čine zelene površine između ambulante, osnovne škole i crkve. Svojim ambijentom i postojećim zelenilom ova lokacija predstavlja potencijal za formiranje razgranatog javnog parka, kakav trenutno ne postoji na području naselja i Općine.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada prostorno-programске studije - definiranje projektnog zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 3: Uređenje otvorenih prostora oko društvenih domova u Potpićnu i Šušnjevići

Aktivnost podrazumijeva uređenje okoliša društvenih domova na području Općine. Iako ove institucije čine važan segment društvenog života općinskih naselja, njihovi otvoreni prostori nisu uređeni na način koji omogućuje boravak i rekreaciju stanovništva (iznimku čini bočalište uz društveni dom u Purgariji Čepić). Veliki potencijal u tom smislu nudi prostor oko zgrade mjesnog odbora u Potpićnu s ovčim dvorištem koje nudi mogućnost uspostave novih sadržaja javne namjene i povezivanje s otvorenim prostorima u centralnom dijelu naselja. Isto vrijedi i za dvorište javne zgrade u Šušnjevići, koje zajedno s platoom antifašističkog spomenika i crkvenim dvorištem čini jedinstvenu urbanističku cjelinu, te potencijalnu jezgru naselja.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 7,
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 4: Uređenje otvorenih prostora oko turističke zajednice u Vozilićima

Otvoreni prostor uz turističku zajednicu u Vozilićima predstavlja potencijal za uspostavu manjeg parka ili trga čime bi se unaprijedila kvaliteta otvorenih prostora u središtu naselja.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishodenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 5: Uvođenje javnih šipina u središtima naselja

Aktivnost obuhvaća uspostavu i uređenje javnih šipina na čitavom području Općine, te njihovo uvrštavanje u turističku ponudu kao dio sustava tematskih staza (M 3.1.1.). Aktivnost uključuje istraživanje izvora pitke vode i povijesnu infrastrukturu povezano s vodoopskrbom te definiranje jedinstvene vizije njihovog uređenja, ali i održavanja.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	- izrada prostorno-programske studije - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishodenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 6: Uređenje "Place" u Plominu

Aktivnost je usmjerena na uređenje "Place", povijesnog središta naselja Plomin, nastalog na mjestu lože s kraja 19. stoljeća ispred nekadašnjeg Municipija kao ljevkasto proširenje uz pristupnu cestu (državna cesta D66), a koje čini važan element oblikovanja ulaza u povijesnu cjelinu starog grada. Aktivnošću je potrebno obuhvatiti i prostor između zgrade stare škole i pošte na suprotnoj, istočnoj strani ceste. Budućim rješenjem, u skladu sa smjernicama nadležnog konzervatorskog odjela, potrebno je izmjestiti postojeće parkiralište i planirati stvaranje veće pješačke površine s prostorom za okupljanje uz očuvanje postojećih stabala. Također je nužno osigurati sigurno pješačko povezivanje istočne i zapadne strane pristupne ceste te urediti i sadržajno oplemeniti otvoreni prostor između stare škole i pošte.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 5, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishodenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.1.2. Unaprjeđenje plaža

Mjera podrazumijeva unaprjeđenje postojećih sustava plaža kroz manje intervencije poput uređenja pristupa, unaprjeđenja urbane opreme, sadnje biljnog materijala i sl..

AKTIVNOST/ PROJEKT 7: Unaprjeđenje plaže Dražine u Plomin Luci

Aktivnost unaprjeđenja plaže Dražine obuhvaća obnovu pristupne staze iz smjera Plomin Luke, uspostavu rasvjete, hortikulturno uređenje, obnovu i ujednačavanje urbane opreme, formiranje dodatnih zona za druženje i boravak te unaprjeđenje postojećih sadržaja.

Također, projekt obuhvaća aktivnost uspostave umjetničke instalacije u Plomin Luci "homage pomorcima" na k.č. 2905/376, k.o. Plomin (prve stepenice nakon plaže Dražine) te je skladu s Provedbenim programom Općine Kršan 2021-2025. (Prioritet 4. Zaštita i održiva valorizacija prirodne i kulturne baštine). Projekt uspostave umjetničke instalacije nadovezuje se novoplanirani interpretacijski centar maritimne baštine (M.1.5.2. – A/P 37) i 2 poučne staze koje spajaju Plomin i Plomin Luku (M.1.3.1. – A/P 28).

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7
Provedba i tijek projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 8: Omogućavanje pristupa do pojedinih uvala i plaža (Bobina, Brestova i Stupova)

Aktivnost se odnosi na uspostavu pristupa do kupališta koji se u okviru važećeg PPUO nalaze u kategoriji javnih plaža. Sadašnji pristupi plažama Bobina, Brestova (sjeverno od trajektnog pristaništa) i Stupova su ograničeni, zbog čega je potrebno razmotriti mogućnost formiranja pristupa (staza) kroz prirodni teren bez većih intervencija, i/ili provesti uređenje postojećih staza orezivanjem granja i uklanjanjem prepreka u njihovom koridoru. Također je potrebno razmotriti mogućnost uspostave urbane opreme i boravišnih sadržaja bez narušavanja prirodnosti prostora.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7
Provedba i tijek projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.1.3. *Obnova postojeće sportske infrastrukture*

Cilj mjere je sveobuhvatno unaprjeđenje sportskih kapaciteta na području Općine što uključuje nogometne terene, boćališta, strelište na otvorenom (trap), te pojedinačna i polivalentna igrališta za rukomet, košarku i sl.. Osim toga, mjera također obuhvaća i uređenje kontakne zone nogometnih terena u naseljima Potpićan i Plomin Luka.

AKTIVNOST/ PROJEKT 9: Uređenje sportskih terena u naseljima

Aktivnost je usmjerena na obnovu svih sportskih terena (nogomet, košarka, odbojka, rukomet i dr.) na području Općine, kroz uređenje kontakne zone, uspostavu rasvjete, formiranje boravišta, promjenu zastora i sl.. Također, važno je razmotriti uvođenje sportske infrastrukture za sve dobne skupine, te formiranje mjesta druženja i susreta lokalnog stanovništva.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 10: Uređenje prostora oko igrališta nogometnih klubova

Aktivnost predviđa uređenje prostora oko igrališta NK Potpićan – Učka 72 i NK Plomin. Kontaktni prostor stadiona u Plomin Luci pretežno je neuređen, a sastoji se od neuglednog šljunčanog parkirališta i servisnog prostora. Aktivnost je povezana i s M.1.2.3 – A/P 19.

Kontakt zona oko NK Potpićan – Učka 72 s OŠ Vladimira Nazora čini manju sportsko-rekreacijsku cjelinu čija su igrališta uglavnom neuređena, s dotrajalom opremom i podlogom (asfalt). Aktivnost je povezana i s M.1.1.4. – A/P 10.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.1.4. Uređenje otvorenih prostora uz objekte obrazovne namjene

Mjera predviđa obnovu i unaprjeđenje otvorenih prostora školskih dvorišta i dječjih igrališta.

AKTIVNOST/ PROJEKT 11: Uređenje okoliša prigradskih škola

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje svih školskih dvorišta i njima pripadajućih sadržaja (sportskih terena, dječjih igrališta, boravišta i sl.). Provedba aktivnosti uključuje formiranje multifunkcionalnih prostora namijenjenih socijalizaciji i razvoju djece, te uvođenje dodatnih sadržaja poput utilitarnih školskih vrtova i sl. prostora namijenjenih edukaciji.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 12: Unaprjeđenje dječjih igrališta

Aktivnost je usmjerena na krajobrazno uređenje i proširenje sadržaja postojećih dječjih igrališta na području Općine. Uređenje igrališta obuhvaća promjenu zastora, sadnju novog biljnog materijala, zamjenu urbane opreme i sl.. Na igralištu u Plominu uz istočni i južni rub zasaditi stabla i pergole s penjačicama radi zaštite od sunca. Potrebno je razmotriti uspostavu tematskih igrališta npr. na lokaciji uz dječji vrtić u Potpićnu (k.č. 54/40, k.o. Kršan, vl. Općina).

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.1.5. Unaprjeđenje prostora oko sakralnih objekata

Cilj mjere je sustavno unaprjeđenje sakralnih / memorijalnih prostora na području Općine, što uključuje crkvena dvorišta, neposredne prostore uz raspela i groblja.

AKTIVNOST/ PROJEKT 13: Uređenje groblja

Aktivnost obuhvaća unaprjeđenje groblja na području Općine kroz krajobrazno i/ili hortikulturno uređenje (staze, klupe, koševi, zelenilo i sl.), urediti lapidarij s ostacima starih nadgrobnih spomenika i slične intervencije.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 14: Uređenje prostora uz crkve i kapelice

Aktivnost predviđa unaprjeđenje boravišnih, reprezentativnih i ekoloških kvaliteta neposrednih prostora uz crkve i kapelice na čitavom području Općine. Krajobrazno i hortikulturno uređenje navedenih prostora potrebno je provesti u skladu s duhovnim i kulturnim značajem pojedine građevine i smjernicama nadležne konzervatorske službe. Provedba aktivnosti obuhvaća otvorene prostore uz najznačajnije sakralne objekte na području Općine, te crkve koje čine važan segment morfologije općinskih naselja, kao što su crkva sv. Ivana Krstitelja u naselju Šušnjevića i crkva Presvetog Trojstva u Purgariji Čepić. Osim njih, aktivnost potencijalno obuhvaća i druge sakralne objekte naročito sv. Jakov i sv. Antun u Kršanu i prostor oko nekadašnjeg pavlinskog samostana u Kloštru na Čepićkom jezeru. Aktivnosti unutar ovog projekta povezane su s PC 1.3. - M1.3.1. - A/P 25.

Među vrijednim područjima sakralne namjene moguće je izdvojiti i potez između kapelice sv. Jurja i kapelice sv. Jelene u zaseoku Brdo (naselje Kostrčani), uključujući i kapelicu/poklonac Majke Božje na ulazu zaseok. S obzirom na njegov duhovno-memorijalni značaj, vrijednu arhitekturu prostora, potencijalno značajne vizure na okolni krajobraz i prisutnost elemenata prirodne baštine (lokva uz kapelicu sv. Jelene i vrijedan primjerak starog Hrasta (*Quercus sp.*)), ovaj zaseok je poželjno revitalizirati kao kulturno-povijesnu cjelinu i lokalno svetište. Aktivnosti unutar ovog projekta povezane su s aktivnostima PC 1.3. - M1.3.1. - A/P 25 i PC 2.1. - M 2.1.1. - A/P 1.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

POSEBNI CILJ 1.2. Poboljšanje krajobraza prometne infrastrukture

Cilj obuhvaća povećanje održive mobilnosti na području Općine kroz razvoj pješačko-biciklističke infrastrukture (pješačko-biciklističke staze unutar prometnih koridora), ozelenjavanje koridora cestovnih prometnica i parkirališta, obnovu elemenata pomorske infrastrukture te prenamjenu pojedinih dionica napuštene željezničke mreže.

MJERA 1.2.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje cestovnih koridora

Mjera se odnosi na uspostavu linearnih zelenih poteza uz prometne koridore te uspostavu pješačko-biciklističkih staza unutar postojećih koridora, a sve radi smanjenja efekta toplinskih otoka, poboljšanja mobilnosti između naselja, te unaprijeđena vizualnih kvaliteta prostora.

AKTIVNOST/ PROJEKT 15: Uspostava sustava pješačko-biciklističkih staza između naselja

Potrebno je razmotriti mogućnost uspostave pješačko- biciklističkih staza unutar postojećeg prometnog sustava, osobito u njegovim najprometnijim dionicama između naselja Plomin-Luka i Potpićan. Provedba ove aktivnosti značajno bi povećala sigurnost pješačko-biciklističkog kretanja, što pogoduje razvoju turizma i podizanju kvalitete života lokalnog stanovništva. Aktivnost uključuje hortikulturno uređenje neposredne zone, te uspostavu odmorišta i drugih elemenata koji doprinose pješačko-biciklističkoj komunikaciji.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishoda - ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 16: Ozelenjavanje prometnih koridora

Aktivnost obuhvaća uspostavu drvoreda, te drugih linearnih oblika zelenila (grmlje, travnate i cvjetne trake) uz koridore cestovnih prometnica, na mjestima gdje je to moguće, uz naglasak na izgrađene dijelove naselja.

S obzirom da ozelenjavanje prometnih koridora uvelike ovisi o ograničenjima u vidu sigurnosti prometovanja, vlasničkih odnosa, te potencijalne kolizije s postojećom i

planiranom infrastrukturom, provođenje ove aktivnosti zahtjeva temeljitu analizu kojom bi se utvrdile optimalne lokacije za njezino provođenje u trajanju Strategije.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada prostorno-programске studije - definiranje projektnog zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishodaenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 17: Uspostava drvoreda čempresa uz prometnicu D66

Aktivnost se odnosi na ponovnu uspostavu drvoreda čempresa (*Cupressus sempervirens*) na pojedinim dijelovima prometnica s obzirom na njihovu povijesnu prisutnost na prostoru Općine i šire. Čempresi dobro podnose sušu i onečišćenje, rastu uspravno pa to isključuje potencijalne probleme grana nad cestom. Korijen im nije invazivan već se prilagođava uvjetima rasta bez uništavanja. U vizualnom aspektu, zbog svoje vertikalne raščlanjenosti, oni doprinose naglašavanju prometnih koridora, te čine dio prepoznatljivosti krajobraza područja, dok u funkcionalnom aspektu služe kao barijera od buke i vjetra. Potrebno je osigurati dovoljno prostora za njihov rast.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4, RP 5, RP 6
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishodaenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.2.2. Unaprjeđenje prometa u mirovanju

Mjera podrazumijeva unaprjeđenje postojećih parkirališnih površina s ciljem poboljšanja mikroklimatskih uvjeta (smanjenje efekta toplinskih otoka) i osiguranja održive oborinske odvodnje, te primjenu istog modela gradnje kod uspostave novih parkirališnih i boravišnih zona unutar sive infrastrukture.

AKTIVNOST/ PROJEKT 18: Zelena parkirališta

Aktivnost je usmjerena na provođenje projekta zelenih parkirališta, koji na optimalan način doprinose razvoju zelene infrastrukture i smanjenju efekta toplinskih otoka. Uspostava zelenih parkirališta moguća je kroz sadnju većeg broja stabala te

korištenje održivih tehnoloških rješenja poput vodopropusnih zastora, kišnih vrtova i sl. Preporuča se sadnja 2 stabla na 4 parkirna mjesta. Navedeno je potrebno primijeniti na svim javim parkirališnim površinama (npr. Planirano javno parkiralište k.č. 2232/12, 2232/28, 2232/47 i 2283/1 k.o. Kršan), zatim unutar gospodarskih/poslovnih zona te na površinama uz obalu na području Plomin Luke (k.č.607/1, k.o. Plomin).

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4, RP 5, RP 6, RP 8
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 19: Uređenje odmorišta/vidikovaca uz prometnicu D66

Uređenje koridora uz prometnicu D66 podržano je kroz aktivnosti uspostavu zelenila uz prometnice (A/P 16 i A/P 17), ali i kroz uređenje postojećih odmorišta/vidikovaca (parkiralište kod hotela Flanona, vidikovac Plomin). Navedeno se odnosi i na aktivaciju potencijalnih lokacija s kojih se otvara vizura prema moru, obali te dijelovima naselja. Uređenje je moguće kroz tipska rješenja, odnosno uspostavu urbane opreme, proširenje promatračnice, sadnju biljnog materijala (npr. čempresa) te postavu manjih konstrukcija (vidikovca) za preglednije vizure. Aktivnost može doprinijeti uspostavi novih točaka atrakcije u krajobrazu Općine. Lokacije trenutnih ugibališta s potencijalom uređenja su: k.č. 1464/6, k.o. Plomin, vl. Privatno; k.č. 2905/382, k.o. Plomin, vl. RH i k.č. 2971/8, k.o. Plomin, vl. javni putevi i vode. Potencijalno nove lokacije nalaze se na području naselja Stepčići, a to su: k.č. 2904/287, k.o. Plomin, vl. RH i k.č. 2904/292, k.o. Plomin, vl. RH.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada prostorno-programске studije - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.2.3. Unaprjeđenje pomorske infrastrukture

Mjera se odnosi na krajobrazno uređenje morske luke u Plominskom zaljevu i trajektnog pristaništa Brestova.

AKTIVNOST/ PROJEKT 20: Uređenje površina uzduž obalnog pojasa u Plomin Luci

Iako se nalazi u središtu naselja, obalni pojas Plomin Luke nema obilježja rive, već je u prvom redu podređen svojoj utilitarnoj funkciji. Riječ je o pretežno asfaltiranoj i šljunčanoj površini (s izuzetkom obalnog zida i obodnih nogostupa), čija je krajobrazna artikulacija svedena na recentno sađene drvorede košćele (*Celtis australis*), te kombinacije pitospore i tamariksa (*Pittosporum* sp., *Tamarix* sp.). Lučki prostor općenito ima nisku boravišnu vrijednost, a manji broj postojećih klupa smješten je na neprimjerenim lokacijama (nogostupu iza parkirališta). Dodatnu nepogodnost u krajobraznom smislu čini i veliko i neozelenjeno parkiralište smješteno u središtu naselja.

Sukladno navedenom potrebno je provesti krajobrazno uređenje prostora s naglaskom na uspostavu društvenih i boravišnih sadržaja, manjih zelenih zona i sl., a što se osobito na k.č. 607/32, 607/40, 607/27, 607/27, 607/30, 607/37, 607/38, 607/28, 607/29, 607/43, 607/42, 607/24, 607/25, 607/26 i dr. k.o. Plomin, vl. Općina. Pri izboru biljnog materijala nužno je voditi računa o njegovoj otpornosti na uvjete mikrolokacije, kao što su udari vjetra, posolica i intenzivno sunce.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4, RP 5, RP 6, RP 8
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada prostorno-programске studije - definiranje projektnog zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 21: Uređenje luke Brestova

Aktivnost je usmjerena na krajobrazno uređenje prostora trajektne luke, uključujući i javnu plažu u neposrednoj blizini, s naglaskom na njihovo ozelenjavanje i unaprjeđenje boravišnih kapaciteta. Realizacija ove aktivnosti dovesti će do povećanja vizualnih kvaliteta i turističkog potencijala lučkog prostora.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 4, RP 5, RP 6, RP 8
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - izrada prostorno-programске studije - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.2.4. Unaprjeđenje koridora zapuštene željezničke infrastrukture

Mjera se odnosi na uspostavu novih tematskih staza /ruta unutar neaktivnog koridora „Raške“ pruge te napuštenog koridora uskotračnih pruge prema Plomin Luci s ciljem poboljšanja njihovih društvenih funkcija i povezivanja važnih prostora kroz elemente zelene infrastrukture.

AKTIVNOST/ PROJEKT 22: Uspostava šetnice s vidikovcima trasom uskotračne pruge Šumber-Plomin Luka

Uskotračna pruga Šumber-Plomin Luka sagrađena je za potrebu prijevoza boksita iz obližnjih rudnika do Plomin Luke. Ukupna dužina pruge iznosila je 15 km, od čega se 5 km nalazilo na području današnje Općine. Iako je pruga demontirana krajem 30ih godina 20. stoljeća, dio njezinih nasipa i usjeka uspio se očuvati, te se, iako pretežno obrastao šikarom, i danas nazire u krajobrazu. Koridor pruge predstavlja potencijal za uspostavu tematsko edukativne staze s vidikovcima na temu rudarstva na području Kršana i susjednih općina. Osim čišćenja koridora za uspostavu staze i vidikovaca, aktivnost također uključuje i formiranje boravišnih i edukativnih zona, te postavu signalizacijsko-interpretacijskih ploča na temu rudarske povijesti ovoga kraja.

Da bi se cijela dionica nekadašnje uskotračne pruge stavila u turističku atrakciju potrebna je suradnja s općinom Sveta Nedjelja.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7, RP 14
Provedba i tijek projekta:	razvoja	<ul style="list-style-type: none"> - izrada prostorno-programske studije - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

POSEBNI CILJ 1.3. Poboljšanje posjetiteljskih i rekreacijskih kapaciteta ruralnih prostora

Cilj je usmjeren na poboljšanje postojećih i uspostavu novih tematskih staza i ruta u ruralnim prostorima, što će utjecati na poboljšanje njihovih društvenih funkcija i povezivanje važnih otvorenih prostora na čitavom prostoru Općine. Kod uspostave novih i/ili unaprjeđenja postojećih staza i ruta, koje u djelomični i/ili u potpunosti prolaze kroz Park prirode Učka potrebno je usuglasiti s unificiranim vizualnim identitetom Parka.

MJERA 1.3.1. Unaprjeđenje tematskih staza i ruta

Mjera se odnosi na unaprjeđenje sustava staza i ruta (planinarskih, biciklističkih, pješačkih i dr.) kroz održivu mrežu ZI na čitavom području Općine uz uspostavu dodatnih sadržaja poput urbane opreme, vidikovaca, info tabela te ostalih informativnih i edukativnih elemenata. Trase novih staza uskladiti s postojećim sustavom planinarskih staza, sukladno Registru i Knjizi standarda planinarskih putova Hrvatskog planinarskog saveza.

AKTIVNOST/ PROJEKT 22: Obalna šetnica Plomin Luka-Brestova

Postojeća šetnica u uvali Plomin dio je većeg projekta izgradnje „Šetnice Plomin Luka – Brestova“, čija ukupna dužina iznosi oko 8,8 km. Opći cilj ovog projekta je poboljšanje kvalitete života u ruralnom području i stvaranje uvjeta za razvoj klasičnog, nautičkog i zdravstvenog turizma u ovom prostoru. Također, projekt je usmjeren na izgradnju potrebne turističke infrastrukture koja će biti u funkciji kreiranja novog turističkog proizvoda kroz valorizaciju postojeće prirodne i kulturne baštine. S obzirom da je prvi dio šetnice u dužini od 1,8 km izveden, potrebno ju je urediti te pripremiti odgovarajuću dokumentaciju za nastavak šetnice do Brestove. Šetnicu je potrebno povezati s ostalim stazama na tom području, kao što je staza prema padinama hotela Flanona opisana u sljedećem projektu (A/P 25) te s edukativnom šetnicom Plomin - Plomin Luka (A/P 28).

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 7, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka sukladno opisanoj aktivnosti - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola za nastavak šetnice - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 23: Unaprjeđenje postojeće staze na padinama kod hotela Flanona i povezivanje s planiranom šetnicom Plomin Luka-Brestova

Postojeći sustav staza na padinama kod hotela Flanona (gospodarske jedinice državnih šuma „Smokovica“, odjel 24) potrebno je urediti kroz sustav elemenata urbane opreme (klupe, info ploče i sl.) te povezati s postojećom/planiranom šetnicom Plomin Luka-Brestova (A/P 24) čime bi se objedinio sustav šetnica na obalnom području i ostvarila veza s planinarskim stazama prema Sisolu (Učka). Navedeno je moguće u suradnji s Hrvatskim šumama (Uprava šuma podružnica Buzet, Šumarija Labin).

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 7, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 24: Unaprjeđenje sustava biciklističkih ruta

Biciklističke rute koje su predviđene Planom razvoja cikloturizma su sljedeće: Utverdama oko Čepičkog polja (461), Putevima kontrabanda (462), Oko Čepičkog polja (463), S pogledom na polja i vinograde (464).

Projekt predviđa njihovo unaprjeđenje i promociju u svrhu proširenja cikloturističke ponude na području Općine.

Županijske rute koje prolaze kroz područje Općine su: TERAN (402), LIBURNIJA (403) i ISTARSKI RAZVOD (404). Standardi za biciklističku signalizaciju, kao i koncept biciklističkih karata izrađeni su 2008. godine, a prema tom konceptu Istra je podijeljena na sedam zona, pri čemu Općina pripada zoni Labin/ Rabac. Za sve biciklističke rute na području Općine potrebno je primijeniti propisane standarde.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 7, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 25: Uspostava tematske rute „agrarni sustav Čepičkog polja“ i pratećih sadržaja

Projekt obuhvaća formiranje tematske rute unutar postojećih infrastrukturnih sustava (staze i kanali) na području Čepičkog polja, te njihovo povezivanje s pješačko-biciklističkim stazama i rutama u neposrednom okruženju (postojećim i planiranim). Aktivnosti unutar ovog projekta podrazumijevaju obnovu mreža staza i puteva, te uspostavu dijelova drvoreda euroameričkih topola (*Populus x canadensis* Moench), sadržaj vezan uz povijest Čepičkog jezera te bioraznolikost prostora. Nadalje, ona uključuje uvođenje dodatne posjetiteljske infrastrukture u vidu

odmorišta i vidikovaca, čemu prethodi definiranje tipskih rješenja i analiza lokacija za njihov smještaj. Potrebno je ostvariti vezu s lokalnim proizvođačima koji bi se uključili u prezentaciju svojih proizvoda na tematskim rutama unutar polja. Također, u suradnji s Hrvatskim vodama je potrebno razmotriti mogućnost prezentacije tunela Čepić kao neodvojivog dijela povijesti Čepićkog polja. Aktivnosti unutar ovog projekta povezane s aktivnostima (A/P 26, A/P 30 i A/P 40) unutar ove mjere, te su također povezane s PC 2.2. - M 2.2.1. – A/P 5 i A/P 7.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 7, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka sukladno opisanoj aktivnosti - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishodenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 26: Uređenje i opremanje planinarsko - poučne staze Područje južnog dijela masiva Učke

Cilj aktivnosti je uspostava planinarsko – poučne staze u svrhu educiranja i informiranja o šumskim staništima održivom gospodarenju šumama i zaštiti okoliša. Zahvat obuhvaća trasu planinarske staze ukupne duljine 5 930 m. Programski sadržaj uređenja staze uključuje:

- planinarsko sklonište na Plominskoj gori
- uređenje tri vidikovca sa sadržajima: drveni stol, klupe, koševi za smeće, putokazne table i interpretacijske table
- botanički vrt
- dva punkta za promatranje ptica grabljivica i ostalih ptica koje obitavaju na području Plominske gore
- uređenje pojilišta za divljač
- čišćenje obraslih staza
- postavljanje markacija uz staze

Za ovu aktivnost izrađen je projekt uređenja (Arhitektonski projekt i Projekt krajobraznog uređenja) od strane tvrtke Vita projekt d.o.o.. Sukladno tome, Upravni odjel za održivi razvoj, Odsjek za zaštitu prirode i okoliša Istarske županije, izdao je rješenje da za zahvat nije potrebno provesti ocjenu o prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu sukladno članku 24. Zakona o zaštiti (NN 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19) te rješenje o dopuštenju provedbi zahvata sukladno izrađenoj dokumentaciji uz poštivanje propisanih uvjeta zaštite prirode.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 7, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	- izrađena projektno-planska dokumentacija i ishodenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 27: Uspostava pješačko-poučne staze Plomin – Plomin Luka

Aktivnost obuhvaća uređenje i opremanje pješačko – poučne staze za sve dobne skupine između naselja Plomin i Plomin Luka u ukupnoj duljini od 2,1 km. Staza će se opremiti informacijskim, edukacijskim i interpretacijskim punktovima, signalizacijskim pločama, interaktivnim elementima i urbanom opremom. Programski sadržaj uređenja staze uključuje:

- rekonstrukciju postojećeg puta, urušenih zidova i podzidova
- uređenje koridora staze (čišćenje terena, orezivanje grana u koridoru staze, uklanjanje grmlja i šiblja u koridoru staze, uklanjanje kamenja i korijena u koridoru staze, preslagivanje odronjenog kamenja i tabanje staze u koridoru staze, piljenje i uklanjanje porušenih stabala u koridoru staze)
- postavljanje klupa i koševa za otpad
- postavljanje putokaznih i interpretacijskih tabli
- postavljanje rukohvata.

Za aktivnost je potrebno izraditi odgovarajuću prostorno-plansku dokumentaciju (dio dokumentacije izrađen od strane tvrtke Vita projekt d.o.o.) te pokrenuti realizaciju prema istoj.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 7, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema projektne dokumentacije i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 28: Unaprjeđenje sustava staza uz Vlaški potok i Boljunčicu

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje postojeće infrastrukture staza (čišćenje i sanacija zastora makadamskih staza) uz vodotoke Vlaški potok i Boljunčica, koji prolaze kroz različite tipove ruralnog krajobraza, te njihovo spajanje sa stazama i rutama (biciklističke rute i planinarski putevi) u okolici. Aktivnost također uključuje uspostavu signalizacijsko-interpretacijskih ploča, boravišta/ odmorišta, urbane opreme i sl.. Trase novih staza uskladiti s postojećim sustavom planinarskih staza, sukladno Registru i Knjizi standarda planinarskih putova Hrvatskog planinarskog saveza.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

POSEBNI CILJ 1.4. Uspostava održivih višestambenih i gospodarskih zona

Posebni cilj obuhvaća unaprjeđenje otvorenih/ zelenih prostora višestambenih i gospodarskih zona, i to kroz povećanje njihove multifunktionalnosti, održivosti i otpornosti na klimatske promjene.

MJERA 1.4.1. Poboljšanje kvalitete otvorenih prostora oko višestambene izgradnje

U mjeru su uključene aktivnosti koje doprinose unaprjeđenju multifunktionalnosti otvorenih prostora uz višestambene objekte.

AKTIVNOST/ PROJEKT 29: Uređenje okoliša oko višestambenih objekata

Aktivnost obuhvaća ozelenjavanje i uspostavu multifunktionalnih prostora namijenjenih boravku i rekreaciji u zoni višestambenih zgrada (Potpićan, Plomin Luka Purgarija Čepić i Kožljaku) što uključuje obnovu postojećeg i uspostavu novog zelenila (drvoredi, grmlje, cvjetne gredice i sl.), te osiguranje adekvatne urbane opreme (stolova i klupa, roštilja, koševa za smeće i sl.).

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 8
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishodenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 30: Urbani vrtovi u Potpićnu i Purgariji Čepić

Aktivnost je usmjerena na unaprjeđenje postojećih (uz višestambene objekte u Potpićanu) te uspostavu novih urbanih vrtova (uz višestambeni objekt Purgariji Čepić- dio k.č. 57/1, k.o. Čepić, vrsta uporabe: Oranica (RH)).

Poseban naglasak je potrebno staviti na uvođenje komunalne infrastrukture unutar urbanih vrtova, te na standardizaciju opreme i obnovu/uklanjanje pojedinih vrtnih građevina. Također, potrebno je uspostaviti zajednički prostor za okupljanje, druženje, razmjenu i/ili prodaju proizvoda i sl., što će uvelike utjecati na poboljšanje društvene funkcije urbanih vrtova.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 5, RP 8
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishodenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.4.2. Unaprjeđenje otvorenih prostora gospodarskih zona

Mjera se odnosi na krajobrazno uređenje gospodarskih i poslovnih zona radi ublažavanje toplinskih otoka, ali i vizualne degradacije prostora.

AKTIVNOST/ PROJEKT 31: Uspostava zelenila unutar gospodarskih/poslovnih zona

Aktivnost uključuje krajobrazno uređenje gospodarskih/ poslovnih zona u svrhu sprječavanja nastanka toplinskih otoka, ublažavanja negativnih posljedica proizvodne djelatnosti (emisija buke, topline i prašine), zaštite od nepoželjnih vizura, poboljšanja radnih uvjeta. Navedeno se odnosi na uspostavu drvoreda, zelenih zidova, zelenih krovova, vertikalnih vrtova i sl. intervencija koje ne zauzimaju manipulativni prostor unutar zone, ali doprinose poboljšanju vizualnih i mikroklimatskih uvjeta.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 12
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishoda - ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

POSEBNI CILJ 1.5. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG / revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada

Posebni cilj se odnosi na osiguranje preduvjeta i učinkovito provođenje planiranja i gradnje novih prostora i zgrada prema načelima kružnog gospodarenja te revitalizacije i obnove nekorištenih prostora i zgrada.

MJERA 1.5.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG

Mjera je usmjerena na planiranje i izgradnju novih zgrada po načelima kružnog gospodarenja, koja obuhvaćaju produljenu trajnost zgrada, veću fleksibilnost prostora, smanjenu količinu građevnog otpada te veću energetska učinkovitost zgrada.

AKTIVNOST/ PROJEKT 32: Izgradnja sportske dvorane u Potpićnu

Aktivnost se odnosi na planiranje i izgradnju sportske dvorane u naselju Potpićan u neposrednoj blizini zgrade osnovne škole. Planirana površina zgrade iznosi oko 2250 m², s sastojati će se od jednodijelne dvorane s gledalištem te pomoćnih prostora.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 13
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 33: Izgradnja doma za stare i nemoćne u Šušnjevi

Aktivnost podrazumijeva planiranje i izgradnju doma za stare i nemoćne osobe na području naselja Šušnjevi. Provedba projekta planirana je u dvije etape. U prvoj će biti izgrađena osnovna građevina, dok će se u drugoj izgraditi samostojeći smještajni paviljoni s vlastitim parkiralištima. Ukupni kapacitet doma biti će 75 – 80 korisnika.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 13
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 34: Izgradnja pogona za preradu poljoprivrednih proizvoda u Proizvodno-poslovnoj zoni Kršan Istok

Ova aktivnost usmjerena je na planiranje i izgradnju pogona za preradu samoniklog i ljekovitog bilja na lokaciji unutar Proizvodno-poslovne zone Kršan Istok.

Površina planiranog pogona iznosi oko 1500 m², a sastojat će se od prostora za dopremu i utovar, prostora za sušenje i procesnu obradu bilja, prostora za pakiranje, skladištenje i otpremu proizvoda te ostalih funkcionalnih prostora.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 13, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 35: Izgradnja Centra agropoduzetništva u Čepičkom polju

Aktivnost se odnosi na planiranje i izgradnju Centra agropoduzetništva u naselju Čepić na mjestu jedne od postojećih napuštenih zgrada unutar Čepičkog polja.

Unutar Centra je predviđen smještaj istraživačkog centra s laboratorijem, agropoduzetničkog inkubatora za pet poduzetnika, ureda PPI te ostalih potrebnih prostorija. Uz Centar će se formirati parcela poljoprivrednog zemljišta površine oko 5 ha koju će koristiti istraživački centar.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 13, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	<ul style="list-style-type: none"> - definiranje projektnog zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.5.2. Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada

Mjera je usmjerena na poticanje revitalizacije i obnove nekorištenih prostora i zgrada, koje predstavljaju potencijal za primjenu načela kružnog gospodarenja, uz poseban naglasak na pronalasku održive namjene. Značajnu prednost za stavljanje u ponovnu upotrebu takvih prostora i zgrada predstavlja i dostupnost postojeće infrastrukture (prometnice, energetska infrastruktura, sustav vodoopskrbe i odvodnje).

Također je potrebno poticati smještaj novih sadržaja na mjesto postojećih zgrada, ukoliko ih nije moguće zadržati, kako bi se spriječilo nepotrebno širenje građevinskih područja naselja.

AKTIVNOST/ PROJEKT 36: Uređenje Interpretacijskog centra maritimne baštine u Plominu

Aktivnost podrazumijeva sanaciju i rekonstrukciju postojeće zgrade stambene namjene koja nije u upotrebi, a nalazi se u starogradskoj jezgri naselja Plomin, u svrhu uređenja Interpretacijskog centra maritimne baštine.

Za navedenu aktivnost izrađena je potpuna projektna dokumentacija.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 9, RP 11, RP 12, RP 14, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- realizacija prema izrađenoj projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 37: Uređenje zgrade nekadašnje separacije ugljena u Potpićnu

Predmetna aktivnost odnosi se na sanaciju i rekonstrukciju zgrade nekadašnje separacije ugljena u naselju Potpićan za smještaj sadržaja Interaktivnog edukacijskog centra za klimatske promjene i kružno gospodarstvo te Poduzetničkog centra.

Rješenje mora uključivati i uređenje čestice zgrade sadržajima na otvorenom od koristi za cijelu zajednicu.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 9, RP 12, RP 14, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- izrada snimka postojećeg stanja i provjere statike konstrukcije - definiranje projektnog zadatka - moguće izmjene i dopune/izrada nove prostorno-planske dokumentacije - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 38: Uređenje Centra za posjetitelje Čepičko polje

Aktivnost se odnosi na izgradnju nove zgrade za potrebe budućeg Centra za posjetitelje Čepičko polje, na mjestu postojeće neupotrebijive zgrade u ruševnom stanju.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 9, RP 13, RP 14, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 39: Uređenje starih mlinova u naselju Malini

Ovom aktivnošću planirana je transformacija mlinova uz potok na području naselja Malini za potrebe ugostiteljsko-turističke namjene, a odnosi se na mlinove koji nisu u privatnom vlasništvu i ne koriste se za stanovanje.

Projektom je obavezno uključiti i uređenje sustava javnih zelenih površina sa šetnicom uz potok što je povezano s PC1.3 - M1.3.1 - A/P28.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 9, RP 10, RP 12, RP 14, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - realizacija prema projektnoj dokumentaciji

MJERA 1.6.3. Revitalizacija i obnova srednjovjekovnih kaštela

Mjera se odnosi na provedbu revitalizacije i obnove dvaju srednjovjekovnih kaštela na području Općine u svrhu uređenja sadržaja kulturno-turističke namjene, a sukladno načelima kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

AKTIVNOST/ PROJEKT 40: Uređenje kompleksa kaštela Kršan

Aktivnošću se predviđa potpuna obnova kompleksa kaštela Kršan s ciljem prezentacije kulturno-turističkih sadržaja vezanih uz povijest i tradiciju predmetnog područja. Središnja dvorana Kaštela uredit će se za održavanje različitih znanstvenih i stručnih simpozija te ostalih događanja.

Projektna dokumentacija za navedenu aktivnost izrađena je u potpunosti.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 9, RP 10, RP 12, RP 14, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- realizacija prema projektnoj dokumentaciji

AKTIVNOST/ PROJEKT 41: Uređenje kompleksa kaštela Kožljak

Predmetna aktivnost odnosi se na obnovu i revitalizaciju kaštela Kožljak, predviđenu u dva dijela. Navedeno podrazumijeva uređenje arheološkog parka u gornjoj zoni (palas) te uređenje ulaza u kaštel, podgrada i crkve Sv. Hadrijana za potrebe turističke namjene uz sređivanje pripadajućih vanjskih prostora.

Projektna dokumentacija je izrađena u potpunosti.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe:	podržava RP 9, RP 10, RP 12, RP 14, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- realizacija prema projektnoj dokumentaciji

10.1.2. STRATEŠKI CILJ 2: Očuvanje i povećanje bioraznolikost na području Općine Kršan

Strateški cilj 2 je usmjeren na sustavno unaprjeđenje biološke komponente Općine Kršan odnosno na povećanje ekološke funkcije njezine zelene infrastrukture. Navedeno se u prvom redu odnosi na podizanje razine bioraznolikosti kroz očuvanje, osnaženje i povezivanje staništa biljnih i životinjskih vrsta, osobito na obradivim poljoprivrednim površinama. Mjere unaprjeđenja staništa također su usmjerene prema aktivaciji i poboljšanju njihovih dodatnih funkcija, što se osobito odnosi na brojne dobrobiti koje proizlaze iz livadnih, šumskih i vodenih ekosustava.

Iz navedenog strateškog cilja proizašla su tri (3) posebna cilja, šest (6) mjera i šesnaest (16) aktivnosti/projekta.

POSEBNI CILJ 2.1. Jačanje prirodnih i društvenih vrijednosti vodnih elemenata

Cilj je usmjeren na unaprijeđenje kopnenih vodnih tijela na području Općine, pri čemu se potiču rješenja temeljena na prirodi te manje intervencije koje će osim njihovih prirodnih funkcija, također poboljšati i društvene.

MJERA 2.1.1. Uspostava uređenih zona uz stajaćica

Mjera se odnosi na uređenje zone lokvi u svrhu njihova biološkog poboljšanja, potencijalnu mogućnost za napajanje stoke i drugih životinja te aktivacije njihovog kulturnog značaja na pojedinim dijelovima.

AKTIVNOST/ PROJEKT 1: Uređenje lokvi

Lokve čine karakterističan element ruralnog krajobraza Općine. Iako su u današnje vrijeme izgubile svoj utilitarni značaj (u prvom redu zbog promjene karaktera poljoprivredne proizvodnje), ovi vodeni rezervoari imaju veliku ulogu u očuvanju lokalne bioraznolikosti i identiteta kulturnog krajobraza. Da bi se povećala bioraznolikost potrebna je revitalizacija biljnog pokrova. U sklopu ovog dokumenta na području Općine je kartirano oko 20 lokva (vodom ispunjena depresija), no tu se također pojavljuju i one pojedine presušile. Aktivnosti koje su proizašle iz ovog projekta odnose se na analizu lokvi i određivanje budućih namjena i to u dva paralelna smjera.

Prvi smjer se odnosi na (1) **ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke** sukladno Strateškom planu zajedničke poljoprivredne politike RH do 2023. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: ZPP), intervencija 73.01.09., a nalaze se **na poljoprivrednom zemljištu.**

Osim za napajanje stoke, što im je primarna funkcija, lokve imaju svrhu kao pojilišta divljači i kao potencijalni rezervoari vode za gašenje požara. Nekad se uređenju i korištenju lokvi pridavala velika pozornost, no danas je većina lokvi prilično zapuštena, zarasla i isušena ili s vodom upitne kakvoće. Neodržavane lokve presušuju tijekom ljeta čime se smanjuje njihova ekološka funkcija.

Ulaganje kroz ZPP se odnosi na obnovu lokve s popratnim suhozidom i bez izgradnje popratnog suhozida, te uključuje i uređenje terena i pristup lokvi na udaljenosti sedam metara od rubova vrha lokve. Uređenje terena i pristupa lokvi obuhvaća košnju trave i sitnog šiblja, krčenje grmlja i manjih stabala. Krčenje možebitnih većih stabala nije predviđeno jer ona omogućavaju hlad što je poželjna osobina okoliša lokvi

Drugi smjer se odnosi na (2) **uređenje društvenih sadržaja uz lokve** i to uz one koje se nalaze **unutar građevinskih područja naselja** (npr. k.č. 335/1, k.o. Brdo, vrsta upotrebe lokva (Općina), kod kapelice sv. Jelene; k.č. 853/8, k.o. Kršan, vrsta upotrebe lokva (Općina), naselje Čambarelići ; k.č. 1028, k.o. Kršan, vrsta upotrebe lokva (RH), naselje Lazarići). Uz njih je poželjno razmotriti uspostavu boravišnih zona i autohtonih biljnih vrsta te čišćenje same lokve, sukladno prethodno pisanoj intervenciji. Sadržaji moraju biti nenametljivi i prilagođeni ambijentu u kojem se nalaze.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 6, RP 7, RP 14
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - odabir lokacija lokvi za uređenje društvenih sadržaja i izrada odgovarajuće dokumentacije

MJERA 2.1.2. Revitalizirati područje uz vodotoke

Mjera se odnosi na očuvanje i unaprjeđenje vodotoka na čitavom području kroz aktivnosti koje zagovaraju rješenja temeljena na prirodi, a sve radi postizanja boljeg stanja vodnog tijela te u skladu s Planom upravljanja za pojedini element.

AKTIVNOST/ PROJEKT 2: Očuvanje i unaprjeđenje krajobraza vodotoka

Vodotoke ove kategorije potrebno je očuvati u njihovom prirodnom stanju i ne provoditi zahvate utvrđivanja obala, pregrađivanja, kanaliziranja korita ili preusmjeravanja toka. Nužno je očuvati njihovu cjelovitost i dati potocima prostora čime će se očuvati odgovarajući vodni režim na površinama pod vlažnim travnjacima, livadama i močvarnim staništima. Uz vodotoke je potrebno omogućiti razvoj autohtone šumske vegetacije te po potrebi provoditi zahvate temeljene na prirodi, sukladno Planovima upravljanja vodnim područjima.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 6, RP 7
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - primjena mjera Plan upravljanja vodnim područjem - prilagođena strateška i planska dokumentacija sukladno opisu aktivnosti/projekta

POSEBNI CILJ 2.2. Uspostava bioraznolikosti na poljoprivrednim površinama sukladno Strateškom planu Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.

Poticanje obrade zemljišta kroz očuvanje krajobraznih obilježja te kroz očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina moguće je kroz poljoprivredno-okolišno-klimatskih mjera Strateškog plana zajedničke poljoprivredne politike RH do 2023. do 2027. godine (u daljnjem tekstu: ZPP).

MJERA 2.2.1. Očuvanje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina

Očuvanje postojećih krajobraznih obilježja potiče se kroz Eko shemu ZPP 31.03. *Intenzivirano održavanje ekološki značajnih površina*. Ekološki značajne površine obuhvaćaju obilježja krajobraza (suhozidi, živice ili pojas drvenastih kultura, pojedinačno stablo, drvored, šumarak, jarak) rubne pojaseve uz vodotoke i pojaseve bez proizvodnje uz rubove šuma. Osim ekoloških koristi poput koridora za kretanje vrsta, mjere svakako utječu i na ekonomske koristi (kontrola štetnika, zaštita usjeva od vjetra) te povećanje vizualne dinamike krajobraza. Dio postojećih krajobraznih obilježja evidentiran je unutar ARKOD sustava, prema kojem se na području Kršana u 2022. godini nalazilo: 6 stabala, 824,87m² šumaraka, 1419,69 m drvoreda, 57 905,3 m jaraka i 1060,44 m suhozida, što bitno odstupa u odnosu na stvarnu situaciju.

AKTIVNOST/ PROJEKT 3: Očuvanje suhozida

Aktivnost je usmjerena na očuvanje, održavanje i uspostavu novih sustava suhozida, kao dijela kulturnog nasljeđa i prepoznatljivosti krajobraza Općine. Kroz aktivnost održavanja suhozida sprječava se njihovo zarastanje neželjenom vegetacijom te štiti tradicionalni izgled krajobraza. Nadalje, suhozidi imaju važnu ulogu u sprječavanju klizišta, poplava i odrona, kao i u borbi protiv erozije i odnošenja gornjeg sloja tla.

Tradicionalni suhozid ima širinu od 0,5 m do najviše 2 m unutar parcele i 4 m na granici parcele, te visinu između 0,2 i 3 m, koji je evidentiran u ARKOD sustavu na parceli kao vanjski suhozid, minimalne dužine 30 metara.

Očuvanje suhozida i očuvanje živica su prioritetne mjere u Prioritetnom akcijskom okviru (PAO) za mrežu Natura 2000 u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2021. - 2027. godine (NN 54/22).

Način održavanja:

- svake godine tijekom obveznog petogodišnjeg razdoblja završiti izobrazbu ili koristiti individualno savjetovanje ili sudjelovati u demonstracijskoj aktivnosti u trajanju od najmanje šest sati
- voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanim s obvezama
- kontrolirati tijelo suhozida minimalno dva puta godišnje, najkasnije do 1. listopada tekuće godine
- održavati suhozid koristeći tradicionalne materijale i način izrade, što podrazumijeva slaganje isključivo od okolnoga kamena bez korištenja veziva i drugih materijala; odlaganje granja na vrhu suhozida je prihvatljivo kao i zaštitna žica koja mora biti postavljena tako da ne narušava prirodnu strukturu suhozida
- sprječavati zarastanje tijela suhozida vegetacijom na način da se neželjena vegetacija mora uklanjati ručno, bez primjene herbicida

Također, potrebno je vršiti konzultacije s Upravom za stručnu podršku razvoju poljoprivrede radi dobivanja potrebnih informacija (edukacije) te novčanih potpora kroz mjere ZPP.

Osim navedenih aktivnosti pažnju je potrebno usmjeriti na sljedeće:

- rekonstrukcija terasastih poljoprivrednih površina omeđenih suhozidima
- umijeće gradnje suhozida zaštićena je nematerijalna baština stoga aktivnosti obnove suhozida treba provoditi u suradnji s osposobljenim pojedincima, udrugama i tvrtkama te s konzervatorskom službom
- pri okrupnjavanju poljoprivrednog zemljišta zabraniti rušenje suhozida i ostalih tradicijskih međa i elemenata parcelacije.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 14, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava i uređenje suhozida

AKTIVNOST/ PROJEKT 4: Održavanje živica

Aktivnost je usmjerena na održavanje postojećih živica te uspostavu novih uz granice poljoprivrednog zemljišta. Osim što imaju pozitivan utjecaj na poljoprivredu (kontrola štetnika, zaštita usjeva i sl.), one također doprinose i zaštiti od vjetrova, stabilizaciji tla, pročišćavanju vode, te kretanju vrsta.

Održavanje postojećih živica potrebno je kontrolirati izgled / stanje minimalno jednom godišnje, a oblik se održava orezivanjem jednom u dvije godine (orezivanje nije dozvoljeno u periodu od 1. ožujka do 31. kolovoza).

Kod **sadnje novih** poželjno je saditi živice koje se sastoje od više vrsta grmlja i drveća te prizemnog sloja koji je obrastao bogatom korovskom florom. Najprikladnije vrste

za živicu su autohtono ili udomaćeno bjelogorično grmlje i drveće. Prijedlog sadnje biljnog materijala na razmaku od oko 40 cm (ovisno o vrsti), u isprekidanom dvostrukom redu, najveće širine 2 m unutar parcele ili 4 m na granici parcele i najmanje dužine 10 m. Prilikom **okrupnjavanja poljoprivrednog zemljišta** voditi računa o uspostavi živica i ostalih elemenata radi smanjenja efekta toplinskog otoka te poboljšanja ekoloških i ekonomskih funkcija na poljoprivrednim površinama.

Također, potrebno je vršiti konzultacije s Upravom za stručnu podršku razvoju poljoprivrede radi dobivanja potrebnih informacija (edukacije) te novčanih potpora kroz mjere ZPP.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava i uređenje živica

AKTIVNOST/ PROJEKT 5: Sadnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda

Aktivnost je usmjerena na očuvanje postojećih stabala, poticanje sadnje novih te uspostavu drvoreda unutar poljoprivrednih površina. Preporuka je saditi pojedinačna stabla i/ili drvorede na granici parcela, uz put (ako nema postojeće vegetacije) i/ili na mjestu poljoprivrednog zemljišta koje je najmanje pogodno za uzgoj kulture.

Drvored je pravilan red koji sadrži minimalno 3 stabla u nizu, minimalnog promjera krošnji 4 m², a prostor između krošnji ne prelazi 5 metara te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna proizvodnja. **Pojedinačno stablo** je minimalnog promjera krošnje 4 m², najmanje visine 2 metra te se pod istim obavlja minimalna poljoprivredna proizvodnja.

Kod okrupnjavanja zemljišta posebnu pažnju je potrebno obratiti na sadnju pojedinačnih stabla i/ili drvoreda s ciljem smanjenja efekta toplinskog otoka, zaštitu od vjetra i sl.. Također potrebno je vršiti konzultacije s Upravom za stručnu podršku razvoju poljoprivrede.

Posebnu pažnju usmjeriti na područje Čepićkog polja gdje uz melioracijski sustav odvodnje dominiraju drvoredi euroameričkih topola (*Populus x canadensis* Moench) čije je osnovna funkcija ublažavanje erozije vjetrom. S obzirom na njihovo sadašnje loše stanje potreba je njihova planska zamjena i dopuna u suradnji sa stručnjacima.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava drvoreda uz puteve

AKTIVNOST/ PROJEKT 6: Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka

Osim očuvanja i održavanja postojećih šumaraka, potrebno je poticati i uspostavu novih. Šumarak je neprekinuto i homogeno područje pokriveno drvećem i grmljem, koje se ne koristi u poljoprivredne svrhe i čija je ukupna minimalna površina 100 m², dok maksimalna površina ne prelazi 2000 m².

Kod okrupnjavanja zemljišta posebnu pažnju je potrebno usmjeriti na uspostavu šumaraka radi jačanje usluga ekosustava te očuvanje staništa i krajobraza kao što je smanjenje efekta toplinskog otoka, zaštita usjeva i sl..

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava šumaraka

AKTIVNOST/ PROJEKT 7: Uređenje kanala i uspostava zelenih poteza

Aktivnost je usmjerena na uređenje postojećih i uspostavu novih kanala te uspostavu zelenih poteza. Kanal za navodnjavanje ili odvodnju (hidromelioracijski kanal do 2 m širine) pored svoje osnovne funkcije također doprinosi i unaprjeđenju bioraznolikosti poljoprivrednog prostora. Pažnju je potrebno usmjeriti na uspostavu travnatih pojaseva minimalne širine 5 m, koji se nalaze na granici obradivog zemljišta udaljenog do 10 metara od ruba korita vodotoka. Na njima se ne obavlja poljoprivredna proizvodnja, no mogu se kositi i/ili koristiti za ispašu, pod uvjetom da se vizualno razlikuju od poljoprivrednih kultura uz koje se nalaze. Također, na njima se ne smiju primjenjivati pesticidi ili gnojiva. S obzirom na to da se kanali u većoj mjeri nalaze unutar ekološke mreže Natura 2000 (OP HR1000018 Učka i Čičarija) potrebno je ispoštovati mjere očuvanja za vrste koje obitavaju na tom području i sukladno tome gospodariti tim područjima.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uređenje/ uspostava kanala i zelenih travnatih poteza

AKTIVNOST/ PROJEKT 8: Uspostava poljskih traka

Uspostava poljskih traka unutar postojećih poljoprivrednih površina podrazumijeva uspostavu cvjetnih i/ili travnih traka uz rub parcele. Poljske trake doprinose očuvanju bioraznolikosti jer osiguravaju stanište i hranu za oprašivače, pogoduju gniježdenju i ishrani pojedinih vrsta ptica i omogućuju kontrolu brojnosti štetnika. *Uspostava poljskih traka potiče je kroz ZPP 70.02. - Očuvanje bioraznolikosti i okoliša na trajnim travnjacima i oranicama; 70.02.03. Uspostava poljskih traka.*

Uspostava cvjetne trake

- svake druge godine uz rub parcele treba posijati traku široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine parcele
- cvjetne trake trebaju sadržavati propisane cvjetne vrste, moraju se kositi dva puta godišnje, umjesto jedne košnje dozvoljeno je malčiranje; košnju ili malčiranje obaviti u srpnju i nakon cvatnje (od 15. rujna do 15. listopada), mogu se zaorati najranije 1. listopada
- primjena pesticida na cvjetnim trakama nije dozvoljena

Uspostava travne trake

- traku treba posijati uz rub parcele široku najmanje 5 m i dugu najmanje 100 m koja se ne smije koristiti kao put ili prolaz, traka može zauzimati najviše 30% površine parcele
- travne trake trebaju sadržavati propisane vrste trava, moraju se kositi dva puta godišnje, prva košnja obavlja se u prvoj polovici travnja (za jesensku sjetvu) ili u drugoj polovici travnja (za proljetnu sjetvu), druga košnja se obavlja u listopadu

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava cvjetnih i/ili travnih traka

MJERA 2.2.2. Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina

Mjera potiče zaštitu mozaičnosti poljoprivrednih površina i to kroz aktivnosti koje podržavaju raznolikost usjeva, ekstenzivno gospodarenje pašnjacima, očuvanje travnjaka, obnova tradicionalnih trasiranih poljoprivrednih površina i sl., što doprinosi prilagodbi klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju, sprečavanju degradacije tla, njegovom opravku, poboljšanju plodnosti tla te zaštiti bioraznolikosti. Mozaičnost poljoprivrednih površina potiče se kroz različite intervencije ZPP.

Unutar ARKOD sustava, na području Kršana je u 2022. godinu zabilježeno je 332,16 ha krški pašnjak, 139,6 ha livada, 11,33 ha maslinika, 1,3 ha višegodišnjih mješovitih nasada, 1345,14 ha oranica, 2,26 ha privremeno neodržavanih parcela, 7,89 ha vinograda i 75,01 ha voćnjaka.

AKTIVNOST/ PROJEKT 9: Raznolikost usjeva na poljoprivrednim površina

Aktivnost se provodi na različitim oblicima poljoprivrednih površina: oranicama, staklenicama, livadama, pašnjacima, vinogradima, voćnjacima, kulturama kratke ophodnje, rasadnicima i mješovitim višegodišnjim nasadima.

Raznolikost poljoprivrednih površina uključuje različite vrste unutar iste ili različitih vrsta uporabe poljoprivrednog zemljišta, unutar kojih su uspostavljene konsocijacije različitih poljoprivrednih vrsta (kultura). Konsocijacijama su obuhvaćene prakse povezane sa zatravnjivanjem i međurednim održavanjem trajnih nasada.

Interpolacija, odnosno sjetva/sadnja poljoprivrednih kultura unutar postojećih usjeva/nasada moguća je na sljedeći način:

- do 10 ha površine najmanje dvije različite vrste (kulture) usjeva/nasada i /ili različite poljoprivredne površine
- od 10 do 30 ha površine najmanje tri različite vrste (kulture) usjeva/nasada i/ ili različite poljoprivredne površine
- više od 30 ha površine najmanje četiri različite vrste (kulture) usjeva/nasada i/ili različite poljoprivredne površine

Također, potrebno je uspostaviti tradicionalne kulture na terasastim poljoprivrednim površinama (vinova loza, maslina, voćnjaci, povrtnjaci).

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - uspostava različite vrste (kultura) usjeva/nasada i /ili različite poljoprivredne površine

AKTIVNOST/ PROJEKT 10: Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima

Aktivnost je usmjerena je na očuvanje pašnjačkih površina i to kroz sprječavanje zarastanja drvenastom odnosno šumskom vegetacijom uz istovremeno poticanje pašnog držanja stoke, a s ciljem ublažavanja klimatskih promjena, očuvanja krajobraza, poboljšanja ekosustava, očuvanju staništa i zaštite bioraznolikosti. Održavanje pašnjaka napasivanjem doprinijet će očuvanju pašnjačke vegetacije, karakterističnih biljnih i životinjskih vrsta, te vrijednih staništa.

Pašnjak je trajno-travnjačka površina, a koristi se za ispašu životinja, osim trave i niskog raslinja na njemu se mogu nalaziti i drveće, lokve i druga krajobrazna obilježja.

Da bi se pašnjak ekstenzivno koristio potrebno su jednogodišnje intervencije:

- ispaša s 0,3 do 1,0 UG/ha ovaca i/ili koza i/ili goveda i/ili kopitara
- provođenje obavezne ispaše u razdoblju do 1. listopada tekuće godine
- zabranjena je upotreba mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja, zasijavanja, sredstava za zaštitu bilja te su zabranjeni hidromelioracijski zahvati
- ručno uklanjati neželjenu vegetaciju

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - ekstenzivno gospodariti pašnjacima

AKTIVNOST/ PROJEKT 11: Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti

Ovom intervencijom sprječava se gubitak bioraznolikosti, nestanak vrijednih i rijetkih staništa kao i karakterističnih krajobrazza kroz odgodu košnje. Odgoda košnje omogućava stvaranje sjemena te sprječava nestanak tipičnih biljaka koje su sastavni dio travnjaka. Na taj je način istovremeno omogućen opstanak životinja koje obitavaju na ovim specifičnim staništima

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti

AKTIVNOST/ PROJEKT 12: Očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka

Poljoprivredne površine pod trajnim travnjacima, evidentirane u ARKOD-u kao livade i pašnjaci, potrebno je minimalno održavati košnjom ili malčiranjem, pri čemu prva košnja ili malčiranje treba biti obavljena do 15. srpnja. Također, aktivnost se odnosi i na travnjake koji se ne nalaze unutar sustava poljoprivrednog zemljišta.

Očuvanje travnjaka te poboljšanje njegovih prirodnih vrijednosti moguće je kroz:

- zabranu upotrebe mineralnog gnojiva ili stajskog gnoja, zasijavanja, sredstava za zaštitu bilja te kroz zabranu hidromelioracijskih zahvata
- kontrolu ispaše ovisno rad li se cjelovitoj ispaši i/ili kombinaciji košnje i ispaše
- sprječavanje prenamjene travnjačkih staništa u oranične poljoprivredne površine

Osim što travnjačke površine imaju poseban značaj u sekvenciji ugljika, te čine vrijedno staništa za brojnu travnjačku floru te pripadajuću mikro, mezo i makro faunu, njihovo će očuvanje također doprinijeti ublažavanju posljedica klimatskih promjena, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju krajobraznih vrijednosti prostora.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija poljoprivrednika kroz mjere ZPP - očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka

POSEBNI CILJ 2.3. Očuvanje šumskih sastojina na području Općine Kršan te povećanje vrijednosti njihovih funkcija

Značaj šuma se osim potencijala za gospodarsku eksploataciju ogleda i u brojnim općekorisnim funkcijama, koje u znatnoj mjeri ovise o održivosti njihovog gospodarenja. Između ostalih, one predstavljaju izuzetno važno stanište za brojne zaštićene životinjske i biljne vrste na području općine te čine značajan rezervoar bioraznolikosti. Zaštita i unaprjeđenje šumskog staništa obuhvaća povećanje stabilnost pojedinih sastojina, provođenje konverzije makija, šikara i degradiranih sastojina u viši uzgojni oblik, te održivo gospodarenje šumskim područjima u svrhu povećanja njihovih općekorisnih funkcija.

MJERA 2.3.1. Poticanje konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura

Na sjevernom dijelu Općine prostiru se površine pošumljene kulturama četinjača među kojima su najučestalije kulture crnog bora (*Pinus nigra*) i smreke (*Picea abies*). S vremenom se pokazalo da su takvi šumski ekosustavi nestabilni i osjetljivi na brojne čimbenike. Glavni ciljevi konverzija u viši uzgojni oblik je prvenstveno povećanje otpornosti na biotske i abiotske čimbenike, povećanje vrijednosti drvene zalihe, te povećanje njihove okolišne vrijednosti i općekorisnih funkcija.

AKTIVNOST/ PROJEKT 13: Konverzija (rekonstrukcija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura privatnih šumovlasnika

Provođenje aktivnosti usmjereno je na panjače, šikare, šibljake i druge oblike degradiranih šumskih sastojina u privatnom i državnom vlasništvu. Osim toga, aktivnost uključuje rekonstrukciju šuma s narušenom strukturom vrsta (gubitak ili značajno smanjenje udjela glavne vrste), što je rezultat neodgovarajućeg gospodarenja u prošlosti. Aktivnost se potiče unutar ZPP kroz 73.05. - *Rekonstrukcija (konverzija) degradiranih šuma*.

Šumske kulture, osobito monokulture alohotnih vrsta drveća, potrebno je postupno provesti u mješovite šume visokog uzgojnog oblika sastavljene od autohtonih vrsta, uz izbjegavanje sadnje samo jedne vrste i stvaranja čistih sastojina.

Konverziju degradiranih šumskih sastojina, potrebno je provoditi prvenstveno u područjima oko naseljenih mjesta gdje je klimatska i hidrološka funkcija šuma nije toliko izražena.

Rekapitulacija standardnih troškova rekonstrukcije (konverzije) po hektaru u kontinentalnom dijelu obuhvaća:

- Rekonstrukcije (konverzije) listačama (1. Sadnjom sadnicama uz ograđivanje zaštitnom ogradom, 2. Sjetvom sjemena uz ograđivanje zaštitnom ogradom i 3. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice)
- Rekonstrukcije (konverzije) četinjačama (1. Sadnjom sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom i 2. Sadnjom sadnica uz korištenje štitnika za sadnice)

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4,
Provedba i tijek razvoja projekta:	- detaljna analiza terena - edukacija šumoposjednika kroz mjere ZPP - obnova degradiranih šumskih sastojina

AKTIVNOST/ PROJEKT 14: Ostavljanje drvene mase nakon siječe

Aktivnost je usmjerena na smanjenje gubitka bioraznolikosti te jačanje usluga ekosustava i očuvanje staništa u šumskim područjima.

Mrtvo i trulo ili suho drvo čini jako bitan element očuvanja šumskih ekosustava. Opstanak pojedinih biljnih i životinjskih vrsta ovisi o postojanju mrtvog (trulog) drva u šumi koji je glavni je izvor hrane za saproksilne kukce.

Tijekom siječe potrebno je ostaviti najmanje 5 mrtvih stojećih stabala po hektaru te ih ostaviti da leže nakon prirodnog rušenja.

Mjere za ostavljanje suhe drvene mase u šumama također su dio nacionalnih mjera očuvanja za ciljane vrste ptica područja ekološke mreže (Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljanih vrsta ptica u područjima ekološke mreže (NN 25/20, 38/20), stoga je isto potrebno primijeniti unutar Natura 2000 područja.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4
Provedba i tijek razvoja projekta:	- edukacija šumoposjednika - ostavljanje suhe drvene mase na šumskim površinama

MJERA 2.3.2. Povećanje vrijednosti rekreativne, zdravstvene i turističke funkcije šuma

Šume osim direktne gospodarske vrijednosti pružaju prostor za odmor, rekreaciju, šetnju ili sportske aktivnosti te pružaju i zdravstvenu funkciju koja proizlazi iz povoljnog utjecaja šumskih ekosustava na psihičko i fizičko zdravlje čovjeka. Povećanjem vrijednosti rekreativne općekorisne funkcije šuma stanovnicima se nudi dodatni sadržaj te ih se potiče na boravak u prirodi kako bi koristili sve dobrobiti koje šuma pruža.

AKTIVNOST/ PROJEKT 15: Uspostava park-šume Čepić

Na području šumarije Labin, gospodarske jedinice Učka-Labin (odsjeci 8a, 8b, 8c, 8d) površine 5,8 ha prostire se šumska sastojina hrasta medunca i bijelog graba *Quercus pubescenti-Carpinetum orientalis* Horvatić 1939., a odlikuje se visokom ocjenom općekorisne funkcije utjecaja na plodnost tla i vodni režim. Okolno područje je većinom korišteno u poljoprivredne svrhe, a u blizini se nalazi naselje Purgarija Čepić, Lanišće te Polje Čepić. Osim velike vrijednosti za okolna poljoprivredna područja, ovaj šumski kompleks ima izražen potencijal za pružanje rekreativne i turističke funkcije, čijom bi se aktivacijom povećala kvaliteta života za stanovnike okolnih naselja. Prenamjenom iz gospodarske u zaštitnu kategoriju, predmetna šuma se bi zaštitila od regularnog upravljanja u gospodarske svrhe, te bi se time se povećala njezina funkcija na plodnost i vodni režim.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 7, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- izrada odgovarajuće dokumentacije za početak procesa zaštite - dobivanje rješenja o statusu zaštite - uključivanje statusa zaštite u odgovarajuće planove i programe

AKTIVNOST/ PROJEKT 16: Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture unutar šumskog područja

Aktivnost je usmjerena na projekte koji će omogućiti dostupnost rekreacijske, turističke i zdravstvene funkcije šuma (npr. izgradnja poučnih staza, malih rekreacijskih objekata, postavljanje signalizacije, informativnih ploča, skloništa, vidikovaca itd.) u javne svrhe.

Nadalje, realizacijom tih projekata istaknuti će specifični dijelovi šumskih ekosustava, te povećati svijest javnosti o važnosti održivog upravljanja šumama, što će svako doprinijeti poboljšanju bioraznolikosti. Aktivnosti je poželjno usmjeriti u područja gdje su ona izražena i vrlo izražena, a nalaze se u blizini naselja, što će se odrediti daljnjim razradama. Navedeno se odnosi na šumu DUMBROVA dio k.č. 54/1 i šumu DUBROVA k.č. 54/32 u k.o. Kršan, naselje Potpićan.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 3, RP 4, RP 5, RP 7, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- edukacija šumoposjednika kroz mjere ZPP - priprema projektne dokumentacije (idejni, glavni, izvedbeni projekt) i ishođenje odgovarajućih dozvola - uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture (pripremni radovi, ugradnja, završni radovi) izrada, dizajn i uređenje informativno-poučnih kazala

10.1.3. STRATEŠKI CILJ 3: Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Kršan

Strateški cilj 3 usmjeren je na implementaciju zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama na razini planova (prostornih i strateških) i politika (sektorskih i međusektorskih), ali i na edukaciju dionika (donositelja odluka i lokalnog stanovništva), te izgradnju tehničkog i upravnog sustava koji će pridonijeti uspostavi i održavanju mreže zelene infrastrukture i zgrada na općinskoj razini.

Iz navedenog strateškog cilja proizašla su dva (2) posebna cilja, četiri (4) mjere i devet (9) aktivnosti/projekata.

POSEBNI CILJ 3.1. Implementacija zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja u sektorske alate upravljanja

Cilj je usmjeren na implementaciju tema zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama u prostorno-plansku i stratešku dokumentaciju, uspostavu sustava za praćenje istih te podizanju svijesti o važnosti zelene urbane obnove na području Općine Kršan.

MJERA 3.1.1. Jačanje mjera zelene urbane obnove unutar prostorno-planske i strateške dokumentacije

Poboljšanje zelenih/ otvorenih prostora i zgrada omogućit će se kroz implementaciju strategije SZUO, odnosno njezinih ciljeva, mjera te aktivnosti/projekata u prostorno-plansku dokumentaciju te stratešku dokumentaciju, ovisno o sektoru koji obuhvaća.

AKTIVNOST/ PROJEKT 1: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar Prostornog plana uređenja Općine (PPUO) i unutar važećih planova nižeg reda

Strategiju ZUO Općine Kršan potrebno je implementirati u grafički i tekstualni dio PPUO-a i važećih planova nižeg reda kroz sljedeće:

- uključivanje definicija: zelena infrastruktura, kružno gospodarenje prostorom i zgradama, urbana preobrazba, urbana sanacija
- uključivanje srednjoročne vizije razvoja
- mjere i aktivnosti/projekte potrebno je uvrstiti u tekstualni i grafički dio prostorno-planske dokumentacije
- područja ZUO izdvojiti i prikazati na zasebnoj karti

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 15
Provedba i tijek razvoja projekta:	- implementacija u prostorno-plansku dokumentaciju sukladno opisu aktivnosti/projekta

AKTIVNOST/ PROJEKT 2: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar novih Urbanističkih planova uređenja (UPU)

U tekstualnom i grafičkom dijelu potrebno je, uz općenitu uspostavu sustavnog pristupa temi zelene infrastrukture, kružnog gospodarenja te urbane sanacije i urbane preobrazbe, uvrstiti mjere te aktivnosti/projekte iz Strategije ZUO Općine Kršan.

U Odredbama za provedbu također je potrebno sljedeće:

- povećati minimalni udio prirodnog terena na građevnim česticama
- propisati minimalnu veličinu cjelovite zelene površine
- utvrditi obvezu korištenja vodopropusnih obloga i obloga s većim albedom
- utvrditi obvezu planiranja bioretencijskih sustava za rješavanje oborinske odvodnje
- utvrditi obvezu planiranja drvoreda u uličnom koridoru

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 15
Provedba i tijek razvoja projekta:	- implementacija u prostorno-plansku dokumentaciju sukladno opisu aktivnosti/projekta

AKTIVNOST/ PROJEKT 3: Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja izrade novih i izmjene postojećih studija, strategija, akcijskih planova te drugih dokumenata

Unutar strateške dokumentacije implementirati Strategiju ZUO Općine Kršan i to kroz:

- ugradnju odgovarajućih analiza ulaznih podataka (analiza tipova otvorenih površina, analiza toplinskih otoka i sl.)
- ugradnju pojedinih posebnih ciljeva iz strateškog okvira
- odabir aktivnosti/projekata za određene sektore i njihova potencijalna razrada

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 15
Provedba i tijek razvoja projekta:	- implementacija u stratešku dokumentaciju sukladno opisu aktivnosti/projekta

MJERA 3.2.1. Uspostava sustava za praćenje razvoja zelene urbane obnove

Mjera potiče uspostavu sustava praćenja provedbe aktivnosti/projekata zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama radi uspostave održivog razvoja prostora.

AKTIVNOST/ PROJEKT 4: Informacijski sustav zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Kršan

Uspostava Informacijskog sustava zelene urbane obnove implementirala bi se Strategije ZUO Općine Kršan i to kroz interaktivne web karte na otvorenom GIS

portalu koje bi uključivale projekte/aktivnost proizašle iz dokumenta zajedno s Planom razvoja zelene urbane obnove. Na taj način će se upravljati provedbom projekata zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama, ali i provoditi aktivnosti informiranja i vidljivosti.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 1, RP 15, RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema GIS baze strateških projekata - uspostava web GIS portala - upravljanje bazom projekata

AKTIVNOST/ PROJEKT 5: Akcijski plan razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Kršan

Akcijskim planom potrebno je u obzir uzeti najznačajnije projekte zelene infrastrukture i kružnog gospodarenje prostorom i zgradama te ih detaljno prikazati kroz projekcije povezanost u pogledu troškova i vanjskih izvora financiranja, te povezanost s općinskim proračunom.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 2, RP 15
Provedba i tijek razvoja projekta:	- izrada Akcijskog plana razvoja ZI i KG sukladno aktivnostima/projektima iz strateškog okvira Strategije ZUO

AKTIVNOST/ PROJEKT 6: Atlas ruralnih krajobraza Općine Kršan

Atlas ruralnih krajobraza predstavlja sveobuhvatan i integralan alat kojim će se objediniti niz tema počevši od tradicijske arhitekture, poljoprivrednog zemljišta (Čepičko polje, krški pašnjaci Učke i dr.) seoskih javnih prostora, suhozida, vrtača i sl., a koji će dati uvid u stanje i potencijale ruralnog krajobraza Općine Kršan koja ima raznolik prostor. Dokumentom će se prepoznati sva karakteristična krajobrazna područja, koja će se potom kartirati, opisati, vrednovati i fotografski prezentirati (što je moguće u formi publikacije za edukaciju šire javnosti). Iz dokumenta će proizaći i GIS baza podataka, koju je osim na web GIS platformi, moguće i koristiti za druge studije i projekte.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 10, RP 14, RP 15, RP 16, RP 17
Provedba i tijek razvoja projekta:	- definiranje projektnog zadatka - izrada dokumentacije i ostalih aktivnosti utvrđenih projektnim zadatkom, a sukladno opisu ovog projekta

POSEBNI CILJ 3.3. Povećanje svijesti o održivom razvoju kroz zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje

Cilj je usmjeren na provođenje edukativnih aktivnosti o temama zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama za predstavnike Općine te stručne i zainteresirane javnosti, kroz različite medije (radionice, skupovi, priručnici, web portali i sl.).

MJERA 3.3.1. Uspostava tema zelene urbane obnove unutar upravljačkih struktura Općine

Mjera potiče edukaciju kroz radionice, predavanja i sl. donositelje odluka (općinsko vijeće, odijeli i dr.) o važnosti uspostave kvalitetnog sustava planiranja i upravljanja zelenom infrastrukturom i kružnim gospodarenjem prostorom i zgradama.

AKTIVNOST/ PROJEKT 7: Edukacija predstavnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju

Aktivnost promiče povećanje razine znanja predstavnika djelatnika Općine o važnosti zelene urbane obnove unutar cjelokupnog područja kroz tematske stručne skupove, konferencija, radionice, stručne materijale i sl., s ciljem održivog razvoja prostora Kršana.

Aktivnost/projekt podržava razvojne potrebe:	RP 15
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema materijala - organizacija radionica, stručnih skupova, konferencija i sl.

MJERA 3.3.2. Informiranje javnosti o temama zelene urbane obnove

Mjera se odnosi na provođenje edukacija kroz radionice, skupove, publikacije, brošure i sl. radi podizanja svijesti stručne i zainteresirane javnosti te lokalne zajednice i o održivom korištenju prostora kroz zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje prostorom i zgradama.

AKTIVNOST/ PROJEKT 8: Brošura "Zelena urbana obnova Općine Kršan"

Rezultate Strategije ZUO Općine Kršan potrebno je sažeti u brošuru (edukativnu i popularnu formu publikacije - digitalnom i tiskanom obliku) čime bi se široj javnosti

prikazala i približila tema zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe: podržava	RP 15, RP 16, RP 17
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema materijala - izrada brošure

AKTIVNOST/ PROJEKT 9: Edukacija stanovnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju

Edukaciju stanovnika potrebno je vršiti kroz tematska predavanja o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju prostorom i zgradama oko konkretnih tema kao što su ozelenjavanje autohtonim biljnim vrstama, gradnja tradicijskim materijalima i sl., a koje podržavaju rješenja temeljena na prirodi.

Također je potrebno prikazati rezultate Strategije ZUO kroz publikaciju "Zelena urbana obnova Općine Kršan" s ciljem podizanja svijesti o temama održivog područja.

Aktivnost/projekt razvojne potrebe: podržava	RP 16
Provedba i tijek razvoja projekta:	- priprema materijala - organizacija radionica, stručnih skupova, konferencija i sl.

10.1.4. Plan razvoja zelene urbane obnove Općine Kršan

Plan zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja prostorom i zgradama kartografski prikazuje (Kartogram 7) aktivnosti/projekte koji su proizašli iz ciljeva, prioriteta i mjera, dok će se u sljedećem poglavlju prikazati terminski plan provedbe zajedno s ključnim pokazateljima ishoda i mogućim izvorima financiranja istih.

11. HORIZONTALNA NAČELA

Horizontalna načela odnose se na multidisciplinarnu temu koje se ne mogu svesti samo na jedno programsko područje, već doprinose temeljnim društvenim načelima (1) promicanja ravnopravnosti i zabrane diskriminacije, zatim (2) pristupačnosti za osobe s invaliditetom te (3) održivom razvoju.

(1) Promicanje ravnopravnosti žena i muškaraca i zabrana diskriminacije

Aktivnosti/projekti koji proizlaze iz ciljeva ove Strategije na raspolaganju su svim korisnicima bez diskriminacije i u skladu sa zahtjevima nacionalnog zakonodavstva, odnosno sa Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08, 69/17) kao i sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08, 112/12).

Temeljem članka 3. Zakona o ravnopravnosti spolova aktivnosti/ projekti propisani ovom Strategijom će u svim fazama planiranja, donošenja te ostalih pripadajućih aktivnosti ocjenjivati i vrednovati učinke tih akcija na položaj žena, odnosno muškaraca. Posebna će se pozornost pridavati jednakom uključivanju žena, odnosno muškaraca kod svih aktivnosti.

Aktivnosti/projekti definirane u ovoj Strategiji ne mogu, izravno ili neizravno, diskriminirati nekoga na osnovi rase, etničke pripadnosti, boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili bilo kojeg drugog uvjerenja ili svjetonazora, nacionalnog ili socijalnog podrijetla ili bilo kojeg drugog oblika diskriminacije koji može pojedinca ili grupu staviti u nepovoljniji položaj.

(2) Pristupačnost za osobe s invaliditetom

Održavanjem postojeće i uspostavljanjem nove zelene infrastrukture te izgradnjom i obnovom prostora i zgrada po načelima kružnog gospodarenja potiču se horizontalne mjere iz područja pristupačnosti javnih prostora osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti.

Strategija u svojim aktivnostima/ projektima pridržava propisa iz Pravilnika o osiguranju pristupačnosti građevina osobama s invaliditetom i smanjene pokretljivosti (NN 78/2013). Za vrijeme provedbe projekata vodit će se briga o osobama s invaliditetom i o djeci s teškoćama na način da dostupnost svih sadržaja (npr. parkovima, trgovima, šetnicama i dr.) bude prilagođen kako bi im se osigurao nesmetan pristup, kretanje, boravak.

Prilikom izrade dokumenata (npr. brošure) i provođenju edukacija npr. (radionice i predavanja o temama zelene urbane obnove) vodit će se briga o univerzalnom dizajnu i mogućnosti ravnopravnog korištenja dokumenta osobama s invaliditetom i ostalim građanima.

(3) Održivi razvoj

Aktivnosti/projekti propisani ovom Strategijom usklađeni su s načelom "ne čini značajnu štetu" ("do no significant harm"- DNSH), odnosno podržavaju okolišne ciljeve Uredbe (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost te u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020.), čija je primjena detaljnije razrađena u Obavijesti Komisije - Tehničke smjernice o primjeni načela nenanošenja bitne štete (2021/C 58/01).

Aktivnosti/projekte (npr. uspostava parkova i trgova, uspostava drvoreda i ozelenjavanje prometnih koridora, unaprjeđenje mreže biciklističkih ruta, kružna obnova i reprogramiranje postojećih prostora i zgrada i dr.) sustavno razvijaju zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje prostorom i zgradama, posebice na mjestima na kojima je slabo razvijena, s ciljem umanjenja efekta toplinskih otoka te sprečavanja nastajanja novih, odnosno poboljšanja mikroklimatskih uvjeta.

12. POKAZATELJI, INDIKATIVNI FINACIJSKI PLAN I TERMINSKI PLAN PROVEDBE

Strategijom ZUO Općine Kršan za razdoblje od 2023. do 2030. godine utvrđena su tri (3) strateška cilja iz kojih je proizašlo deset (10) posebnih ciljeva, dvadeset i pet (25) mjera te šezdeset i sedam (67) aktivnosti/projekata.

Za svaku aktivnost/projekt definiran je okvir za praćenje i vrednovanje temeljem ključnih pokazatelja ishoda s ključnim točkama ostvarenja. Zatim je određen vremenski period provedbe te indikativni financijski plan s mogućim izvori financiranja, a što je detaljni prikazano u preglednoj tablici u nastavku teksta (Tablica 7). Financijski okvir za provedbu ove strategije prikazuje indikativna financijska sredstva za provedbu aktivnosti/projekata, sukladno njihovom tijeku razvoja. Važno je istaknuti da financijski okvir ne uključuje stavke proračuna Općine te su aktivnosti/projekti propisani ovom strategijom u ranim fazama razvoj, stoga je vrijednost dokumentacije i izvedbe prikazana okvirno. S obzirom na niz ograničavajućih čimbenika, procjenu visine očekivanih ulaganja potrebno je definirati unutar zasebnog provedenog dokumenta, odnosno unutar Akcijskog plana.

Tablica 6 Korištene kratice u provedbenom okviru (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

NOSITELJI / PARTNERI	Privatne osobe (vlasnici zemljišta)
Općina - Općina Kršan	Pravne osobe (trgovačka društva, obrt, OPG)
IŽ - Istarska županija	VZ- Vjerske zajednice
Zavod IŽ - Zavod za prostorno uređenje Istarske županije	Susjedna JLS - Općina Sveta Nedjelja
JU Natura Histrica - Javna ustanova za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode na području Istarske županije	POTENCIJALNI IZVORI FINANCIRANJA
TZOK - Turistička zajednica Općine Kršan	DP - Državni proračun
HŠ - Hrvatske šume	PIŽ - Proračun Istarske županije
HV - Hrvatske vode	OP - Općinski proračun
MPCI - Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine	PI - Privatni izvori
MP - Ministarstvo poljoprivrede	PVZ - Proračun vjerske zajednice
MMPI - Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture	PKOM - Proračun Komunalca 1.MAJ d.o.o.
MINCOR - Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja	PJU - Proračun JU Natura Histrica
MKM - Ministarstvo kulture i medija	PHC - Proračun Hrvatskih cesta
MRRFEU - Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije	PHŽ - Proračun Hrvatskih željeznica
MINITS - Ministarstvo turizma i sporta	Program KG - Program kružnog gospodarenja prostorom i zgradama 2021.-2030.
OŠŠ - Osnovne i srednje škole	Program ZI - Program razvoja zelene infrastrukture 2021.-2030.
HC - Hrvatske cesta d.o.o.	ZPP RH - Strategija zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023.-2027. godine (prije Program ruralnog razvoja)
NK - Nogometni klub	FOKFS - Fond za općekorisne funkcije šuma
Komunalac - 1.MAJ d.o.o.	FZOEU - Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
LU - Lokalne udruge	ESIF - Europski strukturni i investicijski fondovi

Tablica 7 Provedbeni okvir (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)

Naziv aktivnosti/projekta	Okvir za praćenje provedbe			Ključne točke ostvarenja	Indikativni financijski plan			
	Pokazatelji ishoda				Terminski plan	Financijski plan	Nositelji / partneri	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
S.C.2. Unaprjeđenje održivosti otvorenih/zelenih prostora te zgrada na području Općine Kršan								
P.C.1.1. Poboljšanje postojećih i uspostava novih javnih otvorenih/zelenih prostora								
M.1.1.1. Obnova otvorenih prostora u središtima naselja								
A/P.1. Uređenje i redefiniranje otvorenih površina u središtu naselja Kršan (Pristav)	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uređeni javni prostori središta naselja Kršan	2023.-2030.	1. Podloge i analiza - projektni zadatak: 25.000,00 € 2. Izrada projektne i prost.-planske dokumentacije, izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.2. Uređenje i redefiniranje otvorenih površina u središtu naselja Potpićan	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uređeni javni prostori naselja Potpićan	2023.-2030.	1. Podloge i analiza - projektni zadatak: 45.000,00 € 2. Izrada projektne i prost.-planske dokumentacije, izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.3. Uređenje otvorenih prostora društvenih domova u Potpićnu i Šušnjevi	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Uređena dvorišta društvenih domova	2023.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: 15.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: 150.000,00 - 250.000,00 € po lokaciji	Općina, MPGI, MP	DP, OP, Program ZI, ZPP, ESIF
A/P.4. Uređenje otvorenog prostora turističke zajednice u Vozilićima	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uređena parkovna površina	2023.-2026.	1. Izrada projektne dokumentacije: 20.000,00 € 2. Izvedba projekta: 150.000,00 - 250.000,00 €	Općina, TZ, MPGI	DP, OP, Program ZI, PTZ, ESIF
A/P.5. Uvođenje javnih špina u središtima naselja	Broj izrađenih aktivnosti/projekata	0	23	Izrađen dokument/ uspostava javnih špina u svim naseljima	2023.-2030.	Visina sredstava odredit će se u daljnjim fazama, pri izradi dokumentacije.	HV; Grad, Privatne i pravne osobe	DP, OP, ESIF; PI
A/P.6. Uređenje "Place" u Plominu	Broj izrađenih aktivnosti/projekata	0	1	Uređeni trg u naselju Pomin	2025.-2027.	Visina sredstava odredit će se u daljnjim fazama, pri izradi dokumentacije.	Općina, MPGI, MKM	DP, OP, Program ZI, ESIF

M.1.1.2. Unaprjeđenje prostora uzduž obale								
A/P.7. Unaprjeđenje plaže Dražine u Plomin Luci	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Uspostava umjetničke instalacije i uređena infrastruktura plaže	2024.-2030.	1. Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta umjetničke instalacije: 60.000,00 € 2. Visina sredstava uređenja plaže odredit će se u daljnjim fazama, pri definiranju projektnog zadatka i izradi odgovarajuće dokumentacije.	Općina, MPGI, HV	DP, OP, Program ZI, ESIF
A/P.8. Omogućavanje pristupa do pojedinih uvala i plaža (Bobina, Brestova i Stupova)	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	4	Uspostavljena osnovna infrastruktura	2024.-2027.	Visina sredstava odredit će se u daljnjim fazama, pri izradi dokumentacije.	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, ESIF
M.1.1.3. Obnova postojeće sportske infrastrukture								
A/P.9. Uređenje sportskih terena u naseljima	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	7	Uređeni sportski tereni na čitavom području	2023.-2037.	1. Izrada projektne dokumentacije: 12.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: 200.000,00 - 400.000,00 € po lokaciji	Općina, MPGI, MINTS	DP, OP, Program ZI, ESIF
A/P.10. Uređenje prostora oko igrališta nogometnih klubova	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Uspostavljena i uređena nova zona sportsko-rekreacijskog parka	2023.-2026.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MINTS	DP, OP, Program ZI, ESIF
M.1.1.4. Uređenje otvorenih prostora uz objekte obrazovne namjene								
A/P.11. Uređenje okoliša prigradskih škola	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	3	Uređena školska dvorišta na čitavom području	2023.-2030.	1. Izrada projektne dokumentacije: 15.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: 50.000,00 - 100.000,00 € po lokaciji	Općina, MPGI, OSŠ	DP, OP, Program ZI, ZPP, ESIF
A/P.12. Unaprjeđenje dječjih igrališta	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	5	Uređena dječja igrališta na čitavom području	2023.-2030.	1. Izrada projektne dokumentacije: 12.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: 50.000,00 - 100.000,00 € po lokaciji	Općina, MPGI, MP	DP, OP, Program ZI, ZPP, ESIF
M.1.1.5. Unaprjeđenje prostora oko sakralnih objekata								
A/P.13. Uređenje groblja	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	6	Uređena groblja na čitavom području	2024.-2027.	1. Analiza i izrada projektne dokumentacije: 12.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: 50.000,00 - 100.000,00 € po lokaciji	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI, ESIF

A/P.14. Uređenje prostora uz crkve i kapelice	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	4	Uređeni prostori oko sakralnih objekata na čitavom području	2024.-2027.	1. Analiza i izrada projektne dokumentacije: 10.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: 50.000,00 - 100.000,00 € po lokaciji	Općina, MPGI, MKM, VZ	DP, OP, Program ZI, PVZ, ESIF
--	--	---	---	---	-------------	---	-----------------------	-------------------------------

P.C.1.2. Poboljšanje krajobraza prometne infrastrukture

M.1.2.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje cestovnih koridora

A/P.15. Uspostava sustava pješačko-biciklističkih staza između naselja	Duljina uspostavljenih staza	0	15 km	Uređene pješačke i biciklističke staze na području	2023.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: 150.000,00 - 200.000,00 € po km	Općina, MPGI, MMPI, HC, ŽUC	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.16. Ozelenjavanje prometnih koridora	Duljina zelenih koridora (km)	0	15 km	Ozelenjene prometnice na području	2022.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: 100.000,00 - 150.000,00 € po km	Općina, MPGI, MMPI, HC, ŽUC	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.17. Uspostava drvoreda čempresa uz prometnicu D66	Duljina uspostavljenih drvoreda (km)	0	5 km	Uspostavljeni drvoredi čempresa na dijelovima D66	2022.-2027.	2. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: 100.000,00 - 150.000,00 € po km	Općina, MPGI, MMPI, HC	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF

M.1.2.2. Unaprjeđenje prometa u mirovanju

A/P.18. Zelena parkirališta	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Uspostavljena održiva parkirališta na čitavom području	2023.-2027.	1. Izrada projektne dokumentacije: dokumentacije: 15.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, Komunalac, Pravne osobe	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.19. Uređenje odmorišta/vidikovaca uz prometnicu D66	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	6	Uređena odmorišta/vidikovaca	2024.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MMPI, HC	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF

M.1.2.3. Unaprjeđenje pomorske infrastrukture

A/P.20. Uređenje površina uzduž obalnog pojasa u Plomin Luci	Broj izrađenih dokumenata /projekata	0	1	Uređene zelene površine uz obalni pojas	2024.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MPGI, Općina	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
---	--------------------------------------	---	---	---	-------------	--	--------------	-------------------------------

A/P.21. Uređenje luke Brestova	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Uređenje površine trajektne luke i plaže	2023.-2027.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, MMPI, Pravne osobe	DP, OP, Program ZI, ESIF
---------------------------------------	--	---	---	--	-------------	--	----------------------------------	--------------------------

M.1.2.4. Unaprjeđenje koridora zapuštene željezničke infrastrukture

A/P.22. Uspostava šetnice s vidikovcima trasom uskotračne pruge Šumber-Plomin Luka	Duljina uspostavljene šetnice	0	5 km na području Općine	Uspostavljena šetnjica i vidikovaca	2024.-2027.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MMPI, MINTZI, TZ, IŽ, Općina, Susjedna JLS	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
---	-------------------------------	---	-------------------------	-------------------------------------	-------------	--	--	-------------------------------

P.C.1.3. Poboljšanje posjetiteljskih i rekreacijskih kapaciteta ruralnih prostora

M.1.3.1. Unaprjeđenje tematskih staza i ruta

A/P.23. Obalna šetnica Plomin Luka-Brestova	Duljina uspostavljene staze	1,8 km	ukupno 8,8 km	Uspostavljena cjelovita šetnjica	2025.-2030.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MINTS, MPGI, TZ, Općina	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.24. Unaprjeđenje postojeće staze na padinama kod hotela Flanona i povezivanje s planiranom šetnicom Plomin Luka-Brestova	Duljina uspostavljene staze	1,3 km	ukupno 3 km	Unaprijeđena postojeća staza	2023.-2025.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MINTS, MPGI, TZ, IŽ, Općina	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.25. Unaprjeđenje sustava biciklističkih ruta	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Unaprijeđene biciklističke rute	2023.-2026.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MINTS, MPGI, TZ, IŽ, JU Natura Histrica, Općina	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.26. Uspostava tematske rute „agrarni sustav Čepičkog polja“ i pratećih sadržaja	Duljina uspostavljene rute	0	30 km	Uspostavljena tematska ruta s pratećim sadržajem	2024.-2026.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MINTS, MP, MPGI, IŽ, Općina	DP, OP, FZOEU, Program ZI i KG, ESIF
A/P.27. Uređenje i opremanje planinarsko - poučne staze Područje južnog dijela masiva Učke	Duljina uspostavljene staze	0	5,9 km	Uspostavljena staza s pratećim sadržajem	2024.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: 132.000,00 €	MINTS, MPGI, TZ, IŽ, JU Natura Histrica, Općina	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF

A/P.28. Uspostava pješačko-poučne staze Plomin – Plomin Luka	Duljina uspostavljene staze	0	ukupno 2,1 km	Uspostavljena staza s pratećim sadržajem	2025.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: 265.000,00 €	MINTS, MPGI, TZ, Općina	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
A/P.29. Unaprjeđenje sustava staza uz Vlaški potok i Boljunčicu	Duljina uspostavljene staze	0	2 km	Uspostavljena staza s pratećim sadržajem	2023.-2027.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	MPGI, HV, Privatne osobe, Općina	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF

P.C.14. Uspostava održivih višestambenih i gospodarskih zona								
M.1.4.1. Poboljšanje kvalitete otvorenih prostora oko višestambene izgradnje								
A/P.30. Uređenje okoliša oko višestambenih objekata	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	3	Uređeni otvoreni prostori oko stambenih objekata	2023.-2030.	1. Izrada projektne dokumentacije: 20.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI, Privatna osoba	DP, OP, Program ZI, ESIF, PI
A/P.31. Urbani vrtovi u Potpićnu i Purgariji Čepić	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Uređeni urbani vrtovi	2024.-2026.	1. Izrada projektne dokumentacije: 15.000,00 € 2. Izvedba projekta: 150.000,00 - 200.000,00 € po lokaciji	Općina, MPGI, MP, Komunalac, Privatna osoba	DP, OP, Program ZI, ESIF, PI
M.1.4.2. Unaprjeđenje otvorenih prostora gospodarskih zona								
A/P.32. Uspostava zelenila unutar gospodarskih/poslovnih zona	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	4	Uspostavljeno zaštitno zelenilo	2024.-2027.	1. Analiza i izrada projektne dokumentacije: 10.000,00 € po lokaciji 2. Izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon izrade dokumentacije	Općina, MPGI, Pravna osoba, Privatna osoba	DP, OP, FZOEU, Program ZI, ESIF
P.C.15. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG / revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada								
M.1.5.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG								
A/P.33. Izgradnja sportske dvorane u Potpićnu	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađena sportska dvorana	2023.-2027.	1. Podloge i analiza - projektni zadatak: 10.000,00 € 2. Izrada projektne i prost.-planske dokumentacije, izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, ESIF

A/P.34. Izgradnja doma za stare i nemoćne u Šušnjevici	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Izgrađena osnovna građevina doma za stare i nemoćne, izgrađeni smještajni paviljoni s parkiralištima	2023.-2027.	1. Podloge i analiza - projektni zadatak: 10.000,00 € 2. Izrada projektne i prost.-planske dokumentacije, izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, Pravna osoba, Privatna osoba	DP, OP, FZOEU, ESIF, PI
A/P.35. Izgradnja pogona za preradu poljoprivrednih proizvoda u Proizvodno-poslovnoj zoni Kršan Istok	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađen pogon za preradu poljoprivrednih proizvoda	2023.-2027.	1. Podloge i analiza - projektni zadatak: 10.000,00 € 2. Izrada projektne i prost.-planske dokumentacije, izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, ESIF
A/P.36. Izgradnja Centra agropoduzetništva u Čepičkom polju	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Izgrađen Centar agropoduzetništva	2023.-2027.	1. Podloge i analiza - projektni zadatak: 10.000,00 € 2. Izrada projektne i prost.-planske dokumentacije, izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, ESIF
M.1.6.2. Revitalizacija i obnova nekorištenih prostora i zgrada								
A/P.37. Uređenje Interpretacijskog centra maritimne baštine u Plominu	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Revitalizirana zgrada za potrebe Interpretacijskog centra maritimne baštine u Plominu	2023.-2027.	Izvedba projekta: 930.000,00 €	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, Program KG, ESIF
A/P.38. Uređenje zgrade nekadašnje separacije ugljena u Potpićnu	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Revitalizirana zgrada za potrebe Interaktivnog edukacijskog centra za klimatske promjene i kružno gospodarstvo te Poduzetničkog centra	2023.-2027.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: 7.175.000,00 €	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, Program KG, ESIF
A/P.39. Uređenje Centra za posjetitelje Čepičko polje	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Revitaliziran prostor i izgrađena zgrada za potrebe Centra za posjetitelje Čepičko polje	2023.-2027.	Izrada projektne dokumentacije i izvedba projekta: 2.525.000,00 €	Općina, MPGI	DP, OP, FZOEU, Program KG, ESIF

A/P.40. Uređenje starih mlinova u naselju Malini	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Revitalizirane zgrade starih mlinova s pripadajućim sustavom javnih vanjskih površina	2023.-2027.	1. Podloge i analiza - projektni zadatak: 35.000,00 € 2. Izrada projektne i prost.-planske dokumentacije, izvedba projekta: visina troškova će se odrediti nakon definiranog projektnog zadatka	Općina, MPGI, Pravna osoba, Privatna osoba	DP, OP, FZOEU, Program KG, ESIF
M.1.6.3. Revitalizacija i obnova srednjovjekovnih kaštela								
A/P.41. Uređenje kompleksa kaštela Kršan	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Revitaliziran i obnovljen kompleks kaštela Kršan	2023.-2027.	Izvedba projekta: 7.305.000,00 €	Općina	DP, FZOEU
A/P.42. Uređenje kompleksa kaštela Kožljak	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Revitaliziran i obnovljen kompleks kaštela Kožljak	2023.-2027.	Izvedba projekta: 10.000.000,00 €	Općina	DP, ŽP, FZOEU

Naziv aktivnosti/projekta	Okvir za praćenje provedbe			Indikativni financijski plan				
	Pokazatelji ishoda			Ključne točke ostvarenja	Terminski plan	Financijski plan	Nositelji / partneri	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
S.C.2. Očuvanje i povećanje bioraznolikosti na području Općine Kršan								
P.C.2.1. Jačanje prirodnih i društvenih vrijednosti vodnih elemenata								
M.2.1.1. Uspostava uređenih zona uz stajačice								
A/P.1. Uređenje lokvi	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	3	Izrađen dokument/ Obnovljene lokve	2023.- 2028.	Visina sredstava odredit će se u daljnjim fazama, pri izradi dokumentacije.	HV, MINGOR, Općina, Privatne i pravne osobe	DP, OP, ESIF; PI
M.2.1.2. Revitalizirati područje uz vodotoke								
A/P.2. Očuvanje i unaprjeđenje krajobrazna vodotoka	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	2	Primjena mjera Plan upravljanja vodnim područjem	2023.- 2026.	Visina sredstava odredit će se u daljnjim fazama, pri izradi dokumentacije.	HV; MP i MINGOR; Općina, Pravne osobe	DP, OP, ESIF
P.C.2.2. Uspostava bioraznolikosti na poljoprivrednim površinama sukladno Strateškom planu Zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske 2023. – 2027.								
M.2.2.1. Očuvanje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina								
A/P.3 .Očuvanje suhozida A/P.4. Održavanje živica A/P.5. Sadnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda A/P.6. Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka A/P.7. Uređenje kanala i uspostava zelenih poteza A/P.8. Uspostava poljskih traka	Povećanje krajobraznih obilježja (broj, km, ha)	1,1 km suhozida 6 stabala 8,3 ha šumaraka 1,5 km drvoreda 57,9 km jaraka	godišnje povećanje za 15% od početnog stanja	Povećan broj, površina i duljina suhozida, živica, jaraka, drvoreda i pojedinačnih stabala	2024.- 2027.	Visina bespovratnih sredstava bit će određena aktivnostima prema ZPP.	Općina, MP; Privatne i pravne osobe	DP, OP, ZPP, ESIF; PI
M.2.2.2. Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina								
A/P.9. Raznolikost usjeva na poljoprivrednim površinama A/P.10. Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima A/P.11. Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti A/P.12. Očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka	Površine pod mozaicima različitog poljoprivrednog korištenja (ha)	/	Očuvanje postojećih i povećanje za 5% od početnog stanja	Povećan broj aktivnih površina pod mozaikom različitog korištenja	2024.- 2027.	Visina bespovratnih sredstava bit će određena aktivnostima prema ZPP.	Općina, MP; Privatne i pravne osobe	DP, OP, ZPP, ESIF; PI
P.C.2.3. Očuvanje šumskih sastojina na području Općine Kršan te povećanje vrijednosti njihovih funkcija								
M.2.3.1. Poticanje konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura								
A/P.13. Konverzija (rekonstrukcija) degradiranih	Površina na kojima je izvršena konverzija (m2)	0	1	Konverzija 20 % površina u viši uzgojni šumski oblik	2023.- 2027.	/	MP, Privatne i pravne osobe	DP, OP, ZPP, FOKFŠ, ESIF

šumskih sastojina i šumskih kultura privatnih šumovlasnika								
A/P.14. Ostavljanje drvene mase nakon siječe	Površina pod suhom drvnom masom	0	/	ostaviti najmanje 5 mrtvih stojećih stabala po hektaru	2023.-2027.	/	Općina, HŠ, MP	DP, OP, ZPP, FOKFŠ, ESIF
M.2.3.2. Povećanje vrijednosti rekreativne, zdravstvene i turističke funkcije šuma								
A/P.15. Uspostava park-šume Čepić	Uspostava kategorije zaštite	0	1	Uspostavljena kategorija zaštite "Park šuma"	2023.-2030.	Visina sredstava odredit će se u daljnjim fazama, pri izradi odgovarajuće dokumentacije.	Općina, MP, MINGOR, HŠ, JU Natura Histrica	DP, OP, PJU, ESIF
A/P.16. Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture unutar šumskog područja	Uspostavljena infrastruktura	0	2	Uspostavljena poučna staza	2023.-2025.	1. Izrada projektne dokumentacije: 25.000,00 € 2. Izvedba projekta: 300.000,00 €	Općina, HŠ, MP	DP, OP, ZPP, FOKFŠ, ESIF

Naziv aktivnosti/projekta	Okvir za praćenje provedbe			Indikativni financijski plan				
	Pokazatelji ishoda			Ključne točke ostvarenja	Terminski plan	Financijski plan	Nositelji / partneri	Mogući izvori financiranja
	Mjerna jedinica	Početna vrijednost	Ciljana vrijednost					
S.C.3. Uspostava uvjeta za sustavno upravljanje zelenom urbanom obnovom Općine Kršan								
P.C.3.1. Implementacija zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja u sektorske alate upravljanja								
M.3.1.1. Jačanje mjera zelene urbane obnove unutar prostorno-planske i strateške dokumentacije								
A/P.1. Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar Prostornog plana uređenja Općine (PPUO) i unutar važećih planova nižeg reda	Broj izrađenih dokumenata	0	2	Prilagođeni PPUO i planovi nižeg reda ciljevima, mjerama i aktivnostima proizašle iz ZI i KG	2023.-2030.	30.000,00 do 45.000,00 € po planu	Općina, MPGI	OP, Program ZI i KG
A/P.2. Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja unutar novih Urbanističkim planovima uređenja (UPU)	Broj izrađenih dokumenata	0	9	Prilagođeni UPU ciljevima, mjerama i aktivnostima proizašle iz ZI i KG	2023.-2030.	20.000,00 do 30.000,00 € po planu	Općina, Pravne osobe	OP, Program ZI i KG, PI
A/P.3. Uspostava mjera zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja izrade novih i izmjene postojećih studija, strategija, akcijskih planova te drugih dokumenata	Broj izrađenih dokumenata	0	2	Prilagođena strateška dokumentacija ciljevima, mjerama i aktivnostima proizašle iz ZI i KG	2023.-2028.	5 000,00 do 10.000,00 € ciljane izmjene po dokumentu	Općina	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
M.3.1.2. Uspostava sustava za praćenje razvoja zelene urbane obnove								
A/P.4. Informacijski sustav zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Kršan	Broj realiziranih aktivnosti/projekata	0	1	Uspostavljena ZI i KG na web platform	2025.	10.000,00 €	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
A/P.5. Akcijski plan razvoja zelene infrastrukture i kružnog gospodarenja Općine Kršan	Broj izrađenih dokumenata	0	1	Izrađen akcijski plan	2023.	15.000,00 €	Općina, MPGI	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
A/P.6. Atlas ruralnih krajobraza Općine Kršan	Broj izrađenih dokumenata	0	1	Izrađen Atlas	2023.-2027.	40.000,00 €	MINGOR, MPGI, TZ, IŽ	DP, OP, PIŽ, PJU, ESIF
P.C.3.2. Povećanje svijesti o održivom razvoju kroz zelenu infrastrukturu i kružno gospodarenje								
M.3.2.1. Uspostava tema zelene urbane obnove unutar upravljačkih struktura Općine								
A/P.7. Edukacija predstavnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju	Broj provedenih edukacija	0	16 (2 edukacije po godini)	Educirani predstavnici Općine o temama ZI i KG	2023.-2030.	24.000,00 €	Općina, MPGI, Pravne osobe	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
M.3.2.2. Informiranje javnosti o temama zelene urbane obnove								
A/P.8. Brošura "Zelena urbana obnova Općine Kršan"	Broj izrađenih publikacija	0	1	Izrađena publikacija	2024.-2025.	25.000,00 €	Općina, MPGI, Pravne osobe	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF

A/P.9. Edukacija stanovnika Općine o zelenoj infrastrukturi i kružnom gospodarenju	Broj provedenih edukacija	0	8 (1 edukacija po godini)	Educirani stanovnici o temama ZI i KG	2023.-2030.	12.000,00 €	Općina, MPGI, Pravne osobe	DP, OP, Program ZI i KG, ESIF
---	---------------------------	---	---------------------------	---------------------------------------	-------------	-------------	----------------------------	-------------------------------

Zaključak okvira za praćenje i provedbu

Pravilnikom o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 6/2019) propisani su postupci, rokovi praćenja i izvještavanja u okviru procesa strateškog planiranja, odnosno o provedbi Strategije ZUO.

Praćenje provedbe Strategije ZUO je prvi korak i obuhvaća proces sustavnog prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se prati uspješnost provedbe posebnih ciljeva i mjera, odnosno aktivnosti/projekata. Temeljem toga dobivaju se relevantne informacije kako za donositelje odluka, tako i za širu javnost, čime se poštuje načelo transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava.

Sukladno tome potrebno je revidirati Strategiju ZUO svakih 5 godina i pratiti stanje implementacije plana ZI (aktivnosti/projekata).

Za praćenje provedbe Strategije ZUO zadužena je Općina (Jedinstveni upravni odjel) te se ono provodi na godišnjoj razini kroz Izvješće o praćenju provedbe. Sadržaj godišnjeg izvješća o provedbi Strategije ZUO te detaljne tehničke i metodološke upute za njegovo popunjavanje utvrđen je **Priručnikom o strateškom planiranju**³¹.

---

³¹ (Verzija: 3.0, Pripremljeno: Svibanj 2020.; Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije).

13. POPIS LITERATURE

13.1. Znanstveni i stručni radovi

- Bonacci O., Roje-Bonacci T. (2013) Problemi koji su se pojavili pri izgradnji i funkcioniranju brana i akumulacija u kršu; Izvor: https://www.researchgate.net/publication/272822368_Problemi_koji_su_se_pojavili_pri_izgradnji_i_funkcioniranju_bran_a_i_akumulacija_u_krsu
- Milevoj M. (2014) S OVE STRANE UČKE: Plomin, Kršan, Čepić, Sušnjevića, Kožljak, Brdo; Nakladnik: MATHIAS FLACIUS
- Kisić I., Husnjak S., Gajić-Čapka m., Cindrić K., Bilandžija D., Prekalj B. (2013) Erozija tla vjetrom u Čepić polju - uzroci, posljedice i mjere ublažavanja; Izvor: https://www.researchgate.net/publication/291148152_Erozija_tla_vjetrom_u_Cepic_polju_-_uzroci_posljedice_i_mjere_ublazavanja
- Bardi, A.; Papini, P.; Quaglino, E.; Biondi, E.; Topić, J.; Milović, M.; Pandža, M.; Kaligarić, M.; Oriolo, G.; Roland, V.; Batina, A.; Kirin, T. (2016): Karta prirodnih i poluprirodnih ne-šumskih kopnenih i slatkovodnih staništa Republike Hrvatske. AGRISTUDIO s.r.l., TEMI S.r.l., TIMESIS S.r.l., HAOP.
- City of Unley (2015). Green Infrastructure Strategic Directions. https://www.unley.sa.gov.au/files/assets/public/environment-hub/green-infrastructure-case-studies_final_low-web.pdf
- Civic, K., & Siuta, M. (2014). Green Infrastructure–Training manual for trainers. ECNC, Tilburg, the Netherlands and CEEweb for Biodiversity, Budapest, Hungary.
- Dige, G. (2014). The European Dimension of Green Infrastructure, Le Notre Institute. https://ilias.hfwu.de/goto.php?target=cat_10507&client_id=hfwu; ; Pristupljeno: prosinac, 2021.
- Dige, G. (2015). Zelena infrastruktura: bolji život uz rješenja koja se temelje na prirodnim načelima.
- E.K. Larson, C. Perrings (2013) The value of water-related amenities in an arid city: the case of the Phoenix metropolitan area, *Landsc. Urban Plan.*, 109 (1) (2013), pp. 45-55
- Hrdalo, I., (2013). Green systems in the evolution of the open space of selected Mediterranean towns : doctoral dissertation. University of Ljubljana, Biotechnical Faculty. Available at: <https://repozitorij.uni-lj.si/IzpisGradiva.php?lang=eng&id=72552>
- Hrdalo, I., Pereković, P. i Tomić Reljić, D. (2021). Historical Development of Urban Green Infrastructure and Possibilities of its Implementation in the Republic of Croatia. *Prostor*, 29 (1(61)), 56-71.
- Husnjak S., Pernar N., Pernar R., Kisić I., 2005: Rizik od erozije tla vodom u šumskim ekosustavima Hrvatske, *Šumarski list*, 13, 69-77. Naumann S. et al. (2011): Design, implementation and cost elements of Green Infrastructure projects
- Irish Landscape Institute (2012). Green Infrastructure - A quality of life issue: https://www.parcs.ch/snp/pdf_public/2016/33302_20160819_084314_62_GreenInfrastructure_Irland_UK_Erlaeuterungen.pdf
- Iuell et al., 2003. A European Handbook for Identifying Conflicts and Designing Solutions,

- Kim J.-H., Newman W. Li, G., Kil S.-H., Park S.Y. (2018) The influence of urban landscape spatial patterns on single-family housing prices Environ. Plan. B Urban Anal. City Sci., 45 (1) pp. 26-43
- Kong, F., Yin, H., Nakagoshi, N., Zong, Y., 2010. Urban green space network development for biodiversity conservation: Identification based on graph theory and gravity modeling. *Landsc. Urban Plan.* 95, 16–27.
- Landscape Institute (2013). Green infrastructure: An integrated approach to land use. Izvor: https://landscapewpstorage01.blob.core.windows.net/www-landscapeinstitute-org/2016/03/Green-Infrastructure_an-integrated-approach-to-land-use.pdf
- Landscape Institute, 2009. Green infrastructure: connected and multifunctional landscapes – position document.
- Loures, L., Loures, A., Nunes, J., Panagopoulos, T. (2015.) Landscape Valuation of Environmental Amenities throughout the Application of Direct and Indirect Methods. *Sustainability.* 7(1), 794-810. DOI, Izvor: <https://doi.org/10.3390/su7010794>
- Manuel A. Zambrano-Monserrate, María Alejandra Ruano, Cristina Yoong-Parraga, Carlos A. Silva (2021) Urban green spaces and housing prices in developing countries: A Two-stage quantile spatial regression analysis, *Forest Policy and Economics*, Volume 125, 2021, 102420, Izvor: <https://doi.org/10.1016/j.forpol.2021.102420>.
- Maruani, T., Amit-Cohen, I. (2007) 'Open space planning models: A review of approaches and methods', *Landscape and Urban planning*, 81 (1-2), pp. 1-13.
- Pozoukidou, G. (2020). Designing a green infrastructure network for metropolitan areas: a spatial planning approach. *Euro-Mediterranean Journal for Environmental Integration*, 5(2), 1-15.
- Prinz D., *Urbanističko planiranje*, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Golden marketing - Tehnička knjiga Zagreb, 2006.
- Prpić, B., (1992). Ekološka i gospodarska vrijednost šuma u Hrvatskoj, u *Šume u Hrvatskoj* (ur. Đ. Rauš), Šumarski fakultet sveučilišta u Zagrebu i Hrvatske šume p. o., 237- 256.
- Rouse D.C, Bunster-Osa I.F. (2013): *Green infrastructure: A landscape Approach*, Chicago, IL:APA Planners Press.
- Si Chen, Le Zhang, Yi Huang, Bev Wilson, Grant Mosey, Brian Deal (2022). Spatial impacts of multimodal accessibility to green spaces on housing price in Cook County, Illinois,
- Stewart ID, Oke TR. Local Climate Zones for Urban Temperature Studies. *Bull Am Meteorol Soc.* (2012)93(12):1879-1900., Izvo: <http://www.wudapt.org/lcz/>
- Šegota, T. i Filipčić, A. (2003). Köppenova podjela klima i hrvatsko nazivlje. *Geoadria*, 8 (1), 17-37., <https://doi.org/10.1016/j.geoadria.2003.08.001>
- UK Green Building Council (2015). *Demystifying Green Infrastructure*; Dostupno na: <https://www.ukgbc.org/wp-content/uploads/2017/09/Demystifying-Green-Infrastructure-report-FINAL.pdf>
- Urban Forestry & Urban Greening*, Volume 67, Izvor: <https://doi.org/10.1016/j.ufug.2021.127370>.
- Vukelić, J. (2012). *Šumska vegetacija Hrvatske*, Sveučilište u Zagrebu, Šumarski fakultet, Državni zavod za zaštitu prirode ; Dostupno na: <https://www.sumari.hr/biblio/pdf/14049.pdf>
- Wade, R., McLean, N. 2014. Multiple Benefits of Green Infrastructure, in: Booth, C.A., Charlesworth, S.M. (Eds.), *Water Resources in the Built Environment*. John Wiley & Sons, Ltd, Chichester, UK, pp. 319–335.

13.2. Strategije, programi, planovi na razini Općine

Prostorni plan uređenja Općine Kršan ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 6/02, 1/08, 18/10, 14/12, 23/12 - pročišćeni tekst; 6/14, 11/14 - pročišćeni tekst Odredbi za provođenje i grafičkog dijela, 6/17, 07/17 - pročišćeni tekst Odredbi za provođenje i grafičkog dijela, 9/22)

Prostornim planom Istarske županije ("Službene novine Istarske županije", broj 2/02, 1/05, 4/05, 14/05 - pročišćeni tekst, 10/08, 07/10, 16/11 - pročišćeni tekst, 13/12, 09/16, 14/16) (

Prostorni plan parka prirode Učka (NN, broj 24/06)

Detaljni plan uređenja Stari grad Kršan ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 9/11)

Urbanistički plan uređenja Stare staze ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 4/11, 5/12, 3/16)

Urbanistički plan uređenja Radna zona Kršan Istok ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 6/11)

Urbanistički plan uređenja Pristav ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 22/12, 3/16)

Urbanistički plan uređenja Potpićan ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 4/14, 5/20)

Urbanistički plan uređenja Blaškovići 2 ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 1/14)

Urbanistički plan uređenja Baći ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)

Urbanistički plan uređenja Donadići ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)

Urbanistički plan uređenja Fonovići ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)

Urbanistički plan uređenja turističkog naselja Brestova - T2 ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)

Urbanistički plan uređenja turističkog naselja Fratrima - T2 ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 5/16)

Urbanistički plan uređenja Juras (Službeno glasilo Općine Kršan", broj 6/16)

Urbanistički plan uređenja Suha marina Plomin ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 6/16)

Urbanistički plan uređenja Stipani ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 1/17)

Detaljni plan uređenja trajektnog pristaništa i centra za akvakulturu u Plominskom zaljevu ("Službeno glasilo Općine Kršan", broj 2/00, 2/08)

Provedbeni program Općine Kršan za razdoblje od 2021. do 2025. godine

Program ukupnog razvoja Općine Kršan za razdoblje 2014. - 2020. godine

Master plan turizma Općine Kršan od 2017. do 2025. godine

Strategija upravljanja kulturnom baštinom Općine Kršan 2017.-2025. godine

Akcijski plan energetske održivosti i prilagodbe klimatskim promjenama (SECAP) (NACRT)

Strategija očuvanja i održivog razvoja pomorstva i ribarstva na području Općine Kršan (NACRT)

Strategija upravljanja i raspolaganja imovinom u vlasništvu Općine Kršan za razdoblje 2017.-2021. godine (U PROCESU IZMJENA)

13.3. Međunarodne strategije, programi, rezolucije i sl.

ESPON (2019). Planning for green infrastructure: Methods to support practitioners and decision-making. Izvor: <https://www.espon.eu/green-infrastructure>

European Commission (2013). Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Green Infrastructure (GI) - Enhancing Europe's Natural Capital. Brussels: COM (2013)

European Commission (2014). Building a green infrastructure for Europe. Publications Office. <https://data.europa.eu/doi/10.2779/54125>

European Commission(2019). The European Green Deal. Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions (COM(2019) 640 final).

European Commission(2020). EU Biodiversity Strategy for 2030. Bringing nature back into our lives. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. Izvor: http://publications.europa.eu/resource/cellar/54584304-3354-494b-84cf-13e921f7e50f.0024.02/DOC_3

European Environment Agency, Kleeschulte, S., Dige, G., Liqueste, C., et al. (2014) Spatial analysis of green infrastructure in Europe. Publications Office., Izvor: <https://data.europa.eu/doi/10.2800/11170>

European Parliament (2013). European Parliament resolution of 12 December 2013 on Green Infrastructure — Enhancing Europe's Natural Capital (2013/2663(RSP))., Izvor: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52013IPO600>

European Parliament (2020). European Parliament resolution of 17 September 2020 on the European Year of Greener Cities 2022 (2019/2805(RSP)). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020IPO241&from=EN>

Europska komisija (2013). Smjernice za uključivanje klimatskih promjena i bioraznolikosti u procjeni utjecaja na okoliš. https://mingor.gov.hr/UserDocImages/KLIMA/SZOR/Smjernice_za_ukljucivanje_klimatskih_promjena_i_bioraznolikosti_u_procjene_utjecaja_na_okolis.pdf

Europska komisija (2019). Izvješće Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija pod nazivom "Preispitivanje napretka u provedbi strategije EU-a za zelenu infrastrukturu" (COM(2019) 236 final). Izvor: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2019:0236:FIN:HR:PDF>

Tehničke informacije o ZI uz dokument Zelena infrastruktura – Jačanje prirodnog kapitala Europe, Dostupno na: https://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/docs/green_infrastructures/sec_155_2013/hr.pdf

13.4. Nacionalni zakoni, pravilnici, uredbe, strategije i sl.

Ispravak Pravilnika o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže (NN 38/2020)

Nacionalna razvojna strategija do 2030 godine (NN 13/2021)

Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (NN 106/98, 39/04, 45/04-ispravak, 163/04, 148/10-prestao važiti, 9/11)

Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa (NN 27/2021), Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_03_27_588.html

Pravilnik o provenijencijama svojti šumskog drveća (NN 147/2011), Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2011_12_147_2987.html

Pravilnik o uređivanju šuma (NN 97/2018), Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_11_97_1875.html

Pravilnik o utvrđivanju naknada za šumu i šumsko zemljište (NN 12/2020), Izvor: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2020_01_12_214.html

Pravilnik o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 182/2004)

Program razvoja zelene infrastrukture u urbanim područjima za razdoblje od 2021. godine do 2030. godine (2021.). Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine. Izvor: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//2016/Sjednice/2021/Prosinac/93%20sjednica%20VRH//93%20-%2013.1.docx>

Pravilnik o javnoj turističkoj infrastrukturi (NN 136/2021)

Pravilnik o jedinstvenom vizualnom identitetu zaštite prirode u Republici Hrvatskoj (NN 81/2020)

Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine (NN 72/17)

Strategija prilagodbe klimatskim promjenama u Republici Hrvatskoj za razdoblje do 2040. godine s pogledom na 2070. godinu (NN 46/2020)

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske (NN 106/2017)

Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (NN 80/19)

Uredba o standardu kakvoće voda (NN 96/2019)

Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19)

Zakon o klimatskim promjenama i zaštiti ozonskog sloja (NN 127/19)

Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19, 67/23)

Zakon o šumama (NN 68/18, 115/18, 98/19, 32)

Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13, 15/18, 14/19, 127/19)

13.5. Web stranice i portali

Arcanum Maps, Izvor: <https://www.arcanum.com/en/maps/>

Bioportal, Izvor: <https://www.bioportal.hr/gis/>

Forestry and climate change. Izvor: <https://www.fao.org/forestry/climatechange/53459/en/>

Geoportal, Izvor: <https://geoportal.dgu.hr/>

Geoportal kulturnih dobara RH, Izvor: <https://geoportal.kulturnadobra.hr/geoportal.html#/>

Općina Kršan, Izvor: <https://www.krsan.hr/web/default.asp>

Hrvatska enciklopedija, Toplinski otoci, Izvor: <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=61793>

Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU), Izvor: <https://ispu.mgipu.hr/#/>

Interaktivna planinarska karta Hrvatske, Hrvatski planinarski savez. Izvor: https://www.hps.hr/karta/show_elev.html?gpx_file=gpx/10_07_02x.gpx

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja, Zavod za zaštitu okoliša i prirode. Izvor: <http://www.haop.hr/>

OpenStreetMap (OSM), Izvor: <https://www.openstreetmap.org/>

Turistička zajednica Općine Kršan, Izvor: <https://www.istria-krsan.com/>

13.6. Ostala literatura

Šumskogospodarska osnova, Hrvatske šume, 2017., Izvor: https://poljoprivreda.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/sume/sumarstvo/sumskogospodarska_osnova2016-2025/SUMSKOGOSPODARSKA_OSNOVA_2016.pdf

Priručniku o strateškom planiranju, Verzija 3.0, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, svibanj 2020. godine, Zagreb

14. POPIS PRILOGA

14.1. Popis tablica

Tablica 1 Popis stanovništva 2021. godine po naseljima, spolu i starosti (Izvor: DZS; modificirano 3E PROJEKTI d.o.o.).....	18
Tablica 2 - Popis analiziranih strategija na razini Općine te usporedba s mjerama/projektima koji potiču ZI i KG (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	24
Tablica 3 - Planirane aktivnosti unutar važećeg PPUO-a (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	30
Tablica 4 - Prikaz tipova i kategorija otvorenih površina i njihovih površina (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	68
Tablica 5 Ciljevi, prioriteti, mjere i strateški projekti zelene urbane obnove Općine Kršan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	196
Tablica 6 Korištene kratice u provedbenom okviru (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	247
Tablica 7 Provedbeni okvir (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	248

14.2. Popis slika

Slika 1 Čepičko jezero (danas polje) na staroj razglednici (Izvor: Milevoj M. (2014) S OVE STRANE UČKE)	43
Slika 2 Plomin Luka na staroj razglednici (Izvor: Milevoj M. (2014) S OVE STRANE UČKE)	44
Slika 3 Isječak iz DOF 1968 i DOF 2018 za područje naselja Plomin i Plomin Luka (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)	45
Slika 4 - Originalni katastarski plan u 10 listova iz 1820. godine za katastarsku općinu Kršan (Izvor: DAST - Držani arhiv u Splitu; dostavljeno Općini Kršan).....	46
Slika 5 Detalj prirodnih prostora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	69
Slika 6 - Šumski kompleks Plominske gore (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	72
Slika 7 - Šumski kompleks Grobničko-boljunskog pobrđa (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	72
Slika 8 - Šumske enklave unutar poljoprivrednih površina u naselju Polje Čepić (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	73
Slika 9 - Tipologija otvorenih prostora - Šume (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	73
Slika 10 - Šikare i živice u kombinaciji sa Šuma (OP1a) i Zapuštenim poljoprivrednim površina (OP4c) prema zaseoku Lukarići (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	74
Slika 11 - Živice i drvoredi unutar Čepičkog polja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	75
Slika 12 Živice unutar poljoprivrednih površina u naselju Kožljak (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	76
Slika 13 - Tipologija otvorenih prostora - Šikare i živice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)....	76
Slika 14 Lokva kod kapelice sv. Jelene na Brdu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	78
Slika 15 Retencija Grobnik (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	78

Slika 16 - Akumulacijsko jezero Letaj s branom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar) ..	79
Slika 17 –Tunel Čepić s retencijskom površinom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	80
Slika 18 - Tipologija otvorenih prostora - Vode stajačice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	81
Slika 19 Odvodni kanal u Čepićkom polju (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	82
Slika 20 - Kanal uz poljoprivredne površine (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	83
Slika 21 - Tipologija otvorenih prostora – Kanali unutar poljoprivrednih površina (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	83
Slika 22 Rijeka Boljunčica prije brane Letaj (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	86
Slika 23 – Rijeka Boljunčica unutar Čepićkog polja (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	86
Slika 24 Bujični vodotoci Učke sa strukturama (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	87
Slika 25 Vlaški potok - Posert (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	88
Slika 26 - Tipologija otvorenih prostora - Vodotoci (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	88
Slika 27 Obala kod rta Lovrić (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	89
Slika 28 – Plominski zaljev (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	90
Slika 29 Obala kod uvale Brestova (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	91
Slika 30 - Tipologija otvorenih prostora - More i morska obala (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	91
Slika 31 – Slabo obrasle površine i točila iznad Plomina (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.)...	92
Slika 32 – Slabo obrasle površine i točila iznad naselja Stepčići (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	93
Slika 33 - Tipologija otvorenih prostora - Slabo obrasle površine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	93
Slika 34 Detalj javnog i društvenog sadržaja (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	94
Slika 35 Plaže u uvali Brestova (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	96
Slika 36 Plaža Dražine/Copacabana, priobalna šetnica (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	97
Slika 37 – Plaža Stupova (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	98
Slika 38 - Tipologija otvorenih prostora – Plaže i obalno šetalište (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	98
Slika 39 Dječje igralište u Plominu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	99
Slika 40 Dječja igrališta u naselju Šušnjevića (slika lijevo) i Potpićan (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	100
Slika 41 Dječja igrališta u sklopu dječjih vrtića u naselju Potpićan (slika lijevo) i Kršan (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	100
Slika 42 - Dječje igralište u sklopu škola u Vozilićima (slika lijevo) i Potpićanu (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	100
Slika 43 - Tipologija otvorenih prostora – Dječja igrališta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	101
Slika 44 – Sportski tereni u Purgariji Čepić (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	103
Slika 45 Sportski teren NK Potpićan (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	104
Slika 46 - Tipologija otvorenih prostora - Sport i rekreacija (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	104

Slika 47 – Crkva sv. Jakova, mrtvačnica i groblje u Kršanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	107
Slika 48 Groblje i crkva sv. Duha u naselju Nova Vas (Autori: 3 E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	107
Slika 49 Crkva sv. Jurja s grobljem i zvonikom te kapelica sv. Jelene zaseoku Brdo u naselju Kostrčani (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	108
Slika 50 Raspelo prema zaseoku Katun (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	109
Slika 51 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz sakralne objekte i groblja (Autor: PROJEKTI d.o.o.)	109
Slika 52 - Otvoreni prostor uz eko muzej „Vlaški puti“ u Šušnjuevici (slika lijevo) i dom kulture u Kršanu (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	111
Slika 53 – Otvoreni prostori oko područne OŠ „Ivan Goran Kovačić u Kršanu (slika lijevo) i OŠ „Vladimir Nazor“ u Potpićnu (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	111
Slika 54 – Otvoreni prostori oko ureda turističke zajednice u Vozilićima (slika lijevo) i doma zdravlja u Potpićnu (slika desno) (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	111
Slika 55 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz ostale objekte javne i društvene namjene (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	112
Slika 56 – Potencijalne javne zelene površine (Z1) u naselju Blaškovići (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	113
Slika 57 – Potencijalne javne zelene površine(vizure/vidikovci) u naselju Stepčići (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	114
Slika 58 Djelomično uređeni prostori oko sportskog terena u Plomin Luci (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	114
Slika 59 - Tipologija otvorenih prostora – Djelomično uređeni otvoreni prostori (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	115
Slika 60 Detalj otvorenih prostora stambene izgradnje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	116
Slika 61 Otvoreni prostori oko višestambenih objekata u Plomin Luci (Autor: 3 E PROJEKTI d.o.o.).....	117
Slika 62 - Višestambeno zelenilo u Potpićnu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	118
Slika 63 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori oko višestambenih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	118
Slika 64 – Pogled na zaseoke u sklopu naselja Lazarići (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	119
Slika 65 Pogled na zaseoke Žuknica i Ravnice u sklopu naselja Kožljak (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	120
Slika 66 Pogled na zaseoke Ivani i Kamenjari u sklopu naselja Zagorje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	120
Slika 67 Pogled na otvorene prostore zaselka Jesenovik Polje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	121
Slika 68 Pogled na zaseok Zankovci i Dražine (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar) ...	121
Slika 69 - Tipologija otvorenih prostora – Okućnice individualne stambene izgradnje ruralnog karaktera (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	122

Slika 70 - Pogled na Plomin Luku (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	123
Slika 71 Pogled na okućnice naselja Vozilići (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	124
Slika 72 Pogled na okućnice naselja Šušnjevića (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	124
Slika 73 Pogled na vrtove u naselju Kršan (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	125
Slika 74 - Tipologija otvorenih prostora - Okućnice individualne stambene izgradnje periurbanog karaktera (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	125
Slika 75 - Pogled na zaseoke Načinovići i Šimuni (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	126
Slika 76 Pogled na okućnice oko apartmanskih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	127
Slika 77 - Tipologija otvorenih prostora - Okućnice apartmanskih objekata u naseljima uz obalu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	127
Slika 78 Kaštel Kršan (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	129
Slika 79 - Plomin (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	130
Slika 80 Kaštel Kožljak (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	131
Slika 81 - Tipologija otvorenih prostora -Otvoreni prostori povijesnih naselja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	132
Slika 82 Detalj poljoprivrednih prostora (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	133
Slika 83 Okrupnjene poljoprivredne površine (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	135
Slika 84 - Detalj okrupnjene poljoprivredne površine (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	136
Slika 85 - Tipologija otvorenih prostora - Okrupnjene poljoprivredne površine (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	136
Slika 86 Mozaik poljoprivrednog korištenja na području naselja Letaj (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	137
Slika 87 - Obradive površine na terasama oko zaseoka Baći (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.)	138
Slika 88 Mozaik poljoprivrednih površina uz rijeku Boljunščicu u naselju Nova Vas (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o.)	138
Slika 89 Obradive poljoprivredne površine zaselka Miheli unutar šumskog kompleksa naselja Kostrčani (Autori 3E PROJEKIT d.o.o. i Andlar)	139
Slika 90 - Tipologija otvorenih prostora - Mozaik poljoprivrednih površina (Autor: PROJEKTI d.o.o.)	139
Slika 91 - Zapuštene poljoprivredne površine oko naselja Stepčići (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	140
Slika 92 Zapuštene poljoprivredne površine oko naselja Purgarija Čepić (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	141
Slika 93 - Tipologija otvorenih prostora - Zapuštene poljoprivredne površine (Autor: PROJEKTI d.o.o.)	141
Slika 94 Krški (kamenjarski) pašnjak izvan zaseoka Stepčići (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	142
Slika 95 - Pašnjaci na padinama Učke unutar naselja Zagorje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	143

Slika 96 Pogled na krški (kamenjarski) pašnjak kod naselja Kožljak (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	144
Slika 97 - Tipologija otvorenih prostora – Krški pašnjaci (Autor: PROJEKTI d.o.o.).....	144
Slika 98 Livade u sklopu naselja Kršan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	145
Slika 99 – Livade u sklopu naselja Jasenovik (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)....	146
Slika 100 Detalj Livade i travnjaka u kombinaciji s viškom vegetacijom (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	147
Slika 101 - Tipologija otvorenih prostora – Livade i travnjaci (Autor: PROJEKTI d.o.o.)	147
Slika 102 - Detalj otvorenog prostora oko napuštenog gospodarskog objekta (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	148
Slika 103 - Prostori gospodarske zone u Kršanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	149
Slika 104 Pogled na hotel Flanona (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	150
Slika 105 Pogled na kompleks Bio Adria d.o.o. (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	150
Slika 106 Gospodarska zona u Potpićanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	151
Slika 107 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori gospodarskih/turističkih objekata (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	151
Slika 108 – Kompleks termoelektrane Plomin (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)...	152
Slika 109 Hidroelektrana Letaj (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	153
Slika 110 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz industrijska postrojenja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	153
Slika 111 Napušten prostor oko nekadašnje željezničke postaje u Potpićanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	154
Slika 112 Napušten prostor oko zgrade Separacije u Potpićanu (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	154
Slika 113 - Napušteni gospodarski objekti s pripadajućim otvornim prostorom u Čepić polju (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	155
Slika 114 - Tipologija otvorenih prostora – Otvoreni prostori uz napuštene gospodarske/industrijske objekte (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	155
Slika 115 Detalj koridora željeznice (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	156
Slika 116 – Koridori državne ceste D66 kroz naselje Zagorje (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar)	158
Slika 117 Lokalne prometnice unutar naselja (Autor: 3 E PROJEKTI d.o.o.).....	158
Slika 118 Staze unutar PP Učka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	159
Slika 119 - Tipologija otvorenih prostora – Koridor cesta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	159
Slika 120 Napušteni koridor željezničke pruge L213 Lupoglav–Štalije Luka (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	161
Slika 121 – Napušteni koridor uskotračne željeznice Šumber-Plomin Luka (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	162
Slika 122 - Tipologija otvorenih prostora – Napušteni koridor željeznice (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	162
Slika 123 - Trajektno pristanište Brestova (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	163
Slika 124 Luka u Plomin Luci (Autori: 3E PROJEKTI d.o.o. i Andlar).....	164

Slika 125 - Tipologija otvorenih prostora – Morske luke (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	165
Slika 126 – Zgrada nekadašnje separacije ugljena u Potpićnu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	169
Slika 127 – Primjer nekadašnjeg mlina u naselju Malini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	170
Slika 128 – Zgrada mjesnog ureda u Potpićnu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	171
Slika 129 – Zgrada nekadašnjeg kina u Potpićnu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	171
Slika 130 – Zgrada nekadašnje škole u Lazarićima (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	172
Slika 131 – Zgrada nekadašnje škole u starom gradu Kršanu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	172
Slika 132 – Primjer jednostavnijeg objekta tradicijske arhitekture (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	173
Slika 133 – Primjer tradicijske obiteljske kuće s dvorom (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	174
Slika 134 – Obnova tradicijske arhitekture i njezina revitalizacija (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	174
Slika 135 – Primjer naselja očuvanog tradicijskog karaktera na obroncima Učke (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	175
Slika 136 – Detalj u dvorištu kaštela Kršan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	176
Slika 137 – Kaštel Kožljak (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	177
Slika 138 – Stambene zgrade HEP-a u Plomin Luci (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	178
Slika 139 – Stambene zgrade HEP-a u Plomin Luci – stražnja pročelja (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	179
Slika 140 – Zgrada bivše lučke kapetanije u Plomin Luci (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	179
Slika 141 – Zgrada društvenog doma u Purgariji Čepić (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	180
Slika 142 – Pogled na stari grad Plomin (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	180
Slika 143 – Središte naselja Kršan – problemska karta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod)	182
Slika 144 – Potencijalni centar naselja Kršan – u prvom planu sportsko-rekreacijski tereni (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	184
Slika 145 – Potencijalni centar naselja Kršan – Područna škola i dječje igralište (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	184
Slika 146 – naselje Potpićan – problemska karta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod)	185
Slika 147 – Potencijalni trg u naselju Potpićan – današnji izgled (Izvor: GOOGLE Maps)	187
Slika 148 – Površina između Osnovne škole i ambulante u naselju Potpićan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	188
Slika 149 – Površina oko crkve u naselju Potpićan (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	188
Slika 150 – naselje Plomin Luka – problemska karta (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o. / Podloga: Arkod)	189
Slika 151 – Pogled na naselje Plomin Luka i TE Plomin (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	191
Slika 152 – Obala uz sadašnje nogometno igralište u naselju Plomin Luka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	191
Slika 153 – Obalni prostor u naselju Plomin Luka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)	192

<i>Slika 154 – Stariji dio naselja Plomin Luka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)</i>	192
<i>Slika 155 – Devastacija obalnog pojasa novom stambeno-poslovnom izgradnjom u naselju Plomin Luka (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.)</i>	193

14.3. Popis grafičkih prikaza

Grafički prikaz 1 - Direktna ulaganja u pojedinačne elemente ZUO u 2021. godini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	38
Grafički prikaz 2 - Direktna ulaganja u pojedinačne elemente ZUO u 2022. godini (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	39
Grafički prikaz 3 - Usporedba direktnih i indirektnih ulaganja u pojedinačne elemente ZUO unutar općinskog proračuna za 2021. godinu i 2022. godinu (Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	40
Grafički prikaz 4 - Dobna struktura ispitanika provedene anketnim upitnikom	50
Grafički prikaz 5 – Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene krajobrazne cjeline unutar Općine Kršan?	52
Grafički prikaz 6 - Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene puteve, staze i tematske rute na području Općine Kršan?	54
Grafički prikaz 7 - Prikaz rezultata na pitanje: U kojoj mjeri za boravak i rekreaciju koristite navedene zelene/ otvorene prostore na području Općine Kršan?	56
Grafički prikaz 8 - Prikaz rezultata na pitanje: Koliko ste zadovoljni brojem dječjih igrališta na području Općine Kršan, te njihovim uređenjem i opremljenošću?	57
Grafički prikaz 9 - Koliko ste zadovoljni brojem boćališta i drugih sportskih terena na području Općine Kršan, te njihovim uređenjem i opremljenošću?	58
Grafički prikaz 10 - Koliko ste zadovoljni brojem boćališta i drugih sportskih terena na području Općine Kršan, te njihovim uređenjem i opremljenošću?	59
Grafički prikaz 11 - Koliko ste zadovoljni stanjem i funkcionalnošću opreme vanjskog prostora na području Općine Kršan?	60
Grafički prikaz 12 - Za koji od navedenih elemenata zelene infrastrukture smatrate da bi trebao biti prioritet u Vašem naselju (u pogledu uređenja ili unaprjeđenja)?	61
Grafički prikaz 13 - Prikaz rezultata na pitanje: Koliko ste zadovoljni turističkom interpretacijom navedenih elemenata kulturne baštine? (informativne table i drugi turistički sadržaji)?	63
Grafički prikaz 14 - Prikaz rezultata na pitanje: Za koju od navedenih građevina smatrate da predstavlja najveći potencijal za obnovu i revitalizaciju?.....	64
Grafički prikaz 15 - Prikaz rezultata na pitanje: 18. Koliku prepreku i smetnju u funkcioniranju naselja za Vas predstavlja državna cesta D64 u naseljima Kršan, Blaškovići, Čambarelići i Potpićan, državna cesta D500 u naselju Polje Čepić i državna cesta D66 u naseljima Stepčići, Vozilići, Plomin i Zagorje?.....	66

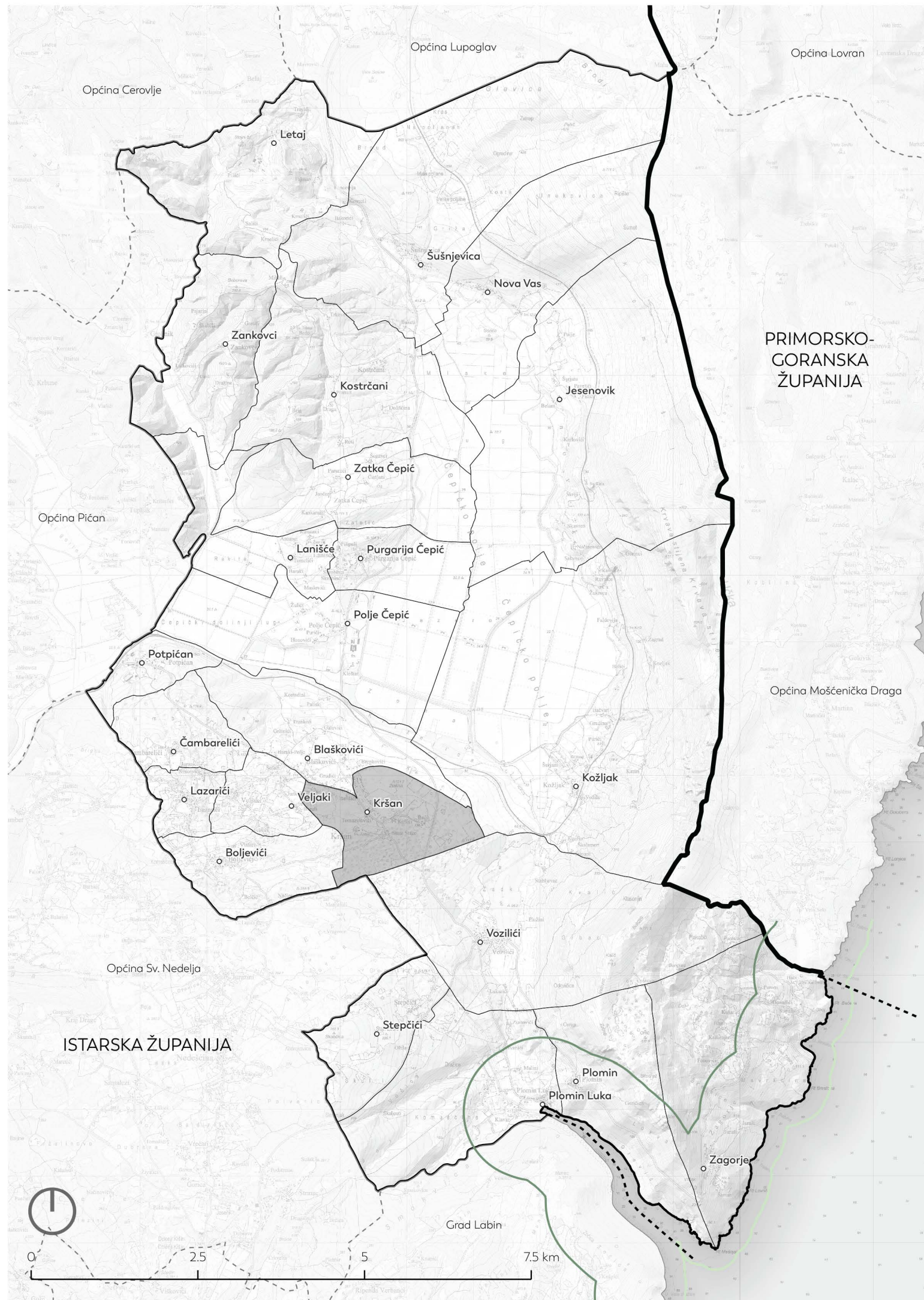
15. KARTOGRAMI

Kartogram 1 - Političko teritorijalni ustroj Općine (Izvor: DGU, PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	17
Kartogram 2 - Hipsometrijski razredi reljefa Općine (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)	21
Kartogram 3 - Geomorfološka klasifikacija nagiba padina Općine (Demek, 1972) (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)	22
Kartogram 4 - Ekspozicija padina Općine (Modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.)	23
Kartogram 5 - Planirane aktivnosti unutar važećeg PPUO (Izvor: PPUO; modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	31
Kartogram 6 - Prostorno-planska i zakonska zaštita prirode te ostalih evidentiranih vrijednosti (Izvor: Biportal, Registar, PPUO, modificirano: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	36
Kartogram 7 Plan razvoja ZUO Općine Kršan(Autor: 3E PROJEKTI d.o.o.).....	244

KARTOGRAM TERITORIJALNI USTROJ

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2022.), PPUO Kršan

Sadržaj karte: Teritorijalni ustroj Općine Kršan (izvor: PPUO Kršan, DGU)

Administrativne granice

- Županijska granica
- Granica Općine Kršan
- - - Granica Općine Kršan - na moru
- - - Granica susjednih JLS
- Granica zaštitnog obalnog područja - kopno
- Granica zaštitnog obalnog područja - more
- Općinsko središte (naselje Kršan)
- Središta naselja

KARTOGRAM

ANALIZA RELJEFA - NAGIB PADINA

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2022.), PPUO Kršan

Sadržaj karte: Digitalni model reljefa - nagib padina prema Demek, 1972.

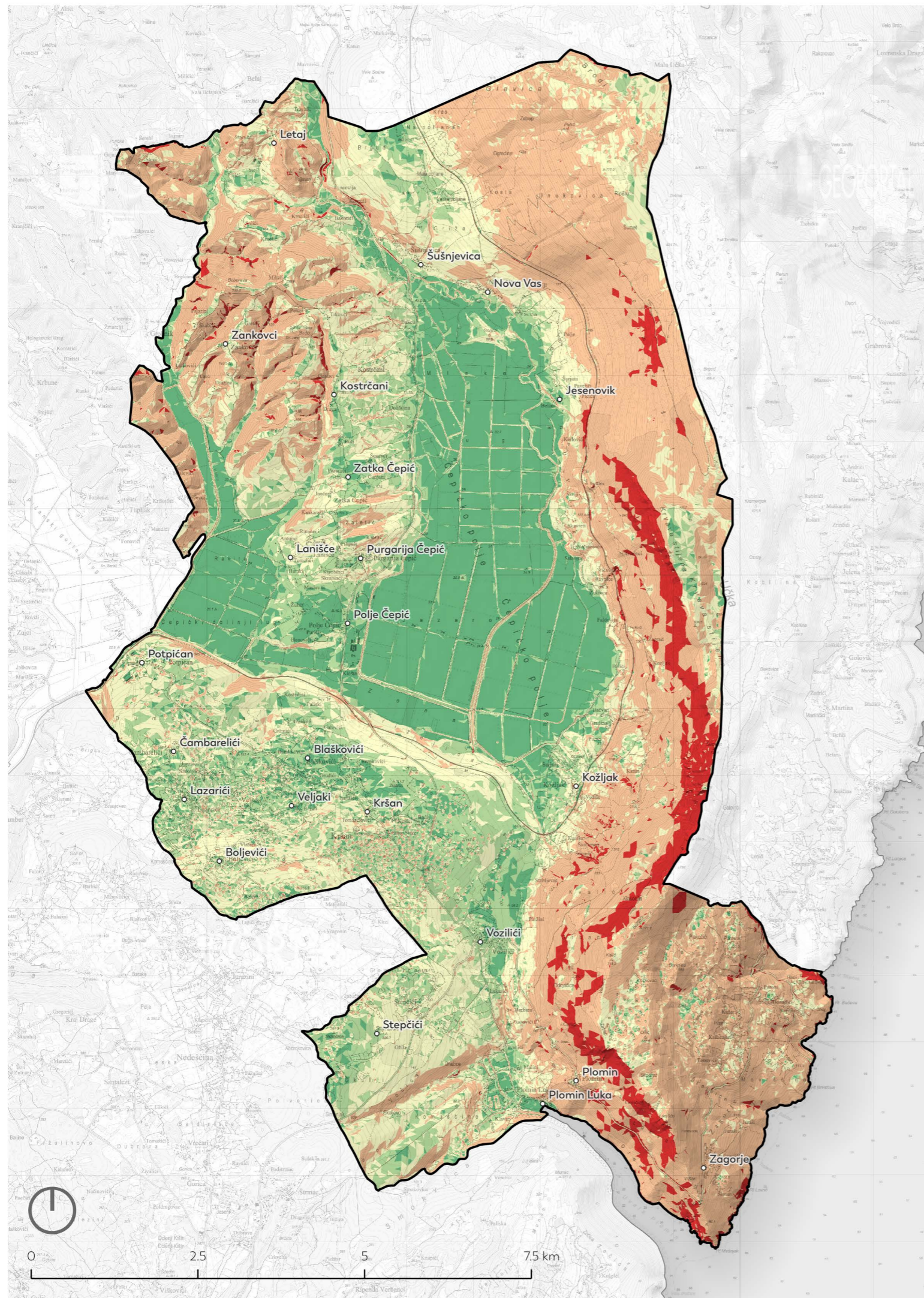

Administrativne granice

○ Središta naselja

— Granica Općine Kršan (PPUO)

Kategorije nagiba

KARTOGRAM

ANALIZA RELJEFA - HIPSOMETRIJA

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2022.), PPUO Kršan

Sadržaj karte: Digitalni model reljefa - razredi nadmorskih visina

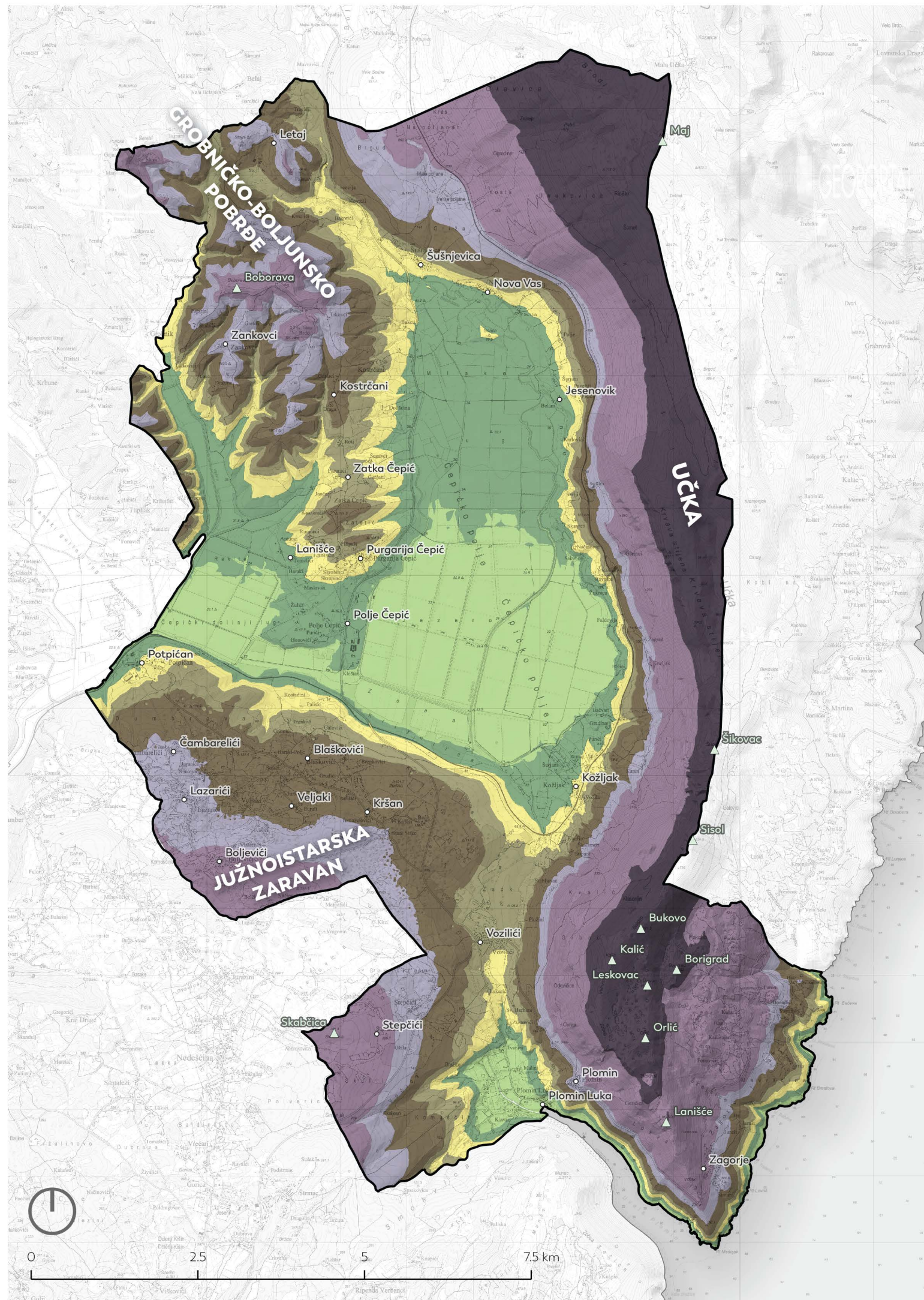
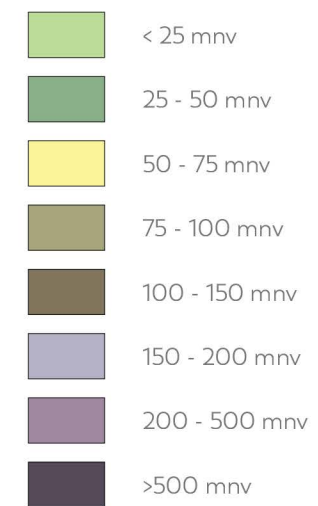

Administrativne granice

○ Središta naselja

— Granica Općine Kršan (PPUO)

Razredi nadmorskih visina

KARTOGRAM

ANALIZA RELJEFA - EKSPOZICIJA PADINA

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2022.), PPUO Kršan

Sadržaj karte: Digitalni model reljefa - ekspozicija padina

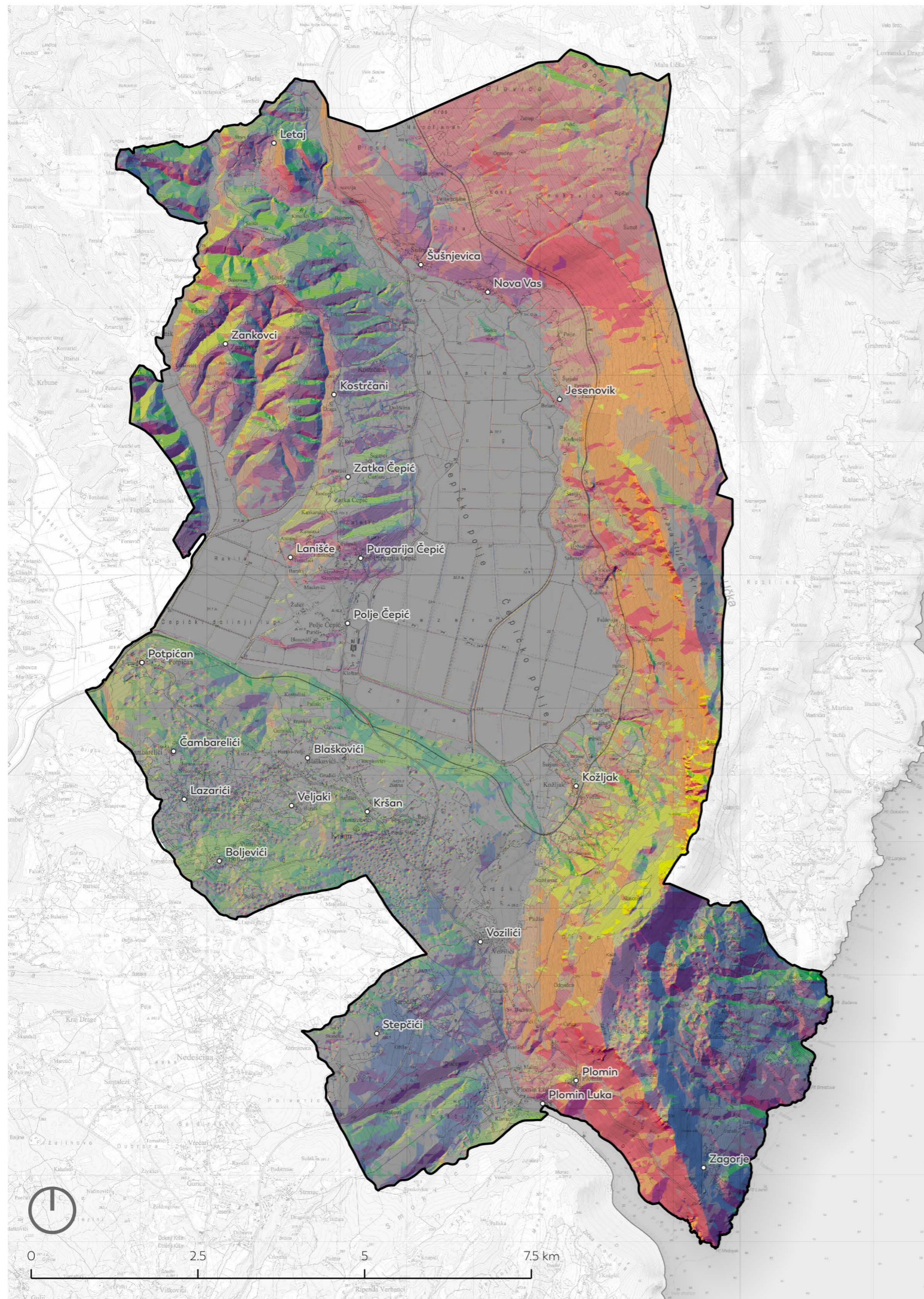

Administrativne granice

- Središta naselja
- Granica Općine Kršan (PPUO)

Kategorije ekspozicije

- Sjeverna ekspozicija
- Sjeveroistočna ekspozicija
- Istočna ekspozicija
- Jugoistočna ekspozicija
- Južna ekspozicija
- Jugozapadna ekspozicija
- Zapadna ekspozicija
- Sjeverozapadna ekspozicija
- Ravan teren i blago nagnute padine (do 5°)

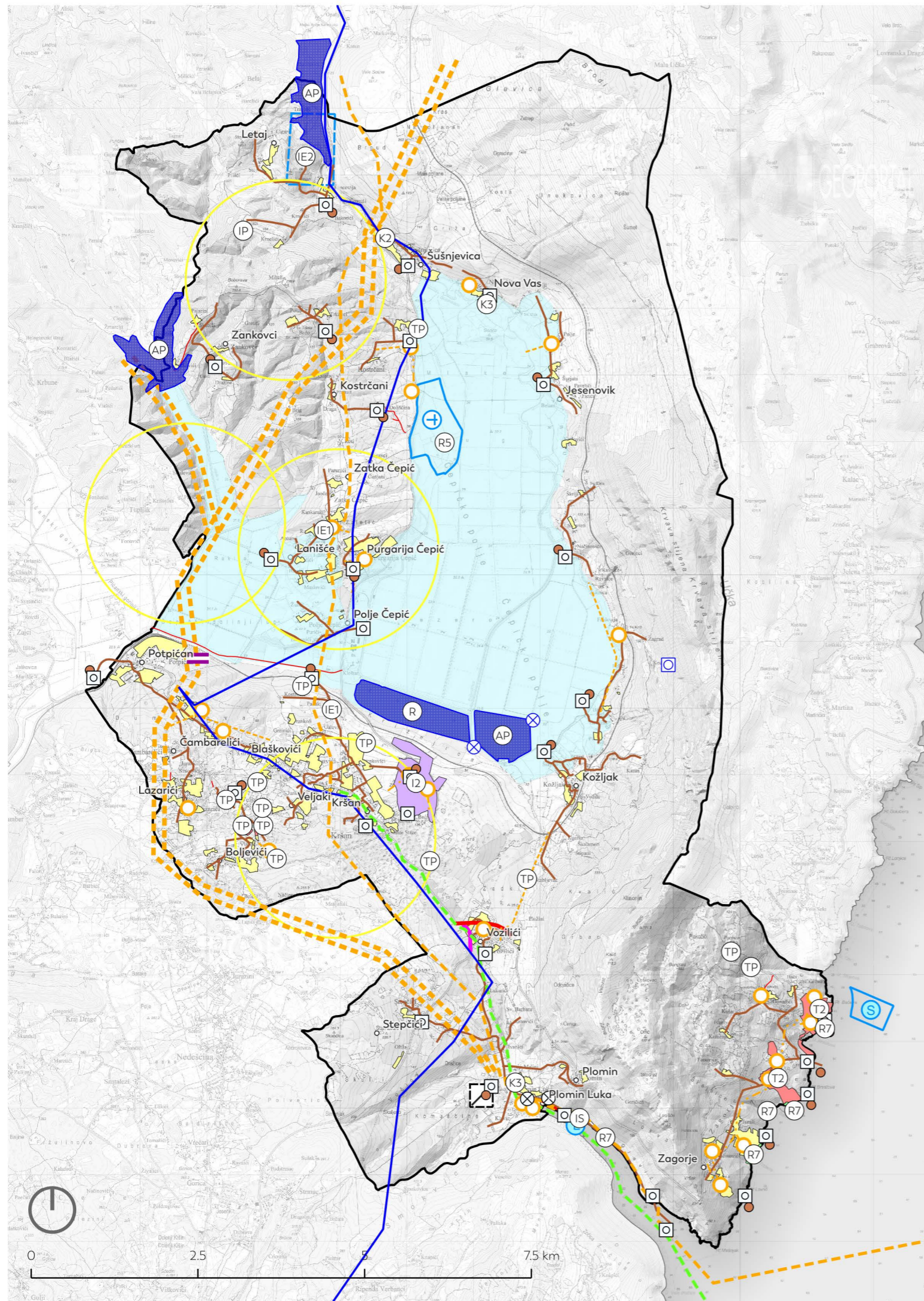

KARTOGRAM

PLANIRANE AKTIVNOSTI PREMA PPUO - PLAN ZELENE INFRASTRUKTURE

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2022.), PPUO Kršan

Sadržaj karte: PPUO Kršan

Administrativne granice

- Središta naselja
- Granica Općine Kršan (PPUO)

Razvoj i uređenje prostora / površina naselja

- Građevinsko područje naselja (neizgrađeno)

Razvoj i uređenje prostora / površina izvan naselja

- T2 Ugostiteljsko turistička namjena – turističko naselje
- TP Ugostiteljsko turistička namjena – turistički punkt
- I2 Proizvodna namjena – pretežito zanatska
- IE1 Proizvodna namjena – solarne elektrane
- IE2 Proizvodna namjena - hidrocentrala (područje za istraživanje potencijalne lokacije)
- IP Proizvodna namjena – poljoprivredna proizvodnja
- K2 Poslovna namjena - pretežito trgovačka
- K3 Poslovna namjena - komunalno servisna
- R2 Sportska namjena - poletište/sletište
- R7 Sportska namjena - uređene plaže
- IS Infrastrukturni sustavi

Prometni sustav

- Ostale državne ceste (planirano)
- Ostale državne ceste koridor u istraživanju (obilaznica Vozilići)
- Županijske ceste (planirano)
- Ostale ceste (planirano)
- Putnički međumjesni kolodvor /pl
- L Morska luka posebne namjene (državna) suha marina /pl
- S Luka nautičkog turizma - sidrište (područje u istraživanju)

- ⊕ Poletište/sletište (područje u istraživanju)

Telekomunikacijski sustav

- Atenski stup - potencijalno područje za smještaj

Energetski sustav

- Dalekovid 400 KV - u istraživanju
- Dalekovid DV 110KV - planirani
- Zračni vod 10(20)kV - planirani
- Kabelski vod 10(20)kV - planirani
- Termoenergetski kompleks - planirani
- TS 10(20)kV - planirani
- Magistralni plinovod za međunarodni promet (u istraživanju)

Vodnogospodarski sustav

- Magistralni cjevovod - planirani
- Vodozahvat/vodocrpilište - planirani
- AP Akumulacija za navodnjavanje i obranu od poplava
- R Retencija za obranu od poplava
- Obuhvat poljoprivrednih površina za navodnjavanje
- ⊗ Crpna stanica - navodnjavanje

Vodnogospodarski sustav - odvodnja

- Planirana fekalna kanalizacija (PVC O 300mm)
- ⊗ Crpna stanica - odvodnja
- Uređaj za pročišćavanje otpadnih voda
- Ispust/upojni bunar

KARTOGRAM

ZAKONSKA I PROSTORNA-PLANSKA ZAŠTITA TE PROSTORNO UREĐENJE

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2022.), PPUO Kršan

Sadržaj karte: PPUO Kršan

Administrativne granice

- Središta naselja
- Granica Općine Kršan (PPUO)

Zaštićeni dijelovi prirode

- Park prirode Učka
- Značajni krajobraz - Učka-južni dio (zakonska zaštita)
- Značajni krajobraz - Obronci Plominskog zaljeva (predložena prostorno-planska zaštita)

Područja ekološke mreže

- Međunarodno važna područja za ptice (POP)
- Područja očuvanja značajna za vrste i stanišnetipove (POVS)

Arheološka baština

- Arheološko područje
- Šira zona arheološkog područja
- Arheološki pojedinačni lokalitet
- Arheološki pojedinačni lokalitet (evidentirani)

Povijesna graditeljska cjelina

- Povijesna graditeljska cjelina - gradska naselja
- Povijesna graditeljska cjelina - gradsko seoska naselja
- Povijesna graditeljska cjelina - seoska naselja
- Seoska naselja (evidentirana)

Etnološka baština

- Etnološko područje
- Etnološko područje

Povijesni sklop i građevina

- Graditeljski sklop (evidentirani)
- Civilna građevina
- Sakralna građevina
- Sakralna građevina (evidentirana)
- Sakralna građevina (prijedlog za zaštitu)
- Zona zaštite ekspozicije
- Zone zaštite krajobraz (vizure)

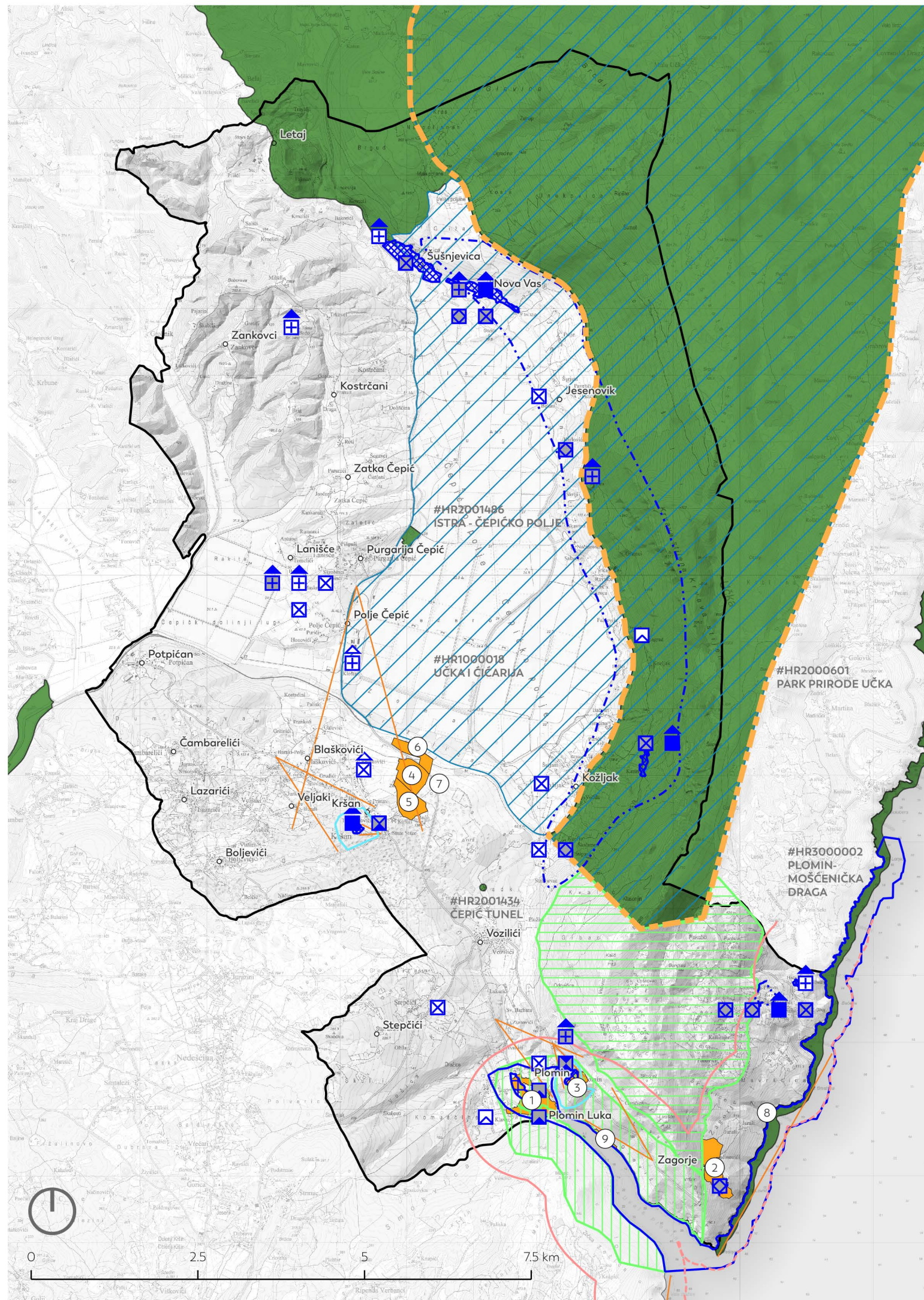
Zaštićeno obalno područje (ZOP)

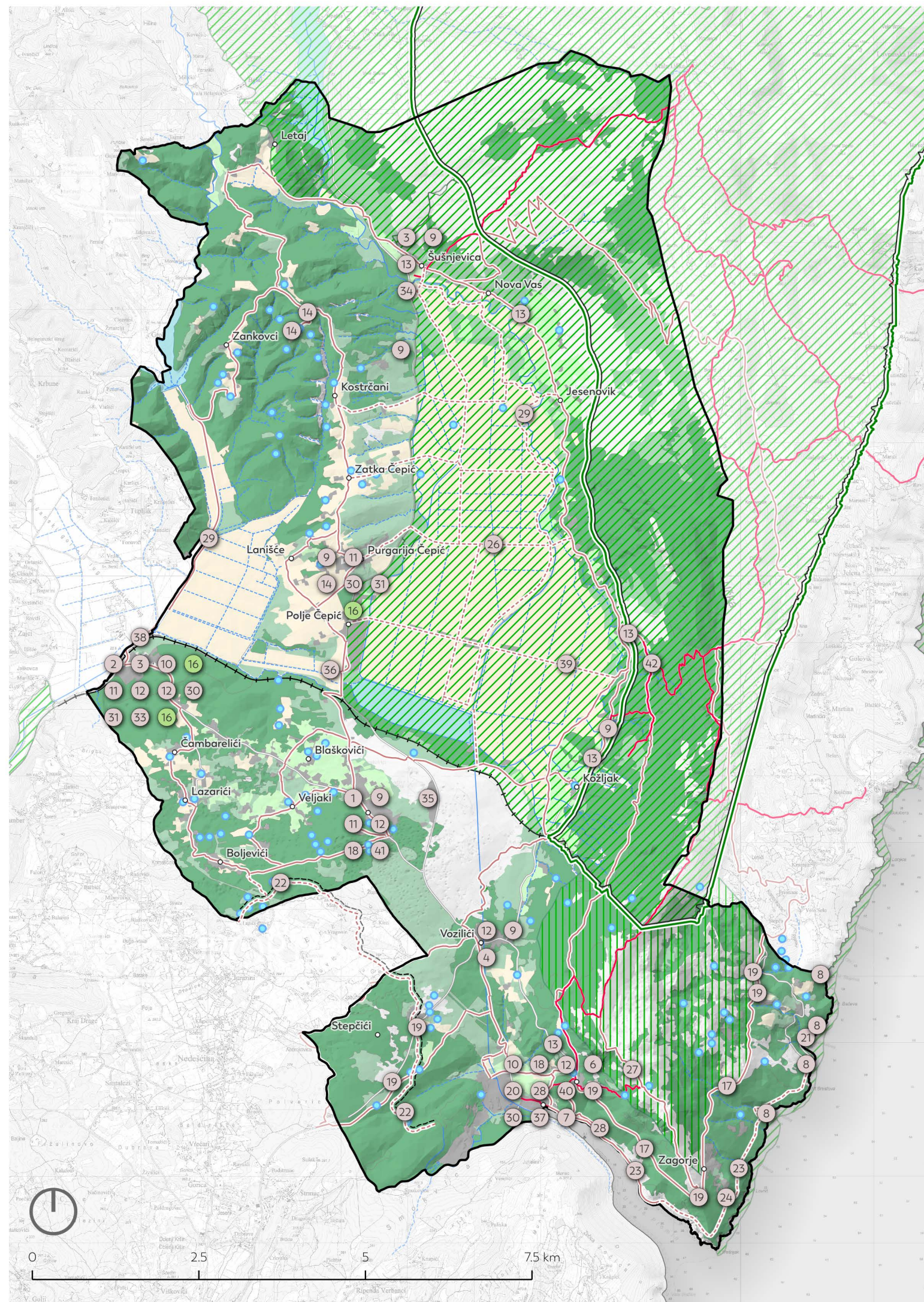
- Granica zaštitnog obalnog područja - kopno
- Granica zaštitnog obalnog područja - more

Obveza donošenja prostornih planova nižeg reda

- Područje donošenja UPU-a

1. UPU Plomin Luka
2. UPU Načinovići
3. UPU starog grada Plomina
4. UPU Radne zone Kršan - Zapad 1
5. UPU Radne zone Kršan - Zapad 2
6. UPU Radne zone Kršan - Sjever
7. UPU Radne zone Kršan - Istok 2
8. UPU uređene plaže uvala Babina
9. UPU uređene plaže Plomin Luka

KARTOGRAM

PLAN ZELENE URBANE OBNOVE

Podloga: Topografska karta 1:25000 (DGU), Digitalni model reljefa (autorski podatak, prema DGU 2022.), PPUO Kršan

Sadržaj karte: Plan zelene urbane obnove (autorski podatak)

Administrativne granice

- Središta naselja
- Granica Općine Kršan (PPUO)

Elementi krajobraza Općine Kršan

- Granica Parka prirode Učka
- ▨ Područje ekološke mreže NATURA 2000
- ▨ Zaštićena prirodna područja - značajni krajobraz Južnog dijela Učke
- Šumske površine
- Zapuštene poljoprivredne površine i šikare
- Poljoprivredne površine
- Livade i travnjaci
- Kamenjarski pašnjaci i slabo obrasle površine
- Akumulacijske i retencijske površine
- More
- Pretežno izgrađene površine
- Stalni vodotoci
- - - - - Povremeni vodotoci/ kanali
- Lokve

Prometna i pješačko-biciklistička infrastruktura

- Cestovne prometnice
- Željeznica izvan prometa
- - - - - Napušteni koridor uskotračne pruge
- Planinarske staze
- Postojeća mreža pješačko-biciklističkih ruta i staza
- - - - - Planirano proširenje mreže pješačko-biciklističkih ruta i staza

STRATEŠKI CILJ 1

M.1.1.1. Obnova otvorenih prostora u središtima naselja

- ① Uređenje i redefiniciranje otvorenih površina u središtu naselja Kršan (Pristav)
- ② Uređenje i redefiniciranje otvorenih površina u središtu naselja Potpičani
- ③ Uređenje otvorenih prostora društvenih domova u Potpičnu i Šušnjevići
- ④ Uređenje otvorenog prostora turističke zajednice u Voziličima
- * Uvođenje javnih špina u središtima naselja
- ⑥ Uređenje "Place" u Plominu

M.1.1.2. Unaprjeđenje prostora uzduž obale

- ⑦ Unaprjeđenje plaže Dražine u Plomin Luci
- ⑧ Omogućavanje pristupa do pojedinih uvala i plaža (Bobina, Brestova i Stupova)

M.1.1.3. Obnova postojeće sportske infrastrukture

- ⑨ Uređenje sportskih terena u naseljima
- ⑩ Uređenje prostora oko igrališta nogometnih klubova

M.1.1.4. Uređenje otvorenih prostora uz objekte obrazovne namjene

- ⑪ Uređenje okoliša prigradskih škola
- ⑫ Unaprjeđenje dječjih igrališta

M.1.1.5. Unaprjeđenje prostora oko sakralnih objekata

- ⑬ Uređenje groblja
- ⑭ Uređenje prostora uz crkve i kapelice

M.1.2.1. Ozelenjavanje i unaprjeđenje cestovnih koridora

- * Uspostava sustava pješačko-biciklističkih staza između naselja
- * Ozelenjavanje prometnih koridora
- ⑰ Uspostava drvoreda čempresa uz prometnicu D66

M.1.2.2. Unaprjeđenje prometa u mirovanju

- ⑱ Zelena parkirališta
- ⑲ Uređenje odmorišta/vidikovaca uz prometnicu D66

M.1.2.3. Unaprjeđenje pomorske infrastrukture

- * Uređenje površina uzduž obalnog pojasa u Plomin Luci
- ⑳ Uređenje luke Brestova

M.1.2.4. Unaprjeđenje koridora zapuštene željezničke infrastrukture

- ㉒ Uspostava šetnice s vidikovcima trasom uskotračne pruge Šumber-Plomin Luka

M.1.3.1. Unaprjeđenje tematskih staza i ruta

- ㉔ Obalna šetnica Plomin Luka-Brestova
- ㉕ Unaprjeđenje postojeće staze na padinama kod hotela Flanona i povezivanje s planiranom šetnicom Plomin Luka-Brestova
- * Unaprjeđenje sustava biciklističkih ruta
- ㉖ Uspostava tematske rute „agrarni sustav Čepičkog polja“ i pratećih sadržaja
- * Uređenje i opremanje planinarsko - poučne staze Područje južnog dijela masiva Učke
- ㉘ Uspostava pješačko-poučne staze Plomin – Plomin Luka
- ㉙ Unaprjeđenje sustava staza uz Vlaški potok i Boljunčicu

M.1.4.1. Pобољшanje kvalitete otvorenih prostora oko višestambene izgradnje

- ㉚ Uređenje okoliša oko višestambenih objekata
- ㉛ Urbani vrtovi u Potpičnu i Purgariji Čepić

M.1.4.2. Unaprjeđenje otvorenih prostora gospodarskih zona

- * Uspostava zelenila unutar gospodarskih/poslovnih zona

M.1.5.1. Planiranje i gradnja novih prostora i zgrada u skladu s KG

- ㉜ Izgradnja sportske dvorane u Potpičnu
- ㉝ Izgradnja doma za stare i nemoćne u Šušnjevići
- ㉞ Izgradnja pogona za preradu poljoprivrednih proizvoda u Proizvodno-poslovnoj zoni Kršan Istok
- ㉟ Izgradnja Centra agropoduzetništva u Čepičkom polju

M.1.5.2. Revitalizacija i obnova nekorisćenih prostora i zgrada

- ㊱ Uređenje Interpretacijskog centra maritimne baštine u Plominu
- ㊲ Uređenje zgrade nekadašnje separacije ugljena u Potpičnu
- ㊳ Uređenje Centra za posjetitelje Čepičko polje
- ㊴ Uređenje starih mlina u naselju Malini

M.1.5.3. Revitalizacija i obnova srednjovjekovnih kaštela

- ㊵ Uređenje kompleksa kaštela Kršan
- ㊶ Uređenje kompleksa kaštela Kožljak

STRATEŠKI CILJ 2

M.2.1.1. Uspostava uređenih zona uz stajačice

- * Uređenje lokvi

M.2.1.2. Revitalizirati područje uz vodotoke

- * Očuvanje i unaprjeđenje krajobraza vodotoka

M.2.2.1. Očuvanje krajobraznih obilježja poljoprivrednih površina

- Očuvanje suhozida
- Održavanje živica
- Sadnja novih pojedinačnih stabala i/ili drvoreda
- Održavanje postojećih i uspostava novih šumaraka
- Uređenje kanala i uspostava zelenih poteza
- Uspostava poljskih traka

M.2.2.2. Očuvanje mozaičnosti poljoprivrednih površina

- Raznolikost usjeva na poljoprivrednim površinama
- Ekstenzivno gospodarenje pašnjacima
- Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti
- Očuvanje postojećih i uspostava novih travnjaka

M.2.3.1. Poticanje konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura

- Konverzija (rekonstrukcija) degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura privatnih šumovlasnika
- Ostavljanje drvene mase nakon siječe

M.2.3.2. Povećanje vrijednosti rekreativne, zdravstvene i turističke funkcije šuma

- ⑮ Uspostava park-šume Čepić
- ⑯ Izgradnja i uređenje poučnih staza i prateće infrastrukture unutar šumskog područja

- * - Lokacija aktivnosti/projekata će se utvrditi daljnjom projektnom razradom